รายงานการวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

นายสมศักดิ์ บุญโต

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผู้วิจัย นายสมศักดิ์ บุญโต

ปีที่ทำการวิจัย ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น สร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และเพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน เครื่องมือเป็นแบบประเมินองค์ประกอบ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นและค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม $PNI_{modified}$โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI_{modified}$= 0.34 รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified}$= 0.32 และการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI_{modified}$= 0.31 ส่วนด้านที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $PNI_{modified}$= 0.30

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 20 มาตรการ 20 ตัวชี้วัด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 4 มาตรการ 4 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 3 มาตรการ 3 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 5 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 2 มาตรการ 2 ตัวชี้วัด

3. การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ ใช้กระบวนการดำเนินงาน 6 ขั้น คือ สร้างความตระหนักร่วม รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นำสู่การพัฒนาคุณภาพทุกคนทราบเป้าหมาย และขยายผลความสำเร็จ ดำเนินการพัฒนาผ่านโครงการ/กิจกรรม ดังนี้ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 โครงการ / กิจกรรม การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 12 โครงการ / กิจกรรม การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี จำนวน 7 โครงการ / กิจกรรม การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 9 โครงการ / กิจกรรม และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 10 โครงการ / กิจกรรม

คำสำคัญ : คุณธรรมจริยธรรม กลยุทธ์ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก นายสำเริง บุญโต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนงานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย นายสำเริง บุญโต ดร. รวิชญุฒน์ ทองแม้น ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ นางสุมณี บูรณ์เจริญ และนางทัศนีย์ อุ่นสมัย ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสำเริง บุญโต นายพินิจ ดลเสมอ นายทองสุข รวยสูงเนิน นางสุมณี บูรณ์เจริญ ดร.วิชัย กันหาชน ดร.ภูษิต ผาสุก นายสุกัน เทียนทอง นางสุเนตร ขวัญดำ และ นายบุญชาย โซยรัมย์ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

สมศักดิ์ บุญโต

สารบัญ

บทที่		หน้า
บทคัดย่อ		ก
กิตติกรรมประกาศ		ค
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ญ
สารบัญภาพประกอบ		ฑ
1	**บทนำ**	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
	1.2 คำถามในการวิจัย	7
	1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	1.4 ขอบเขตของการวิจัย	7
	1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	9
	1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	14
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์	15
	2.1.1 ความหมายของกลยุทธ์	15
	2.1.2 ความสำคัญของการวางแผนกลยุทธ์	18
	2.1.3 กระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์	25
	2.1.4 การใช้เทคนิคเพื่อพัฒนากลยุทธ์	34

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ **หน้า**

2.1.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร 35

2.1.6 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ 48

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 58

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา 58

2.2.2 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม 58

2.2.3 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม 60

2.2.4 ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 62

2.2.5 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน 67

2.2.6 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 72

2.2.7 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ตามคุณธรรมที่คาดหวัง 74

2.2.8 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 76

2.2.9 คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่พึงประสงค์ในโรงเรียนสุรพินท์พิทยา 93

1) มีวินัย 93

2) ความรับผิดชอบ 97

3) มุ่งมั่นในการทำงาน 101

4) มีจิตสาธารณะ 103

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสนทนากลุ่ม 121

2.4 บริบทโรงเรียนสุรพินท์พิทยา 132

2.5 ผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา 134

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 137

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย 156

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	157
	3.1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	157
	ระยะที่ 1	159
	ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการกำหนด กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)	160
	ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	160
	ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการ จำเป็น ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล	162
	ระยะที่ 2	166
	ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	166
	ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	166
	ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์	168
	ระยะที่ 3	169
	ขั้นตอนที่ 1 การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติ	170
	ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่พัฒนาขึ้น	171
	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	174
	3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	177

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	179
	วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	179
	ระยะที่ 1	
	ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	179
	ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ และวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา	181
	ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม และศึกษาข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และวิเคราะห์ข้อมูล	182
	วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	226
	ระยะที่ 2	226
	ขั้นตอนที่ 1 ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ก่อนการสนทนากลุ่ม	226
	ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	234

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	วัตถุประสงค์ข้อที่ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	
	ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์	246
	ระยะที่ 3	
	วัตถุประสงค์ข้อที่ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	256
	ขั้นตอนที่ 1 การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติ	256
	ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่พัฒนาขึ้น	266
	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	270
5	**สรุปผลการวิจัย**	281
	5.1 สรุปผลการวิจัย	281
	5.2 อภิปรายผล	294
	5.3 ข้อเสนอแนะ	301
บรรณานุกรม		303
ภาคผนวก		319
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)	320
	ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	322

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ **หน้า**

ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย 324
ภาคผนวก ง หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม 336
ภาคผนวก จ เครื่องมือในการวิจัย ระยะที่ 1 349
ภาคผนวก ฉ เครื่องมือในการวิจัย ระยะที่ 2 366
ภาคผนวก ช เครื่องมือในการวิจัย ระยะที่ 3 373
ภาคผนวก ซ การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 406
ภาคผนวก ฌ ผลที่เกิดจากการวิจัย 419
ภาคผนวก ญ ภาพกิจกรรมประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) 440
ภาคผนวก ฎ หลักฐานการเผยแพร่เอกสาร 443
ภาคผนวก ฏ บทความเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ 453

ประวัติผู้วิจัย 464

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กระบวนการวางแผนกลยุทธ์	27
2	แบบฟอร์มที่ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อประเมินปัจจัยภายใน	28
3	แบบฟอร์มที่ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อประเมินปัจจัยภายนอก	29
4	แบบการกำหนดกลยุทธ์ด้วย SWOT Matrix	30
5	ตัวอย่างการวิเคราะห์ SWOT ของซัลลิส	45
6	การสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	77
7	การบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อกำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	111
8	แสดงคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาที่ดี	128
9	แสดงลักษณะคำถามในการสนทนากลุ่ม	129
10	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	163
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	183
12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	183
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	184
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	187
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	189
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	192

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	194
18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวม	196
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	197
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	200
21	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	202
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	204
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	206
24	ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็น PNI ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวม	208
25	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	209
26	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	214

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	217
28	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	220
29	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	223
30	ร่างกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	226
31	ผลการสนทนากลุ่มนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	235
32	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังการสนทนากลุ่ม	241
33	ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	247
34	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	266
35	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร และนักเรียน ที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	269

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

36 แสดงผลการวิเคราะห์ความถูกต้องและความเหมาะสม เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) 275

37 แสดงผลการวิเคราะห์ความมีประโยชน์และความเป็นไปได้ เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) 278

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์	20
2	แสดงกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ วัฒนาวงศ์ เกียรติรัตน์ และคณะ	23
3	ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การธุรกิจ	40
4	การวิเคราะห์ตำแหน่งสถานภาพขององค์การ	41
5	การจัดการเชิงกลยุทธ์	48
6	คำถามก่อนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	50
7	ตารางความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	50
8	แสดงขั้นตอนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	52
9	ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ของพฤติกรรมทางจริยธรรม	66
10	แสดงขั้นตอนในการออกแบบและการจัดสนทนากลุ่ม	124
11	แบบฟอร์มการบันทึกการสนทนากลุ่ม	126
12	กรอบแนวคิดการวิจัย	156
13	แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	158

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"เด็กนอกจากจะต้องเรียนความรู้แล้ว ยังต้องหัดทำการงานและการทำความดีด้วย เพราะการทำงานจะช่วยให้มีความสามารถ มีความขยันอดทน พึ่งตนเองได้ และการทำดีนั้นจะช่วยให้มีความสุขความเจริญ ทั้งป้องกันตนไม่ให้ตกต่ำ" (พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทานไว้ในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2530) จากพระบรมราโชวาทจะเห็นได้ว่าพระองค์ทรงห่วงใยเด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่และเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทให้กับเด็กและเยาวชนของชาติเนื่องในโอกาสวันสำคัญต่างๆ มากมาย เป็นการฉายภาพชัดถึงแนวทางการจัดการด้าน "การศึกษา" ตามแนวพระราชดำริของพระองค์เป็นอย่างดีว่านอกจากจะเป็นคนเก่งแล้วเหนืออื่นใดต้องเป็นคนดี จากพระบรมราโชวาทนี้บอกกับเราไว้ว่าจะให้การศึกษาสำเร็จผลนั้น เด็กจะต้องเรียนความรู้ควบคู่ไปกับการหัดทำงานและการเรียนความดี ความรู้นั้นทุกคนรู้อยู่แล้วว่าจำเป็นอย่างไร แต่การงานนั้นหลายคนอาจไม่รู้ประโยชน์ ท่านจึงอธิบายไว้ว่าที่ต้องเรียนการงานก็เพราะเราจะได้ฝึกให้ช่วยเหลือพึ่งตนเองได้ และความดีจะช่วยให้ไม่ตกต่ำ นี่เป็นแนวทางที่สำคัญที่สุด นั่นเพราะพระองค์ทรงรู้ว่าประเทศชาติของเราจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้นก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชน หากทำไม่ดีประเทศชาติก็จะเสื่อม ทำดีประเทศก็จะเจริญ สิ่งนี้รวมถึงการศึกษาของผู้ใหญ่ด้วยมิใช่เฉพาะเด็ก (เกษม วัฒนชัย, 2559)

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เป็นสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญมาโดยตลอด โดยมีพระราชประสงค์ให้มีการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนไทยและทำอย่างไรให้เยาวชนของไทยเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมและความรู้ทางวิชาการ (สวนีย์ รักษาวงษ์, 2560) นอกจากนั้นยังทรงรับสั่งให้คณะองคมนตรีได้จัดตั้งกองทุนการศึกษาขึ้น โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง และพระราชกระแสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ์บดินทรเทพยวรางกูล รัชกาลที่ 10 ด้านการศึกษา โดยสืบสานพระราชปณิธานหรือพระราชกระแสรับสั่งรัชกาลที่ 9 เรื่องการสร้างคนดีให้บ้านเมือง (เกษม วัฒนชัย, 2560)

สถานการณ์บ้านเมืองของประเทศไทยเราในปัจจุบันนี้อยู่ในภาวะวิกฤติในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม นักการเมือง ข้าราชการประจำหรือคนในแวดวงอาชีพอื่นๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันก็คือการทุจริตคอรัปชั่น การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษา

อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบันเหล่านี้เป็นต้น สภาพสังคมโลกวัตถุนิยมที่สลับซับซ้อนในปัจจุบัน นำไปสู่ปัญหาของบุคคลหรือสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีเรียบง่ายดีงามดั้งเดิมของไทย วิถีชีวิตแม้จะสะดวกสบายมากขึ้นแต่ความสุขกลับลดลง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือชุมชนเสื่อมถอยลง (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

ทุกสังคมต้องการคนดี การสร้างคนดีจึงเป็นพันธกิจจำเป็นในการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ต้านความเลวร้ายที่กำลังกัดกร่อนสังคม ในทำนองเดียวกันพันธกิจสำคัญของการศึกษาคือปลูกฝังคุณความดีให้เป็นภูมิคุ้มกันเยาวชน เตรียมผู้เยาว์ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี (อมรวิชช์ นาครทรรพ, 2548) ซึ่งในการจัดการศึกษาไทยก็มีเป้าหมายพัฒนาคุณธรรมและความรู้ควบคู่กันมาโดยตลอด โดยมีกรอบแนวคิดให้การศึกษาเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรมนำความรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) แม้คุณธรรมจะเป็นเป้าหมายสำคัญในการจัดการศึกษา แต่ผลการพัฒนาที่ผ่านมากลับพบว่าเด็กและเยาวชนยังด้อยความรู้ความสามารถในการกลั่นกรองที่ดีส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่า ความเชื่อและพฤติกรรม ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี เน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมถอยนำไปสู่ปัญหาในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) สอดคล้องกับผลสำรวจระหว่างวันที่ 10 - 18 มีนาคม 2550 พบว่า เยาวชนมีนิสัยฟุ่มเฟือย ยึดวัตถุ มั่วอบายมุข มีอิสระทางความคิดมาก มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่มีสัมมาคารวะ ด้อยกตัญญู (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) สอดคล้องกับรายงานการวิจัยปัจจัยการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมนั้น ไม่ใช่เพียงการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งถือว่ามีบทบาทสำคัญที่สุด (สุระ อ่อนแพง, 2556)

ปัจจัยขับเคลื่อนภายในสถานศึกษาที่สำคัญ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำสามารถนำการเปลี่ยนแปลง สร้างขวัญกำลังใจให้ทีมงาน บริหารจัดการทรัพยากรให้เป็นประโยชน์คุ้มค่า ปัจจัยด้านครู ครูต้องมีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม ปัจจัยด้านแรงจูงใจหรือขวัญกำลังใจ และพร้อมกันนั้นการร่วมกับสถาบันครอบครัวก็สำคัญ ครอบครัวมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอม จึงควรร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด ควรสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้ปกครองและร่วมมือกันติดตามผลเพื่อหาทางป้องกันแก้ไข (นลินี ทวีสิน, 2549) รายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องปัจจัยครูซึ่งมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือคุณภาพครูและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ครูที่ดีต้องมีความศรัทธาในอาชีพ เอาใจใส่ในหน้าที่และเป็นแบบอย่างที่ดี แต่การจะทำให้ครูตระหนัก ในหน้าที่นั้น สิ่งสำคัญคือการบริหารซึ่งเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร และการบริหารที่จะเอื้อให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องของจิตใจนั้น นอกจากจะใช้องค์ประกอบทางการบริหารโดยทั่วไปแล้ว ยังต้องเกิดจากการร่วมใจและเต็มใจพัฒนา (สำนักงานการทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ความเจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง การพัฒนาบนพื้นฐานการขาดความสมดุลระหว่างความรู้กับความสามัคคี มักเกิดภาวะความเครียดของบุคคล มักก่อให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและเป็นสาเหตุสำคัญทำให้การทำงานไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากสภาพจิตใจวิตกกังวลและมีอารมณ์หงุดหงิด ไม่มีความสุขในการทำงาน ส่งผลให้ขาดความเชื่อในอำนาจของตนเอง ไม่กล้าตัดสินใจ ครูที่มีความเครียดก็จะไม่มีสมาธิในการจัดการเรียนการสอน ส่งผลกระทบไปยังนักเรียนนักศึกษาด้วยการทำร้ายร่างกาย เกิดจากการอบรมเลี้ยงดูเริ่มต้นในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้เกิดการพัฒนาการด้านจริยธรรมเพิ่มขึ้นเป็นลำดับขั้นตามวัย (ประภาศรี สีหอำไพ, 2543 : 41) ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนดังกล่าว ทุกคนต่างลงความเห็นตรงกันว่าเยาวชนไทยของเราขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืน คืออาจจะมีอยู่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามหลักพุทธปรัชญาการศึกษา ได้แก่ ไตรสิกขา กล่าวคือ ศีล สมาธิ ปัญญา (พระธรรมปิฎก/ประยุทธ์ ปยุตฺโต, 2536)

ดังนั้นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 วรรคสี่ กล่าวไว้ว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่มุ่งเน้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากำกับทิศทางการพัฒนาประเทศให้เติบโตอย่างมีดุลยภาพ คำนึงถึงรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว คนในชาติได้รับการพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม ความเพียร และมีจิตสำนึกคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ และเป้าหมายที่สำคัญของแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 - 2564) คือประชาชนมีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามด้วยหลักธรรมทางศาสนา มีความมั่งคั่งยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและวิถีวัฒนธรรมไทย สังคมเป็นสังคมคุณธรรมที่ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีความเอื้ออาทรและแบ่งปัน ซึ่งประกอบด้วยคนมีคุณธรรม องค์กรคุณธรรม หน่วยงานคุณธรรม และชุมชนคุณธรรม และประเทศชาติมีความสงบสุข สมานฉันท์ มั่นคงด้วยมิติทางศาสนาอย่างยั่งยืน เป็นแบบอย่างในการส่งเสริมคุณธรรมในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก (คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ, 2559)

ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ต้องยึดแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และในมาตรา 24 (4) ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดกระบวนการสอนผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ

อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยเฉพาะในด้านจิตพิสัยถือว่ามีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง และนอกจากนี้จำเป็นจะต้องเน้นการให้การศึกษาควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรม เพราะถ้าคนมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมสังคมก็จะขาดความสงบร่มเย็นเป็นสุข และมีปัญหาที่สับสนวุ่นวาย ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงถือว่ามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายนี้ได้ เพราะสถาบันการศึกษามีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้ อบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษามีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และวิชาการต่างๆให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง 12-18 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ พร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันก็เป็นวัยที่กระทำความผิดได้ง่ายที่สุดเนื่องจากมีความมั่นใจในตัวเองสูง จึงเป็นวัยที่ควรได้รับการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึกที่ดี เพื่อก่อให้ เกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงามและการยอมรับของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนถือเป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกด้านคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและนำไปสู่สังคมที่ดีในอนาคต ซึ่งจะเห็นผลได้มากน้อยเพียงใดนั้นครูและบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ตลอดจนทุกภาคส่วนต้องเห็นความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง (สวนีย์ รักษาวงษ์, 2559) ภารกิจหลักของการพัฒนาประเทศก็คือการจัดการศึกษาให้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทั้งคุณภาพและคุณธรรมควบคู่ไปด้วยกัน และต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และต้องเน้นเป็นพิเศษในช่วง 10 ปีแรกของชีวิต ด้วยการสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพที่สมดุลและสมบูรณ์ให้แก่เด็กโดยใช้กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีวินัย เสียสละ กตัญญูกตเวที สามัคคี ซื่อสัตย์ ฯลฯ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมไว้ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่ผ่านมา โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้เน้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่เป็นคุณธรรมที่คาดหวังของโรงเรียน สังคมและชุมชน 10 ประการ ประกอบด้วย

1. ความมีวินัย

1.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยาปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกติกาต่าง ๆ ของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ

1.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รักษาร่างกายเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

2. ความรับผิดชอบ

2.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งหน้าที่เกี่ยวกับตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม ทำงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

2.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ความมุ่งมั่นในการทำงาน

3.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานทำงานจนสำเร็จ

3.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการงาน ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย

4. ความซื่อสัตย์

4.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาต่อหน้าที่ รักษาคำพูด มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่พูดปด ไม่โลภไม่ลักขโมย

4.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นผู้ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่หลอกลวงผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน

5. ความมีสติและละเอียดรอบคอบ

5.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นผู้รู้จักทำจิตใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส

5.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจและการทำกิจการงานต่าง ๆ

6. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

6.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละไม่เห็นแก่ตัว

6.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นรูจักแบ่งปันสิ่งของ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจอย่างสม่ำเสมอ

7. ความสุภาพ

7.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีกิริยามารยาทเรียบร้อยอ่อนโยนมีสัมมาคารวะอ่อนน้อมถ่อมตน วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

7.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ

8. ความยุติธรรม

8.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความยุติธรรมเที่ยงตรง ตัดสินปัญหาด้วยใจเป็นกลาง รักความถูกต้องไม่ลำเอียง

8.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องและความสงบสุขของส่วนรวม ไม่เอาเปรียบหรือถืออภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

9. ความมีจิตสาธารณะ

9.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักษาและปกป้องสาธารณสมบัติไม่นำของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัว

9.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม

10. ความสามัคคี

10.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะไม่ทะเลาะวิวาท

10.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์

จากผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 85 และอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 15 ด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด 4 ด้านเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ วินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะที่จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทัดเทียมกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ (รายงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2561) ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่โรงเรียนสุรพินท์พิทยา กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในระดับดีมาก จึงได้ทำการศึกษากลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัว

เป็นสุข และชุมชนเป็นสุข รวมถึงหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อยู่ในระดับใด

1.2.2 กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ควรเป็นอย่างไร

1.2.3 ผลการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปใช้เป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.3.2 เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.3.3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.3.4 เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีลักษณะเป็นกระบวนการของการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้

1.4.1.1 คุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวังของโรงเรียน สังคมและชุมชน 4 ประการ จากคุณธรรมจริยธรรมด้านที่เป็นปัญหาของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทัดเทียมกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ (รายงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2561) ได้แก่

1) วินัย
2) ความรับผิดชอบ
3) มุ่งมั่นในการทำงาน
4) จิตสาธารณะ

1.4.1.2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้แบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1.4.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

1.4.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 3,086 คน เป็นผู้บริหาร 5 คน ครูและบุคลากร จำนวน 100 คน นักเรียน จำนวน 1,483 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1,483 คน

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 577 คน จากนั้นใช้การสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการนำประชากรมาแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามระดับชั้น เลือกสุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มและสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 243 คน

1.4.2.3 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย

1) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน

2) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสนทนากลุ่มประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

(1) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการกำกับ ดูแลงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในระดับนโยบาย

(2) เป็นผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

(3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

(4) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูและบุคลากรในโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

3) กลุ่มเป้าหมายในการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สมาคมศิษย์เก่าและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการทำงานที่ดีในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ โดยกลยุทธ์มีองค์ประกอบคือ เป้าประสงค์ มาตรการและตัวชี้วัด

1.5.2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน หมายถึง วิธีการทำงานที่ดีในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อเสริมสร้างสภาวะภายในจิตใจให้สมบูรณ์ดีงาม โดยใช้หลักประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดคุณงามความดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เริ่มจากฝึกภายนอกไปสู่ภายใน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เน้นด้านสำคัญที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ วินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.5.2.1 ความมีวินัย

1) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกติกาต่าง ๆ ของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ

2) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รักษาร่างกายเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

1.5.2.2 ความรับผิดชอบ

1) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งหน้าที่เกี่ยวกับตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม ทำงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

2) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น

1.5.2.3 มุ่งมั่นในการทำงาน

1) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานทำงานจนสำเร็จ

2) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการงาน ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย

1.5.2.4 จิตสาธารณะ

1) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักษาและปกป้องสาธารณสมบัติไม่นำของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัว

2) นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม

1.5.3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน หมายถึง การเสริมสร้างสภาวะภายในจิตใจให้สมบูรณ์ดีงาม โดยใช้หลักประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดคุณงามความดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เริ่มจากฝึกภายนอกไปสู่ภายใน ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้แบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.5.3.1 การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถจัดทำได้ 2 แนวทาง คือ จัดการเรียนการสอนโดยตรงและการสอนจริยธรรมโดยอ้อม

1.5.3.2 การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง

1.5.3.3 การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสม โดยให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนรุ่นพี่ และพ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

1.5.3.4 การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน มีการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีการจัดห้องจริยศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สิ่งแวดล้อม เหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

1.5.3.5 การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หรือจัดตั้ง

สมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

1.5.4 การประเมินประสิทธิภาพภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยพิจารณาจากเกณฑ์ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้อง (Congruity) ด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) และความพึงพอใจ (be satisfied) ซึ่งสามารถวัดได้ด้วยแบบประเมินกลยุทธ์ โดยแต่ละด้านมีความหมาย ดังนี้

1.5.4.1 ความสอดคล้อง (Congruity) หมายถึง การตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยพิจารณาถึงความเชื่อมโยงอย่างสมเหตุสมผลระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น

1.5.4.2 ความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง การตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.5.4.3 ความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง การตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าจะประสบความสำเร็จในการนำไปปฏิบัติบนพื้นฐานสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) และสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.5.4.4 ความเป็นประโยชน์ (Utility) หมายถึง การตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยพิจารณาความเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่ายขององค์กร กับผู้เรียน กับผู้ปกครอง กับสถานศึกษา และกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลังการนำรูปแบบไปใช้จริงในสถานศึกษา

1.5.4.5 ความพึงพอใจ (be satisfied) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานนั้นได้รับการตอบสนองตามความต้องการของตน ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ด้วยแรงกายแรงใจ

และสติปัญญาอย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จึงควรทำการศึกษาองค์ประกอบต่าง ๆ ในการทำงานว่ามีอะไรบ้างที่ผู้ปฏิบัติงานชอบหรือไม่ชอบ เพื่อที่จะได้ส่งเสริมและปรับปรุงสภาพงานต่าง ๆ ให้สนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงมากยิ่งขึ้น

1.5.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 หมายถึง หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในจังหวัดสุรินทร์ มีหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.5.6 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.5.7 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.5.8 ครูและบุคลากร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.5.9 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธาน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

1.6.1.1 ได้แนวทางและกระบวนการในการจัดทำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

1.6.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรมีกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.6.1.3 ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความสามารถในการคิด การแก้ปัญหา และการใช้ทักษะชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.6.1.4 ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษา และคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มากขึ้น

1.6.2 ด้านการประยุกต์นำไปใช้

1.6.2.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปปรับใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษานั้น ๆ

1.6.2.2 องค์กรทางการศึกษาสามารถใช้ผลการศึกษาครั้งนี้ เป็นนโยบายให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ใช้ประกอบในการวางแผนพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น และฝึกอบรมพัฒนาผู้บริหารและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6.2.3 เป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 และในสังกัดอื่น ๆ นำกลยุทธ์ไปปรับใช้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา

1.6.2.4 เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานด้านอื่นนอกจากงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมภายในสถานศึกษา

1.6.2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปประยุกต์ใช้ได้ตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

2.1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์

2.1.2 ความหมายและกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

2.1.3 กระบวนการบริหารกลยุทธ์

2.1.4 การใช้เทคนิคเพื่อพัฒนากลยุทธ์

2.1.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ (SWOT Analysis)

2.1.6 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา

2.2.2 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

2.2.3 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

2.2.4 ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2.2.5 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

2.2.6 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.7 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณธรรมที่คาดหวัง

2.2.8 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2.2.9 คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 :

1) วินัย

2) ความรับผิดชอบ

3) ความมุ่งมั่นในการทำงาน

4) จิตสาธารณะ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.4 บริบทโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2.5 ผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ปีการศึกษา 2561

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์

กระแสโลกาภิวัฒน์ (Globalization) และสภาวะการแข่งขัน (Competitiveness) ทำให้ต้องคิดใหม่อยู่ตลอดเวลา แนวคิด วิธีการ ทางการบริหารการจัดการด้านต่าง ๆ จึงต้องถูกปรับตามไปด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัฒน์ คล้ายเป็นสิ่งท้าทายสำหรับผู้นำหรือผู้บริหารขององค์การต่าง ๆ ในโลกปัจจุบัน การวิเคราะห์ การตีความ หรือการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจึงควรที่จะมองสิ่งต่าง ๆ ในมุมมองที่กว้าง ไม่ควรมุ่งพิจารณาจุดใดจุดหนึ่งโดยเฉพาะ ผู้นำทางธุรกิจ ทางราชการ ทางการปกครอง หรือด้านใดด้านหนึ่งจะต้องเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ 3 ด้านพร้อมกัน คือ เทคโนโลยี (Technology) เศรษฐกิจ (Economic) และการเมือง (Politics) ไม่มีใครสามารถหยุดยั้งการเปลี่ยนแปลงได้ จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ทำให้องค์การต่าง ๆ ในภาครัฐและเอกชนรวมทั้งหน่วยงานใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นต้องมีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงรูปแบบ กระบวนการทำงาน บุคลากร และเทคโนโลยี ในมิติและระดับต่าง ๆ เพื่อความอยู่รอด เจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างยั่งยืน แต่การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต้องเป็นไปอย่างมีระบบ การวางแผนโดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์หรือแผนกลยุทธ์ เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเป็นระบบในการเปลี่ยนแปลงดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ไชยา ประพันธ์ศิริ. 2560 : 19)

2.1.1 ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์

นักวิชาการได้ให้ความหมายและความสำคัญของกลยุทธ์ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 2) ให้ความหมายว่า “กลยุทธ์” หมายถึง วิธีการหรือแผนการที่คิดขึ้นอย่างรอบคอบมีลักษณะเป็นขั้นตอน มีความยืดหยุ่นพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์ มุ่งหมายเพื่อเอาชนะคู่แข่งขัน หรือเพื่อหลบหลีกอุปสรรคต่าง ๆ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553 : 4-5) กล่าวว่า กลยุทธ์ (Strategic) หมายถึง การตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรเพื่อพิจารณาหาโอกาส (Opportunity) และภยันตราย (Threat) ตลอดจนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเพื่อ หาจุดอ่อน (Weakness) และจุดแข็ง (Strength)

เรวัตน์ ชาตรีวิศิษฎ์ และคนอื่น ๆ (2553 : 21) ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่า คือ สิ่งที่ไม่ใช่วิธีการตามธรรมดา มีการใช้ความคิดเพื่อกลั่นกรองแนวทางที่ดีที่สุดและสามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ทุกประเภทให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรหรือต่อหน่วยงานไม่ว่าในขณะนั้นองค์กรจะอยู่ในสถานการณ์ใดได้เปรียบหรือเสียเปรียบคู่แข่งขันก็ตาม

เนตร์พัณณา ยาวิราช (2556 : 54) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว เป็นผลสุดท้ายของการวางแผนเชิงกลยุทธ์ แม้ว่าองค์กรใหญ่ ๆ มีการพัฒนากลยุทธ์มากกว่าองค์กรเล็ก ๆ แต่ทุก ๆ องค์กรต่างก็มีกลยุทธ์ของตนเองที่แตกต่างกัน

นิรมิต เทียมทัน (2548 : 22) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ เป็นการคิดเผื่อไปข้างหน้า โดยการคิดนั้นมุ่งหวัง (Vision) และการจะเดินไปยังภาพที่มุ่งหวังนั้นต้องวิเคราะห์เส้นทางที่จะเดินไปนั้นเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด (Optimal Means) ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วยในการสร้างความมั่นใจว่าวิธีการที่จะปฏิบัติไปสู่เป้าหมายนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุด คือ เทคนิคการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) และเทคนิคทางสถิติและคณิตศาสตร์

เสนาะ ติเยาว์ (2546 : 20) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์เป็นคำที่ใช้ทางธุรกิจ หมายถึง การกำหนดและประเมินทางเลือกที่จะทำให้องค์การสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดหรือหมายถึงแผนซึ่งรวมเอาทุกอย่างไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายในระยะยาว คำว่า กลยุทธ์มีความหมายอย่างเดียวกับคำว่า แผนกลยุทธ์

ธงชัย สันติวงษ์ (2546 : 370-372) กล่าวไว้ว่า คำว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีที่ชาญฉลาดของนักบริหารในการที่จะช่วยให้การดำเนินการขององค์การเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุดตามสถานการณ์ นั่นคือ การสามารถมีมาตรการสำหรับให้องค์การปรับตัวสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพภายนอกและการเปลี่ยนแปลงภายในองค์การ

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo & Peter, 1991) ให้นิยามคำว่า กลยุทธ์ หมายถึงวิธีการดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

เดวิด (David, 1995) ให้ความหมาย กลยุทธ์ เป็นวิถีทาง (Means) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาว (Long-term Objectives)

ไรท์และแม็คมาฮาน (Wright & McMahan, 1992) ให้คำจำกัดความกลยุทธ์ หมายถึงแผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับภารกิจและเป้าประสงค์ขององค์การ

มินซเบิร์ก (Mintzberg, 1994 : 91) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ว่ามี 4 ลักษณะ คือ

1. กลยุทธ์ เป็นแผน (Plan) หรือแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย
2. กลยุทธ์ เป็นรูปแบบของกิจกรรม (Pattern) ที่องค์กรดำเนินการเป็นประจำ
3. กลยุทธ์ เป็นสถานะหรือตำแหน่ง (Position) ขององค์กรในอุตสาหกรรม
4. กลยุทธ์ เป็นมุมมอง (Perspective) ซึ่งก็คือวิสัยทัศน์และทิศทางขององค์กร

จากความหมายของกลยุทธ์ตามที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กลยุทธ์ คือ การวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจ โดยจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและการแข่งขันทั้งทางตรงและทางอ้อม และต้องการผลที่ได้รับคือชัยชนะ กลยุทธ์สร้างให้องค์การมี

ความได้เปรียบในการแข่งขันเหนือคู่แข่งจากความแตกต่างที่เป็นเอกลักษณ์ ด้วยการทำบางสิ่งที่สมควรทำเพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายหรือหลีกเลี่ยงการทำบางสิ่งที่ขัดขวางความสำเร็จขององค์การ

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของกลยุทธ์ ไว้ดังนี้

เสนาะ ติเยาว์ (2546 : 3) กล่าวถึงความสำคัญของกลยุทธ์ไว้ว่า กลยุทธ์เป็นส่วนสำคัญที่สร้างโอกาสให้เกิดความสำเร็จมากขึ้นและลดโอกาสของความล้มเหลวให้น้อยลง กลยุทธ์ทำให้สถานภาพขององค์การเข้มแข็ง ทำให้ลูกค้าพอใจและทำให้งานบรรลุเป้าหมายโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นองค์การขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าทำการผลิตสินค้าหรือให้บริการแสวงหากำไร ผู้บริหารใช้กลยุทธ์ เป็นแนวทางว่าจะดำเนินการอย่างไร จะตัดสินใจอย่างมีเหตุผลอย่างไร และจะเลือกทางเลือกใดจึงจะก่อให้เกิดผลตามเป้าหมายกลยุทธ์เป็นเสมือนต้นแบบของทั้งองค์การว่าทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการในแนวเดียวกันและเป็นแบบเดียวกัน

สุวัฒน์ ศิริรันดร์ (2550 : 21) กล่าวถึงความสำคัญของกลยุทธ์ไว้ว่า การวางแผนกลยุทธ์ถือว่าเป็นกุญแจสำคัญของการดำเนินธุรกิจ เป็นการกำหนดแนวทาง วิธีการเพื่อให้องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขันและสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการประเมินปรับเปลี่ยนศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม

นันทิยา หุตานุวัตรและณรงค์ (2551 : 41) กล่าวไว้ว่า กลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะองค์กรใช้กลยุทธ์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดยกลยุทธ์ของแต่ละองค์กรจะถูกกำหนดตามธรรมชาติลักษณะขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้องค์กรจะกำหนดกลยุทธ์ได้นั้นต้องรู้สถานภาพหรือสภาวะขององค์กรของตนเสียก่อนและยังต้องมีกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

เนตรพัณณา ยาวิราช (2556 : 43-47) กล่าวไว้ว่า ผู้นำในยุคปัจจุบันมีรูปแบบของความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategic Leadership) เริ่มจากการมีคุณสมบัติสำคัญคือ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ (Vision) กว้างไกลและนำวิสัยทัศน์มาสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นผลสำเร็จ มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ ผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสนใจต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อการกำหนดกลยุทธ์

วรนารถ แสงมณี (2553 : 10-6) กล่าวถึงความสำคัญของกลยุทธ์ไว้ว่า ผู้นำจะต้องพัฒนาทิศทางกลยุทธ์ขององค์การที่สามารถกำหนดภาพพจน์และคุณลักษณะของเป้าหมายที่องค์การต้องการให้เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งในการดำเนินการเช่นนี้ ผู้นำเชิงกลยุทธ์จะต้องประเมินด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในเงื่อนไขของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมรวมอยู่ อีกทั้งสามารถกระตุ้นให้สมาชิกภายในองค์การได้เห็นถึงทิศทางที่เป็นเป้าหมายร่วมกันทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

สรุปได้ว่า กลยุทธ์เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กร เพราะองค์กรใช้กลยุทธ์ในการบริหารการเปลี่ยนแปลงหรือการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของตน โดยสร้างโอกาสให้เกิดความสำเร็จมากขึ้นและก็ลดโอกาสของความล้มเหลวให้น้อยลง กลยุทธ์ทำให้สถานภาพขององค์การเข้มแข็ง ทำให้ลูกค้าพอใจและทำให้งานบรรลุเป้าหมายโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นองค์การขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าทำการ

ผลิตสินค้าหรือให้บริการแสวงหากำไรหรือไม่แสวงหากำไร ผู้บริหารใช้กลยุทธ์เป็นแนวทางว่าจะดำเนินการอย่างไร จะตัดสินใจอย่างมีเหตุผลอย่างไรและจะเลือกทางเลือกใดจึงจะก่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย

2.1.2 ความหมายและกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

มีนักวิชาการ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารเชิงกลยุทธ์ในมุมมองและความคิดเห็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553: 20) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การบริหารกระบวนการในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การบริหารเชิงกลยุทธ์มีองค์ประกอบ 2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือ การกำหนดแผนทิศทาง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการกำหนดกลยุทธ์เพื่อบรรลุสู่แผนทิศทางที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแผนกลยุทธ์ถือเป็นองค์ประกอบแรกในการบริหารเชิงกลยุทธ์

อุทิศ ขาวเธียร (2549 : 1-3) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ต้องอาศัยความพร้อมของการจัดการด้านต่าง ๆ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ความพร้อมด้าน“การเตรียมการ” อันได้แก่ความพร้อมเนื่องจากมีแผนที่ดี มีความพร้อมด้าน“ระบบการบริหารจัดการที่ดี”องค์กรต้องมีโครงสร้างการบริหารและระเบียบการบริหารแบบก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ มีการจัดการที่ดีที่สามารถดำเนินการบริหารให้อยู่รอด ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง ความพร้อมด้าน “สมรรถนะขององค์กรและภาคีการพัฒนา”ที่เข้มแข็งที่บุคคลขององค์กรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันตนเองได้

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคนอื่น ๆ (2548 : 187) กล่าวไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์หรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้องค์กรมีทิศทางที่ชัดเจนและมุ่งทำในสิ่งที่เห็นว่าจะ สามารถนำพาองค์กรไปสู่ทิศทางที่วางไว้ได้บนพื้นฐานของข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่ รวบรวมและวิเคราะห์โดยผู้บริหารขององค์กรหรือจากการระดมสมองของคณะทำงาน

ธีรยุส วัฒนาศุภโชค (2548 : 78) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นระบบการบริหารและการจัดการ รวมถึงการตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจขององค์การ และควบคุมดูแลการดำเนินงานภายในองค์การให้มีความสอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายในระยะยาวของธุรกิจ

วิชิต อู่อ้น (2548 : 19) กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง กระบวนการกำหนดรูปแบบของกลยุทธ์ในระยะยาว เพื่อใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและสร้างกลยุทธ์ให้กับองค์การ เนื่องจากกลยุทธ์จะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในการเปลี่ยนแปลงจากตำแหน่งหรือสภาวการณ์ปัจจุบัน ไปสู่ตำแหน่งหรือสภาวการณ์ที่ดีขึ้นในอนาคต

เสนาะ ติเยาว์ (2546: 2) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การตัดสินใจและดำเนินเพื่อทำให้ผลตามที่องค์การกำหนดไว้ ซึ่งเน้นที่กระบวนการตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ การนำเอากลยุทธ์ไปใช้ และการประเมินผลกลยุทธ์ เป็นกระบวนการวางแผนและให้มั่นใจ

ว่าแผนนั้นได้นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาวขั้นตอนที่สำคัญคือ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน การกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปใช้และการควบคุมประเมินผลกลยุทธ์ กล่าวอย่างสรุป การบริหารกลยุทธ์เป็นกระบวนทางการบริหารในการกำหนดและตัดสินใจเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์ตลอดไป

สรุปได้ว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์และการจัดการเชิงกลยุทธ์ มาจากคำภาษาอังกฤษคำเดียวกัน คือ Strategic Management และมีความหมายเหมือนกัน คือ หมายถึง กระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกลยุทธ์ การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้องค์กรมีทิศทางที่ชัดเจนและมุ่งทำในสิ่งที่เห็นว่าจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ทิศทาง ที่วางไว้ได้บนพื้นฐานของข้อมูลสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เป็นกระบวนการวางแผนและให้มั่นใจว่าแผนนั้นได้นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

งานบริหารกลยุทธ์นั้นดูเหมือนง่าย เพราะเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน แต่ว่าแต่ละขั้นตอนนั้นมีความสำคัญมาก หัวใจสำคัญของการบริหารกลยุทธ์ให้ประสบความสำเร็จได้นั้นจะอยู่ที่การให้ความสำคัญ และการทุ่มเทความพยายามในกระบวนการบริหารกลยุทธ์ ทั้ง 3 ขั้นตอนนี้อันประกอบด้วย (สุพานี สฤษฎ์วานิช. 2549 : 19-20)

1. การกำหนดแผนกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนของการวางแผนสำคัญที่จะเริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ เพื่อกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่จะบอกทิศทางขององค์การ กลยุทธ์หลักและกลยุทธ์ที่จะใช้ในการแข่งขัน

2. การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) ขั้นตอนนี้จะเน้นการวางแผนดำเนินงานและการนำแผนงานต่าง ๆ นั้นไปปฏิบัติ แต่การดำเนินงานตามขั้นตอนนี้ให้บรรลุผลก็จะต้องเตรียมความพร้อมของปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัจจัยด้านบุคลากร โครงสร้างขององค์การ ระบบงานต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยให้การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัตินั้นบังเกิดผล

3. การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) จะเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในแผนกลยุทธ์ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญอยู่เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขให้เหมาะสม

งานทั้ง 3 ขั้นตอนจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันไป และมีความสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์ (2548 : 19-20) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) มีส่วนประกอบสำคัญดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) นักกลยุทธ์ (Strategist) จะต้องศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) และสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ขององค์การ โดยทำการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) หรือที่เรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) ว่าแต่ละปัจจัยมีส่วนเอื้ออำนวยหรือขัดขวางการดำเนินงานขององค์การอย่างไรบ้าง

2. การกำหนดทิศทางขององค์การ (Set Organization Direction) ผู้บริหารจะนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจากการวิเคราะห์โอกาสและข้อจำกัดมาทำการประมวลผล เพื่อให้ใช้กำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์การ โดยที่การกำหนดทิศทางขององค์การสามารถกระทำได้ในลักษณะของการกำหนดภารกิจและการตั้งเป้าหมายขององค์การ

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หมายถึง การนำทิศทางขององค์การที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานในอนาคตขององค์การ โดยมักจะกำหนดกลยุทธ์ตามระดับขั้นภายในองค์การ ตั้งแต่กลยุทธ์องค์การ กลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์ตามหน้าที่

4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) หมายถึง การนำกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นไปประยุกต์ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านการจัดโครงสร้าง บุคลากร และการประสานงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ

5. การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) หมายถึง การติดตามและตรวจสอบ (Monitoring) วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทาง ปรับปรุงและพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำลังดำเนินการอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เพื่อองค์การจะได้คุณค่าสูงสุดจากการดำเนินงาน ตลอดจนทำการประเมินผลจากการดำเนินกลยุทธ์ว่าประสบผลสำเร็จดังที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาในการพัฒนากลยุทธ์ต่อไป

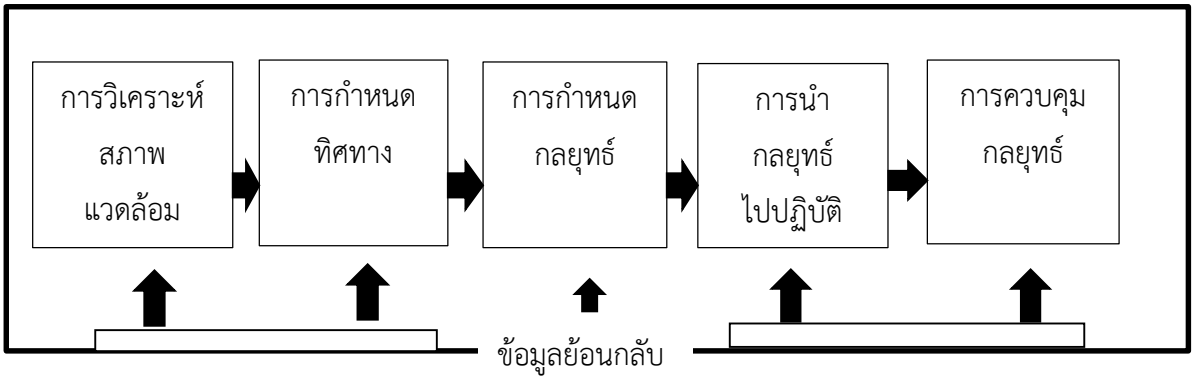

ภาพประกอบ 1 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2553 : 282-284) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) นั้นถือเป็นแนวทางการบริหารที่เป็นระบบ โดยแต่ละส่วนจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) สู่เป้าหมายที่มีการกำหนดไว้ในกรอบของทิศทางเชิงกลยุทธ์หรือที่เรียกว่า“ ภารกิจ” (Mission)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) และส่วนที่ว่าด้วยการดำเนินการ (Implementation) เพื่อให้แผนดังกล่าวสำเร็จลุล่วง ในการดำเนินการดังกล่าวทรัพยากรจะถูกจัดสรรเพื่อให้มีการใช้ในกรอบที่มีทิศทางแน่นอน ทั้งเงื่อนเวลาในทุกอณูก็จะถูกกำหนด เพื่อให้มีความสัมพันธ์ต่อกันในการผลักดันองค์กรไปสู่ทิศทางที่มีการวางกรอบไว้

ความจริงนั้น แม้การบริหารเชิงกลยุทธ์จะมีกรอบกำหนดไว้เป็นระบบเพื่อให้มีการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและเอื้ออำนวยต่อกันก็จริง แต่ก็ได้เปิดโอกาสให้มีความยืดหยุ่นในการบริหารเพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ดังจะเห็นได้ว่า ภารกิจ (Mission) ที่ถูกต้องจะกำหนดไว้ในลักษณะที่เป็นนามธรรม เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการตีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตระยะยาวได้ การบริหารเชิงกลยุทธ์จึงมีลักษณะเป็นการบริหารบนพื้นฐานของการมีดุลยภาพ (Balance) ระหว่างกรอบทิศทางและความยืดหยุ่นในการปรับตัว

การบริหารเชิงกลยุทธ์ หากมีการดำเนินการอย่างถูกต้องและเป็นระบบแล้ว จะเป็นการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง เพราะเป็นการบริหารที่มีลักษณะเป็นทั้งการป้องปรามปัญหาโดยมีแผนทิศทางรองรับ และมีความคล่องตัวในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เนื่องจากเป็นลักษณะการบริหารอย่างเป็นระบบ (Systemic Management)

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับภายในประเทศ บนพื้นฐานของเศรษฐกิจยุคดิจิทัล (Digital Economy) อันมีความเร็ว (Speed) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งนั้น องค์กรไม่ว่าจะเป็นในระดับมหัพภาค เช่นประเทศหรือองค์กรในระดับจุลภาคอัน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และธุรกิจภาคเอกชน จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับกับการแข่งขันในระดับโลก (Global Competition) ที่ทวีความเข้มข้นมากขึ้นตลอดเวลา โลกในยุคสังคมสารสนเทศนั้นองค์กรต่าง ๆ จะต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) อันเป็นผลจากการเปิดเสรีในยุคโลกาภิวัตน์ การขยายตัวของประเทศเกิดใหม่ (Emerging Economies) และการรวมกลุ่มในภูมิภาคต่าง ๆ องค์ประกอบส่วนหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันก็คือ แนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management))

องค์ประกอบของการบริหารองค์กรทั้งภาครัฐและธุรกิจส่วนหนึ่งนั้นขึ้นอยู่กับระบบการจัดการอีกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญมากขึ้นอยู่กับทัศนคติ หรือวัฒนธรรมในการบริหารองค์กรหรือธุรกิจที่ประสบความสำเร็จนั้น ปัจจัยสำคัญก็คือ คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ หัวใจของการบริหารเชิงกลยุทธ์จึงมิใช่อยู่ที่การสร้างแผนกลยุทธ์ที่ดีหรือสร้างระบบการบริหารที่ดี แต่อยู่กับองค์ประกอบของการสร้างบุคลากรให้มีวัฒนธรรมในการคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategist) มากกว่าการคิดในเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) จึงถือเป็น

องค์ประกอบของการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน เพราะถือเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับคุณภาพบุคลากร อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการบริหารการจัดการ

ประเทศหรือองค์กรใดที่ประกอบด้วยบุคลากรที่เป็นนักคิดเชิงกลยุทธ์เป็นจำนวนมาก ย่อมมีความได้เปรียบองค์กรอื่น ๆ ที่ขาดแคลนบุคลากรประเภทนี้ การสร้างทัศนคติของคนในองค์กรให้เกิดวิธีการคิดในเชิงกลยุทธ์ที่เรียกว่า“ จิตวิญญาณนักกลยุทธ์” (Mind of Strategist) จนกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์กร จะถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการบริหารเชิงกลยุทธ์และจะเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ (Key Success Factor) ของการพัฒนาองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอนาคต

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคนอื่น ๆ (2548: 18-19) ได้กล่าวถึงกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ไว้ว่า กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) โดยพิจารณา“ จุดแข็ง จุดอ่อน” ภายในองค์กร และ“ โอกาส-ภัยอุปสรรค” จากภายนอกองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งที่เป็นปัจจัยเงื่อนไขในระยะเวลาที่ผ่านมาและที่จะเป็นปัจจัยเงื่อนไขในอนาคต

2. การจัดวางทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction) ในขั้นตอนนี้จะมีการจัดวางทิศทางขององค์กรภาครัฐจะมีมุมมองที่ต่างกัน ดังนี้

2.1 ในองค์กรภาครัฐ จะพิจารณาภารกิจขององค์กร (Organizational Mission) ซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์กร และเป้าประสงค์ขององค์กร และเน้นประโยชน์ที่ได้รับจากการมีองค์กร

2.2 ส่วนในองค์กรภาคธุรกิจเอกชนนั้น จะพิจารณากำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Organization Vision) ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางที่องค์กรต้องการไปให้ถึง ภารกิจขององค์กรและวัตถุประสงค์ขององค์กรตามลำดับ

3. การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) โดยพิจารณาออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงจากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่าง ๆ

4. การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) โดยดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ให้เป็นไปอย่างราบรื่น โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์กร (Organizational Structure) และวัฒนธรรมขององค์กร (Organizational Culture) เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์

5. การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Controlling) โดยวิธีการติดตามผลการปฏิบัติงานและวิธีการประเมินผลกระบวนการและประเมินผลสำเร็จขององค์กร

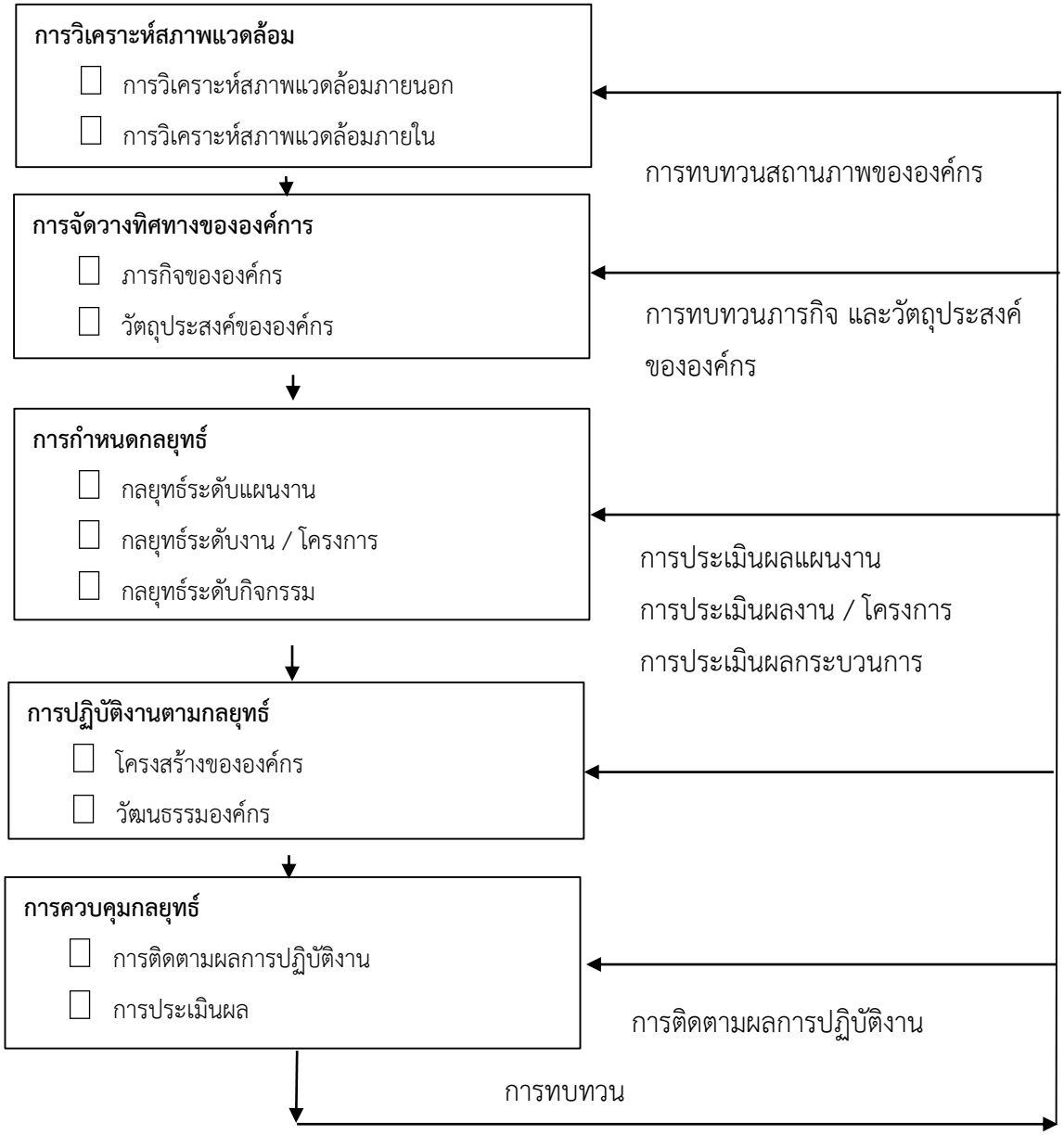

ภาพประกอบ 2 แสดงกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ของ วัฒนาวงศ์ เกียรติรัตน์ และคณะ

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์ และคณะ (2553 : 28-29) ได้กล่าวว่า การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) หมายถึง การจัดการธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดทิศทางขององค์การในอนาคตไว้ ซึ่งต้องอาศัยการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาโอกาสและอุปสรรคที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนในองค์กรสำหรับกำหนดตำแหน่งทางการแข่งขันของธุรกิจแล้วกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุทิศทางตามที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้นการจัดการเชิงกลยุทธ์จึงเป็นการบริหารโดยคำนึงถึง

1. ลักษณะการดำเนินงานขององค์กร
2. สภาพแวดล้อม
3. การจัดสรรทรัพยากร
4. การปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

องค์ประกอบของการจัดการเชิงกลยุทธ์

1. การวางแผน (Strategic Formulation)
2. การนำแผนไปปฏิบัติ (Strategic Implementation)
3. การติดตามและประเมินผล (Evaluation Control)

เซอร์โตและปีเตอร์ (Certo & Peter, 1991) ให้ความหมายว่าการจัดการกลยุทธ์ว่าเป็นกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่องที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้องค์การสามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมและได้เสนอขั้นตอนการจัดการกลยุทธ์ไว้ 5 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมพิจารณาจุดแข็งจุดอ่อนภายในองค์การและโอกาสอุปสรรคจากภายนอกองค์การซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 2 การจัดวางทิศทางขององค์การ (Establishing Organizational Direction)

ตัวชี้วัดทิศทางขององค์การมี 2 ตัวคือภารกิจ (Mission) ขององค์การซึ่งเน้นเหตุผลในการมีองค์การและวัตถุประสงค์ (Objective) ขององค์การซึ่งเน้นประโยชน์ที่ได้รับ

ขั้นที่ 3 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategic Formulation)

ในการกำหนดกลยุทธ์เป็นกระบวนการออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์คำถามวิกฤติ (Critical Question Analysis) การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT Analysis) หรือวิธีเมตริกซ์ของกลุ่ม BCG (Boston Group Growth-share Matrix)

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation)

เป็นการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงโครงสร้างขององค์การและวัฒนธรรมขององค์การ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามที่พึงประสงค์

ขั้นที่ 5 การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control)

การติดตามผลการปฏิบัติงาน กระบวนการประเมินผลสำเร็จขององค์การเป็นการควบคุมเชิงกลยุทธ์

สรุปว่ากระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมแบ่งเป็นขั้นตอนหลัก ๆ แบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน เป็นกระบวนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกันไป และมีความสัมพันธ์กัน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดแผนกลยุทธ์ (Strategy Formulation) หรือการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนของ

การวางแผน เริ่มจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ เพื่อกำหนดทิศทางขององค์การ กลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์ที่จะใช้ในการแข่งขัน ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) ขั้นตอนนี้จะเน้นการวางแผนดำเนินงานและการนำแผนงานต่าง ๆ นั้นไปปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 3 การติดตามและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) จะเป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในแผนกลยุทธ์

2.1.3 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์

กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ มีนักวิชาการกล่าวไว้หลายท่านดังนี้

นันทิยา หุตานุวัตรและณรงค์ หุตานุวัตร (2551: 42-44) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ว่า เป็นกระบวนการสร้างกลยุทธ์ขององค์กรมีเทคนิควิธีการหลายวิธี หนึ่งในหลายวิธีนั้นโนแลนและเฟียเฟอร์ (Nolan & Pfeiffer, 1993) ได้เสนอกระบวนการสร้างกลยุทธ์ไว้ 4 ขั้นตอน คือ การกำหนดภารกิจ การประเมินสภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์ และการสร้างกลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดภารกิจ

ภารกิจเป็นการระบุว่าองค์กรต้องการทำอะไร หรือองค์กรมีภารกิจอะไรซึ่งทำให้องค์กรต้องมีอยู่ ภารกิจเป็นสิ่งที่เป็นการมองการณ์ไกล (Vision) ให้เป็นรูปธรรมของการปฏิบัติ

2. การประเมินสภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมองค์กร

การประเมินสภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมองค์กรทำให้เรารู้ว่าขณะนี้องค์กรกำลังอยู่ที่ไหน มีสภาพอย่างไร ซึ่งมีวิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สภาวะขององค์กรหลายวิธีด้วยกัน หนึ่งในวิธีการเหล่านี้ คือกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งเป็นวิธีการที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในวงการธุรกิจเอกชน

3. การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่องค์กรคาดหวังที่จะบรรลุถึง องค์กรสามารถวัดความก้าวหน้าการปฏิบัติงานโดยการเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ การกำหนดวัตถุประสงค์จะต้องสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร และสอดคล้องกับสภาพภายในองค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร วัตถุประสงค์และเป้าหมายมักใช้สลับกันไปมาบางแห่งใช้เป้าหมายในความหมายที่กว้างกว่า วัตถุประสงค์ ในขณะที่บางแห่งใช้วัตถุประสงค์ในความหมายที่กว้างกว่าเป้าหมาย สำหรับในที่นี้ จะใช้วัตถุประสงค์ในความหมายที่กว้างกว่าเป้าหมาย กล่าวคือ วัตถุประสงค์ (เป้าหมายระยะยาว) คือ ความคาดหวังหรือความต้องการที่จะดำเนินการให้บรรลุถึงสภาวการณ์อันใดอันหนึ่งที่กำหนด ในขณะที่เป้าหมาย (เป้าหมายระยะสั้น) คือ ขั้นความคาดหวังที่จะไปให้ถึง หรือสิ่งที่กลุ่มกำหนดขึ้นเพื่อบรรลุความต้องการในกลุ่มเป้าหมายควรมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีความเป็นไปได้

4. การสร้างกลยุทธ์

การสร้างกลยุทธ์แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นการหาข้อมูล (Input Stage) ประกอบด้วยการประเมินปัจจัยภายนอกและภายใน (SWOT Analysis) โดยมีคำถาม เช่น อะไรคือจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัดที่สำคัญขององค์กร อะไรคือความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัด กับการทำงานทั้งหมดขององค์กร ผลทั้งหมดเป็นอย่างไร

ขั้นการจับคู่ (Matching Stage) เป็นขั้นการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนและโอกาส จุดอ่อนและอุปสรรค จุดแข็งและโอกาส จุดแข็งและอุปสรรคเพื่อสร้างกลยุทธ์ ใช้เทคนิคที่เรียกว่า SWOT Matrix

ขั้นการตัดสินใจ (Decision Stage) พิจารณากลยุทธ์โดยควรคำนึงถึงคุณค่าของคน การเติบโตขององค์กร กระบวนการมีส่วนร่วม และควรคำนึงถึงวงจรชีวิตขององค์กร (วงจรขององค์กรประกอบด้วยการเติบโต การเติบโตเต็มที่ การหยุดนิ่ง และการเสื่อมสลาย) ดังนั้นการสร้างกลยุทธ์ขององค์กร โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ SWOT จึงเป็นวิธีหนึ่งที่แพร่หลาย หน่วยงาน / องค์กรทั้งในวงการธุรกิจ และงานราชการนิยมใช้ในการวางแผนงานของตน

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2552 : 135) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนากลยุทธ์ไว้ว่า การพัฒนากลยุทธ์มีขั้นตอนสำคัญตามวงจรการวางแผน 7 ขั้นตอนคือขั้นที่ 1 การริเริ่มและการตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ (Initiating and Agreeing on a Strategic Process) ขั้นที่ 2 การระบุอาณัติขององค์การ พันธกิจ วิสัยทัศน์ และค่านิยม (Identifying Organization Mandate, Mission, Vision and Values) ขั้นที่ 3 การประเมินสถานการณ์ (Assessing the Organization's Situation) ขั้นที่ 4 การระบุประเด็นกลยุทธ์และทางเลือกกลยุทธ์ (Identifying the Strategic Issues and Strategic Alternatives) ขั้นที่ 5 การเขียนแผนกลยุทธ์ (Writing the Strategic Plan) ขั้นที่ 6 การนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Implementing the Strategic Plan) ขั้นที่ 7 การกำกับติดตามและประเมินกลยุทธ์ (Monitoring and Evaluating the Strategic Plan)

จารุณี ไกรแก้ว (2557 : 2) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ไว้ว่า กระบวนการวางแผนกลยุทธ์หรือกระบวนการจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์หรือวิเคราะห์ SWOT
2. การกำหนดทิศทางขององค์กร / หน่วยงาน (วิสัยทัศน์ พันธกิจ)
3. การวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ต้องมุ่งเน้น / ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ (ประเด็นยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์)
4. การกำหนดเป้าหมายสำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ (เป้าประสงค์)
5. การกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายของแต่ละเป้าประสงค์ (ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย)
6. การกำหนดกลยุทธ์หรือสิ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ (กลยุทธ์)

สุวัฒน์ ศิรินิรันดร์ (2550 : 83-106) ได้กล่าวถึงกระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดและถ่ายทอดกลยุทธ์ไว้ว่า กระบวนการวางแผนเพื่อกำหนดและถ่ายทอดกลยุทธ์ เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของการ

ดำเนินธุรกิจหรือพัฒนาองค์การเปรียบเสมือนการกำหนดยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีในการสู้รบกับข้าศึกของทหาร ซึ่งหากเกิดความผิดพลาดไม่ว่าจะจากขั้นตอนใด ก็อาจจะเกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงขึ้นได้ ซึ่งมีขั้นตอน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการวางแผนกลยุทธ์

คำถาม	ขั้นตอน / เครื่องมือ	ข้อควรพิจารณา
ปัจจุบันองค์กรเราเป็นอย่างไร ... ?	ประเมินสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยใช้ SWOT Analysis	เปิดใจกว้าง ยอมรับความจริงในจุดอ่อนที่มีอยู่ และรอบรู้ในสถานการณ์ภายนอกที่จะส่งผลต่อองค์กร
ต้องการให้องค์กรไปอยู่ ณ จุดใด ... ?	นำผลจากการวิเคราะห์ SWOT มาพิจารณาเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานขององค์กร	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายบนพื้นฐาน ศักยภาพขององค์กร แต่ให้ท้าทายและมีความเป็นไปได้
จะนำองค์กรไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร ... ?	ใช้เครื่องมือกำหนดกลยุทธ์ SWOT Evaluation	กำหนด Rating และ Weighting ของแต่ละปัจจัยให้ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อความถูกต้องของกลยุทธ์
มีวิธีหรือแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร .. ?	แปลงกลยุทธ์ที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ โดยใช้ BSC หรือ Balanced Scorecard Model	กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ในแต่ละมุมมองของแผนที่ทางกลยุทธ์ให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล
จะควบคุมและประเมินผลการปฏิบัติอย่างไร ... ?	แผนปฏิบัติการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI)	กำหนดแผนปฏิบัติการและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ (KPI) ให้ครอบคลุมต่อประเด็นวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

ตาราง 2 แบบฟอร์มที่ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อประเมินปัจจัยภายใน

แบบการประเมินปัจจัยภายใน

1	2	3	4	5
ปัจจัยภายใน	น้ำหนัก	ประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
รวม				

วิธีการใช้แบบฟอร์ม

ช่องที่ 1	ใส่ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง-จุดอ่อน) ที่มีผลกระทบต่อธุรกิจหรือองค์การ
ช่องที่ 2	ใส่น้ำหนักที่ให้ความสำคัญแต่ละปัจจัย โดยที่คะแนนรวมของน้ำหนักทั้งหมดต้องเท่ากับ 1
ช่องที่ 3	เป็นการประเมินผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ โดยมีคะแนน 1 ถึง 4 โดย 1 คือ จุดอ่อนหลัก 2 คือ จุดอ่อนรอง 3 คือ จุดแข็งรอง 4 คือ จุดแข็งหลัก
ช่องที่ 4	เป็นคะแนนที่ได้จาก ช่อง 2 คูณกับ ช่อง 3 ผลรวมของคะแนนช่อง 4 จะอยู่ในช่วง 1 ถึง 4 (คะแนนที่น้อยกว่า 2 หมายถึง องค์กรมีศักยภาพภายในต่ำ คะแนนที่มากกว่าหรือเท่ากับ 2 หมายถึง องค์กรมีศักยภาพภายในสูง)
ช่องที่ 5	เป็นการจัดลำดับความสำคัญของ SWOT

ตาราง 3 แบบฟอร์มที่ใช้ในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อประเมินปัจจัยภายนอก

แบบการประเมินปัจจัยภายนอก

1	2	3	4	5
ปัจจัยภายนอก	น้ำหนัก	ประเมิน	คะแนนถ่วงน้ำหนัก	ลำดับที่
รวม				

วิธีการใช้แบบฟอร์ม

ช่องที่ 1	ใส่ปัจจัยด้านสภาวะแวดล้อมภายนอก (โอกาส – อุปสรรค) ที่มีผลกระทบต่อธุรกิจหรือองค์การ
ช่องที่ 2	ใส่น้ำหนักที่ให้ความสำคัญแต่ละปัจจัย โดยที่คะแนนรวมของน้ำหนักทั้งหมดต้องเท่ากับ 1
ช่องที่ 3	เป็นการประเมินผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ต่อธุรกิจโดยมีคะแนน 1 ถึง 4 โดย 1 คือ อุปสรรคหลัก 2 คือ อุปสรรครอง 3 คือ โอกาสรอง 4 คือ โอกาสหลัก
ช่องที่ 4	เป็นคะแนนที่ได้จากช่อง 2 คูณกับ ช่อง 3 ผลรวมของคะแนนช่อง 4 จะอยู่ในช่วง 1 ถึง 4 (คะแนนที่น้อยกว่า 2 หมายถึง องค์กรมีศักยภาพภายในต่ำ คะแนนที่มากกว่าหรือเท่ากับ 2 หมายถึง องค์กรมีศักยภาพภายในสูง)
ช่องที่ 5	ลำดับที่ของ SWOT

ตาราง 4 แบบการกำหนดกลยุทธ์ด้วย SWOT Matrix

ปัจจัยภายใน / ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S) 1. 2. 3. 4.	จุดอ่อน (W) 1. 2. 3. 4.
โอกาส (O) 1. 2. 3. 4.	SO 1. 2. 3. 4.	WO 1. 2. 3. 4.
อุปสรรค (T) 1. 2. 3. 4.	ST 1. 2. 3. 4.	WT 1. 2. 3. 4.

กลยุทธ์

SO = กลยุทธ์ฉกฉวยโอกาสโดยใช้จุดแข็งขององค์กร

WO = กลยุทธ์แก้ไขจุดอ่อนเพื่อฉกฉวยโอกาส

ST = กลยุทธ์ใช้จุดแข็ง หลีกเลี่ยง / บรรเทาอุปสรรค

WT = กลยุทธ์แก้ไขจุดอ่อนเพื่อหลีกเลี่ยง / บรรเทาอุปสรรค

อุทิศ ขาวเธียร (2549: 195-197) ได้กล่าวถึง กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ว่า เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการตรวจสอบสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนตั้งแต่การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกและสภาวะองค์กรภายใน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์หลักของแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์และการจัดการวางกลยุทธ์ตลอดจนชี้นำการปรับปรุงกลไกขององค์กรและการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นผลที่ได้จากกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่อาจเปรียบเสมือนการทำความกระจ่างต่อคำถามอย่างเป็นขั้นตอนกล่าวคือ ปัจจุบันองค์กรอยู่ฐานะเช่นใด มีสภาวะแวดล้อมขององค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างไร ทั้งทางบวกและทางลบ และในอนาคตจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นแค่ไหน เพียงไร อนาคตองค์กรจะสามารถให้บริการแก่สังคมได้เต็มตามศักยภาพขององค์กร และตามความคาดหมายของสังคมได้แค่ไหน เพียงใด องค์กรจะไปถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยมีทางเลือกอย่างไรที่เหมาะสม ต้องใช้กลวิธีและเครื่องมือให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินการเช่นใด องค์กรรู้ได้อย่างไรว่าการดำเนินการขององค์กรถูกที่ถูกทางแล้วหากผิดควรแก้ไขอะไรบ้าง

เทคนิคการกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต้องมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดแนวทางการวางแผน การเตรียมการวางแผนเป็นการหารือกันระหว่างบุคลากรที่ต้องรับภาระหลักของการวางแผน เพื่อกำหนดแนวทางและเลือกประยุกต์เทคนิควิธีการวางแผนที่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรเจ้าของแผนโดยอาจจะหารือเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอกและภายใน เพื่อเข้าใจสถานะที่เป็นอยู่ขององค์กรและ / หรือกระบวนการพัฒนา เป็นขั้นตอนการทำแผนกลยุทธ์ที่รู้จักกันค่อนข้างมาก มักเรียกกันว่า “SWOT Analysis” ที่เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) ของสภาวะแวดล้อมภายในและการวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด (Threats) สภาวะแวดล้อมจากภายนอก

การวิเคราะห์นี้เป็นพื้นฐานของการกำหนดกลยุทธ์ การเลือกแนวทางดำเนินการหรือกลยุทธ์ที่สอดรับกับสถานการณ์และองค์กรส่วนใหญ่อาศัยผลการวิเคราะห์นี้ในการจินตนาการ SWOT ในอนาคตเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักของแผนด้วย

3. ขั้นตอนหลักการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การทบทวนและประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมาให้ทราบประวัติขอบข่ายและระดับการบริหารจัดการองค์กร ประวัติความสำเร็จและความล้มเหลว ภาวะที่เป็นอยู่ที่สำคัญขององค์กรตลอดจนวิเคราะห์ให้ทราบสาเหตุและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกัน

3.2 การกำหนดพันธกิจสมมุติและตัวแปรที่มีอิทธิพล เป็นขั้นตอนที่ทำควบคู่กับการทบทวนผลการพัฒนาที่ผ่านมา

3.3 การทำร่างตารางการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในตารางการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก บทบาทของตัวแปรภายนอกจะแบ่งเป็นโอกาสและอุปสรรค (ภัยคุกคาม) บทบาทของตัวแปรภายในจะมีบทบาทแบ่งเป็นจุดอ่อนและจุดแข็ง

3.4 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก ที่พิจารณาบทบาทของตัวแปรที่โดยทั่วไปองค์กรควบคุมไม่ได้และ / หรือไม่ได้ควบคุม

3.5 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน เป็นการพิจารณาประเมินตรวจสอบสิ่งที่มีอิทธิพลที่มีอยู่ในแต่ละกระบวนการทำงานและผลงานขององค์กร โดยการพิจารณาบทบาทของตัวแปรภายในที่เป็นบวกต่อองค์กรที่มีอยู่และที่เป็นอยู่ และเป็นปัจจัยผลักดันองค์กรให้สามารถพัฒนาสู่ความสำเร็จได้เป็นสภาวะแวดล้อม“ จุดแข็ง "อันเป็นภาวะที่องค์กรมีสมรรถนะและความได้เปรียบที่มีผลต่อการแข่งขันไปสู่ชัยชนะได้และบทบาทตัวแปรภายในองค์กรทางลบที่มีอยู่และ / หรือที่เป็นอยู่เป็นสภาวะแวดล้อม“ จุดอ่อน” อันเป็นภาวะด้อยกว่าที่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ เป็นปัจจัยที่ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้งไปขององค์กร

3.6 การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมจากตัวแปรที่มีบทบาทสับสนการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมมักจะปรากฏอยู่เสมอว่า ตัวแปรตัวหนึ่งมีผลต่อการพัฒนาได้ทั้งบวกและลบ หรือมีบทบาททั้งที่ก่อเกิดสภาวะแวดล้อมจุดอ่อน / หรือจุดแข็งเป็นโอกาสและ / หรืออุปสรรคได้ การวิเคราะห์ต้องให้ได้บทสรุปว่า ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ในภาวะรวมมี " บทบาทหลัก" เป็นบวกหรือเป็นลบต่อการดำเนินการขององค์กร เพื่อมิให้เกิดความสับสนในการนำผลการวิเคราะห์ SWOT ไปใช้

3.7 การตรวจสอบข้อผิดพลาดของการวางแผนกลยุทธ์ เช่นข้อผิดที่มิได้บรรจุตัวแปรที่มีอิทธิที่สำคัญต่อความสำเร็จและล้มเหลวของ " องค์กรและ / หรือกระบวนการพัฒนา" เข้าไว้ในการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดจากการวิเคราะห์บทบาทหลักของตัวแปรผิด

3.8 การวิเคราะห์ที่ผิดพลาดเนื่องจาก ตัวแปรเขา-เราอาจสลับปรับเปลี่ยนแล้วแต่เหตุการณ์ การวิเคราะห์และกำหนดตัวแปร และบทบาทตัวแปรที่สะท้อนสภาวะแวดล้อมที่ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดของการวิเคราะห์แต่ละครั้ง จึงควรเป็นการกำหนดโดยกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงมิใช่เป็นการกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก

3.9 เพื่อให้การระดมสมองและ / หรือประชุมเชิงปฏิบัติการมีประสิทธิผล ควรจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร และพันธกิจที่องค์กรต้องนำมาเป็นวิทยากรบรรยายให้เห็นสภาวะแวดล้อมโดยทั่วไปเป็นการนำร่องแนวคิด

4. การทำแผนที่สภาวะแวดล้อม (ผัง SWOT)

ปกติไม่ใช้ข้อมูลทุกประเด็นของสภาวะแวดล้อม แต่จะเลือกสภาวะแวดล้อมที่มีลำดับความสำคัญ หรือที่มีประเด็นเชิงกลยุทธ์เท่านั้น และผลการวิเคราะห์และคัดเลือกสภาวะแวดล้อมที่ได้จัดลำดับความสำคัญสามารถบรรจุเรียงสภาวะแวดล้อมตามความสำคัญของแต่ละประเด็นเป็นผังหรือเป็นแผนที่แสดงสภาวะแวดล้อมที่สำคัญแยกจากสภาวะแวดล้อมที่สำคัญมากไปหาน้อยได้ แผนที่ดังกล่าวเราอาจเรียกว่า" ผัง SWOT"

5. การวิเคราะห์และกำหนดเป้าประสงค์การพัฒนา ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์หลักของแผน แนวทางและขั้นตอนการยกร่างเป้าหมาย มีดังนี้

5.1 การทบทวนข้อมูล รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเท่าที่มีอยู่ที่เกี่ยวข้อง อาทิ วิสัยทัศน์ของแผนที่เกี่ยวข้อง แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลความต้องการและความคาดหมายข้อมูลที่สำคัญในกรณีที่มีการวิเคราะห์ SWOT แล้ว ได้แก่ ข้อมูลจากผัง SWOT นั่นเอง

5.2 การจินตนาการสภาวะแวดล้อมรวมในอนาคต การวิเคราะห์ SWOT เพื่อการยกร่างเป้าประสงค์ สามารถจำแนกประเด็นสภาวการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายนอก ภายในอย่างหยาบเท่าที่ข้อมูลพื้นฐานจะระบุได้โดยจำแนกบทบาทของตัวแปรทั้งภายในและภายนอกเป็นเพียงบทบาททางบวกและลบต่อการพัฒนาที่เด่นชัดแล้ว

5.3 การกำหนดสาระเบื้องต้นของร่างเป้าประสงค์ส่วนต่าง ๆ การดำเนินการขั้นนี้เป็นการดึงสาระจากภาพ SWOT อนาคตรวมเฉพาะส่วนที่เป็นภาพเป้าหมาย หรือส่วนที่ระบุว่าเกิดอะไรที่ดีกว่าในอนาคต มายกร่างเป็นร่างวิสัยทัศน์เบื้องต้น และดึงสาระที่เป็นภาระเงื่อนไขหลักที่องค์กรต้องทำทั้งนี้ต้องปรับปรุงและต้องเพิ่มบทบาท เพื่อให้เกิดผลโดยตรงต่อการพัฒนาไปสู่วิสัยทัศน์ ยกร่างขึ้นเป็นร่างพันธกิจเบื้องต้น และดึงสาระ แนวทางที่ต้องดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จที่ต้องการด้านต่าง ๆ (เป็นผลสัมฤทธิ์) ยกร่างขึ้นเป็นร่างวัตถุประสงค์หลักเบื้องต้น

5.4 การระดมสมองหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดเป้าประสงค์หลังจากดำเนินการยกร่างเป้าประสงค์แล้ว ต้องผ่านการพิจารณาร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ปรับสาระสำคัญที่เป็นที่ยอมรับตลอดจนเป็นที่เข้าใจอย่างดีของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

5.5 การเจียระไนสาระของเป้าประสงค์ เป็นการปรับให้เป้าประสงค์ทันสมัยสอดรับกับองค์ประกอบหลักอื่น ๆ ของแผนและกับข้อมูลล่าสุดที่ได้รับเพิ่มเติมตลอดช่วงการวางแผน มีผลให้ได้เป้าประสงค์เป็นจุดอ้างอิงในการประสานแผนได้ในที่สุด ๆ

6.การวิเคราะห์และเลือกกลยุทธ์การดำเนินงานเป็นการกำหนดแนวทางเลือกดำเนินการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่กำหนดกลยุทธ์จากการประเมินสภาวะแวดล้อมให้เกิดแนวทางเลือกการดำเนินงานการพัฒนาอย่างรอบคอบ

7. การวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงองค์การกลไก

เป็นการกำหนดเครื่องมือและ / หรือกลไกเพื่อเร่งรัดการพัฒนา (เน้นการปรับปรุงกลไกและระเบียบตลอดจนการปรับปรุงวัฒนธรรมและ / หรือความเชื่อขององค์กร) เพื่อเสริมประสิทธิผลของการทำงานให้ได้ผลลัพธ์ อันได้แก่ การบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน / โครงการและวัตถุประสงค์หลักของแผนตามที่กำหนดไว้แล้วในที่สุด

8. การติดตามและประเมินผล

หลักการบริหารการพัฒนาประเทศในปัจจุบันจะไม่จำกัด การประเมินผลสำเร็จการพัฒนาแต่เพียงผลิต (Outputs) ที่ได้จากการดำเนินโครงการแต่ละด้านเท่านั้น แต่ความสำเร็จของการพัฒนาจะต้องพิจารณาอย่างครอบคลุมถึงผลกระทบจากการพัฒนาทั้งมวลเป็นผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งด้านผลลัพธ์การพัฒนาและสมรรถนะการแข่งขันขององค์กรตามที่แผนพัฒนากำหนดไว้

การบริหารการพัฒนาที่หวังผลทั้งผลผลิตและผลลัพธ์นี้ถูกเรียกว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การติดตามและประเมินผลจึงเป็นกระบวนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการดำเนินการพัฒนาของกระบวนการดำเนินการทั้งด้านปัจจัย ต้นทุน (Input ของโครงการ) ด้านปัจจัยระหว่างการดำเนินการ (Activities หรือกิจกรรมขั้นต่าง ๆ ของโครงการ) ด้านปัจจัยผลลัพธ์ (Outputs) เพื่อทราบเงื่อนไขและสถานการณ์ทั้งก่อนพัฒนา และความก้าวหน้าและความเป็นไประหว่างการพัฒนาและผลลัพธ์หลังการพัฒนาในที่สุด

หลักของการติดตามและประเมินผลอาศัยดัชนีชี้วัด ผลของการประเมินเป็นเกณฑ์ตัดสิน ดัชนีที่กำหนดเพื่อการติดตามและประเมินผลควรเป็นตัวชี้วัดที่ง่ายและช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าแผนงานพัฒนาบรรลุผลและก่อให้เกิดประโยชน์ทางใดบ้าง และเป็นไปตามที่ควรเป็นหรือไม่อย่างไร ผลของการดำเนินการหรือความสำเร็จของแผน ยังสามารถจำแนกเป็นผลผลิตการดำเนินการ (Outputs) และผลกระทบ (Outcomes)

สรุปได้ว่ากระบวนการพัฒนากลยุทธ์สามารถสังเคราะห์เป็นขั้นตอนตามลำดับ ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน หรือวิเคราะห์ SWOT 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร / หน่วยงาน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ 3) การวิเคราะห์ถึงประเด็นที่ต้องมุ่งเน้น / ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ หรือการกำหนดประเด็นกลยุทธ์ 4) การกำหนดเป้าหมายสำหรับแต่ละประเด็นกลยุทธ์ คือการกำหนดเป้าประสงค์ 5) การกำหนดกลยุทธ์แต่ละเป้าประสงค์และการกำหนดตัวชี้วัดและมาตรการ ซึ่งการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ด้วยกระบวนการดังกล่าว

2.1.4 การใช้เทคนิคเพื่อพัฒนากลยุทธ์

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มพัฒนาบุคลากรสหกรณ์ สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ (2560 : 3 -7) ได้อธิบายรายละเอียดไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการหรือที่เรียกกันว่า Workshop เป็นการประชุมอีกแบบหนึ่ง ที่ใช้กันมากในบริษัท วงการธุรกิจอุตสาหกรรมและในองค์การต่าง ๆ เนื่องจากการประชุมแบบนี้จะต้องมีการฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมเป็นหลักสำคัญ การประชุมแบบนี้ปกติแล้วจะมีสมาชิกที่ร่วมประชุมจำนวนไม่มากนัก คือมักจะมีจำนวนแต่เพียงพอเหมาะ กับอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการฝึกปฏิบัติการในเรื่องที่จัดประชุมนั้น ๆ ขึ้น ในการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้สมาชิกจะต้องร่วมกันศึกษารับฟังการบรรยาย หรือ ศึกษาค้นคว้า ทำความเข้าและฝึกปฏิบัติตามหัวข้อของการประชุมปฏิบัติการครั้งนั้น ๆ หลักสำคัญของการประชุมแบบนี้คือการเรียนรู้ – ฝึกปฏิบัติ - แล้วนำไปปฏิบัติในการปฏิบัติงานจริง ตัวอย่าง การประชุมเชิงปฏิบัติการ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสร้างแบบทดสอบ-แบบวัดความพึงพอใจของผู้บริหาร การประชุมเชิงปฏิบัติการซ่อมบำรุงเกียร์ระบบอัตโนมัติ เป็นต้น การจัดการประชุมแบบนี้จึงต้องมีเอกสารมีหนังสือ มีรายละเอียดและข้อมูล ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์เพื่อประกอบการศึกษาและเพื่อการฝึกปฏิบัติซึ่งต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าให้พร้อม เพื่อผู้เข้าประชุมจะใช้ประโยชน์ได้ทันทีในการฝึกปฏิบัติตามกำหนดการ หรือตามตารางการปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ การประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวนี้จุดเน้นจะอยู่ที่การปฏิบัติได้ เป็นการแก้ปัญหาด้วยภาคปฏิบัติเน้นการปฏิบัติการมากกว่าการบรรยายหรือการอภิปราย มุ่งปรับปรุงความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานของสมาชิกแต่ละคน ส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการงานหรือวิชาชีพ

2.1.5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์การ SWOT (SWOT Analysis)

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกด้วยเทคนิค SWOT (SWOT Analysis) เป็นการประเมินวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กรเพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค การวิเคราะห์ SWOT จะถูกใช้เป็นรากฐานของการกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กร ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิเคราะห์ SWOT อาจจะเสนอแนะว่าองค์กรควรจะเปลี่ยนแปลงภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย หรือกลยุทธ์ขององค์กร

สมคิด บางโม (2557 : 338-339) กล่าวว่า การวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อให้ผู้บริหารรู้จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์การ ซึ่งมีหลักการวิเคราะห์ 4 ด้าน ดังนี้

S: Strength (จุดแข็ง)

องค์การมีจุดแข็งหรือไม่ จุดแข็งขององค์การของเรามีอะไรบ้าง จุดแข็งขององค์การอาจพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้ เช่น

1. บุคลากรขององค์การมีความรู้ความสามารถ
2. มีเงินทุนมากมาย เพียงพอ มั่นคง
3. ตราสินค้าเป็นที่รู้จักกันดีเป็นเวลายาวนาน
4. ผู้บริหารหรือเจ้าของเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาล
5. มีแหล่งวัสดุอุปกรณ์ดี ราคาถูก
6. ตลาดกว้างขวางทั้งในประเทศและทั่วโลก

W: Weakness (จุดอ่อน)

องค์การมีจุดอ่อนอะไรบ้าง จะได้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาให้เข้มแข็ง การพิจารณาจุดอ่อนขององค์การควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ เช่น

1. บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอ หรือขาดความรู้ความสามารถ
2. มีเงินทุนน้อย ต้นทุนการผลิตสูง
3. สินค้าล้าสมัย คุณภาพสู้คู่แข่งไม่ได้
4. เทคโนโลยีหรือกระบวนการผลิตล้าสมัย
5. ไม่มีการวิจัยและพัฒนา (R & D)
6. เป็นบริษัทเกิดใหม่ ตราสินค้ายังไม่เป็นที่รู้จัก

เมื่อพบจุดอ่อนแล้วต้องหาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

O: Opportunity (โอกาส)

การวิเคราะห์โอกาสขององค์การในการที่จะทำกิจกรรมใด ๆ เช่น ผลิตสินค้าใหม่ขยายตลาด การวิจัยพัฒนาสินค้า การปรับเพิ่มราคาสินค้า เป็นต้น หรือวิเคราะห์ว่าตลาดต้องการอะไรสัมพันธ์กับ

จุดแข็งขององค์การหรือไม่ เป็นการวิเคราะห์โอกาสจากสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ ควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ เช่น

1. ลูกค้าต้องการสิ่งใหม่
2. การบริการใหม่
3. การเพิ่ม-ลดของประชากร
4. กฎหมายและการเมือง
5. การสนับสนุนของรัฐบาล (นโยบายของรัฐบาล)
6. สภาพสังคมที่เปลี่ยนไป
7. ความต้องการของตลาด

T: Threat (อุปสรรค)

การวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นอุปสรรคขององค์การในการดำเนินงานต่าง ๆ ที่ทำให้องค์การไม่สามารถดำเนินได้หรือดำเนินไปอย่างไม่ราบรื่น เป็นการพิจารณาจากสิ่งภายนอก ควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ เช่น

1. ตลาดแรงงาน ขาดแคลนแรงงาน
2. วัตถุดิบราคาสูง
3. ตลาดสินค้าแคบ
4. ประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา
5. ระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายควบคุมการค้า กฎหมายภาษีอากร
6. นโยบายของรัฐบาล
7. ปัญหาภาวะเศรษฐกิจ
8. การขาดแคลนเทคโนโลยี
9. การต่อต้านจากผู้บริโภค หรือแรงกดดันจากผู้บริโภค

วิเคราะห์แต่ละด้านจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อองค์การต่อการวางแผนและการทำงานของบุคลากร จุดแข็งเป็นความสามารถที่จะใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การในขณะที่จุดอ่อนเป็นสิ่งที่ต้องแก้ไข โอกาสเป็นสถานการณ์ที่ได้เปรียบต้องรีบลงมือทันทีซึ่งจะช่วยให้องค์การบรรลุเป้าหมาย ส่วนอุปสรรคเป็นปัญหาขององค์การทำให้องค์การไม่บรรลุเป้าหมาย

อุทิศ ขาวเธียร (2549 : 72 73) กล่าวว่าการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร หมายถึง ขั้นตอนการทำแผนกลยุทธ์ที่รู้จักกัน มักเรียกว่า SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weaknesses) ของสภาวะแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัด (Threat) ของสภาวะแวดล้อมภายนอกโดยมีวัตถุประสงค์ได้แก่ เพื่อทำความเข้าใจสภาวะแวดล้อมทั่วไปเกี่ยวกับแนวคิดและทิศทาง เพื่อประเมินความยากง่ายในการดำเนินงานขององค์กร เพื่อการวางแนวทางปรับปรุงกลไกขององค์กร

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2551 : 44-46) ได้อธิบายถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหรือการวิเคราะห์ SWOT ไว้ว่า ในตำราพิชัยสงครามของซุนวู มีประโยคที่มักกล่าวกันคือในการยุทธสงครามนั้นต้อง“ รู้เขา รู้เรา” จึงรบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง ซึ่งมีความนัยตรงกับ SWOT ที่ถูกพัฒนาในช่วงต้นทศวรรษ 1950 โดยนักวิชาการหลายท่านจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) และมหาวิทยาลัยอื่น และตั้งแต่นั้นมา SWOT ได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย และแตกแขนงไปมาก และยังเป็นเครื่องมือที่ใช้กันทั่วโลกจนถึงปัจจุบัน

SWOT เป็นคำย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats โดย Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือช่วยส่งเสริมให้กลุ่มสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ง่าย หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี ในขณะที่ Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบ และด้อยความสามารถซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือจะทำให้กลุ่มทำงานบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ยาก หรือไม่บรรลุเลย หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี ในการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งเหล่านี้ควรนำไปเปรียบเทียบกับคู่แข่งขัน เพื่อทำให้เห็นความเป็นจุดอ่อนจุดแข็งที่ชัดเจนขึ้นและถูกต้องยิ่งขึ้น และยังต้องวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งในบริบทของพันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายองค์กรของตนด้วยเพื่อให้รู้ว่า องค์กรของตนอยู่ในสนามแข่งขันได้

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยหรือเป็นประโยชน์ซึ่งช่วยให้กลุ่มสามารถทำงานบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ง่าย หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร และ Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางหรือเป็นภัยคุกคาม ซึ่งจะทำให้กลุ่มทำงานบรรลุเป้าหมายของกลุ่มได้ยากหรือไม่บรรลุเลย หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

บางครั้งการจำแนกโอกาสและอุปสรรคเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะทั้งสองสิ่งนี้สามารถเปลี่ยนกลับซึ่งกันและกัน เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้สถานการณ์ที่เคยเป็นโอกาสกลับกลายเป็นอุปสรรคได้ และในทางกลับกันอุปสรรคอาจกลับกลายเป็นโอกาสได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้องค์กรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ของตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อม

นอกจากนี้ นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร (2551: 73-82) ยังได้อธิบายเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT ว่าการประชุมปฏิบัติการ SWOT ซึ่งประยุกต์จากงานของ ฟลาเวล และวิลเลี่ยม (Flavel & Williams) และออกแบบเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรและมีการดำเนินงานแบบสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน รูปแบบการประชุมจึงเน้นที่การปฏิบัติ โดยจำแนกการประชุมออกเป็น 4 ครั้ง ดังนี้

1. การประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 1

การประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และข้อจำกัด ควรใช้เวลาประมาณ 2 วัน การประชุมปฏิบัติการประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การเตรียมตัวผู้เข้าร่วม

ขั้นตอนนี้จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมตระหนักถึงสภาวการณ์ปัจจุบันขององค์กรของตน ความจำเป็นที่จะต้องวางแผน และเกิดความพร้อมที่จะเข้าสู่กระบวนการวางแผน

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่ม โดยเป้าหมายของกลุ่มควรกำหนดรายละเอียด เพื่อให้สามารถวัดได้

1.3 การวิเคราะห์ปัจจัยภายในเพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อน

ขั้นตอนนี้เป็นการให้ผู้เข้าร่วมพิจารณาค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งจากการปฏิบัติงานของกลุ่ม และการหาปัจจัยสำคัญที่นำสู่ความสำเร็จ โดยการให้น้ำหนักจุดแข็งแต่ละข้อ ซึ่งพิจารณาจาก“เป็นจุดแข็งที่มีศักยภาพส่งผลกระทบต่อกลุ่ม”และ“เป็นจุดแข็งที่มีความสำคัญเชิงเปรียบเทียบ”และการให้น้ำหนักจุดอ่อนแต่ละข้อซึ่งพิจารณาจาก“เป็นจุดอ่อนที่มีศักยภาพส่งผลกระทบต่อกลุ่ม” และ“เป็นจุดอ่อนที่มีความสำคัญเชิงเปรียบเทียบ

1.4 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก เพื่อระบุโอกาสและอุปสรรค

ใช้ผลการศึกษาสถานการณ์ภายนอกองค์กรคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นและการเปลี่ยนแปลงนั้นจะกระทบต่อกลุ่ม และธุรกิจของกลุ่มในเชิงโอกาสหรืออุปสรรค หลังจากนั้นหาปัจจัยสำคัญที่นำสู่ความสำเร็จ โดยผู้เข้าร่วมให้น้ำหนัก โอกาสแต่ละข้อ ซึ่งพิจารณาจาก“ เป็นโอกาสที่มีศักยภาพส่งผลกระทบต่อกลุ่ม” และการให้น้ำหนักอุปสรรคแต่ละข้อ โดยพิจารณาจาก“ เป็นอุปสรรคที่มีศักยภาพรุนแรงต่อกลุ่ม” และ“ เป็นอุปสรรคที่มีความเป็นไปได้ของการเกิดขึ้น”

2. การประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 2

การประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 2 เป็นการสร้างกลยุทธ์ย่อย ควรใช้เวลาประมาณ 2 วัน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อย

2.1 การทบทวนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกลุ่ม

ขั้นตอนนี้เป็นการทบทวนวัตถุประสงค์ของกลุ่มให้มีความสอดคล้อง ทางสังคม เศรษฐกิจ ซึ่งเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตหรือกล่าวได้ว่า เป็นการทบทวนวัตถุประสงค์ของกลุ่มในบริบทของจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1

2.2 การสร้างกลยุทธ์ย่อย

ขั้นตอนนี้เป็นการสร้างกลยุทธ์ย่อย ซึ่งกลุ่มต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มการสร้างกลยุทธ์ทางเลือกกระทำในขอบเขตจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ของกลุ่มโดยใช้วิธีการที่เรียกว่า SWOT Matrix กล่าวคือ

2.2.1 ใช้จุดแข็งของกลุ่มไปช่วงชิงโอกาสที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยใช้วิธีการจับคู่ระหว่างจุดแข็งและโอกาส กลยุทธ์ย่อยที่ได้เรียกว่า กลยุทธ์จุดแข็ง – โอกาส

2.2.2 ใช้จุดแข็งของกลุ่มเลี่ยงอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยใช้วิธีการจับคู่ระหว่างจุดแข็งและอุปสรรค กลยุทธ์ย่อยที่ได้เรียกว่า กลยุทธ์จุดแข็ง-อุปสรรค

2.2.3 แก้ไขจุดอ่อนของกลุ่มเพื่อช่วงชิงโอกาสที่คาดว่าจะเกิด โดยใช้วิธีการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนและโอกาส กลยุทธ์ย่อยที่ได้เรียกว่า กลยุทธ์จุดอ่อน-โอกาส

2.2.4 แก้ไขจุดอ่อนของกลุ่มเพื่อเลี่ยงอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิด โดยใช้วิธีการจับคู่ระหว่างจุดอ่อนและอุปสรรคกลยุทธ์ย่อยที่ได้เรียกว่า กลยุทธ์จุดอ่อน-อุปสรรค

2.3 การจัดกลุ่มกลยุทธ์ย่อยขั้นตอนนี้เป็นการจัดกลุ่มกลยุทธ์ย่อยที่ซ้ำหรือใกล้เคียงและรวบกลยุทธ์ย่อยที่อยู่ในเรื่องเดียวกันให้เป็นกลุ่มก้อน พร้อมทั้งตั้งชื่อกลยุทธ์นั้น

3. การประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 3

ในกรณีที่อาจพบว่า ผู้เข้าร่วมใช้ข้อมูลที่ศึกษาคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจของกลุ่มได้ไม่กว้างขวางนัก หรืออาจจะพบว่ายังมีบางเหตุการณ์ที่ไม่ชัดเจนจึงมีความจำเป็นต้องจัดกระบวนการเสริมความรู้หรือข้อมูลโดยอาจเชิญบุคคลที่มีข้อมูลหรือความรู้นั้น ๆ มาเป็นวิทยากร เพื่อขยายความคิด หรือมุมมองที่กว้างขวางขึ้น ดังนั้นการประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 3 นี้ จึงผนวกเรื่องการศึกษาข้อมูลสถานการณ์ภายนอกเพิ่มเติม

สำหรับการประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 3 ใช้เวลาประมาณ 2 วัน กับผู้เข้าร่วมชุมเดิมโดยมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การปรับปรุงกลยุทธ์

จากผลการประชุมปฏิบัติการครั้งที่ 2 ผู้ดำเนินการควรทราบแล้วว่า ผู้เข้าร่วมยังขาดข้อมูลในส่วนใด ควรจะเพิ่มข้อมูลในด้านใด ผู้ดำเนินการติดต่อวิทยากรมาบรรยายวิเคราะห์ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจในอนาคต หรือในการนี้ ผู้ดำเนินการและผู้เข้าร่วมอาจช่วยกันหาข้อมูลเพิ่มเติมแล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันก็ได้ จากนั้นผู้เข้าร่วมทำการปรับปรุงกลยุทธ์โดยใช้ข้อมูลใหม่วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น

เอกชัย บุญยาทิษฐาน (2553 : 4-6) ได้กล่าวไว้ว่า SWOT คือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำผลที่ได้ในรูปแบบของจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และภัยคุกคาม (Threat) มากำหนดเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการวางแผนและพัฒนาองค์กร ซึ่งคิดโดย บริษัท ดูปองท์ (Du Pont) ในปี 1949 หลังจากนั้นจึงมีผู้ที่บัญญัติมันขึ้นมาแตกต่างกันออกไปเป็น 2 เส้นทาง เส้นทางแรกผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นหลักในการพัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นมาคือ ศาสตราจารย์อัลเบิร์ดฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) แห่งมหาวิทยาลัยแสตนฟอร์ด อีกค่ายหนึ่งที่กล่าวอ้างเป็นต้นตอที่มาของ SWOT เช่นกัน โดยผลงานของศาสตราจารย์เคนเนทแอนดริวส์ (Keneth Andrews) ที่ในค่ายนี้บอกว่าท่านผู้นี้จัดเป็นผู้บุกเบิก

ในเรื่องของ SWOT นี้เลยที่เดียว โดยผลงานของท่านนั้นเกิดขึ้นในปี 1971 ที่ท่านได้วางหลักการให้เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างความสามารถและทรัพยากรขององค์กรเข้ากับสภาพแวดล้อม

วิเชียร วิทยอุดม (2553 : 4-6) กล่าวว่าการวิเคราะห์ SWOT เป็นการประเมินวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ เพื่อประเมินจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) การวิเคราะห์ SWOT จะถูกใช้เป็นรากฐานของการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อบรรลุภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิเคราะห์ SWOT อาจจะเสนอแนะว่าองค์การควรจะเปลี่ยนแปลงภารกิจวัตถุประสงค์ นโยบาย หรือกลยุทธ์ขององค์การ

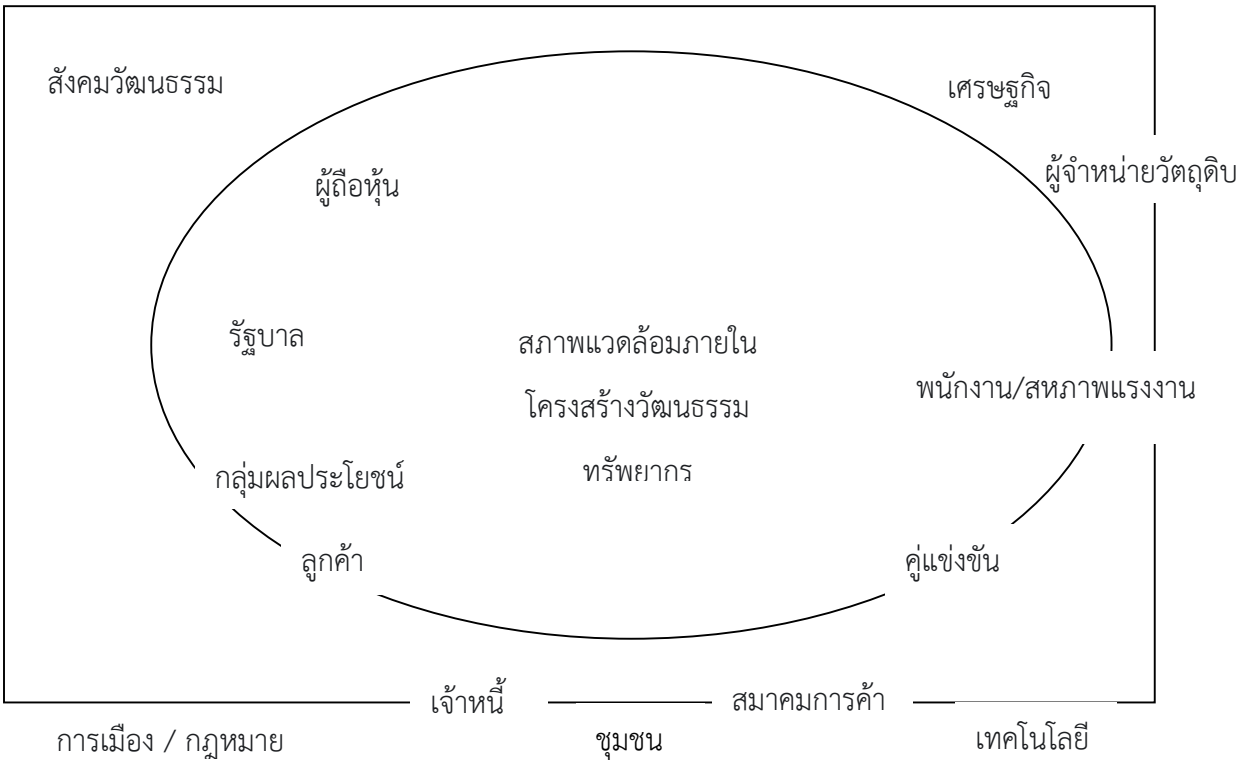

ภาพประกอบ 3 ปัจจัยสภาพแวดล้อมขององค์การธุรกิจ

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคนอื่น ๆ (2548 : 82) ได้เสนอการกำหนดกลยุทธ์ โดยการวิเคราะห์ SWOT ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ตำแหน่งสถานภาพขององค์การ

ประเมินสถานภาพขององค์การในปัจจุบันว่าอยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใดจากการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การ และการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์การ พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาสและลักษณะด้อยเชิงอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ เอื้อ” หรือ“ ไม่เอื้อ” "มากน้อยเพียงใดในขณะเดียวกัน ก็สรุปจุดแข็งและจุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ จุดแข็ง”

หรือ "จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งใน ตาราง 2 x 2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่ “ เอื้อและแข็ง”“ เอื้อ แต่อ่อน”“ ไม่เอื้อ แต่แข็ง” และ“ ไม่เอื้อและอ่อน”

โอกาส

	“ เอื้อและแข็ง”	“ เอื้อแต่อ่อน”	
จุดแข็ง			**จุดอ่อน**
	“ ไม่เอื้อแต่แข็ง”	“ ไม่เอื้อและอ่อน”	

อุปสรรค

ภาพประกอบ 4 การวิเคราะห์ตำแหน่งสถานภาพขององค์การ

2. พิจารณาการเลือกกลยุทธ์ในระดับขององค์การ เช่น เลือกกลยุทธ์รักษาเสถียรภาพ (stability strategy) โดยดำเนินงานเฉพาะแผนงานที่มีความรู้ ความชำนาญเพียงชนิดเดียวและจะไม่ขยายไปทำแผนงานอื่น หรือเลือกกลยุทธ์การสร้างความเติบโต (Growth strategy) โดยขยายงานด้วยการทำแผนงานอื่น ๆ เพิ่มเติม นอกเหนือไปจากแผนงานเดิม หรือเพิ่มงาน / โครงการใหม่ที่หน่วยงานมีสมรรถนะเพียงพอที่จะจัดทำ หรือเพิ่มกิจกรรมใหม่ที่จะช่วยให้งาน / โครงการเดิมมีความสมบูรณ์มากขึ้น หรือส่งเสริมโครงการที่สนับสนุนให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการจ้างเหมา หรือเลือกกลยุทธ์การตัดทอน (Retrenchment Strategies) โดยยกเลิกแผนงานที่หมดความจำเป็นออกไปหรือยกเลิกแผนงานประเภทที่มีหน่วยงานอื่นทำได้ดีกว่า หรือตัดงาน / โครงการที่หมดความจำเป็นออกไป หรือยกเลิกงาน / โครงการประเภทที่มีหน่วยงานอื่นทำได้ดีกว่า หรือลดกิจกรรมบางประเภทในงาน / โครงการที่ยังคงต้องทำอยู่ หรือโอนงานให้เอกชนไปทำ

3. การวิเคราะห์ตำแหน่งของสถานภาพแผนงาน ประเมินสถานภาพของแผนงานขององค์การที่เลือกจะจัดทำว่า อยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใด พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาสและลักษณะด้อยเชิงอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ เอื้อ” หรือ“ ไม่เอื้อ” มากน้อยเพียงใด ในขณะเดียวกัน ก็สรุปจุดแข็ง จุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ จุดแข็ง” หรือ“ จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งในตาราง 2 x 2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่“ เอื้อและแข็ง”“ เอื้อ แต่อ่อน”“ ไม่เอื้อ แต่แข็ง” และ“ ไม่เอื้อและอ่อน”

4. พิจารณาทางเลือกกลยุทธ์ในระดับของแผนงาน เช่น เพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการผลิตและการให้บริการ ปรับปรุงระบบการวางแผน การติดตามผลการปฏิบัติงาน และการประเมิน/โครงการ ส่งเสริมการประสานงาน / โครงการ ภายใต้แผนงานเดียวกัน สลับสับเปลี่ยนผู้บริหารระดับกองและระดับฝ่าย เพื่อให้มีประสบการณ์ในงานขององค์การอย่างกว้างขวาง สร้างขวัญและแรงจูงใจของบุคลากรในการดำเนินงาน / โครงการ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมของงาน / โครงการ ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของผู้รับบริการ ค้นคว้าหาวิธีลดต้นทุนในการดำเนินงาน / โครงการ และระดมเงินทุนจากเงินนอกงบประมาณแผ่นดิน

5. การวิเคราะห์ตำแหน่งของสถานภาพของงาน / โครงการประเมินสถานภาพของงาน / โครงการขององค์การที่เลือกจะจัดทำว่าอยู่ในตำแหน่งที่มีความโน้มเอียงไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์หรือไม่ เพียงใด พร้อมกับสรุปลักษณะเด่นเชิงโอกาสและลักษณะด้อยเชิงอุปสรรค แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ เอื้อ” หรือ“ ไม่เอื้อ” มากน้อยเพียงใดในขณะเดียวกัน ก็สรุปจุดแข็ง จุดอ่อนเชิงทรัพยากร แล้วชั่งน้ำหนักว่าโน้มเอียงไปในทาง“ จุดแข็ง” หรือ“ จุดอ่อน” มากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงทำการกำหนดตำแหน่งในตาราง 2 x 2 ว่าอยู่ในตำแหน่งที่“ เอื้อและแข็ง”“ เอื้อแต่อ่อน”“ ไม่เอื้อแต่แข็ง” และ“ ไม่เอื้อและอ่อน”

6. พิจารณาทางเลือกกลยุทธ์ในระดับของกิจกรรมภายใต้งาน / โครงการ เช่น ปรับปรุงรูปแบบของการผลิตและการให้บริการ ส่งเสริมการประสานกิจกรรมภายใต้งาน / โครงการเดียวกัน ศึกษาความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม พัฒนาบุคลากรทั้งในด้านความรู้และทักษะในการทำงาน และส่งเสริมความรู้แก่ประชาชนผ่านการฝึกอบรม

รังสรรค์ มณีเล็ก (2549: 36-37) ได้เสนอแนะให้ผู้บริหารพิจารณาปัจจัยหรือข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนี้

1. บุคลากร (Man) ถ้าสถานศึกษามีครูและบุคลากรในชุมชนมาช่วยจัดกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างพอเพียงและมีคุณภาพก็จะกลายเป็นจุดแข็ง แต่ถ้าสถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรหรือบุคลากรไม่มีคุณภาพ สภาพการณ์เช่นนี้ก็จะกลายเป็นจุดอ่อนในเรื่องของบุคลากร

2. เงิน (Money) ถ้าสถานศึกษามีเงินพอเพียงที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายแล้วก็จะถือว่าเป็นจุดแข็งและเป็นเหตุที่ทำให้การทำงานไม่บรรลุเป้าหมายก็ถือว่าเป็นจุดอ่อน

3. วัสดุอุปกรณ์ (Materials) ก็มีหลักในการวิเคราะห์คล้าย ๆ กับเรื่องของบุคลากรและเงินนั่นคือ ถ้ามีวัสดุอุปกรณ์พอเพียงและมีคุณภาพต่อการนำไปใช้งานของสถานศึกษาก็จะถือว่าเป็นจุดแข็ง แต่ในทางตรงกันข้าม คือ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ หรือมีอยู่แต่ไม่มีคุณภาพก็จะถือว่าเป็นจุดอ่อน

4. การบริหารจัดการ (Management) ในด้านนี้หมายถึง การจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา รวมไปถึงลำดับขั้นตอนการดำเนินงานและการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน

ผู้ปกครอง ชุมชนนั้น มีความชัดเจน สะดวก คล่องตัว มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร คือ เกิดประโยชน์สูงสุดแต่เสียค่าใช้จ่ายต่ำสุด ถ้าสะดวก คล่องตัวก็ถือว่าเป็นจุดแข็ง แต่ถ้ามีลักษณะตรงกันข้ามก็ถือว่าเป็นจุดอ่อนการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนที่กล่าวมานี้ เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment) ของสถานศึกษา

ประเด็นที่จะนำมาพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในได้อีกคือ

1. โครงสร้าง (Structure) ซึ่งจะพิจารณาเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนของการบังคับบัญชา การสื่อสารภายใน การจัดองค์การและการมอบหมายงาน

2. การบริการ (Service) เป็นการให้บริการและอำนวยความสะดวกของหน่วยงาน

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) เป็นการศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอก ในการดำเนินงานของสถานศึกษานั้นประกอบด้วย

1. ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political-Legal) หมายถึง นโยบายทางการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่น เสถียรภาพของรัฐบาล ระเบียบกฎหมายต่าง ๆ

2. ด้านเศรษฐกิจ (Economic) หมายถึง รายได้ของประชากร ภาวะเงินเฟ้อ หนี้สิน การมีงานทำ

3. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-Cultural) หมายถึง ค่านิยม ความเชื่อ เจตคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม

4. ด้านเทคโนโลยี (Technological) หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ความทันสมัยของอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงาน

จุมพล พูลภัทรชีวิน และคณะ (2553: 23-24) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์บริบทภายนอกด้วย C-PEST ประกอบด้วย

C: Customer, Competitors

ลูกค้าหรือผู้รับบริการ (Customer) คู่แข่ง (Competitors) เป็นอย่างไร ซึ่งในด้านการศึกษา หมายถึงนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานศึกษา

P: Politics

สถานการณ์ทางการเมือง (Politics) หมายถึง สถานการณ์ทางการเมืองนโยบายต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข 2545 แนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

E: Environment, Economics

สภาพแวดล้อม (Environment) หรือสภาพเศรษฐกิจ (Economic) ของชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานศึกษาเป็นอย่างไร

S: Society

สภาพสังคม (Society) วัฒนธรรม (Culture) ค่านิยม (Value) ของประชาชนที่อาศัยโดยรอบสถานศึกษาเป็นอย่างไร

T: Technology

เทคโนโลยี (Technology) หมายถึงเทคโนโลยีระบบสารสนเทศ (Information Technology) และเทคโนโลยีทางการบริหาร (Management Technology) การศึกษาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น

บอสแมน (Boseman et al., 1986) กล่าวถึงข้อควรคำนึง และปัญหาในกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ไว้ว่า การวิเคราะห์ SWOT ขององค์กรมีข้อที่ควรคำนึง 4 ประการ คือ

1. องค์กรต้องกำหนดก่อนว่า องค์กรต้องการที่จะทำอะไร
2. การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคต้องกระทำในช่วงเวลาขณะนั้น ไม่ควรวิเคราะห์ไว้เนิ่นนานจนเกินไปเพราะเหตุการณ์อาจเปลี่ยนแปลง ซึ่งทำให้โอกาสและอุปสรรคเปลี่ยนแปลงได้
3. องค์กรต้องกำหนดปัจจัยหลัก (Key Success Factors) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ถูกต้อง
4. องค์กรต้องประเมินความสามารถของตนให้ถูกต้อง

นอกจากข้อที่ควรคำนึงแล้วยังมีปัญหาที่ควรระวังซึ่ง โนแลน (Nolan et al., 1993) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. การระบุจุดอ่อนต้องกระทำอย่างซื่อสัตย์ และบางครั้งจุดอ่อนเฉพาะอย่างเป็นของเฉพาะบุคคล ถ้านำเอาจุดอ่อนเฉพาะบุคคลมาเป็นจุดอ่อนขององค์กร อาจจะทำให้กลยุทธ์ผิดพลาด
2. การจัดการกับกลไกการป้องกันตนเองต้องกระทำอย่างรอบคอบ
3. แนวโน้มการขยายจุดแข็งที่เกินความเป็นจริง
4. ความใกล้ชิดกับสถานการณ์ทำให้มองสถานการณ์ขององค์กรไม่ชัดเจน
5. การกำหนดบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลต้องระบุให้ชัดเจน
6. ข้อมูลไม่เพียงพอ และข้อมูลสิ่งแวดล้อมภายนอกเบี่ยงเบน นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมภายนอกอาจเป็นโอกาสหรืออุปสรรคก็ได้

ซัลลิส (Salis, 1993: 114) เสนอตัวอย่างการวิเคราะห์ SWOT ในการประเมินสภาพแวดล้อมขององค์การ ดังตาราง 5

ตาราง 5 ตัวอย่างการวิเคราะห์ SWOT ของซัลลิส

จุดแข็ง	**จุดอ่อน**
มีสมาชิกที่เข้มแข็ง ทีมงานบริหารที่กระตือรือร้น ผลการตรวจสอบออกมาได้ดีเยี่ยม สำนักงานมีความสนใจด้านดนตรี ศิลปะ และการละครอย่างมาก ได้รับการสนับสนุนอย่างเข้มแข็งจากบิดา มารดา ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจรัฐ	ตึกสร้างมานานปรับปรุงไม่ได้ คณะทำงานมีอายุโดยเฉลี่ยสูง งบประมาณไม่พอจ่าย ขาดที่จอดรถ การส่งเสริมด้านกีฬายังไม่เพียงพอ
โอกาส	**อุปสรรค**
ร่วมกับสถาบันท้องถิ่นในการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมในการทำงาน แต่มีชื่อเสียงพัฒนาชื่อเสียงด้านการกีฬา ยินดีที่มีการตั้งหน่วยงานใหม่ โอกาส ดีจากการเพิ่มการชำนาญงานให้แก่เจ้าหน้าที่เป็นการเตรียมล่วงหน้าร่วมกับสถาบันอื่น ประสานการเพิ่มทุนในการทำงาน	ขาดเอกลักษณ์ ความเข้มแข็งและชื่อเสียง โอกาสเสี่ยงจากการสูญเสียครูที่มีประสบการณ์เกษียณอายุ สถาบันอื่นมีจริยธรรมที่เป็นจุดเด่นขึ้นมา ขาดการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจของรัฐ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ (2551 : 3-4) อธิบายการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานว่ามี 3 ลักษณะซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ควรควบคุมประเด็นต่อไปนี้

1.1 ความเหมาะสมของโครงสร้างองค์กรและความชัดเจนของนโยบายที่หน่วยงานกำหนด

1.2 ประสิทธิผลในระดับผลลัพธ์ (เชิงปริมาณเชิงคุณภาพตามมาตรฐานเชิงเวลาและเชิงต้นทุน) ในช่วงเวลาที่ผ่านมา รวมทั้งความคุ้มค่า (B / C Ratio หรือ Cost-Effectiveness) ของภารกิจในช่วงเวลาที่ผ่านมา

1.3 การบริหารบุคคลและบุคลากร (อัตรากำลัง คุณภาพบุคลากร การคัดเลือกบุคลากร การให้รางวัลและการลงโทษ ขวัญและกำลังใจ การฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ การฝึกอบรมผู้บริหารระดับต่าง ๆ การถ่ายทอดภูมิความรู้ก่อนเกษียณอายุ เป็นต้น)

1.4 ประสิทธิภาพทางการเงินและการระดมทุน

1.5 การบริหารพัสดุ (การจัดซื้อจัดจ้าง ความพร้อมใช้ของครุภัณฑ์ การใช้ครุภัณฑ์ได้อย่างสมประโยชน์ การบำรุงรักษาครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เป็นต้น)

1.6 การบริหารจัดการ (การวางแผนปฏิบัติการ การวิจัยและพัฒนา การติดตามผลการปฏิบัติงาน การประเมินผล การจัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการสื่อสารภายในหน่วยงาน วัฒนธรรมองค์กร และภาวะผู้นำ เป็นต้น)

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ควรควบคุมประเด็นต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยเอื้อ / ปัจจัยอุปสรรคด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยเอื้อด้านสังคมในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน หรือปัญหาของสังคมหรือข้อเรียกร้องของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของภาคเอกชนตลอดจนโครงสร้างประชากร การศึกษา อนามัย อาชีพ ความรู้ เจตคติ พฤติกรรม แนวคิด อนุรักษ์ กระแสวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม และประเพณี เป็นต้น

2.2 ปัจจัยเอื้อ / ปัจจัยอุปสรรคด้านเทคโนโลยี (นวัตกรรม และความมีอยู่ของเทคโนโลยี เป็นต้น)

2.3 ปัจจัยเอื้อ / ปัจจัยอุปสรรคด้านเศรษฐกิจ (ภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวการณ์จ้างงาน อัตราดอกเบี้ย และอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ เป็นต้น)

2.4 ปัจจัยเอื้อ / ปัจจัยอุปสรรคด้านการเมืองและกฎหมายภายในประเทศและระหว่างประเทศ

2.4.1 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ และกฎกระทรวงเกี่ยวกับการแบ่งอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในกระทรวงปี 2545 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งหน่วยงาน

2.4.2 นโยบายของรัฐบาล

2.4.3 เป้าประสงค์ที่กำหนดในแผนยุทธศาสตร์กระทรวง

2.4.4 อุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

2.4.5 อุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เกิดจากกฎหมายหรือระเบียบ

2.4.6 อุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เกิดจากโครงสร้างส่วนราชการ

2.4.7 อุปสรรคหรือข้อจำกัด ที่เกิดจากมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อให้มีการยอมรับในระดับนานาประเทศ

3. การประเมินสถานภาพของหน่วยงาน ควรควบคุมประเด็นต่อไปนี้

3.1 ความโน้มเอียงระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อน

3.2 ความโน้มเอียงระหว่างโอกาสและภัยอุปสรรค

3.3 สรุปความเป็นไปได้ที่จะมียุทธศาสตร์เชิงรุก เชิงรักษาสถานภาพความเชี่ยวชาญ เชิงปรับปรุงส่วนด้อย และเชิงตัดทอนภารกิจ เป็นต้น

หลักการเขียนข้อความวิเคราะห์ SWOT หรือข้อความวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานใน 6 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. SWOT วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมกับการอยู่รอดขององค์กร

1.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกใดที่มีอิทธิพลต่อความคงอยู่และการขยายตัวของภารกิจขององค์การ ดังนั้น ปัจจัยภายนอกจึงเป็น Independent Variable ที่มีอิทธิพลต่อองค์การที่ทำการวิเคราะห์ซึ่งเป็น Dependent Variable

1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในใดที่แสดงศักยภาพขององค์การ ดังนั้น ปัจจัยภายในที่แสดงศักยภาพขององค์การจึงเป็น Dependent variable ที่เกิดจากกระบวนการปฏิบัติงานซึ่งเป็น Independent variable

2. องค์การคือ Unit of Analysis ในการวิเคราะห์

2.1 องค์กรธุรกิจเอกชนแสวงหากำไร องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานภาครัฐและองค์กรประชาชน อยู่ในฐานะองค์กรวิเคราะห์

2.2 ปัญหาของประเทศในด้านต่าง ๆ (เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมรวมทั้งสิทธิมนุษยชน) มีรัฐบาล หรืออาจมีหน่วยงานในรูป Ad hoc Committee เป็นหน่วยการวิเคราะห์ (เช่น คณะกรรมการเอดส์แห่งชาติ)

3. องค์การมีผลลัพธ์หรือ Outcome ในลักษณะใดบ้าง

3.1 หน่วยงานให้บริการสังคม มีกลุ่มสังคมที่ได้รับผลประโยชน์จากการบริการเป็น Outcome

3.2 หน่วยงานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีพื้นที่ที่ได้รับผลประโยชน์จากการบริการเป็น Outcome

3.3 หน่วยงานจัดเก็บรายได้มีหน่วยงานที่ได้รับผลประโยชน์จากการจัดเก็บรายได้

3.4 หน่วยงานขายสินค้าและบริการ มีหน่วยงานที่ได้กำไรจากการขายสินค้าและบริการเป็น Outcome

4. ลักษณะของประโยคการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

4.1 ไม่เขียนคำวลีที่ไม่สื่อต่อการกำหนดเป้าประสงค์ / กลยุทธ์ / กิจกรรม เช่น สังคมยอมรับหน่วยงานวัฒนธรรมเป็นอุปสรรค เทคโนโลยีเอื้อต่อการนำมาใช้ วิกฤตเศรษฐกิจการเมืองแทรกแซง กฎหมายล้าสมัย โครงสร้างองค์กรไม่เหมาะสม นโยบายไม่ชัดเจน การส่งมอบบริการไม่มีคุณภาพ บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ขาดเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ การบริหารจัดการไม่มีประสิทธิภาพ

4.2 ห้ามเขียนคำว่า “ มี” ขึ้นประโยค ต้องเขียนคำประธานว่า“ ใครมี”

4.3 ห้ามเขียนคำว่า “ ถ้า ” หรือ“ หาก” เพราะว่าเป็นข้อความแสดง“ เงื่อนไข” แต่การวิเคราะห์ต้องการข้อความที่แสดง“ สภาพ” ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

4.4 ห้ามใช้คำว่า “ ควรมี ”“ ควรทำ” หรือ“ ต้องการ” เพราะเป็นการแสดงข้อเสนอหรือกลยุทธ์ (โดยตรง) ให้เก็บไว้เพื่อนำไปเขียนข้อความกลยุทธ์

4.5 หลีกเลี่ยงการใช้คำว่า “ ขาด ”“ ไม่มี” หรือ“ ยังไม่มี” เพราะว่าเป็นข้อความแสดงข้อเสนอหรือกลยุทธ์ (โดยรวม)

5. ลักษณะของประโยคการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน

ตัวแปรที่แสดงผล (Dependent variable) ของศักยภาพภายใน (แข็งหรืออ่อน) ขององค์กรในปัจจุบันและอนาคต เนื่องจากตัวแปรสาเหตุ (Independent variable) ใด (ซึ่งจะช่วยในการเขียนกลยุทธ์หรือกิจกรรม)

6. ลักษณะของประโยคการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

ตัวแปรที่แสดงอิทธิพลจากภายนอก (Independent Variable) ใดขององค์กร (ซึ่งจะช่วยในการเขียนเป้าประสงค์และผลลัพธ์)

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ส่วนใหญ่นิยมใช้เทคนิควิเคราะห์ SWOT ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์การ (จุดแข็งจุดอ่อน) และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกองค์การ (โอกาสอุปสรรค) ที่เกิดกับองค์การเพื่อนำไปกำหนดทิศทางขององค์การ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ซึ่งเป็นการชี้ถึงทิศทางที่องค์การต้องการที่จะมุ่งไปสู่ การกำหนดพันธกิจ (Mission) ที่จะบ่งบอกถึงขอบเขตในการดำเนินงานขององค์การตลอดถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ต่อไป

2.1.6 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ดำเนินงานต่อจากการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเป็นความจริงและประสบความสำเร็จตามต้องการ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของกลยุทธ์ กลยุทธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นอย่างดีโดยนักกลยุทธ์มืออาชีพอาจประสบความล้มเหลวในการปฏิบัติ ถ้าการวางแผนปฏิบัติการและการตัดสินใจดำเนินกลยุทธ์ผิดพลาด ในทางตรงกันข้าม กลยุทธ์ระดับพื้นฐานที่ไม่มีความโดดเด่นหรือมีช่องว่างอยู่บ้างอาจประสบความสำเร็จและสร้างความเจริญเติบโตแก่องค์การถ้าได้รับการวาง ดำเนินงาน ตรวจสอบ และปรับปรุงอย่างดีจากนักปฏิบัติที่มีความสามารถ แสดงในภาพประกอบ 5

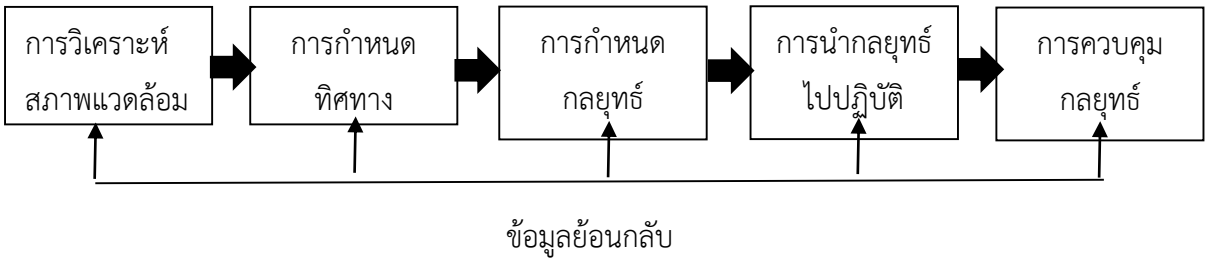

ภาพประกอบ 5 การจัดการเชิงกลยุทธ์

จากภาพประกอบ 5 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ดำเนินงานต่อจากการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อทำให้กลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเป็นความจริงและประสบความสำเร็จตามต้องการ โดยที่การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นงานที่มีขอบเขตความรับผิดชอบหลากหลาย ตั้งแต่การศึกษากลยุทธ์ การวางแผนปฏิบัติการ ตัดสินใจดำเนินการ และการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงาน ก่อนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัตินักกลยุทธ์ต้องตอบคำถาม 3 ข้อดังต่อไปนี้คือ

1. ใครจะเป็นผู้นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Who implements strategy?) ขึ้นอยู่กับโครงสร้างองค์การ ผู้ที่ทำการดำเนินกลยุทธ์อาจกระจายไปสู่หลายคน ซึ่งอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะใช้คนในองค์การเป็นผู้ดำเนินการ เช่น รองประธานกรรมการเป็นผู้ดำเนินการและควบคุมการปฏิบัติงานในระดับหน่วยธุรกิจโดยทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นต้น

2. อะไรเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ (What must be done?) ผู้จัดการแผนกหรือผู้บริหารในระดับหน้าที่จะปฏิบัติตามแนวทางของโครงการ ค่าใช้จ่ายและกระบวนการในการดำเนินงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้โดยจะทำการพัฒนาโครงการ ค่าใช้จ่าย และวิธีการในการปฏิบัติงาน ซึ่งนักกลยุทธ์จะต้องพิจารณาปัจจัย ดังต่อไปนี้

2.1 โครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การพัฒนาวิถีทางที่จะดำเนินกลยุทธ์ เช่น หากองค์การต้องการขยายธุรกิจและเลือกกลยุทธ์การเจริญเติบโตแบบรวมตัวไปข้างหน้า โดยพิจารณาซื้อร้านค้าปลีกจากธุรกิจรายอื่นแทนการสร้างร้านค้าปลีกของตนเอง ซึ่งการรวมร้านค้าใหม่ทั้งหมดเข้ากับองค์การสามารถเขียนโครงการได้ ดังนี้

2.1.1 ปรับโครงสร้างโครงการใหม่ให้เข้ากับองค์การ

2.1.2 ทำโปรแกรมการโฆษณา

2.1.3 จัดโครงการฝึกอบรมสำหรับพนักงานใหม่

2.1.4 จัดรูปแบบการรายงานใหม่

2.1.5 จัดการปรับปรุงร้านค้าใหม่เพื่อการเปิดใหม่อย่างเป็นทางการ

2.2 ค่าใช้จ่าย การวางแผนค่าใช้จ่ายเป็นการตรวจสอบขั้นสุดท้ายถึงความเป็นไปได้ในการเลือกกลยุทธ์ ซึ่งกลยุทธ์ในอุดมคติที่มีความสมบูรณ์พร้อมอาจจะไม่สมบูรณ์ในทางปฏิบัติเพื่อนำมาเขียนรายละเอียดของโครงการและระบุค่าใช้จ่ายลงไป

2.3. วิธีการปฏิบัติ หลังจากผ่านขั้นตอนของโครงการและค่าใช้จ่ายแล้ว การดำเนินกลยุทธ์ต้องสร้างมาตรฐานของกระบวนการดำเนินงาน (Standard Operating Procedures, SOPs) โดยกำหนดรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ

การบรรลุถึงเป้าหมายทางหนึ่งคือการรวมพลัง (Synergy) ระหว่างหน่วยธุรกิจและหน้าที่ซึ่งเป็นเหตุผลว่าทำไมองค์การจึงต้องทำการปรับโครงสร้างองค์การใหม่หลังจากการรวบรวมกิจการ

การรวมพลังเป็นการมองถึงทางรอดขององค์การและการรวมพลังจะทำให้ผลตอบแทนการลงทุน (BOI) ของแต่ละหน่วยงานสูงกว่าการแยกทำงานอิสระ เช่น การรวมกันสั่งซื้อวัตถุดิบของหลายๆ แผนกที่สามารถใช้ร่วมกันได้หรือการรวมกันโฆษณาในสายผลิตภัณฑ์เดียวกัน เป็นต้น

3. ผู้ปฏิบัติควรต้องดำเนินการอย่างไร (How are they going to do?) การที่จะนำแผนไปปฏิบัติได้จริงนั้นองค์การจะต้องจัดระเบียบของแผนไว้อย่างเหมาะสมและควรมีพนักงานในการปฏิบัติตามแผนอย่างเพียงพอ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นควรเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของแผน ซึ่งการเปลี่ยนกลยุทธ์ทุกครั้งต่างก็เหมือนกับการเปลี่ยนโครงสร้างและการปรับทักษะของพนักงานให้เหมาะกับงานเฉพาะอย่าง ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนสิ่งที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมด้วย

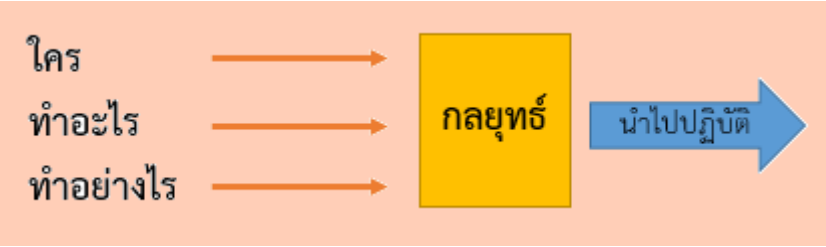

ภาพประกอบ 6 คำถามก่อนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

ความสำเร็จของธุรกิจนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการนำกลยุทธ์ไปประยุกต์ ดังนั้นผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจึงควรต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติการที่ดีเพื่อที่จะสร้างแนวความคิดให้เกิดเป็นผลงานที่เป็นรูปธรรม นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะต้องสอดคล้องและเกื้อหนุนกันกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จมักเกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันระหว่างทั้ง 2 ขั้นตอน เนื่องจากหลายธุรกิจไม่ได้กำหนดรายละเอียดของกลยุทธ์อย่างชัดเจนจนผู้ปฏิบัติสามารถนำกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นไปปฏิบัติในทันทีซึ่ง Thomas V. Bonoma (1985) ได้ใช้ตารางแมทริกซ์อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติดังต่อไปนี้

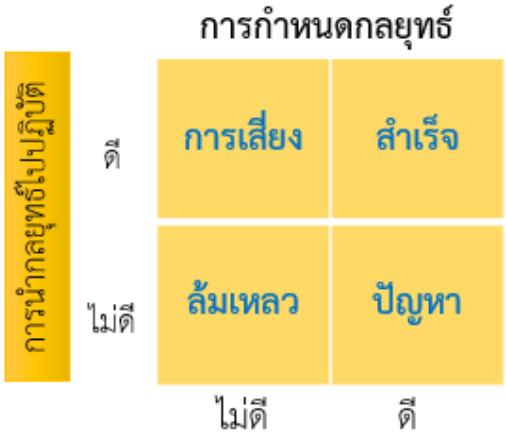

ภาพประกอบ 7 ตารางความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

1. ความสำเร็จ (Success) เป็นผลลัพธ์ที่ทุกองค์การต้องการ โดยความสำเร็จจะเกิดขึ้นจากการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่ไม่คาดฝันบางประการ เช่น การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือความผันผวนอย่างรุนแรงของระบบเศรษฐกิจ อาจทำให้กลยุทธ์ประสบอุปสรรคหรือล้มเหลวได้ อย่างไรก็ดี เนื่องจากทั้งขั้นตอนถูกจัดเตรียมและดำเนินงานอย่างดี ทำให้ผู้บริหารกลยุทธ์มีโอกาสปรับตัวเพื่อแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าสถานะอื่นในตาราง

2. การเสี่ยง (Roulette) มาจากชื่อภาษาอังกฤษว่า“ รูเล็ต” ซึ่งเป็นการพนันชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นจานหมุนที่ถูกทำเป็นช่องโดยมีสีและตัวเลขกำกับ ขณะเล่นจะมีการหมุนจานและโยนลูกเหล็กให้วิ่งในจานโดยนักพนันจะพนันว่าลูกเหล็กจะตกลงในช่องใด ซึ่งแต่ละช่องจะมีโอกาสเกิดขึ้นแตกต่างกัน ทำให้ผู้เล่นมีความเสี่ยงต่อการได้-เสีย โดยสามารถอธิบายความสัมพันธ์แบบเสี่ยงว่า หมายถึงกลยุทธ์ที่ถูกกำหนดอย่างไม่สมบูรณ์ แต่ถูกนำไปใช้งานโดยจัดขั้นตอนการดำเนินงานอย่างดี ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลลัพธ์ 2 ด้านคือ

2.1 การดำเนินงานที่ดีจะทำให้กลยุทธ์ประสบผลสำเร็จหรือแสดงสัญญาณว่ากลยุทธ์ไม่เหมาะสม เพื่อจะดำเนินการปรับปรุงให้กลยุทธ์มีความเหมาะสมขึ้น

2.2 ผลลัพธ์ที่ร้ายที่สุด คือการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจะทำให้กลยุทธ์ที่ไม่ดีล้มเหลวเร็วขึ้น

3. ปัญหา (Trouble) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดกลยุทธ์ที่ดีแต่ถูกนำไปดำเนินการอย่างไม่สมบูรณ์ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการกำหนดกลยุทธ์มากเกินไป โดยลืมนึกถึงความเป็นจริงในการปฏิบัติ หรือมีสมมติฐานว่าผู้ปฏิบัติจะสามารถนำกลยุทธ์ไปประยุกต์อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้หลายครั้งที่ผู้บริหารหรือนักกลยุทธ์จะทำการกำหนดกลยุทธ์ใหม่ขึ้นทดแทนเมื่อเกิดปัญหาในการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ แทนที่จะทำการศึกษาสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้กลยุทธ์ยังประสบความล้มเหลว

4. ความล้มเหลว (Failure) จะเกิดขึ้นเมื่อการกำหนดและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติไม่ได้ดำเนินงานอย่างดี ถ้าองค์การมีความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ขั้นตอนอยู่ในช่วงนี้จะเป็นการยากแก่ผู้บริหารในการดำเนินกลยุทธ์ ไม่ว่าเขาจะพยายามปรับปรุงในมิติใด มิติที่เหลือก็ยังคงส่งผลกระทบต่อองค์การซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ลักษณะนี้ทำให้การดำเนินกลยุทธ์มีโอกาสที่จะล้มเหลวสูง

แบบจำลองในภาพประกอบ 7 จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า“ การกำหนดและการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติต่างมีอิทธิพลต่อกัน” ดังที่ Wheelen และ Hunger (1995) กล่าวว่า“ การกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเปรียบเสมือนหน้าทั้งสองด้านของเหรียญ”ซึ่งหมายความว่า“ ถ้าพุทธธุรกิจเป็นเหรียญสตางค์ การกำหนดกลยุทธ์คงจะเป็นด้านหัว ขณะที่การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติจะเป็นด้านก้อย ซึ่งทั้งสองด้านจะต้องประกอบกันเพื่อทำให้เหรียญเกิดความสมบูรณ์ หรืออาจกล่าวได้ว่า“กลยุทธ์จะขาดความสมบูรณ์ถ้าขาดขั้นตอนใดไป "

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการและแนวทาง ดังนี้

2.1.6.1 กระบวนการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ตามกระบวนการบริหารจัดการ 6 ขั้นตอน รายละเอียดแสดงในภาพประกอบ 8

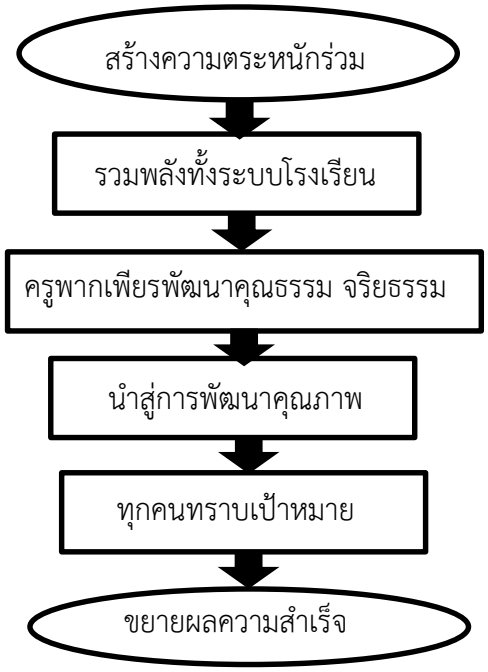

ภาพประกอบ 8 แสดงขั้นตอนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม

แนวคิด “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของทุกคน” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **สร้างความตระหนักร่วม** โดยมีความเชื่อว่า ถ้าทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการปรับปรุงหรือสร้างเสริมพฤติกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ประการสำคัญคือทุกคนในโรงเรียนต้องเห็นความจำเป็นและผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามที่โรงเรียนต้องการ

จุดเน้น ครูและบุคลากร รู้และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างรอบด้าน ผู้บริหารรู้และมีข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากร ครูมีความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล รายห้อง รายชั้น และรายโรง ที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทันท่วงที

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. กระตุ้นการสร้างความตระหนักร่วมกันตลอดเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการจนถึงจุดสิ้นสุดของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. ปลูกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชา มาถ่ายทอดให้นักเรียน ครูและบุคลากร เพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”

4. สร้างความตระหนักโดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

5. สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยการเชิญประชุมและประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

6. จัดประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเหตุผลของการสร้างความตระหนัก

ขั้นตอนที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

แนวคิด “รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน” หมายถึง การดำเนินการที่เกิดจากผลการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 โดยใช้แนวคิด “ความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องทำทั้งโรงเรียน” การบริหารจัดการ ความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ให้เป็นคุณธรรมเป้าหมาย และเป็นพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของนักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน หลักการสำคัญคือการแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรม พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมรวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมระดมความคิดเฉพาะกลุ่ม กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้บริหาร เพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่ม

2. วิเคราะห์ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

3. พัฒนาหลักสูตร แผนการเรียนรู้ กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

4. ดำเนินการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ แบบมีส่วนร่วมทั้งระบบโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

แนวคิด “นักเรียนคือต้นกล้า ไร่นาคือห้องเรียน คุณครูผู้พากเพียร เสมือนหนึ่งเจ้าของนา” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **ครูพากเพียรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม** โดยมีหลักการสำคัญว่า หากครูและบุคลากร ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการนิเทศติดตามช่วยเหลือการพัฒนางานที่ดี ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

กิจกรรมดำเนินการ

1. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการเรียนการสอน
2. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดให้มีระบบการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ

ขั้นตอนที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ

แนวคิด : ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โรงเรียนต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งชาติ ประกอบกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เรื่องการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาด้วย Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพThailand 4.0 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เกิดจากการรวมตัว ร่วมใจรวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดเน้น : ในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 4 นำสู่การยกระดับคุณภาพ โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินการตามแนวคิดและหลักการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้น รักษาภูมิสังคม ระเบิดจากข้างใน แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ทำตามลำดับขั้นตอน ไม่ติดตำรา การมีส่วนร่วม ประโยชน์ส่วนรวม องค์รวม เน้นการพึ่งตนเองประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติและรู้รักสามัคคี

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ตามระดับชั้นที่สอนและระดับชั้นซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา โดยในแต่ระดับชั้นจะมีครูแกนนำ ระดับชั้นละ 1- 2 คน

2. ครูและบุคลากรทุกคน วิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPs ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบร่วมมือรวมพลัง

3. ครูและบุคลากรทุกคน แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. การสอนงานแบบพี่เลี้ยง (Coaching-Mentoring) โดยการนิเทศภายในและการประกันคุณภาพระดับชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย

แนวคิด การรู้จักกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลในหลายมิติ แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำหน่วยงานในยุคปัจจุบัน เป้าหมายที่มองเห็นผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม จึงจะทำให้การไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนเป็นไปได้และสะดวกราบรื่น ได้ผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายอย่างแท้จริง ขั้นตอน **ทุกคนทราบเป้าหมาย** จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากในการขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษาฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กำหนดเป้าหมาย วิธีการ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. แจ้งเป้าหมายที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ

3. ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม ให้ครูและบุคลากรดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย

4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานให้เขตพื้นที่ทราบ

ขั้นตอนที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ

แนวคิด “คนทำดีย่อมได้รับการยกย่อง” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ (มอบเกียรติบัตร) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียน ที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียน ที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สรุปผลการประเมินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานและประกาศเกียรติคุณ

2.1.6.2 แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้จัดทำโครงการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

5) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1) โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง

1.3 การบูรณาการการสอนจริยธรรมไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

1.4 การสอนจริยธรรมโดยใช้ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนกีฬา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.6 โครงการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

1.7 โครงการค่ายวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

1.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

2. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ รักษาดินแดน

2.2 การจัดกิจกรรมวันสำคัญ

2.3 การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม

2.4 การจัดกิจกรรมประจำวันหน้าเสาธง

2.5 การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2.6 การจัดกิจกรรมชมรมทางวิชาการ

2.7 การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2.8 การจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

2.9 การจัดกิจกรรมโครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

2.10 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.11 กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งสุรพินท์

2.12 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

3. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

3.1 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

3.2 โครงการธนาคารขยะ

3.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

3.4 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

3.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

3.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

3.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.1 โครงการธนาคารขยะ

4.2 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

4.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

4.4 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

4.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

4.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

4.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5.1 โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน

5.2 โครงการสานสัมพันธ์ บ้าน วัด โรงเรียน

5.3 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.4 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

5.5 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

5.6 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

5.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

5.8 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

5.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5.10 โครงการเครือข่ายผู้ปกครอง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2.2.1 ความหมายของการพัฒนา

ราชบัณฑิตยสถาน. (2545) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ

สนธยา พลศรี (2547) การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโต งอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ

วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี (2550) ได้สรุปความหมายของการพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ปัจจุบันอย่างมีระบบและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เพื่อทำให้ดีขึ้นเจริญขึ้นกว่าเดิม

นิพัฒน์ ชัยวรมุขกุล (2560) การพัฒนา (Development) หมายถึง การทำให้ดีกว่าเดิม การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนจากระดับหนึ่งไปสู่ระดับหนึ่งที่ดีกว่า

จิตรกร โพธิ์งาม (ออนไลน์) กล่าวว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผนโครงการและดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวมนุษย์เอง

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้น ด้วยการวางแผนกำหนดทิศทางไว้ล่วงหน้า โดยการเปลี่ยนแปลงนี้จะต้องเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2.2.2 ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม จริยธรรมเป็นเสมือนบทบัญญัติของความดีและความงามของจิตใจที่ส่งผลให้บุคคลประพฤติดีประพฤติชอบด้านคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต การที่จะให้คนในสังคมมีคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรม อันจะส่งผลให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้นั้น ควรมีการส่งเสริมและปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่ยังเยาว์วัยที่เข้ารับการศึกษา ทั้งนี้ คุณธรรมจริยธรรมเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นพฤติกรรมดีงามที่แสดงออก และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียน ครู ผู้ปกครองและสังคมต้องการให้มีขึ้นในตัวของผู้เรียน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สังคมชมชอบและให้การสนับสนุน เพราะเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงาม คุณธรรมจริยธรรมจะประกอบขึ้นด้วยองค์ประกอบหลายอย่างเข้าด้วยกัน ดังนั้น คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญของทุกคนเป็นสิ่งจำเป็นในสังคม ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม นโยบาย สังคมของรัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรมในส่วนของภาคการศึกษาได้กำหนดไว้ว่าจะเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา คุณธรรมจริยธรรมจึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสังคมไทยที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง (สุภาพร สุขสวัสดิ์. 2552)

คำว่า คุณธรรม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Virtue จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คำว่า คุณธรรม จริยธรรม มักจะใช้ควบคู่กันเสมอ คำว่า“ คุณธรรม” กับคำว่า“ จริยธรรม” เป็นคำที่มีความหมายแตกต่างกัน คำว่า“ คุณธรรม " แปลว่า ความดี มีประโยชน์ เป็นคำที่มีความหมายเป็นนามธรรมส่วนคำว่า“ จริย” แปลว่า กิริยาที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ส่วนคำว่า“ ธรรม”มีความหมายหลายประการ เช่น ความดี หลักคำสอนของศาสนา หลักปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันจะได้เป็นคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งมีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ คำว่าคุณธรรมจริยธรรมมีความหมายใกล้เคียงกันมากจึงมักมีผู้ใช้คำสองคำนี้ไปด้วยกันเป็นคุณธรรมและจริยธรรม แต่คำสองคำนี้มีความแตกต่างกัน ซึ่งมีนักจิตวิทยา นักปรัชญา และนักการศึกษา ให้ความหมายไว้ดังนี้

ดวงพร อุทัยสุริ (2548) ได้สรุปความหมายของคุณธรรมจริยธรรมว่า เป็นการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติ

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ (2551) ได้สรุปความหมายของคุณธรรมจริยธรรม คือ คุณลักษณะสภาวะหรือสภาพของคุณงามความดีที่บุคคลมีอยู่และแสดงออกทางความประพฤติปฏิบัติในลักษณะที่ดีงามถูกต้องเหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในทางสังคม

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552) สรุปว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีเป็นพฤติกรรมการแสดงออกอันเนื่องมาจากคุณงามความดีในจิตใจ ตามหลักศีลธรรม ปรัชญาค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึก ในจิตใจ กระทำเพราะเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ก็จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงาม ดังนั้น คำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

พระบำรุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี) (2554) ได้ประมวลคำว่า “คุณธรรม”และ“จริยธรรม” เข้าด้วยกันได้เป็น “คุณธรรมจริยธรรม” (Moral Virtues) มีความหมายว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติที่เป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้องตามมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของสังคม หรืออาจจะให้ความหมายได้ว่า“ คุณธรรมตามกรอบจริยธรรม” คุณธรรมและจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ เพื่อให้มีคุณภาพ ลักษณะอันนำมาซึ่งคุณธรรมจริยธรรมที่ดี ความประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามตามคำสั่งสอนในศาสนา หรือการประพฤติตามเกณฑ์ที่ถูกต้องทั้งกาย วาจา และใจ อันก่อให้เกิดประโยชน์และความสุข ทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม นำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของสังคม เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดในตัวบุคคลมากที่สุด

ทั้งนี้ ความแตกต่างของคุณธรรมกับจริยธรรม สรุปได้ว่า คุณธรรมมีลักษณะเป็นนามธรรม (Abstract) ส่วนจริยธรรมมีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) แต่ทั้ง 2 อย่างเสริมให้มนุษย์มีคุณสมบัติที่งดงามสง่า มีเสน่ห์ในตัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคุณสมบัติที่สัมผัสได้ทั้งสิ้น

กล่าวโดยสรุป “คุณธรรมจริยธรรม” หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดี เป็นพฤติกรรมการแสดงออกอันเนื่องมาจากสภาพคุณงามความดีในจิตใจ ตามหลักศีลธรรม ปรัชญา ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม พฤติกรรมที่แสดงออกเป็นไปตามความสำนึกในจิตใจกระทำเพราะเป็นสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ไม่ใช่เพราะมีกฎระเบียบหรือสภาพบังคับให้ต้องกระทำ ถ้าผู้ใดมีคุณธรรมในจิตใจแล้วแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรม ก็จะได้ชื่อเป็นผู้มีจริยธรรมอันงดงามดังนั้น คำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันอยู่เสมอ

จากความหมายของคุณธรรมจริยธรรมที่นักการศึกษาและนักวิชาการได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติปฏิบัติ หลักในการดำเนินชีวิตหรือความประพฤติอันประเสริฐที่ให้เกิดคุณงามความดี ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรัก สามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต

2.2.3 ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขปัญหาในด้านต่าง ๆ อาทิ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง ปัญหาทางสังคม รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชน เพื่อให้ประเทศพัฒนาก้าวทันนานาประเทศ

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542) ได้กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรม เป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน คุณธรรมเป็นเรื่องนามธรรมเกี่ยวกับคนดีที่อยู่ภายในจิตใจ คุณธรรมเป็นพฤติกรรมหรือลักษณะการแสดงออกของคนเราจากภายในเป็นสิ่งดีที่แสดงออกทางกาย วาจาหรือจิตใจ ทั้งคุณธรรมจริยธรรมเป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือจริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้อง ดีงามทั้งกายและวาจาสมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเองและคนในสังคมรอบข้างมีความสงบสุข สงบ เยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่าง ต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็น นิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดี อยู่จนเป็นนิสัยความประพฤติดีงามอย่างแท้จริง จะต้องเป็นผู้มีความรู้สึกในด้านดีอยู่ตลอดเวลา คือมีคุณธรรมอยู่ในจิตใจหรืออาจกล่าวได้ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติเป็นพฤติกรรมภายนอก ส่วนคุณธรรมเป็นสภาพความงามความดีภายในจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน พฤติกรรมของคนที่แสดงออกมาทั้งทางกายและวาจานั้นย่อมเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์และเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจและสติปัญญา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้านควบคู่กันไปคือการพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจและด้านพฤติกรรม

ป๋วย อึ๊งภากรณ์ (2545) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้พอสรุปได้ว่า การศึกษาควรมีจุดมุ่งหมาย ต่อไปนี้

1) เพื่อที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบ ประพฤติชอบ

2) ควรจะอบรมนักเรียน รวมทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัยให้รู้จักใช้ความคิด รู้จักบำรุงสติปัญญาให้เฉียบแหลมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนและแก่ประชาชน

3) ฝึกนักเรียนให้มีความรู้สำหรับใช้ประกอบอาชีพโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

พร้อมได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมอีกว่า การศึกษาอบรมดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในสถานศึกษาเท่านั้น โดยเฉพาะในหัวข้อที่ 1 ควรจะได้รับการอบรมจากทางบ้าน ข้อนี้สำคัญมากแม้จะเป็นเรื่องที่รู้ๆ กันอยู่ แต่ด้วยสมัยปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครองมักโยนความรับผิดชอบไปให้ครูอาจารย์ และสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษามีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับวิชาการและวิชาชีพตามข้อ 2 และข้อ 3 ผู้ใดได้รับการศึกษาในระดับต่ำก็จะได้รับประโยชน์น้อย แต่ถ้าการศึกษาสูงขึ้นไปก็จะได้รับประโยชน์เพิ่มพูนขึ้น แต่หากผู้ใดมีสันดานเลวและบกพร่องในข้อ 1 คือ ปราศจากความซื่อสัตย์สุจริตและศีลธรรม คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อ 2 และข้อ 3 ย่อมกลายเป็นโทษ และในบางกรณีย่อมกลายเป็นโทษมหันต์

ทัศนีย์ ผลเนืองมา และคณะ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นองค์ประกอบที่จะช่วย ให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัยสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนโดยไม่ต้องใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์จากภายนอกมาบังคับเพราะผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมในระดับสูงจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมตนเองได้ ดีกว่าผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมในระดับรองลงมา สรุปว่า การพัฒนาสติปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะปลูกฝังกล่อมเกลาเยาวชนให้มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้พอสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้ และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก จนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2553) กล่าวว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากเป็นสิ่งกำกับควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของหมู่คณะและของสังคม หรือเป็นที่รังเกียจไม่ยอมรับ การควบคุมพฤติกรรมอาจทำโดยคุณธรรมจริยธรรมที่มีอยู่ในตัวของบุคคล หรือโดยการกำหนดออกมาในรูปของจรรยาบรรณ (Code of Conduct) ของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ นอกจากนั้น คุณธรรมจริยธรรม ยังมีความสำคัญต่อสังคมในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในการสร้างสรรค์ ดำรงและถ่ายทอดสิ่งดีงามให้เจริญก้าวหน้าและสืบเนื่องต่อไป คุณธรรมและจริยธรรมนั้นมีความสำคัญในฐานะของการเป็นตัวชี้วัด เป็นเครื่องกำหนดความเจริญ และความเสื่อมของชุมชน สังคมและประเทศชาติ สังคมที่ดี สังคมที่มีความเจริญจะมีคนทรงคุณธรรมอยู่มาก คนในสังคมมีความประพฤติดีมีการประพฤติปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น เป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดี ทุกคนในสังคมมีความสุข สังคมนั้นผาสุกและสงบสุข จะประกอบการสิ่งใดก็มีแต่ความสำเร็จและความก้าวหน้า ส่วนสังคมที่เสื่อม คนทรงคุณธรรมมีน้อย ศีลธรรมหรือจริยธรรมของประชาชนจะน้อยลง มีการประพฤติปฏิบัติตนที่เป็นการเบียดเบียนตนเองและต่อผู้อื่นกันมาก สมาชิกในสังคมจะขาดความสงบสุขไร้ความผาสุกและสังคมนั้น

จะแตกสลายในที่สุด ในแง่ของตัวบุคคล คุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญในแง่ของการเป็นตัวกำหนด ควบคุมหรือบังคับให้พฤติกรรมของตนเป็นไปในด้านดีหรือประพฤติดี พัฒนาจิตใจ และยกระดับการกระทำคุณงามความดีไปสู่ความดีในระดับที่สูงยิ่งขึ้น จนถึงขั้นความดีขั้นสูงสุด และสิ่งที่ได้รับจากการกระทำความดีดังกล่าว นอกจากจะทำให้จิตใจผ่องใส มีความสุข ความภาคภูมิใจ ความปีติในการทำความดี มีการพัฒนาและยกระดับจิตใจของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้รับความเชื่อถือ ความเคารพและศรัทธาจากสังคมและบุคคลทั่วไป ในแง่ของการบริหารจัดการ คุณธรรมและจริยธรรมถือเป็นหัวใจและปัจจัยสำคัญของการพัฒนาและการบริหารจัดการ อันจะทำให้การบริหารจัดการมีแนวโน้มในการบริหารจัดการได้ง่ายขึ้น มีความเป็นธรรมรอบคอบ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นแนวทางยุทธศาสตร์ หรือมรรควิธีที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในทิศทางที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และต่อสังคมส่วนรวมมากขึ้น การบริหารจัดการขององค์กรใด หรือสังคมใดภายใต้คุณธรรมจริยธรรมจึงนำองค์กรหรือสังคมนั้น ไปสู่ความเป็นองค์กรหรือสังคมที่มีความมั่นคง เข้มแข็งและสันติสุขในที่สุด

สำนักงานพระพุทธศาสนา (2559) ได้ให้แนวทางไว้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ด้วยคนไทยส่วนใหญ่ได้เคารพนับถือพระพุทธศาสนาเป็นสรณะแห่งชีวิตสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน นับแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบันที่ชาติไทยเรามีความมั่นคง ดำรงเอกราช มีอธิปไตยเป็นอิสรเสรีอยู่ได้ตราบเท่าทุกวันนี้ ก็ด้วยคนในชาติยึดมั่นอยู่ในสามัคคีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีอันดีงาม ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมสร้างสามัคคีธรรมระหว่างคนในชาติส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา ดังนั้น หลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศชาติ

จากการศึกษาความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน ช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัยสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบและประพฤติชอบ ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจะต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก ต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรู้กับคุณธรรมควบคู่กันไป

2.2.4 ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม ทฤษฎีการพัฒนาเชิงจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีต้นไม้และทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม (value clarification) หรือใช้ตัวย่อว่า VC หมายถึง กระบวนการหาหนทางให้บุคคลเข้าใจค่านิยมของตนเองและค่านิยมของผู้อื่นอย่างชัดเจน รวมทั้งรู้จักสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย วิธีการคือการให้บุคคลสำรวจค่านิยมของตนเองจากเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ กระบวนการนี้จะช่วยให้บุคคลเรียนรู้ด้วยการตัดสินใจ การตั้งเป้าหมายและการวางแผนชีวิต ตลอดจนการพัฒนาความคิดเพื่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความหมาย กระบวนการกระจ่างค่านิยมนี้ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับการกระทำและทำให้บุคคลยอมรับ ความรู้สึกและความคิดของตนเอง

ผู้เสนอกระบวนการ VC กลุ่มแรกคือ Raths , Harmin and Simon ถือว่าค่านิยมคือหลักการประพฤติตนแบบต่างๆ ที่บุคคลถือว่าดีงาม ถูกต้อง ควรแก่การยึดถือ ความหมายของค่านิยมในกระบวนการ VC ตรงกับความหมายของคำว่า “จริยธรรม” ดังนั้น กระบวนการกระจ่าง ค่านิยม จึงเป็นกระบวนการกระจ่างจริยธรรมของตนเองด้วย

กระทรวงวัฒนธรรม (2548) นักทฤษฎีกระจ่างค่านิยม ได้เสนอเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการกระจ่างค่านิยม ดังนี้

1) เกิดการเลือกของตนเองอย่างอิสระหรือไม่
2) ได้พิจารณาทางเลือกอื่นๆ หรือเปล่า
3) ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่างๆ หรือเปล่า
4) มีความภาคภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือเปล่า
5) จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนอย่างเปิดเผยหรือไม่
6) จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
7) จะกระทำซ้ำอีกหรือไม่

2. ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (moral reasoning หรือใช้ตัวย่อว่า MR) ผู้นำทฤษฎีนี้ คือ Kohlberg ทฤษฎีของโคลเบิร์กเป็นที่ยอมรับและรู้จักกันแพร่หลายตามแนวคิดพื้นฐานของ โคลเบิร์ก (Kohlberg,1976) จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสิน ความถูกผิดของการกระทำความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคล เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง ความสามารถด้านความคิดของบุคคลในการจำแนกว่าการปฏิบัติแบบใดถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ดี ไม่ดี ควร ไม่ควร ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง และเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำหน้าที่เป็นเหตุจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งบุคคลสามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้อื่นได้ โดยการสังเกตและซักถามเหตุผลที่การตัดสินใจเลือก กระทำสิ่งนั้นๆ การพัฒนาจริยธรรม โดยวิธีฝึกยกระดับความสามารถในการตัดสินใจและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลักการสำคัญ คือ การกระตุ้นให้บุคคลเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่าง ความรู้หรือเหตุผลที่มีอยู่เดิมกับความรู้หรือเหตุผลที่ได้รับใหม่ ซึ่งอาจใช้วิธีให้เขาได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดและเหตุผลของตนเอง Kohlberg

ได้สรุปโดยจัดระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับจะมี 3 ขั้นตอน รวมเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ระดับก่อนเกณฑ์ (อายุประมาณ 2-12 ปี)

ขั้นที่ 1 : ใช้การลงโทษเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 : ใช้การตอบสนองความต้องการของตนเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

2) ระดับเกณฑ์สังคม (อายุประมาณ 12 ปี ขึ้นไป)

ขั้นที่ 3 : ใช้การยอมรับของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 4 : ใช้ระเบียบแบบแผนและกฎเกณฑ์ของสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

3) ระดับเลยกฎเกณฑ์ของสังคม (อายุประมาณ 20 ปี ขึ้นไป)

ขั้นที่ 5 : ใช้สัญญาทางสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 : ใช้หลักการจริยธรรมสากลเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

กฎเกณฑ์ที่คนเราใช้ตัดสินความถูกผิดของการกระทำและพัฒนาเป็นขั้นๆ จากขั้นต่ำกว่าไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนขั้น ไม่มีการข้ามขั้นและไม่มีการเร่งขั้น ตามทัศนะของ Kohlberg จริยธรรมแต่ละขั้นเป็นผลของการคิดไตร่ตรอง ในการคิดไตร่ตรองจำเป็นต้องอาศัย ข้อมูลที่นำมาพิจารณาส่วนหนึ่งเป็นความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ประสบการณ์ทางสังคมที่ได้รับใหม่ โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการรับฟังทรรศนะของผู้อื่นซึ่งอยู่สูงกว่าระดับพัฒนาของตน 1 ขั้น หากข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มีความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ความรู้สึกไม่สมดุลก็จะเกิดขึ้น ทำให้ผู้ตกอยู่ในสภาพไม่สมดุลต้องปรับตนเอง โดยการสำรวจและจัดระเบียบ ความคิดความเข้าใจของตนใหม่ มีการจำแนกประเด็นปัญหาต่างๆ ให้มีความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น และมีการบูรณาการประเด็นต่าง ๆ เข้าด้วยกันเป็นความเข้าใจใหม่ที่สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น ความเข้าใจใหม่เกิดจากการจัดระเบียบทางความคิดเป็นโครงสร้างทางความคิดใหม่ซึ่ง แตกต่างจากเดิม กระบวนการจำแนกการบูรณาการจึงเป็นกลไกของการพัฒนาจริยธรรม ผลของกระบวนการนี้ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ขึ้นมาแทนที่จริยธรรมเก่า จริยธรรมใหม่นี้จัดอยู่ในขั้นสูงกว่าจริยธรรมเก่าและแตกต่างจากจริยธรรมเก่าในเชิงคุณภาพอย่างสิ้นเชิง

วิธีการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมตามทรรศนะของทฤษฎีการให้เหตุผลแห่งจริยธรรมที่เสนอโดย Kohlberg การปลูกฝังจริยธรรม คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีกฎเกณฑ์การตัดสินความถูกผิดด้วยเหตุผลในระดับสูงและอย่างน้อยก็ให้อยู่ในระดับกฎเกณฑ์สังคม ตามทรรศนะนี้การพัฒนาจริยธรรมไม่อาจกระทำด้วยการสอน ไม่อาจกระทำด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู และไม่อาจกระทำด้วยวิธีการเรียนรู้ต่างๆ จริยธรรมสอนกันไม่ได้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิด ของแต่ละคนตามลำดับขั้นและตามระดับพัฒนาการทางสติปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัยอันสมควรจริยธรรมบางอย่างก็จะไม่เกิด

การพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีนี้กระทำได้ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รับรู้ทรรศนะของผู้อื่นซึ่งมีจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่า 1 ขั้น และเปิดโอกาสให้บุคคลทดลองแสดงบทบาทของผู้อื่น โดยเฉพาะบทบาทผู้อื่นที่มีต่อบุคคลนั้น เพื่อให้มีโอกาสประสบการณ์ทรรศนะที่ขัดแย้งกับโครงสร้างความคิดทางจริยธรรมเดิมของตน ในจังหวะที่เกิดความขัดแย้งนี้ หากมีการชี้นำที่เหมาะสมก็จะช่วยให้บุคคลพัฒนาเหตุผลทางจริยธรรมให้สูงขึ้นได้

3. ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม (behavior modification หรือใช้ตัวย่อว่า BM) การพัฒนาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการปรับพฤติกรรมมุ่งสร้างพฤติกรรมที่ดีงามที่บุคคลพึงปฏิบัติ โดยการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลการกระทำ วิธี BM ใช้ได้ผลดีในการสร้างและรักษาพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542) แนวคิดพื้นฐานทางวิธีการ BM ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าพฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรงและเงื่อนไขการลงโทษ หากกำหนดให้พฤติกรรมหนึ่งๆ เช่น กล้าแสดงออกสัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ผู้กระทำต้องการเป็นเงื่อนไขการเสริมแรง พฤติกรรมการแสดงออกก็จะเกิดด้วยความถี่สูง ในทางกลับกันหากกำหนดให้พฤติกรรมดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับการได้รับสิ่งที่ไม่ต้องการเป็นเงื่อนไขการลงโทษ พฤติกรรมนั้นจะค่อยๆ หดหายไป

4. ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) อธิบายถึงทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมไว้ว่า สาเหตุถึงพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของคนดีและคนเก่งว่าพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นจากสาเหตุทางจิตใจอะไร ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมเป็นทฤษฎีที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างจิตลักษณะบางประการใน 8 ด้าน ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือดอกและผลของต้นไม้แสดงถึงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมการทำความดีละเว้นการทำชั่ว พฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง เพื่อส่วนรวม ซึ่งส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่รวมเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

ส่วนที่ 2 คือลำต้น ประกอบด้วยจิตลักษณ์ 5 ด้าน ได้แก่

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม
2. ลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตนเอง
3. ความเชื่อต่ออำนาจภายในตน
4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. ทัศนคติคุณธรรมและค่านิยม

ส่วนที่ 3 คือราก ประกอบด้วย จิตลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่

1. สติปัญญา
2. ประสบการณ์ทางสังคม
3. สุขภาพจิต

จากส่วนประกอบต่าง ๆ ของทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม กล่าวได้ว่า บุคคลจะต้องมีจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ พื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน (ส่วนราก) ในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุ จึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ด้าน (ส่วนลำต้น) โดยจิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้าน (ส่วนราก) และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน โรงเรียน สังคมที่เหมะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้โดยวิธีการอื่น ๆ นอกจากนี้จิตลักษณะ 3 ด้าน (ส่วนราก) อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ด้านที่ลำต้น เพื่อใช้อธิบายทำนายและพัฒนาพฤติกรรมที่ปรารถนา ซึ่งทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ดังแสดงในภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม

ที่มา : จาก ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 3), โดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2543, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5) ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์

พระเทวินทร์ เทวินโน (2544) กล่าวว่า ทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์นี้เรียกว่า ทฤษฎีพุทธจริยศาสตร์ซึ่งเป็นสัจจทฤษฎีแห่งธรรม โดยประกอบด้วยเหตุผลและผลเป็นการศึกษาธรรมที่มีความเป็นธรรมชาติซึ่งหมายถึงสิ่งที่เป็นจริง การศึกษาด้านทฤษฎีทางจริยศาสตร์นี้เป็นการศึกษาด้วยการสังเกต ทดลอง ด้วยการปฏิบัติจริงและนำผลมาเป็นองค์ความรู้ของศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาด้านจริยศาสตร์จึงเป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์ จากองค์ประกอบในด้านธรรมชาติของสสาร การรวมตัวและการแยกสลายออกจากกันจนไม่มีตัวตนที่แน่นอน คือ พระอภิธรรมปิฎก ข้อประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ต่อธรรมชาติที่จะทำให้สังคมมีความสงบสุขและวิธีการที่จะทำให้มนุษย์หลุดพ้นจากความทุกข์ซึ่งได้แก่

เกิด แก่ เจ็บ ตาย คือ พระสุตตันตปิฎกและข้อห้ามไม่ให้มนุษย์ทำ ได้แก่ ศีล กฎ ระเบียบ คือ พระวินัยปิฎก ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงสัจจธรรมที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ไว้ 3 หลักธรรม คือ

หลักธรรมที่ 1 ได้แก่ อรูปธรรมและรูปธรรม ซึ่งอธิบายได้ว่า ธรรมชาตินั้นมีอยู่สองสภาวะ สภาวะหนึ่ง คือ สภาวะที่ยังไม่รวมกันเป็นธาตุ เป็นสารเคมีชนิดใดชนิดหนึ่ง มีสภาวะเป็นกลาง เป็นอยู่อย่างอัตตพิสัยไม่มีปฏิกิริยา ไม่มีพลังในตัวเอง และสภาวะสอง คือ สภาวะของธรรมชาติที่เป็นอัตตพิสัยแล้ว ได้รวมตัวกันเป็นปรพิสัย คือ เป็นธาตุ เป็นสารเคมีต่าง ๆ จนมีปฏิกิริยามีพลังงานอยู่ในตัวเอง

หลักธรรมที่ 2 ได้แก่ อสังขตธรรมและสังขตธรรม อธิบายได้ว่า ธรรมชาติที่ยังไม่มีปัจจัย ยังไม่มีธาตุ ยังไม่มีสารเคมีใด ๆ มาปรุงแต่งให้เป็นสังขาร ให้เป็นสิ่งที่มีชีวิตใดชีวิตหนึ่ง ยังอยู่ในสภาพที่เป็นอากาศ เป็นธาตุที่บริสุทธิ์อยู่ ซึ่งในอีกธรรมชาติหนึ่งคือธรรมชาติที่มีการปรุงแต่งของปัจจัยต่างๆ ธาตุชนิดต่าง ๆ จนรวมกันเป็นพืชเป็นสัตว์เป็นมนุษย์เป็นสังขาร มีชีวิตและจิตใจ มีวิญญาณเป็นสิ่งมีชีวิตที่เป็นไปตามปกติวิสัยของธรรมชาติทั้งที่ดีและไม่ดี

หลักธรรมที่ 3 ได้แก่ โลกิยธรรมและโลกุตตรธรรมอธิบายได้ว่า ธรรมที่ทำให้มนุษย์ สัตว์ พืช ต้องเป็นไปตามโลกธรรม มีการเวียนว่ายตายเกิด มีความไม่เที่ยง มีความทุกข์ ความสุขตามปกติวิสัยไม่มีที่สิ้นสุด มีความเป็นอนัตตาและตกอยู่ใต้อำนาจการครอบงำของธรรมชาติที่เลวซึ่งเป็นสภาวะหนึ่งของธรรมชาติ ในอีกซีกหนึ่งของธรรมในหลักนี้ คือ ธรรมที่ทำให้มนุษย์และสัตว์ได้พ้นจากสภาวะปกติของโลกธรรมและโลกิยธรรม ไม่มีการเวียนว่ายตายเกิด เมื่อบรรลุถึงสภาวะสูงสุดของโลกุตตรธรรมก็จะไม่ตกอยู่ใต้อำนาจการครอบงำของธรรมชาติที่เลวที่ดำรงอยู่เหนือความชั่วร้ายทั้งปวง

จากการศึกษาทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม เป็นหลักให้นักบริหารการศึกษาได้เข้าใจแนวความคิดของคนในสถานภาพที่แตกต่างกัน กฎและทฤษฎีทางจริยธรรมเหล่านี้อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลากับในสถานการณ์ที่หลากหลายจึงขึ้นอยู่ว่าจะใช้รูปแบบใดเป็นพิจารณาจริยธรรม ได้แก่ ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการกระจ่างค่านิยม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมด้วยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทฤษฎีการพัฒนาจริยธรรมตามแนวปรับพฤติกรรม ทฤษฎีการพัฒนาเชิงจริยธรรมด้วยการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีต้นไม้ และทฤษฎีจริยธรรมตามแนวพุทธศาสตร์

2.2.5 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (2557) การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะกล่าวครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แนวทางในการจัดกิจกรรม คุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริม รวมถึงแนวทางการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของสถานศึกษา ในสังกัดซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.5.1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนเสาต้นใหญ่ที่แข็งแรงคอยค้ำจุนสังคมให้อยู่รอดปลอดภัยได้อย่างยั่งยืนถาวร แต่เสาต้นนี้ได้ถูกกัดกร่อนกำลังจะหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม และจะกลายไปเป็นปัญหาเรื้อรังของชาติบ้านเมืองที่ยากจะเยียวยาแก้ไข หากมีการหยิบยกปัญหาคุณธรรมจริยธรรมมาถกกันในเวทีใดก็ตาม เสียงสะท้อนจากทุกภาคส่วนต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าเกิดจากความล้มเหลวด้านการจัดการศึกษา เพราะมองว่าการปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตนั้นเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา และแม้แต่ในสถานศึกษายังเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของครูและบุคลากรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่กำหนด ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งนั่นคือความเข้าใจที่ไม่ค่อยจะถูกต้องนัก จริง ๆ แล้วการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคง จากนั้นสถานศึกษาทุกระดับต้องมีความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม รู้เท่าทันกับความซับซ้อนของสังคม รู้จักเลือกรับแต่สิ่งดีๆ ไม่ใช่รับทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และที่สำคัญต้องเข้าใจบริบทและข้อจำกัดของตนเอง โดยมีผู้ใหญ่จากทุกภาคส่วนในสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าดูจากหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ล้วนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

นี่คือส่วนหนึ่งที่กำหนดไว้เป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ หลักสูตรใหม่ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ หลายคนคิดว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาต้องเน้นให้เด็กได้เรียนวิชาที่ว่าด้วยศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาเท่านั้น แต่การสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ โดยการสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสามารถสร้างให้เกิดได้โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคลและการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ครูและบุคลากรคงมิได้มีหน้าที่เพียงแต่สอนเนื้อหาในหนังสือให้จบเท่านั้น แต่ยังต้องช่วยกันคำนึงถึงการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนด้วย เพื่อสรรค์สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้ คู่คุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข “จะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างไร” คาดว่าจะเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจของครูและบุคลากรจำนวนไม่น้อย คงต้องเริ่มต้นจากการที่ครูและบุคลากรร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ว่าสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องใดบ้าง แม้จะเป็นสาระการเรียนรู้เดียวกันยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันให้เหมาะสมตาม

วัยและชั้นปี แล้วจึงกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน การสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม เฉพาะในห้องเรียนอาจยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นในผู้เรียนได้อย่างยั่งยืนและถาวร สถานศึกษายังจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริมที่หลากหลาย โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า อีกทั้งเปิดให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับประสบการณ์ทางคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการและจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งจากเพื่อน ครู ครอบครัว ชุมชน และสังคม ครูและบุคลากรคงจะไม่สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จได้ หากขาดการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และ มีทักษะด้านบริหารจัดการ มีความสามารถในการสร้างเครือข่าย เพื่อจัดสรรและระดมทรัพยากรจากชุมชน องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมสนับสนุนกิจกรรม และที่สำคัญ ผู้บริหารและครูและบุคลากรต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เพราะต้องไม่ลืมว่า แบบอย่างที่ดีสามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมได้ดีกว่าการสั่งสอนหรือการสั่งให้ทำและการกระทำใด ๆ ที่ขัดแย้งกับคำสอนของตนเองจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นอย่างมาก แม้สังคมจะมีบรรทัดฐานที่ชัดเจนว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทยเป็นอย่างไร แต่การพัฒนาคุณลักษณะที่จะให้เกิดขึ้นภายในจิตใจคือคุณธรรมซึ่งเป็นนามธรรมนั้น เป็นภารกิจที่ยากยิ่งต่อการวัดและประเมินผลของครูและบุคลากร ซึ่งจะเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดท้าทายความสามารถของครูและบุคลากรต่อไป ณ วันนี้ถึงเวลาแล้วที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องตระหนักถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กเยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิด ครูต้องมีสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครูเพิ่มขึ้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรศาสนา สื่อมวลชนทั้งหลายต้องตื่นตัวผนึกกำลังร่วมกันเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ที่ยึดหลักคุณธรรมนำชีวิตไปสู่ความสุข และที่สำคัญต้องเป็นความสุขแบบเรียบง่าย และยั่งยืน

2.2.5.2 แนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้ให้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด มีการฝึกปฏิบัติเสมอๆ ทั้งด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา(ปัญญา) และเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามในชีวิตที่มีสติคอยกำกับ สามารถปรับตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ใน 4 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น

1.1 พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

1.2 ประกวดมารยาทชาวพุทธ

1.3 กิจกรรมค่ายพุทธบุตร

1.4 กิจกรรมบริหารจิตเจริญปัญญา

1.5 เรียนธรรมศึกษา/สอบธรรมศึกษา

1.6 บรรพชาสามเณรฤดูร้อน

2. กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์

2.1 กิจกรรมหน้าเสาธง

1) กิจกรรมที่กระทำเพื่อรำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและสงบนิ่งทำสมาธิ

3) กิจกรรมพุทธศาสนสุภาษิตวันละบท

4) กิจกรรมน้องไหว้พี่ (ในแถวหน้าเสาธง)

5) กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติ

2.2 กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน

1) กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร

2) กิจกรรมกล่าวคำพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหาร

3) กิจกรรมรับประทานอาหารอย่างมีสติ

4) กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหาร

5) กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน 5 นาที

2.3 กิจกรรมก่อนเลิกเรียน

1) กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์

2) กิจกรรมรำลึกพระคุณของพระรัตนตรัยและพระคุณของบิดามารดา ครูอาจารย์

3) กิจกรรมบันทึกความดีประจำวัน

2.4 กิจกรรมประจำสัปดาห์/เดือน/วันที่สถานศึกษา

1) กิจกรรมนิมนต์พระภิกษุสงฆ์มาสอนศีลธรรมในโรงเรียน

2) กิจกรรมสวดมนต์สรภัญญะประจำสัปดาห์

3) กิจกรรมทำบุญตักบาตร

3. กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

3.1 กิจกรรมวันวิสาขบูชา วันอาสาฬบูชา วันมาฆบูชา และวันเข้าพรรษาควรจัดกิจกรรม ดังนี้

1) ทำบุญ ตักบาตรบริเวณหน้าสนามสถานศึกษา

2) ฟังพระเทศน์ (โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการพิธีกรรม)

3) เวียนเทียนที่วัดหรือสถานศึกษา

3.2 ร่วมกับชุมชนหล่อเทียนพรรษาและแห่เทียนพรรษา

3.3 สถานศึกษาจัดบรรยากาศวันสำคัญทางศาสนา โดยประดับธงทิวสีเหลือง เชิญธงธรรมจักร ธงฉัพพรรณรังสี เปิดเพลงธรรมะ (เสียงตามสาย)

3.4 จัดนิทรรศการหรือจัดบอร์ดถึงประวัติความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

4. กิจกรรมพิเศษอื่น ๆ

4.1 กิจกรรมตอบปัญหาธรรมะ

4.2 กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

4.3 กิจกรรมการประเมินผลการทำความดี

4.4 กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี

4.5 กิจกรรมอาสาตาวิเศษ (มีผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติ)

4.6 กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (คติธรรม)

4.7 กิจกรรมการกำหนดทักษะและความรู้ทางพุทธศาสนา

4.8 กิจกรรมสมาทานศีลในวันพระ

4.9 กิจกรรมพัฒนาศาสนสถาน

4.10 กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม (ทำความสะอาดห้องน้ำในสถานศึกษา)

4.11 กิจกรรมอธิษฐานจิตก่อนเรียน

4.12 กิจกรรมถือศีล นอนวัด ปฏิบัติธรรมช่วงเข้าพรรษา

4.13 กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เช่น ครูทักทายนักเรียนด้วยความเมตตา นักเรียนแสดงความเคารพครูด้วยความอ่อนน้อม

2.2.5.3 คุณธรรมจริยธรรมที่ควรส่งเสริม

คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการและมีความจำเป็นต้องปลูกฝังถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน มี 10 ประการ ดังนี้

1) มีระเบียบวินัย 2) มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม 3) ขยัน ประหยัด และยึดมั่นในสัมมาชีพ 4) สำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ 5) รู้จักคิดริเริ่ม วิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 6) กระตือรือร้นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 7) มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ 8) รู้จักพึ่งตนเอง มีอุดมคติ 9) มีความภาคภูมิ รู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ และ 10) มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูกตเวที กล้าหาญและสามัคคีกัน

อารมณ์ ฉนวนจิตร และวัชรี บูรณสิงห์ (2542) ได้เสนอแนะคุณธรรมจริยธรรมที่ควรปลูกฝังให้แก่นักเรียนและเยาวชนไว้ 10 ด้าน ดังนี้ 1) ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) การเคารพรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี 3) การเชื่อฟังบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ 4) การมีกิริยาวาจาสุภาพ 5) ความกตัญญูกตเวทีเคารพผู้ใหญ่ 6) ความมีระเบียบและรักษาความสะอาด 7) ความอดทน ขยันหมั่นเพียร 8) การรู้จักประหยัดและอดออม 9) ความซื่อสัตย์ สุจริต มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และ10) การทำประโยชน์แก่ผู้อื่นและรักษาสาธารณสมบัติ

จากการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรจัดและสนับสนุนให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามผ่านกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ได้แก่ กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์ กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษอื่นๆ

2.2.6 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2.6.1 ความหมายของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ ซึ่งแต่ละข้อมีความหมาย ดังนี้

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คดโกง ไม่คิดคดทรยศ ไม่คดโกงและหลอกลวง

3) มีวินัย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ

4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการเอาใจผูกพันอยู่กับการศึกษาเพื่อให้เจนใจจำได้ให้ได้เกิดความรู้ความเข้าใจหรือความชำนาญ

5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเป็นอยู่หรือ สภาพที่เป็นไปตามควรแก่ความต้องการ

6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความตั้งใจในการประกอบการงาน

7) รักความเป็นไทย หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อความชอบอย่างผูกพันพร้อมด้วยความชื่นชมยินดีที่มีต่อความเป็นประเทศไทยและความเป็นชนชาติที่อยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความนึกคิดที่กำหนดการกระทำเพื่อประชาชนทั่วไป

2.2.6.2 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ข้อ มีแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1) ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในเรื่องการยืนตรงเคารพธงชาติร้องเพลงชาติสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สร้างความสามัคคีปรองดองที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความรักชาติ ศาสน์กษัตริย์ หลากหลายรูปแบบอย่างชัดเจน การเคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาส การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ การได้รับเสด็จเมื่อพระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์เสด็จไปในถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียง การปฏิบัติต่อสัญลักษณ์ที่แสดงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ เพลงสรรเสริญพระบารมี ฯลฯ ด้วยความเคารพเมื่อได้ยินหรือเห็นบุคคลใดแสดงกริยา วาจาหรือมีการกระทำอันไม่สมควรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ต้องว่ากล่าวตักเตือนและห้ามมิให้ปฏิบัติเช่นนั้นอีก

2) ด้านซื่อสัตย์สุจริต เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดต่อพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และครู ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ถือเอาสิ่งของหรือนำเอางานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงและทำตนให้แบบอย่างที่ดีแก่เพื่อนด้านความซื่อสัตย์และจริงใจ สนับสนุนให้นักเรียนไม่หาประโยชน์ในทางที่ไม่ถูกต้อง สนับสนุนให้นักเรียนให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นจริง

3) ด้านมีวินัย เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนตามข้อตกลงกฎเกณฑ์ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน

4) ด้านใฝ่เรียนรู้ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้ สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ สื่อ สิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้นักเรียนมีการบันทึกความรู้วิเคราะห์ตรวจสอบ จากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้ ส่งเสริมให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5) ด้านอยู่อย่างพอเพียง เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้ใช้ทรัพย์สินของตนเองและสิ่งของในโรงเรียนอย่างประหยัด คุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดีส่งเสริมให้นักเรียนใช้ทรัพยากรของส่วนรวม และใช้อุปกรณ์การเรียนอย่างประหยัดและรู้คุณค่า ส่งเสริมให้นักเรียนไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน พร้อมให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิด ส่งเสริมให้นักเรียนใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออมเงิน ส่งเสริมให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตน ทุ่มเทในการทำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค ในการทำงาน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและชื่นชมผลงานที่ทำสำเร็จ

7) ด้านรักความเป็นไทย เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนในการแต่งกายแบบไทยให้มีสัมมาคารวะกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทยกับชุมชนและสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ภาษาไทยและเขียนเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจ

8) ด้านมีจิตสาธารณะ เป็นการส่งเสริมผู้เรียนโดยส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตอาสาช่วยทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักดูแล รักษา ปกป้องทรัพย์สมบัติและสิ่งแวดล้อมของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

จากการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สรุปได้ว่า เป็นลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ8) มีจิตสาธารณะ

2.2.7 การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนตามคุณธรรมที่คาดหวัง

นอกจากการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์แล้ว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้เน้นการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคุณธรรมที่คาดหวังของโรงเรียน สังคมและชุมชน 10 ประการ ประกอบด้วย

1) ความมีวินัย

(1) นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกติกาต่าง ๆ ของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ

(2) นักเรียนรักษาร่างกายเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมให้สะอาด สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

2) ความรับผิดชอบ

(1) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งหน้าที่เกี่ยวกับตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม ทำงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ

(2) นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น

3) ความมุ่งมั่นในการทำงาน

(1) นักเรียนมีความมุ่งมั่นเพียรพยายามทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานทำงานจนสำเร็จ

(2) นักเรียนมีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการงาน ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย

4) ความซื่อสัตย์

(1) นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาต่อหน้าที่ รักษาคำพูด มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่พูดปด ไม่โลภไม่ลักขโมย

(2) นักเรียนเป็นผู้ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่หลอกลวงผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน

5) ความมีสติและละเอียดรอบคอบ

(1) นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำจิตใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส

(2) นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจ และการทำกิจการงานต่าง ๆ

6) ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

(1) นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว

(2) นักเรียนเป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นรูจักแบ่งปันสิ่งของ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจอย่างสม่ำเสมอ

7) ความสุภาพ

(1) นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อยอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

(2) นักเรียนแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาละเทศะ

8) ความยุติธรรม

(1) นักเรียนมีความยุติธรรมเที่ยงตรง ตัดสินปัญหาด้วยใจเป็นกลางรักความถูกต้องไม่ลำเอียง

(2) นักเรียนรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องและความสงบสุขของส่วนรวม ไม่เอาเปรียบหรือถืออภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น

9) ความมีจิตสาธารณะ

(1) นักเรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักษาและปกป้องสาธารณสมบัติไม่นำของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัว

(2) นักเรียนอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม

10) ความสามัคคี

(1) มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะไม่ทะเลาะวิวาท

(2) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์

2.2.8 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (2550) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม คือ การสร้างเสริมสภาวะภายในจิตใจให้มีความสมบูรณ์ดีงาม และสามารถแสดงออกทางการประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัยวิธีการที่หลากหลาย

ชาตรี เทียนทอง (2556) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การทำให้ดี ให้เจริญ โดยใช้หลักประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดคุณงามความดี

พระวัชระ สำโร (กสิวัฒน์) (2558) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การฝึกนิสัยที่ต้องฝึกไปตามวัยโดยฝึกกระทำซ้ำ ๆ จนเป็นนิสัยเริ่มจากฝึกภายนอกไปสู่ภายใน สร้างความมั่นคงทางจิตใจให้เกิดความรัก และความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเอง

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การเสริมสร้างสภาวะภายในจิตใจให้สมบูรณ์ดีงาม โดยใช้หลักประพฤติปฏิบัติที่ก่อให้เกิดคุณงามความดี เริ่มจากฝึกภายนอกไปสู่ภายใน

ตาราง 6 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

องค์ประกอบ / แหล่งอ้างอิง	การจัดการเรียนการสอน	การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	การใช้แบบอย่างที่ดี	การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหา	การวางแผนดำเนินการ	การกำหนดนโยบายการพัฒนา	การจัดกิจกรรมพัฒนาตามวิถีชีวิตในชุมชน
1. พนิจดา วีระชาติ (2542)					✓				
2. เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544)	✓								
3. อภิญญา เวชชยชัย (2544)					✓				
4. ธเนศ ขำเกิด (2544)				✓					
5. สุขพัชรา ซิ้มเจริญ (2545)		✓							
6. กรมวิชาการ (2546)		✓							
7. กำแหง จิตตะมาก (2548)	✓	✓	✓	✓	✓				
8. กรมศาสนา (2521)	✓								
9. ชำเลือง วุฒิจันทร์ (2524)	✓					✓	✓		
10. สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543)	✓	✓						✓	
11. กรมวิชาการ (2545)		✓							
12. กรมวิชาการ (2553)	✓								
13. วิจิตร สินสิริ (2553)	✓								
14. ทิศนา แขมมณี (2554)	✓								
15. แพง ชินพงศ์ (2554)			✓						
16. ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2555)			✓						
17. สุระ อ่อนแพง (2556)		✓		✓					✓
รวม	8	5	3	3	3	1	1	1	1

จากตาราง 6 สรุปได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนใหญ่จะสอดคล้องและตรงกัน จึงได้จัดกลุ่มเป็น 5 แนวทางหลัก ๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน 2) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี 4) การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ 5) การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน

กรมการศาสนา (2521) ได้เสนอรูปแบบการสอนจริยธรรมในห้องเรียนไว้ 7 วิธี คือ การบรรยายหรือปาฐกถา การอภิปราย การแก้ปัญหา การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การแสดงบทบาทสมมติ การสืบสวนสอบสวน และการโต้วาที

ชำเลือง วุฒิจันทร์ (2524) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดจริยศึกษาสำหรับโรงเรียนไว้ สรุปพอสังเขปได้ดังนี้

1. จัดโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสอนจริยธรรมในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. จัดการสอนจริยธรรมตามหลักสูตรโดยสอนให้สอดคล้องกับสังคม จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัวนักเรียน
3. จัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนจริยธรรมให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริงและสอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์ เน้นให้เห็นจริงมากกว่าการสร้างความเชื่อที่งมงาย
4. แทรกคติธรรมทั้งในหนังสือแบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ
5. สอดแทรกจริยธรรมในการสอนทุกวิชาและในทุกกลุ่มประสบการณ์
6. จัดภาพประกอบเรื่องจริยธรรม ทั้งในการสอนและการจัดกิจกรรม
7. ใช้สื่อมวลชนในการให้ความรู้และประสบการณ์ด้านจริยธรรม

สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543) ได้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาจริยธรรม ดังต่อไปนี้

1. การสอนจริยธรรมโดยตรง

จริยธรรมเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นจะต้องมีการสอนกันอย่างเป็นจริงเป็นจัง โดยจัดให้มีเนื้อหาโครงสร้างที่จะสอนจะเรียนกันอย่างแน่นอน จัดการเรียนการสอนเป็น 2 แบบ คือ แบบมีโครงสร้างแน่นอน และแบบบูรณาการ มีลักษณะดังนี้

1.1 แบบมีโครงสร้างแน่นอน คือ การจัดการสอนจริยธรรมให้เป็นวิชาขึ้นมาโดยเฉพาะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนช่วยให้การเรียนบรรลุผลได้รวดเร็วขึ้น

1.2 แบบบูรณาการ หมายถึง การสอนจริยธรรมในลักษณะบูรณาการไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น คือไม่มีการจัดเนื้อหาทางจริยธรรมขึ้นเป็นพิเศษแต่ครูและบุคลากรเนื้อหาวิชาต่าง ๆอยู่แล้ว

เช่น ประวัติศาสตร์ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วรรณคดี จะต้องพยายามระลึกและควรตระหนักถึงบทบาทในการสอนจริยธรรมของตน และพยายามสอดแทรกแนวนี้ การสอนในลักษณะนี้จะช่วยให้รับประโยชน์ทั้ง 2 ทาง คือ จะช่วยให้การเรียนจริยธรรมมีความหมายขึ้น เพราะผู้เรียนได้เห็นถึงความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเนื้อที่เรียนและในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้การเรียนเนื้อหาวิชานั้น ๆ มีความสัมพันธ์กันลึกซึ้งขึ้น

2. การสอนจริยธรรมโดยอ้อม

ความเชื่อในแนวนี้มีความคิดว่าจริยธรรมและคุณธรรมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการสอน แต่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่แทรกซึมเข้าไป วิธีการที่ดีที่สุด คือโรงเรียนจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จะเรียนรู้จริยธรรมต่าง ๆ ซึมซับได้เองโดยไม่ต้องมีการสอนและบอกกล่าวกัน หากโรงเรียนมีการจัดระบบที่ดี มีหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีผู้เรียนก็จะมีพัฒนาการเรียนรู้ทางจริยธรรมได้มากตามไปด้วยการเสนอแนวการจัดการเรียนการสอนจริยธรรมตามที่เสนอมาแล้วนี้ มีผู้นำมาใช้ในประเทศไทยกันแล้วทุกแนว แต่ผลที่ได้ยังไม่ชัดเจนนักจึงเป็นเรื่องที่ยังมีการศึกษาค้นคว้าทดลองกันตลอดมา แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดกับผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

2.1 การแสดงบทบาทสมมติ (Role play) เป็นกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก เกิดความรู้สึก ความนึกคิดในการแสดงบทบาทของคนอื่นที่ไม่ใช่ตนเองได้ทดลองหรือฝึกประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจในเหตุการณ์ที่สมมติขึ้นมาจากความเป็นจริง การแสดงบทบาทสมมติจะให้ความรู้ความเข้าใจเจตคติที่ยาวนานและลึกซึ้ง และมีเหตุผลโดยตรงต่อพฤติกรรมของนักเรียนในการปรับและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เมื่อต้องการเผชิญกับสิ่งเหล่านั้นในเหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นจริงได้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนแต่ละคน

2.2 กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นสื่อการสอนที่สร้างขึ้นง่าย มีสาระน่าสนใจให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมมาก ครูสามารถสร้างกรณีตัวอย่างได้หลายรูปแบบ หลายประเภท โดยการเชื่อมโยงเอาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมสิ่งแวดล้อมชีวิตประจำวันที่น่าสนใจ ชวนติดตามและยังหาข้อมูลที่เด่นชัดไม่ได้ มาปรับปรุงให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนอย่างมีกระบวนการและขั้นตอนที่เหมาะสมนักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการเผชิญเรื่องราว ปัญหาที่เกิดขึ้นของบุคคลหลายประเภท หลายเหตุการณ์ในรูปแบบของกิจกรรมการสอนที่นำหลักกระบวนการกลุ่มมาใช้นักเรียนจะได้ฝึกฝนกับการคิดวิเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหา มีความคิดเป็นของตนเองเกิดขึ้น รู้จักประเมินค่าสิ่งต่าง ๆ และตัดสินใจได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเหตุผล นอกจากนี้นักเรียนยังได้แลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึกเจตคติของตนเองต่อผู้อื่นด้วย ได้พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำการทำงานกลุ่มการอภิปรายกลุ่มย่อยและมติของกลุ่ม

2.3 สถานการณ์จำลอง (Simulation) การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ดีต้องมุ่งให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในสถานการณ์จริง แต่การสอนด้วยสถานการณ์จริงมีปัญหาและข้อจำกัดในเรื่องการลงทุน เวลา และเหตุการณ์ที่ต้องการ ดังนั้นการใช้สถานการณ์จำลองที่ครูจัดเตรียมไว้ จะทำให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมด้วยตนเอง ด้วยการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ทางสังคม ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะของการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คิดวิเคราะห์ วินิจฉัยและตัดสินใจด้วยตนเองตามคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง

2.4 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน หลักการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจริยธรรม เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้เห็นจริงว่าคุณธรรมทั้งหลายเป็นหลักของการปฏิบัติตนโดยชอบ และเป็นแนวทางในการใช้วิธีการที่ถูกต้องเป็นธรรมในการแก้ปัญหาของชีวิตประจำวัน ดังนั้น ข่าวและเหตุการณ์ประจำวันจึงเป็นสื่อการสอนอย่างหนึ่งที่ครูนำมาจัดเป็นกิจกรรมการสอนได้ ทั้งที่เป็นกิจกรรมขั้นนำกิจกรรมขั้นสอนและกิจกรรมขั้นสรุปบทเรียน

2.5 กิจกรรมการสอนโดยใช้สื่อการสอน สื่อประเภทของจริง สื่อจำลอง และสื่อเทคโนโลยีประกอบการบรรยาย

2.6 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เพลง เป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนได้เกิดจริยธรรม โดยใช้บทเพลงเข้ามาเป็นสื่อประกอบการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน นำพาไปสู่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วย

2.7 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เกม นักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ยังอยู่ในวัยที่ชอบเล่นชอบเคลื่อนไหว หากครูได้นำเกมมาจัดกิจกรรมการสอนด้านพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยจัดเป็นกิจกรรมสลับ คือจัดสลับกับกิจกรรมหลักที่ใช้เวลาสอนนาน ๆ เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีข้อตกลงหรือกติกาเฉพาะเรื่อง ซึ่งผู้เล่นต้องแสดงความสามารถเฉพาะตนหรือความสามารถในการร่วมใจกันของกลุ่มเพื่อนแข่งขันให้ได้ชัยชนะ การสอนโดยใช้เกมเป็นสื่อนั้นช่วยให้ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์ที่สนิทสนมกัน นักเรียนได้แสดงออกถึงความสามารถ ความคิด และคุณธรรมในจิตใจของตน นักเรียนเกิดอารมณ์ สนุก ตื่นเต้น การสอนโดยใช้เกมจึงทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน

2.8 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการวาดภาพ เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะและจินตนาการในการวาดภาพ เป็นสื่อการสอนที่ส่งผลในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2.9 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเต็มที่ นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถของตนทั้งในด้านการใช้ทักษะภาษา การแสดงสีหน้าท่าทาง การขับทำนองเสนาะ การร้องเพลง รวมไปถึงการฝึกวางแผนงานร่วมกันอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ผ่อนคลายความเคร่งเครียด ได้แสดงความรู้สึกนึกคิดที่เก็บไว้ให้เห็นตัวอย่างที่มีชีวิตชีวา และได้ปรับตนให้อยู่กับเพื่อน ๆ อย่างมีความสุข

2.10 กิจกรรมการแสดงหุ่น การเชิดหุ่นเป็นกิจกรรมการสอนด้านจริยธรรม ที่มีลักษณะบูรณาการ คือครูและนักเรียนต้องจัดกิจกรรมทางดนตรีเพื่อใช้ทำนอง และเนื้อร้องบรรเลงเพลงประกอบ นักเรียนต้องฝึกทักษะการเล่านิทาน และฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม กิจกรรมเหล่านี้จึงเกิดผลงานที่ผสมผสานกัน ช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามแก่นักเรียน นักเรียนมีความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของหุ่นเหล่านั้น หุ่นเป็นตัวแทรกของความดีและความชั่ว เรื่องราวที่หุ่นแสดงก็เป็นเรื่องที่เขานำมาดัดแปลงหรือสร้างขึ้นเอง นักเรียนจึงสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของเขาให้หุ่นเป็นผู้แสดง นักเรียนเป็นผู้เชิดหุ่นหรือนักเรียนที่เป็นผู้ดู ต่างก็มีจุดสนใจร่วมกันคือตัวหุ่น ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนิทานที่หุ่นแสดงจึงชัดเจน เหมาะสมสำหรับการอธิบายหลักธรรมที่นำมาสอนให้กระจ่าง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2544) ได้นำเสนอเรื่อง “การสร้างบัณฑิตให้มีจิตสำนึกจริยธรรม” ซึ่งบทความนี้ได้แนะนำครูอาจารย์ให้หวนกลับมาคำนึงถึงระบบการศึกษาที่มุ่งเน้นกระบวนการสร้างจิตสำนึกทางจริยธรรมภาคปฏิบัติเพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ “ที่ไม่ก่อปัญหา” แต่เป็นคนที่รังสรรค์สิ่งที่ดีงามเพื่อสังคมและประเทศชาติ ยืนหยัดในความถูกต้องและดีงามอย่างมั่นคงสิ่งที่ครูอาจารย์ควรปฏิบัติมีดังต่อไปนี้

1. แทรกหัวข้อจริยธรรมประยุกต์ในทุกวิชาที่สอน หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรมีการสอนจริยธรรมแทรกเป็นส่วนหนึ่งของทุก ๆ วิชาในลักษณะประยุกต์ให้สอดคล้องกับวิชานั้น ไม่จำเป็นต้องแยกสอนวิชาจริยธรรมต่างหาก แต่เป็นบทหนึ่งในหลักสูตรนั้น เช่น วิชาเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม หากหลักสูตรทั้งหมด 15 บท ใน 1 บท จะต้องกล่าวถึงปัญหาจริยธรรมในอุตสาหกรรม โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าการดำเนินอุตสาหกรรมภายนอกเป็นอย่างไร และจริยธรรมที่ถูกต้องเป็นอย่างไร รวมทั้งชี้ให้เห็นแนวทางและจุดยืนที่นักศึกษาจะสามารถประยุกต์ใช้ได้เมื่อเรียนจบออกไป ชี้ให้เห็นประเด็นทางคุณธรรมและจริยธรรมว่าส่งผลเสียหายมากน้อยเพียงใด การสอนเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ เกิดความเข้าใจและเห็นมิติคุณธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวโยงกับวิชาที่เรียน และรู้หลักการในการดำเนินชีวิตจริงด้วย

2. สอนเชิงบูรณาการวิชาสาขาต่าง ๆ อย่างเชื่อมโยง ที่นักศึกษาจะสามารถใช้จริยธรรมได้อย่างถูกต้องในสังคมต่อไปได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจโลก สังคม และชีวิต เพื่อที่จะไม่ทำร้ายผู้อื่น เช่นนักศึกษาวิชานิเทศศาสตร์ต้องมีความรู้ในเรื่องของกฎหมาย และสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เพื่อจะได้ไม่ใช้ฐานันดรของตนหมิ่นประมาทหรือทำร้ายผู้อื่น นักเศรษฐศาสตร์ต้องเข้าใจลักษณะพื้นฐานทางสังคมวิทยาของสังคมไทย เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีความเข้าใจความเป็นไทย เป็นต้น นักศึกษาจึงต้องมีความเข้าใจในศาสตร์ต่าง ๆ ด้วย โดยมีการศึกษาเชิงบูรณาการวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

3. สอนวิชาจริยธรรมประยุกต์ “ลึกซึ้ง” เป็นวิชาเฉพาะของสาขาวิชาจริยธรรมของแต่ละสาขาวิชา ควรมีวิชาที่แยกออกมาเฉพาะด้วย โดยมุ่งเน้นที่จะกล่าวถึงคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในวิชานั้น ๆ เพื่อให้เกิดความลึกซึ้งในการตอบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมที่เกิดขึ้นในสภาพปัจจุบัน และร่วมกันพยายามหาทางออกในแนวทางที่ถูกต้อง โดยชี้ให้เห็นว่าการขาดจริยธรรมในปัจจุบันรุนแรงเพียงใด และหากระบบธุรกิจทั้งหมดปราศจากจรรยาบรรณ จะเกิดผลร้ายอย่างไรกับตนเอง องค์กร

และประเทศชาติ ขณะเดียวกันก็ควรสอนให้รู้ซึ้งถึงปรัชญาเบื้องหลังของวิชานั้น ๆ ที่ส่วนใหญ่จะไม่มุ่งเพียงแค่ประกอบอาชีพแต่มุ่งเพื่อการเรียนรู้ และการรับใช้สังคมเป็นหลัก

4. สนับสนุนให้นักศึกษาทำกิจกรรมสร้างสรรค์จริยธรรม สถาบันการศึกษาควรมีการสนับสนุนให้นักศึกษาทุกคนเข้าร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งในความดีงามในคุณค่าการเสียสละเพื่อผู้อื่นผ่านประสบการณ์การช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า ผู้ตกทุกข์ได้ยากลำบากเดือดร้อนเช่น นักศึกษามีโอกาสช่วยแก้ปัญหา ช่วยเหลือผู้ยากไร้ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจสามารถนำความรู้ที่เรียนไปช่วยคนได้จริง ๆ เขาก็จะรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ของคุณธรรมจริยธรรมที่เขามีอยู่นั้น สิ่งนี้จะติดตรึงอยู่ในดวงใจ ในความคิดของเขา เมื่อจบการศึกษาออกไปทำงานก็จะมีความปรารถนาใคร่จะช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

5. สอนด้วย “แบบอย่างชีวิต” ของอาจารย์ผู้สอน สภาพจริยธรรมที่ตกต่ำเช่นนี้ เกิดขึ้นในทุกระดับชั้นของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในระดับผู้นำของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ครูบาอาจารย์ พ่อแม่ สื่อมวลชน บุคคลเหล่านี้ควรจะประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อาจารย์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการอบรมบ่มนิสัยให้ความรู้แก่ศิษย์ ควรจะเป็นผู้ที่ประพฤติตนแบบผู้ทรงศีล มีวัตรปฏิบัติที่ดีงามเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ได้สามารถสอน บริหารงานด้วยการทำให้ดูเป็นตัวอย่างชนิดที่เรียกว่า Management by example เนื่องจากการกระทำหรือการปฏิบัติเป็นกิจวัตรจนติดเป็นนิสัยนั้นมีน้ำหนักมากกว่าคำพูดที่สอนไปพูดไปปาว ๆ แต่ทำไม่ได้มากมายนัก เมื่ออาจารย์ตระหนักดีว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของนิสิต นักศึกษามากเพียงใด ก็จะมีความสังวรระวัง ไม่ประพฤติตนไปในทางชั่วช้าเสียหายให้เด็กเลียนแบบ หรือนำไปพูดติฉินนินทาได้ อาจารย์นั้น เทียบไปแล้วก็ใกล้ๆ กันกับผู้พิพากษา ที่ต้องวางตัว รักษาตัว รักษาความห่างระหว่างอาจารย์กับศิษย์ไว้ในระยะที่พอเหมาะ หากไปเข้าวงดื่มเหล้าเที่ยวฟังเพลง หรือเข้าซ่องหาความสุขจากนารีด้วยกันกับศิษย์แล้ว ความเชื่อถือศรัทธา เคารพก็ย่อมลดลงไปเป็นธรรมดา ผู้พิพากษ์นั้น ต้องระมัดระวังตนอย่างยิ่ง เช่นไม่ไปดื่มสุราตามร้านอาหารริมทางให้เป็นที่ประเจิดประเจ้อ ไม่รับของขวัญจากจำเลย หรือทนายความ เป็นต้น

การที่ต้องรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพไว้อย่างยิ่งยวดนี้ทำให้บุคคลในหลายๆ แวดวงวิชาชีพต้องมีความสมถะ วางตนไว้ให้เหมาะสมและห่างไกลจากอบายมุขทั้งหลายทั้งปวง จึงจะทรงความศักดิ์สิทธิ์แห่งวิชาชีพของตนไว้อย่างสูงส่งน่าเคารพนับถือได้

กำแหง จิตตะมาก (2548) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วย การสอนโดยตรงในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การสอนสอดแทรกในรายวิชาอื่นที่ตนเองสอน การสอนบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระอื่น การสอนเน้นการอภิปรายและแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม การสอนโดยการใช้ตัวแบบและกรณีตัวอย่าง การสอนโดยการให้ปฏิบัติในสถานการณ์จำลองและการสอนโดยการใช้การปรับพฤติกรรม

กรมวิชาการ (2553) ได้ทดลองใช้รูปแบบการสอนจริยธรรม รูปแบบ คือการปรับพฤติกรรมและการสอนแบบเสริมสร้างเจตคติ ซึ่งการสอนแต่ละรูปแบบมีสาระสำคัญ คือรูปแบบการปรับพฤติกรรมเป็นวิธีสอนโดยการประยุกต์หลักพฤติกรรมไปใช้สอน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนเกิดจริยธรรมที่ต้องการ ส่วนรูปแบบการสอนเสริมสร้างเจตคติเป็นวิธีสอนที่เน้นตัวนักเรียน ทั้งจิตใจ และการกระทำด้วยการพยายามส่งเสริมศักยภาพของนักเรียนที่มีมาโดยกำเนิดและครูพยายามหาทางให้นักเรียนใช้การสังเกตควบคู่กับความรู้ผสมผสานกับความรับผิดชอบในการเรียนรู้ นั่นคือพยายามหาทางให้นักเรียนเกิดเจตคติขึ้นในตัวเองเสียก่อน เมื่อเขาพอใจก็จะรับผิดชอบโดยครูไม่ต้องบอก โดยให้เขาใช้ความคิดและการตัดสินใจควบคู่กันไปด้วย ผลการวิจัยในครั้งนี้ให้ข้อสรุปว่ารูปแบบการสอนโดยการปรับพฤติกรรมให้ผลเหนือกว่ารูปแบบการสอนโดยการสร้างเจตคติในการสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา แต่ในระดับมัธยมศึกษารูปแบบการสอนทั้งสองรูปแบบให้ผลไม่ต่างกัน และในการศึกษาทั้งระดับแบบการสอนที่นำมาทดลองใช้ในการวิจัยได้ผลในทางที่ดีมากกว่ารูปแบบการสอนปกติ นอกจากนี้คณะครูผู้วิจัยก็เน้นว่าการสอนเสริมสร้างจริยธรรมที่จัดขึ้นประสบผลสำเร็จมากกว่าระดับประถมศึกษาและประสบผลสำเร็จปานกลางในระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เป็นการชี้แนะว่าการปลูกฝังจริยธรรมน่าจะจัดทำกันอย่างเข้มแข็งจริงจัง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นระยะที่ สามารถเพิ่มพูนคุณสมบัติจริยธรรม

วิจิตร สินสิริ (2553) ได้ให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการสอนเพื่อปลูกฝังจริยธรรมว่า วิธีหนึ่งที่น่าจะใช้ได้ คือ วิธีการสอนที่เน้นปฏิบัติ โดยสอนตามระดับการสอน ดังนี้ ระดับแรก คือ สอนให้จำ ระดับที่ 2 สอนให้เข้าใจ ระดับที่ 3 สอนให้สำนึก ระดับที่ 4 สอนให้นำไปปฏิบัติประยุกต์ใช้ให้ถูกต้อง และระดับที่ 5 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดของการสอนจริยศึกษา คือสอนให้ติดเป็นนิสัย

ทิศนา แขมมณี (2554) ได้กล่าวถึงการสอนจริยศึกษาว่า ควรจะสอนในแนวทางดังนี้ สอนให้เข้าใจ สอนให้เกิดความสำนึกในคุณค่าและเกิดทัศนคติที่ดี สอนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยการให้ทดลองปฏิบัติจริง สอนโดยแนะแนวทางให้ได้ตัดสินใจเองแล้วรู้จักประยุกต์ใช้ได้

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน หมายถึงการนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถจัดทำได้ 2 แนวทางดังนี้

1) จัดการเรียนการสอนโดยตรง โดยการจัดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1.1 แบบมีโครงสร้างแน่นอน เป็นการจัดการสอนจริยธรรมให้เป็นวิชาขึ้นมามีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนช่วยให้การเรียนบรรลุผลได้รวดเร็วขึ้น และมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนอย่างหลากหลาย

1.2 แบบบูรณาการ เป็นการจัดสอนจริยธรรมในลักษณะบูรณาการไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น

2) การสอนจริยธรรมโดยอ้อม โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี และควรมีการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์จำลอง

การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การใช้เพลง การใช้เกม การวาดภาพ การแสดงละคร การแสดงหุ่น กรณีตัวอย่าง การพาไปศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยายและรวมทั้งใช้อุปกรณ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สุระ อ่อนแพง (2556) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในส่วนของกิจกรรมตามวิถีชีวิตในโรงเรียนเน้นกิจกรรมปฏิบัติเป็นนิสัยและเชื่อมโยงวิถีชีวิตในครอบครัว ทั้งในกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดกิจกรรมในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรจัดให้อย่างทั่วถึงทุกคน เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งกาย สติปัญญา จิตใจ ตามสภาพแห่งบุคคลและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมทั้งในและนอกสถานศึกษา กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมแนะแนว ก็จะช่วยเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาอย่างสมบูรณ์รอบด้าน

กำแหง จิตตะมาก (2548) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ วันสำคัญทางศาสนา เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมประจำวันหน้าเสาธง การละหมาดประจำวัน และการแข่งขันกีฬา

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้บอกถึงแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ไว้ในหนังสือแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

1. การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
2. จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ ความสามารถความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น
3. จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เช่น บริการห้องสมุด เพื่อนช่วยเพื่อน สหกรณ์ พยาบาล เป็นต้น

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาอาจเสนอแนะต่อผู้เรียน

1. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยการทำประโยชน์เพื่อสังคม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำประโยชน์เพื่อสังคม เห็นแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมและสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้
2. กิจกรรมสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสำรวจ วิเคราะห์ประเมินตนเองตามความเป็นจริงจนกระทั่งรู้จักเข้าใจ ยอมรับ ควบคุมและพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รู้ว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าสามารถสร้างสิ่งที่ดีงามให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคมและดำรงชีวิตได้อย่างมีสุข

3. กิจกรรมเพื่อนที่แสนดี เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถปรับปรุงตนเองในการปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนได้

4. กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ เชาวน์ปัญญาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม ทำให้ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข

5. กิจกรรมบริการแนะแนวและให้คำปรึกษา เป็นกิจกรรมมุ่งส่งเสริมให้รักการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ส่วนรวม และมีความสามารถในการให้บริการ มีทักษะในการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ให้การแนะแนวและให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ และเป็นการทำประโยชน์ให้แก่สังคม

6. กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะด้านรู้จักตนเอง ทักษะการแสวงหาและใช้ข้อมูล ทักษะการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา ทักษะการวางแผนและการจัดการ ทักษะการมีวิสัยทัศน์ ทักษะการกล้าเสี่ยงอย่างมีเป้าหมายและคุณธรรม ทักษะการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการปรับตัว ทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างเสริมความสามารถในการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถจัดการกับความต้องการความขัดแย้ง อุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆให้ดีขึ้นได้

7. กิจกรรมฉลาดกินฉลาดใช้ เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกบริโภคโดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัดและปลอดภัย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการบริโภคในชีวิตประจำวันได้

8. กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมประสิทธิภาพในการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนได้เต็มตามศักยภาพ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน มีนิสัยในการเรียนที่ดี เห็นคุณค่าของการแสวงหาความรู้ มีเทคนิคและวิธีการเรียนรู้ที่ดี รู้ปัจจัยส่งเสริมการเรียนที่ดี และวางแผนการศึกษาและอนาคตของตนได้

9. กิจกรรมสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมนิสัยรักการทำงาน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ปลูกฝังค่านิยมนิสัยรักการทำงาน แสดงถึงความพึงพอใจ เพียรพยายาม มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ และมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน

10. กิจกรรมศิลปินนักอ่าน เป็นกิจกรรมที่มุ่งสร้างเสริมพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงร้อยแก้วหรือร้อยกรองตามความสนใจของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน และได้เรียนรู้สาระต่างๆ ตามความสนใจ

11. กิจกรรมพิทักษ์ป่า เป็นกิจกรรมที่สร้างเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันและฝึกทักษะในการเป็นผู้ช่วยเหลือ แสดงความเมตตากรุณา ทุกคนร่วมกันปฏิญาณตนเพื่อปฏิบัติตาม

กฎผู้บำเพ็ญประโยชน์ ได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่มในการอยู่ร่วมกัน สามารถค้นพบความสามารถ สนใจและเรียนรู้ทักษะใหม่ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

กรมวิชาการ (2545) กล่าวว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้เป็น 2 ลักษณะ

1. กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ ตามความต้องการของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ตลอดจนพัฒนาทักษะของสังคม และปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่าง ๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกรมการรักษาดินแดน ในทางปฏิบัติสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพที่มีในตนอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล เหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพการเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ในลักษณะของการเข้าค่ายต่าง ๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งเป็นการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเสริมสร้างประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ ชุมนุมต่างๆ เพื่อการร่วมกันคิดค้นกิจกรรมที่สร้างสรรค์ก่อให้เกิดความสนุก ความสุข และพัฒนาทักษะทางสังคม ทั้งนี้แม้จะแยกจัดกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อให้ค้นพบศักยภาพของตนเอง

สุขพัชรา ซิ้มเจริญ (2545) ให้ความเห็นว่าลักษณะของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจรตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความสมัครใจของผู้เรียน มุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา สร้างเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง แบ่งตามความแตกต่างระหว่างกิจกรรมได้ 2 ลักษณะ

1) กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมที่มุ่งเน้นการเติมเต็มความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการค้นพบความถนัดความสนใจของตนเอง และพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพตลอดจนการพัฒนาทักษะของสังคมและปลูกฝังจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม

2) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาพชีวิตต่างๆ นำไปสู่พื้นฐานการทำประโยชน์ให้แก่สังคมและวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งกระบวนการจัดให้เป็นไปตามข้อกำหนดของคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ยุวกาชาด สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกรมการรักษาดินแดน ในทางปฏิบัติสถานศึกษาจัดกิจกรรมในลักษณะของการบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆที่เกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีความกว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ค้นพบและใช้ศักยภาพในตนอย่างเต็มที่ เลือกตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับตนเอง สามารถวางแผนชีวิตและอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ เน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม รู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีเพื่อปรับตัวเข้ากับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างดีและมีความสุข เช่น กิจกรรมการสร้างเสริมความรู้สึกและเห็นคุณค่าในตนเอง กิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม และจริยธรรม กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมสร้างเสริมประสิทธิภาพทางการเรียน เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ สามารถหลอมเข้าไปในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะของการเข้าค่ายต่างๆ หรืออาจแยกจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะทางได้ เช่น จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ โดยมุ่งการฝึกระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข กิจกรรมชมรมวิชาการ มุ่งเน้นประสบการณ์ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่ถนัดและสนใจจากการเรียนรู้

กลุ่มสาระต่างๆ ชุมนุมต่างๆ เพื่อการร่วมคิดค้นกิจกรรมเฉพาะทางก็สามารถบูรณาการกิจกรรมแนะแนวเข้าไว้ด้วย เพื่อค้นพบศักยภาพของตนเอง

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ ปฏิบัติการแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์และรักษาดินแดน กิจกรรมตามความถนัดความสนใจตามความต้องการของผู้เรียน

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร

3. การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

กำแหง จิตตะมาก (2548) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการใช้ตัวแบบที่ดีซึ่งประกอบด้วยการให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การเชิญบุคคลที่มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ดีเด่นตรงกับที่โรงเรียนต้องการพัฒนามาให้การอบรมนักเรียนเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ขอความร่วมมือผู้ปกครองให้ช่วยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ และเชิญบุคคลที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นพ่อดีเด่น แม่ดีเด่น เข้าร่วมกิจกรรมวันพ่อ วันแม่แห่งชาติ ที่โรงเรียนจัดขึ้น พร้อมกล่าวประวัติยกย่องเชิดชูความดีเป็นแบบอย่างกับนักเรียน

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับการเอาใจใส่ของผู้บริหารและครูและบุคลากรต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตวิญญาณ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้และการแสดงออกต่างๆ ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี

การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนที่เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่งหากไม่มีแบบอย่างหรือตัวอย่างที่ดีแล้ว การอบรมสั่งสอนเพียงอย่างเดียวอาจไม่ส่งผลต่อการเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมอย่างแท้จริง ดังนั้นแบบอย่างของผู้ศรัทธาจะต้องมีความสอดคล้องกับสิ่งที่เขาสอนผู้อื่น

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกัน ตั้งแต่ผู้บริหารและครูทุกคนที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี ในช่วงเวลาที่กำลังเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ในขณะที่อยู่ในโรงเรียน

แพง ชินพงศ์ (2554) กล่าวว่าหากอยากให้ลูกดีอย่างไร พ่อแม่ก็ต้องดีให้ได้อย่างนั้น การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกต้องดีให้ได้ทั้งความคิดและการกระทำ พ่อแม่บางคนคิดดีแต่ทำไม่ดี เช่น คิดว่าควันบุหรี่ทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นแต่ก็ยังสูบบุหรี่ หรือทำดีแต่คิดไม่ดี เช่น พูดจายกย่องเชิดชูคนอื่น แต่ทำเพราะคิดอยากให้ตนได้ดีในหน้าที่การงาน แบบนี้ก็สอนลูกไม่ได้ เพราะเป็นการหน้าไหว้ หลังหลอก ดังนั้น การเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกดีตาม ต้องทั้งคิดดีและทั้งทำดีควบคู่กันไป และสอนให้ลูกรู้ว่าหากเราอยากให้คนอื่นทำดีกับเรา เราก็ต้องทำดีกับเขาก่อนด้วยความจริงใจ เช่นนี้ลูกก็จะถูกหล่อหลอมให้คิดดีทำดีตามพ่อแม่ได้อย่างแน่นอน

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์ (2555) กล่าวถึง การเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ว่า การเป็นแบบอย่างที่ดี เด็กจะเรียนรู้การเป็นคนดีหรือเป็นคนไม่ดีผ่านทางการประพฤติปฏิบัติของพ่อแม่ ครูและบุคคลใกล้ชิด เด็กมักเอาอย่างการกระทำของผู้ใหญ่ มากกว่าการสั่งสอนด้วยคำพูด ดังนั้นครูและบุคคลใกล้ชิดควรเป็นแบบอย่างในการประพฤติดี หากอยากให้เด็กดีอย่างไร ผู้ใหญ่ก็ต้องดีให้ได้อย่างนั้น การเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กต้องดีให้ได้ทั้งความคิดและการกระทำ และสอนให้เด็กรู้ว่าหากเราอยากให้คนอื่นทำดีกับเรา เราก็ต้องทำดีกับเขาก่อนด้วยความจริงใจเช่นนี้เด็กก็จะถูกหล่อหลอมให้คิดดีทำดีตามผู้ใหญ่ได้อย่างแน่นอน

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสม แบ่งได้เป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1) การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูจะทำให้ผู้เรียนเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่าง

2) การให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำ

3) การให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำ

4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ธเนศ ขำเกิด (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาว่า บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของสถานศึกษาจะมีส่วนในการเสริมสร้างความคิดและคุณธรรมต่างๆ ที่เราต้องการ หากการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเป็นไปด้วยดีแล้ว สถานศึกษาก็จะเป็นสถานที่สร้างความหรรษาที่ร่มรื่น ตรงตามความต้องการตามวัยของนักเรียน นักเรียนจะศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ เต็มความรู้ความสามารถ รู้สึกชื่นชมกับความงามของโลกรอบ ๆ ตัว มีความรักและเข้าใจตนเอง และสร้างความงามให้แก่คนอื่น

กำแหง จิตตะมาก (2548) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการติดข้อความ คติธรรม สุภาษิต ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ตามต้นไม้ อาคารเรียน

อาคารประกอบห้องเรียน ห้องปฏิบัติการในบริเวณโรงเรียน มีการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ มีการจัดห้องจริยศึกษาโดยเฉพาะเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

ความสำคัญของสภาพแวดล้อม คือ อิทธิพลที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในช่วงอายุแห่งการเรียนรู้ และการซึมซับคุณลักษณะต่างๆ จากการพบเห็นหรือการสังเกต

ดังนั้น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้วยวิธีการจัดการสภาพแวดล้อมที่ดีในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญของสภาพแวดล้อมรอบตัวที่ดีมีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แก่นักเรียน แสดงให้เห็นว่าการที่นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้ปกครอง และการคลุกคลีกับสังคมไม่ว่า จะเป็นในโรงเรียน ครู เพื่อนฝูง และชุมชน มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน โรงเรียนจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ดี เช่น จัดอาคารสถานที่ให้มีความสะอาดน่าอยู่และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีสถานที่พักผ่อนเพียงพอ มีคติข้อคิดเตือนใจ นักเรียนก็จะซึมซับในสิ่งดีๆ ฝังลึกไว้ในจิตใจ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน ผู้บริหารและครูและบุคลากรต้องร่วมมือกันปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตน และการปฏิบัติต่อบุคคล เพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

สุระ อ่อนแพง (2556) กล่าวว่าการจัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนนั้นต้องเหมาะสม ร่มรื่น เป็นระบบระเบียบ เน้นความสะอาดของสภาพแวดล้อมเป็นหลัก โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมดูแลรับผิดชอบ ถือเป็นกิจกรรมตามวิถีชีวิตในโรงเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสะอาดที่กายไปสู่ใจ ใจที่สะอาด สว่าง สงบย่อมเสริมสร้างสติปัญญา

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีข้อคิด ข้อเตือนใจ เช่น ป้ายต่าง ๆ ติดไว้ตามสถานที่ต่าง ๆ ในโรงเรียนจะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน มีการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำและมีการจัดห้องจริยศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน มีความสำคัญมาก เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้จะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการหาแนวทางพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมอันพึงประสงค์ อีกทั้งโรงเรียนต้องมีนโยบายที่ชัดเจนและต้องได้รับการสนับสนุนในเรื่องบุคลากร

ที่มีความสามารถทางด้านจริยธรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

พนิจดา วีระชาติ (2542) ได้กล่าวถึงวิธีการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่าวิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีอยู่หลายขั้นตอนโดยอาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนสามารถดำเนินการ ได้ดังนี้

1. จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัย และการพัฒนาด้านต่างๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดงของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น

3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ

4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่เขามีความถนัด และความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่สนใจร่วมกัน ถ้าเป็นได้อาจเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานของโรงเรียน ทั้งในด้านหลักสูตร อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

อภิญญา เวชชยชัย (2544) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบสำคัญของการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษาในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้อยู่กับความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัวที่ให้ความสนใจ และร่วมคิดค้นสร้างรูปแบบที่เหมาะสมร่วมกัน

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบันมีหลากหลายลักษณะ ได้แก่ ความสนใจส่วนบุคคล ได้แก่ พ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความสนใจต่อผลการเรียน ความประพฤติ การปรับตัว และปัญหาอื่นๆ ในตัวลูกหลานตนเองเป็นเบื้องต้น

2.1 ลักษณะกลุ่มพ่อแม่ที่รวมตัวกันเองจากความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น เป็นพ่อ แม่ผู้ปกครองของเด็ก ๆ ที่เรียนห้องเดียวกัน มีโอกาสพบกันบ่อยๆ และพัฒนาเป็นกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ

2.2 ลักษณะกลุ่มพ่อ แม่ที่รวมตัวกันจากการเข้าร่วมกิจกรรมบางด้านของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนช่วยงานโรงเรียนด้านต่าง ๆ การเป็นวิทยากรพิเศษการช่วยสอน เป็นต้น

2.3 ลักษณะกลุ่มที่พ่อ แม่ผู้ปกครองที่ร่วมงานกับโรงเรียนอย่างเป็นทางการตามรูปแบบและโครงสร้างที่โรงเรียนและสถานศึกษากำหนดไว้แล้ว เช่น เข้าร่วมในฐานะกรรมการระดับห้องระดับชั้น กรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง กรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นต้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนจึงเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบความเป็นไปภายในโรงเรียน และมีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเด็กทุกๆ ด้าน อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและรับทราบความเป็นไปเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นการสานสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

หลังจากที่สร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนได้แล้ว โรงเรียนควรขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์กิจการต่างๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน โดยการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือให้ความช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน โรงเรียนอาจจะประเมินความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษาและสนองความต้องการดังกล่าวให้ได้มากที่สุด และพยายามทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งในทางวิชาการ และการพัฒนาท้องถิ่น

กำแหง จิตตะมาก (2548) กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้วยการนำผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย การเชิญผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้าร่วมประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ทำได้ด้วยการสร้างความตระหนักและมีส่วนร่วมตัดสินใจ เผยแพร่และแจ้งข้อมูลข่าวสารความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการอบรมสั่งสอนและลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองอบรมสั่งสอน และแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่บ่งชี้คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนให้ทางโรงเรียนทราบ เชิญผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติที่โรงเรียนจัดขึ้น

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมก็เช่นเดียวกัน ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันในการปลูกฝัง ส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หรือจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

2.2.9 คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

1) วินัย

1.1 ความหมายของวินัย

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของวินัยแตกต่างกันออกไป ดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542) กล่าวถึง วินัย ว่าเป็นปทัสถานทางสังคมที่ไม่ใช่เป็นเรื่องแสดงสภาวะเฉพาะคน หากสถานศึกษากำหนดปทัสถานไว้อย่างไร ครู อาจารย์จะต้องประพฤติปฏิบัติด้วยเหตุผลที่ว่าการสอนด้วยการกระทำยินยอมได้ผลมากกว่าพูดอย่างเดียว ที่สำคัญคือวินัยนั้นไม่ใช่เรื่องของนักเรียนเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของทุกคน เมื่อนักเรียนพ้นจากความเป็นนักเรียนแล้วต้องถือปฏิบัติต่อไป สังคมไทยจึงได้ชื่อว่าเป็นสังคมของผู้มีวินัย

กรมวิชาการ (2542) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เห็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุขความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

จุไรรัตน์ แสนวัง (2543) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง กฎระเบียบข้อบังคับสถานศึกษากำหนดขึ้น เพื่อให้นักเรียนศึกษาได้ปฏิบัติให้เป็นรูปแบบและแนวทางเดียวกัน โดยตัวของนักเรียนเองภายใต้การกำกับดูแลของครูอาจารย์

รัตนาภรณ์ พลชา (2544) ให้ความหมายของวินัยว่า วินัย หมายถึง ข้อปฏิบัติตนสำหรับควบคุมความประพฤติของบุคคล เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ธิติมา จักรเพชร (2544) ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ แบบแผนข้อบังคับที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับบุคคลในสังคมเป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลตกอยู่ในระเบียบแบบแผนเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อความเป็นระเบียบความสงบสุขของสังคม

อดุลย์ศักดิ์ ทองดี (2546) ได้สรุปความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย เป็นข้อบังคับสำหรับควบคุมความประพฤติส่วนรวมของคนในชาติที่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

ปรีชา ริโยธา (2546) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง คุณสมบัติที่ดีงามที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ทั้งอารมณ์ ความรู้สึก เจตคติและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากสามัญสำนึกภายในจิตใจที่ได้รับการอบรม ปลูกฝัง ซึมซาบของมนุษย์ในสังคมด้วยความสมัครใจ และ

มีความมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ดี ประกอบด้วย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ซื่อตรง มีเมตตา ใจกว้าง มีเหตุผล มีความกล้า เชื่อมั่นในตนเอง มีความอดทนโดยที่สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะติดตัวในแต่ละบุคคลอย่างถาวร

สุรจิต คำมะสอน (2548) วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับของสังคม ดังนั้น การส่งเสริมวินัยให้นักเรียน จึงควรครอบคลุมถึงการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้สามารถประพฤติ ปฏิบัติตนในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสถานศึกษาและสังคมได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของหน่วยงานที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นให้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้เกิดความสงบสุขของตนเองและส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีงามของบุคคล

1.2 ความสำคัญและความจำเป็นในการรักษาระเบียบวินัย

ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมนุษย์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการรักษาระเบียบวินัย ดังที่กรมวิชาการ (2542) ได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับความสำคัญของระเบียบวินัยนักเรียน ความว่า “เด็กๆทำอะไรต้องหัดให้รู้ตัว การรู้ตัวเสมอจะทำให้เป็นคนมีระเบียบ และคนที่มีระเบียบดีแล้วจะสามารถเล่าเรียนและทำการงานต่างๆ ได้โดยถูกต้องรวดเร็ว จะเป็นคนที่สร้างความสำเร็จและความเจริญให้แก่ตนเองแก่ส่วนรวมในอนาคตได้อย่างแน่นอน”

ใจจริง บุญเรืองรอด (2542) กล่าวถึงความจำเป็นของการรักษาระเบียบวินัยไว้ว่า

1. ความจำเป็นของการเป็นสมาชิกครอบครัว ครอบครัวเป็นส่วนที่เล็กที่สุดของสังคม หากมีการรักษาระเบียบวินัยของสมาชิกในครอบครัว ทุกคนจะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับ ทำให้ครอบครัวสงบสุขและเป็นส่วนที่ทำให้มีความเข้มแข็งมีคุณภาพ

2. ความจำเป็นของการเป็นสมาชิกในโรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนมีระเบียบเป็นแบบแผนของความประพฤติดี ที่ครู นักเรียน ร่วมกันกำหนดขึ้นไว้ให้สมาชิกในโรงเรียนสามารถปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ได้ ก็ย่อมมีผลทำให้สมาชิกทุกคนของโรงเรียนอยู่กันอย่างสงบสุข โดยไม่มีผู้ใดมาก่อกวน และนอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ ครูไม่ต้องหยุดการสอนเพื่อคอยอบรมสั่งสอนหรือคอยดุนักเรียน และนักเรียนก็ไม่รบกวนเพื่อนจนทำให้การเรียนการสอนต้องหยุดชะงักลงไป

3. ความจำเป็นของการเป็นสมาชิกของชุมชน รากฐานจากครอบครัวและสถาบัน การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนมีระเบียบวินัยในระดับหนึ่ง แต่มิได้หมายความว่า จะไม่มีผู้ใดประพฤติเบี่ยงเบนหรือประพฤติผิดทำนองคลองธรรม จึงมีความจำเป็นต้องมีการรักษาระเบียบวินัยเพื่อความเป็นระเบียบของสังคม ในการนี้การบังคับใช้กฎหมาย (Law enforcement) จึงเป็นกระบวนการสำคัญในการรักษาระเบียบวินัยของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540) กล่าวว่าโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน เพราะวินัยมีความสำคัญ คือ

1. เป็นเครื่องมือในการป้องกันและควบคุมความประพฤติของนักเรียน
2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยปลูกฝังและเสริมสร้างสิ่งที่ดีงาม
3. การเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นพลเมืองดี
4. เป็นการรักษาชื่อเสียงและเกียรติภูมิของโรงเรียน

กรมวิชาการ (2542) ได้กล่าวถึง ลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. ควบคุมตนเองได้ หมายถึง การรับรู้ การรู้จักตนเอง มีความคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีสติ บังคับตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ประพฤติตน ปฏิบัติตนและปรับตนเองได้ มองโลกในแง่ดี ตัดสินใจได้ถูกต้อง และแสดงบทบาทตามค่านิยมพื้นฐานของสังคมได้ คือ การรับรู้ การรู้จักตนเอง การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีสติ บังคับตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ประพฤติตน ปฏิบัติตน และปรับตนเองได้ มองโลกในแง่ดี ตัดสินใจถูกต้องและแสดงบทบาททางสังคมได้เหมาะสม
2. มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง
3. ช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา

สรุปได้ว่า ความสำคัญของระเบียบวินัย คือลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นเครื่องมือที่ช่วยปลูกฝังความดีงามที่เหมาะสม ระเบียบวินัยจึงมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมนุษย์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการรักษาระเบียบวินัย เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

1.3 หลักปฏิบัติของการสร้างระเบียบวินัย

การจะสร้างระเบียบวินัยที่ดีมีประสิทธิภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของงานวินัยและการปกครองชั้นเรียนจะต้องมีหลักการในการสร้างระเบียบวินัยที่ถูกต้อง จึงจะทำให้การปฏิบัติตามระเบียบวินัยเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

กรมวิชาการ (2542ก) ได้กล่าวถึงการเสริมสร้างวินัยของตนเองที่จะปฏิบัติไว้ว่า

1. การสร้างวินัยไม่ควรมุ่งประเด็นการลงโทษแต่ควรจะเน้นไปในแนวให้การฝึกอบรมและให้ความรู้มากกว่า ครูจะช่วยนักเรียนที่มีปัญหาให้สามารถปรับปรุงตัวเองได้อย่างไร

2. ระบบการสร้างวินัยที่ดีไม่ควรเน้นที่การลงโทษซึ่งเป็นการแก้ปัญหาในทางลบจะส่งผลกระทบแต่ในทางลบทั้งสิ้นแต่วิธีการที่ดีกว่านั้นคือทำให้เขาเข้าใจความต้องการและความจำเป็นขององค์การและต้องการขอความร่วมมือเพื่อจะได้ไปสู่จุดหมายร่วมกัน

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2544) กล่าวถึงการสร้างระเบียบวินัยนักเรียนไว้ว่า

1. การจัดตั้งกฎและระเบียบแบบแผนเพื่อให้นักเรียนประทับใจในความรับผิดชอบของเขาที่จะทำตามกฎและระเบียบแบบแผน

2. จะต้องทำให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนมองเห็นว่ากฎและระเบียบแบบแผนนั้นมีความสำคัญและมีความยุติธรรม

3. ครูจะต้องคิดอย่างรอบคอบเกี่ยวกับกฎและระเบียบแบบแผนที่ครูวางแผนจัดตั้งก่อนสื่อความหมายหรือพัฒนาระเบียบวินัยกับนักเรียน

4. นักเรียนที่มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกฎจะส่งเสริม “ความเป็นเจ้าของ” และความรับผิดชอบจะเข้าใจถึงเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังกฎระเบียบเต็มใจที่จะปฏิบัติตามมากขึ้น ถ้าครูให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการสร้างกฎครูต้องแยกประเภทระหว่างกฎที่เขายอมรับในอำนาจหน้าที่ของครูและกฎที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างขึ้นดังนั้นครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน

5. รางวัลและการลงโทษที่มีอยู่ในระบบของผลที่ตามมาที่ครูพัฒนาควรส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนและสร้างสำนึกแห่งบุคคลผลที่ตามมาที่มีประสิทธิภาพคือผลหยั่งรากลึกลงไปในบรรยากาศที่เอาใจใส่ในทางบวกและความตื่นเต้นเกี่ยวกับการเรียนรู้

6. กฎที่ดีตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎทอง “ปฏิบัติต่อผู้อื่นที่ท่านต้องการให้เขาปฏิบัติต่อท่าน” กฎควรถูกเขียนขึ้นในทางบวกให้คำจำกัดความในสิ่งที่ทำ จะทำมากกว่าในสิ่งที่ไม่ควรทำ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549) ได้กล่าวถึงการออกระเบียบในสถานศึกษาไว้ว่า

1. ให้ผู้ที่ใช้ระเบียบมีส่วนร่วมในการออกระเบียบ

2. ให้มีการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางก่อนจะออกเป็นระเบียบมาใช้

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2543) กล่าวว่า การดำเนินงานด้านวินัยเกี่ยวกับวินัยนักเรียนเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและจะต้องดำเนินการให้รัดกุมอย่างมาก อาจยึดหลักการ ดังต่อไปนี้

1. หลักการป้องกัน (prevention) หลักการข้อนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการประพฤติผิดวินัยขึ้นมีแนวความเชื่อพื้นฐานว่า “การป้องกันดีกว่าการแก้ไขเยียวยา”โดยดำเนินการป้องกันด้วยวิธีหลายๆ อย่าง

2. หลักการควบคุม (Control) หลักการนี้ เพื่อควบคุมให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน โดยดำเนินการควบคุมดูแล หรือชักจูงให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามที่กำหนดไว้

3. หลักการแก้ไข (Correction) หลักการนี้เพื่อแก้ไขปรับปรุงการประพฤติผิดวินัยของนักเรียน ดำเนินการโดยการลงโทษ หรือแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมตามเหมาะสม

4. หลักการพัฒนาและส่งเสริม (Development) หลักการนี้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขึ้นอีก ให้นักเรียนประพฤติดียิ่งขึ้นและมากขึ้น โดยโรงเรียนจัดสภาพสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาและการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่า หลักปฏิบัติของการสร้างระเบียบวินัย เป็นการดำเนินงานด้านวินัย เกี่ยวกับวินัยนักเรียน เป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและจะต้องดำเนินการให้รัดกุมอย่างมาก การจะสร้างระเบียบวินัยให้นักเรียนปฏิบัตินั้นควรยึดหลักประชาธิปไตยการมีส่วนร่วมเพื่อยอมรับความเป็นเจ้าของในกฎระเบียบนั้น ๆ ไม่มุ่งเน้นการลงโทษแต่เป็นการปรับปรุงแก้ไข

2) ความรับผิดชอบ

2.1 ความหมายของความรับผิดชอบ

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบแตกต่างกันออกไป ดังนี้

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541) ได้อธิบายความหมายของความรับผิดชอบไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามทำหน้าที่ต่างๆอย่างเต็มความสามารถและมีความละเอียดรอบคอบ รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2542) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายยอมรับผลการกระทำของตนทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบว่า หมายถึง ยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน

จันทรา พวงยอด (2543) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “พฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนที่แสดงออกถึงความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนของโรงเรียน”

ฟลิปโพ (Flippo 1966, อ้างถึงในกนกวรรณ วิวัฒนศิษฎ์ 2545) กล่าวถึงความรับผิดชอบว่า เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และความสำเร็จนี้มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

คะนึงนิจ พุ่มพวง (2546) ได้ให้ความหมายความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้วยความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ ตรงต่อเวลา มีการวางแผนการทำงาน ตรวจทานงาน และยอมรับผลของการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งผลดีและผลเสีย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะของการกระทำที่แสดงออกถึงการมีความรับผิดชอบ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการกระทำของตนเอง ได้แก่ การตรงต่อเวลา การรู้จักหน้าที่ของตน การรู้จักรักษาสุขภาพอนามัย การรู้จักคุ้มครองตนเอง การรู้จักควบคุมความประพฤติของตน

2. ความรับผิดชอบต่อการศึกษาเล่าเรียน

3. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา

นัยนา จันทมิตร (2547) ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า “ความสนใจ ความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเพียรพยายามและละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รักษาสิทธิและหน้าที่

ของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปัดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่นหรือพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ผลยิ่งขึ้น โดยไม่ทอดทิ้งแม้จะมีอุปสรรคนานาประการก็ตาม อีกทั้งยังมีความกระตือรือร้นมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างดี ตามความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานต่างๆ จะแสดงพฤติกรรมให้สังเกตได้ เช่น ความสนใจ ความตั้งใจเอาใจใส่และขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จไม่เลี่ยงงาน ติดตามงานและยอมรับผลจากงานที่ตนกระทำโดยมีความพร้อมในการปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นเสมอ”

กลุ่มประชาสัมพันธ์, กระทรวงศึกษาธิการ (2552 อ้างถึงใน สกาวรัตน์ เยนทร์ธีระ, 2553) ได้ให้คำนิยามของคำว่าความรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักในสิทธิและหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการการกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างรวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากกระทำของตนเอง

เติมศักดิ์ สุวรรณ (2553 อ้างถึงใน สกาวรัตน์ เยนทร์ธีระ, 2553) ความรับผิดชอบ หมายถึงการมีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำนั้นและพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น หรืออีกความหมายหนึ่งความรับผิดชอบ หมายถึงความสำนึกได้อยู่เสมอในการปฏิบัติงาน เอาใจใส่ติดตามผล ไม่ทอดทิ้ง ยอมรับผิดชอบผลของหน้าที่การงานที่ตนเองกระทำ ทั้งดีและไม่ดี ไม่ปัดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนแก่ผู้อื่น

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช, 2553 อ้างถึงใน สกาวรัตน์ เยนทร์ธีระ, 2553) ความรับผิดชอบ หมายถึงความรับผิดชอบ เมื่อดำเนินการผิดพลาดไปและรับผิดชอบด้วยความเต็มใจ เมื่อเกิดผลงานที่ดีเด่นสำเร็จตามเป้าหมาย หรืออีกนัยหนึ่ง “ความรับผิดชอบ คือความตั้งใจปฏิบัติภารกิจของตน ให้เกิดผลสำเร็จ เรียบร้อยถูกต้องและตรงเวลาด้วยความสุจริต ความเต็มใจและความจริงใจ”

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ความสำคัญของความรับผิดชอบ

อนุวัติ คูณแก้ว (2538) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมากเพราะจะทำให้หน้าที่หรืองานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จและเสร็จตามเวลาที่กำหนดซึ่งมีผลทำให้เป็นคนที่มีคุณภาพดังนั้นหลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ

พิจิตรา พงษ์จินดา (2525 อ้างถึงใน กองศรี เชิญชม, 2547) กล่าวถึงผลดีของความรับผิดชอบ ดังนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบย่อมทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายได้ทันเวลาคนที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือได้รับการยกย่องสรรเสริญและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

2. ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้คนปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคมโดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น

3. ไม่ทำให้ผู้อื่นเป็นต้นเหตุของความเสื่อมและเสียหายแก่ส่วนรวม

4. ทำให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุขเรียบร้อยแก่สังคม

ผลเสียของผู้ขาดความรับผิดชอบ ดังนี้

1. คนที่ขาดความรับผิดชอบย่อมไม่ได้รับความไว้วางใจในงานสำคัญใดๆและมักได้รับคำตำหนิในการทำงาน

2. คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่มีความมั่นคงในตนเองต้องพึ่งผู้อื่นในการทำกิจกรรมต่างๆไม่กล้าตัดสินใจไม่สามารถแก้ปัญหาได้

3. คนที่ขาดความรับผิดชอบมักจะทำงานไม่เสร็จทันเวลา

4. คนที่ขาดความรับผิดชอบมักจะไม่กล้าเผชิญความจริง

รัชนี สังข์สุวรรณ (2547) กล่าวว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของความเป็นพลเมืองที่สำคัญ และการที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุขบุคคลต้องมีความรับผิดชอบ มีความสม่ำเสมอ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และความพยายามที่จะพึ่งตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก็ย่อมทำให้เกิดสันติ ตลอดจนประสบความสำเร็จในสังคมนั้น

ฉันทนา รัตนพลแสน (2551) กล่าวว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังนี้

1. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีศักยภาพที่ดี
2. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่สมรรถนะที่ดี (Based Competency)
3. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเสมอ
4. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีการวางแผนที่ดี
5. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่ตรงต่อเวลา
6. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีวิสัยทัศน์ที่ดี
7. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนขยันหมั่นเพียร
8. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมุ่งมั่นและมีเป้าหมายในการทำงาน
9. คนที่มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
10. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมองโลกในแง่ที่ดีเสมอ
11. คนที่มีความรับผิดชอบ จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
12. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนน่าเชื่อถือและมีคุณค่าในสังคม
13. คนที่มีความรับผิดชอบจะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น
14. คนที่มีความรับผิดชอบสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

15. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีระเบียบวินัยต่อตนเองและสังคม
16. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนซื่อสัตย์ ซื่อตรง ต่อตนเองและสังคม
17. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีความยุติธรรม
18. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีความเป็นประชาธิปไตย
19. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มนุษยสัมพันธ์ดีกับทุกคน
20. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่มีชีวิตที่สงบสุข
21. คนที่มีความรับผิดชอบเป็นคนที่พบความสำเร็จในชีวิต

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญมากเพราะจะทำให้การทำงานทุกอย่างสำเร็จตามเป้าหมายทันตามเวลาที่กำหนดจึงทำให้บุคคลอื่นๆ มีความเชื่อมั่นไว้วางใจในการทำงานใด ๆ ก็ตามและผู้ที่มีความรับผิดชอบย่อมเป็นที่นับถือได้รับการยกย่องสรรเสริญ

2.3 หลักปฏิบัติของการปลูกฝังความรับผิดชอบ

ไซด์แมน (Sideman, 1960 อ้างถึงในสุนันท์ พรหมประกอบ, 2546) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย
2. เด็กทุกคนควรได้มีโอกาสรับการฝึกให้มีความรับผิดชอบ
3. การฝึกและการจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบนั้นควรกระทำให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กได้รับทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึกผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่เร่งรัดเด็กจนเกินไป
6. เด็กต้องการได้รับความไว้วางใจเพื่อสามารถเรียนรู้ว่าส่วนใดอยู่ในความรับผิดชอบของเขา
7. ทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบของผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านความรับผิดชอบของเด็ก

เฮอร์ลอค (Hurlock, 1967 อ้างถึงในกมลวัทน์ วันวิชัย, 2545) กล่าวว่าความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดจากการฝึกอบรมตั้งแต่วัยเด็กคุณลักษณะนี้จะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆจากเด็กไปสู่วัยรุ่นและจากวัยเด็กจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ในระยะแรกๆของชีวิตเด็กยังช่วยตัวเองไม่ได้ต้องอาศัยผู้อื่นตลอดเวลาแต่เมื่อโตขึ้นจะมีความสามารถด้านต่างๆเพิ่มขึ้นและช่วยตัวเองได้มากขึ้นทีละน้อยจะค่อยๆเรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบทั้งตนเองและต่อผู้อื่นการพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็กควรจะเริ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไปเริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่ายก่อนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง

ประดินันท์ อุปรมัย (2530 อ้างถึงในสุนันท์ พรหมประกอบ, 2546) กล่าวว่าการปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กนั้นพ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการดังนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัยเพื่อจะได้มีแนวทางในความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเองหรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใดเพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุนและแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้นๆได้ทันที

2. การสอนให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ดีที่สุดคือช่วงเวลาที่เด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจและพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆด้วยตัวเองเป็นครั้งแรกแม้เด็กจะยังทำไม่ได้ดีในครั้งแรกๆแต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อยๆจะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัยซึ่งทำให้เกิดความรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นภารกิจที่พึงกระทำ

3. พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความรับผิดชอบมากขึ้นเพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆเพิ่มขึ้น

4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็กซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ

5. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการร่วมมือกันในการทำงานมีการให้อภัยมีการใช้เหตุผลและพยายามให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ไว้วางใจตัวเด็กเพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ควรยอมรับในความผิดที่ตนทำและไม่ลังเลที่จะกล่าวคำขอโทษเพื่อเด็กจะได้รู้สึกว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้และแก้ไขได้

7. พ่อแม่ต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กเนื่องจากการเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังความรับผิดชอบให้กับเด็กในการปลูกฝังความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า หลักปฏิบัติของการปลูกฝังความรับผิดชอบ ควรปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก คุณลักษณะนี้จะพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ จากเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทำบ่อยๆจนกลายเป็นนิสัยการพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็กควรจะเริ่มอย่างค่อยเป็นค่อยไป เริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่ายก่อนเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเองจนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเองซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ

3) มุ่งมั่นในการทำงาน

3.1 ความหมายของมุ่งมั่นในการทำงาน

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของมุ่งมั่นในการทำงานแตกต่างกันออกไป ดังนี้

สุธิดา บัวคีรี (2557) ได้ให้ความหมายของมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้ให้ความหมายของความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

กรมวิชาการ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ความสามารถในการใช้พลังกาย พลังใจ ด้วยความพยายามในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสมไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคหรือปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างง่ายๆ

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2542) ได้ให้ความหมายของคำว่า มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง ความตั้งใจและกระตือรือร้น โดยไม่ผัดวันประกันพรุ่ง โดยมีพฤติกรรมที่แสดงออกได้แก่ ตอบรับการทำงาน พูดหรือแสดงกิริยาท่าทางว่ายอมรับหรือเต็มใจ พึงพอใจที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอาสาทำงาน พูดหรือแสดงกิริยาท่าทางว่าต้องการจะทำงานงานหนึ่งงานใดแม้ว่าจะไม่ใช่งานที่ได้รับมอบหมายโดยตรง ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ลงมือทำทันทีโดยไม่ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปอย่างไร้ค่า ไร้ประโยชน์ ทำงานที่ได้เริ่มต้นไว้แล้วอย่างต่อเนื่องและสำเร็จตามเป้า

สรุปได้ว่า มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

3.2 หลักปฏิบัติของการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน

ซากุระ พุทธหล่อง กล่าวว่า ความมุ่งมั่นในการทำงานเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ เนื่องจากเราจะต้อง Focus หรือมุ่งเน้นในสิ่งที่เราทำอย่างเต็มที่และทำอย่างเป็นจริงเป็นจัง โดยบทความนี้จะแนะนำ 3 แนวทางในการฝึกตนเองให้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน

1. เราต้องกำหนดสิ่งที่เราจะทำพร้อมกับกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน หลังจากนั้นก็ทำด้วยความตั้งใจ ต้องใส่ใจรายละเอียดกับงานที่ทำ มีความแน่วแน่อยู่ตลอดเวลา ปรับตนเองให้ Active กับงานอยู่เสมอ ในบางเวลาเราอาจจะมีงานอื่นเข้ามาแทรกแล้วทำให้เราพะวงหรือฟุ้งซ่าน ซึ่งมีผลกระทบต่องานที่เรา Focus ให้เราขจัดความฟุ้งซ่าน เหม่อลอยเหล่านี้ออกไป ด้วยการเรียงลำดับงานตามความสำคัญแล้วค่อย ๆ ทำไปทีละส่วน

2. ความมุ่งมั่นในแบบที่ดีและแบบที่ไม่ดี ความมุ่งมั่นก็เหมือนเหรียญ 2 ด้าน ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เราต้องคงความสมดุลด้วยการใส่ใจหรือมุ่งเน้นในงานอย่างพอเหมาะ

- แบบที่ไม่ดี : ถ้าหากเรามีความมุ่งมั่นมากเกินไปหรือมีความมุ่งมั่นสูง โดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง งานอื่น ๆ หรือแม้กระทั่งสิ่งที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน เราอาจจะถูกมองว่าเป็นคนมีบุคลิก "หมกมุ่น" และ "เอาแต่ใจตนเอง"

- แบบที่ดี : การที่เรามีเป้าหมาย มีจุด Focus จะทำให้เรามีสมาธิในการทำงาน สามารถขจัดสิ่งที่เข้ามารบกวนได้ดี ส่งผลให้งานมีข้อผิดพลาดน้อยและประสบผลสำเร็จเร็วขึ้น เนื่องจากจิตใจและความคิดไม่วอกแวก

3. วิธีการเสริมสร้างให้มีความมุ่งมั่นกับสิ่งที่ทำ แบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

3.1 การสร้างสภาพแวดล้อมให้กับตนเอง กระทำได้ทั้งการหลีกเลี่ยงจากสภาพแวดล้อมและการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมให้เคยชิน เช่น หากเราทำงานในสภาพแวดล้อมเสียงดัง เราก็หลีกเลี่ยงด้วยการฟังเพลง หรืออาจจะปรับตัวเองให้สามารถทำงานในที่ที่มีเสียงดังได้

3.2 พลังของความตั้งใจ ให้เราตั้งใจกับสิ่งที่เราทำอยู่เสมอ ไม่เหม่อลอยกับสิ่งที่ไม่สำคัญ

3.3 มีความอดทนกับสิ่งที่ทำ เราต้องให้เวลากับสิ่งที่ทำ ไม่ควรตัดสินใจทันด่วน เนื่องจากอารมณ์หงุดหงิดหรือยอมแพ้ แต่ให้มองถึงความสำเร็จและทำไปทีละขั้น

3.4 แบ่งการตั้งเป้าหมายเป็น Step แล้วก้าวไปทีละขั้น ซึ่งทำให้เรารู้สึกว่าเป้าหมายแต่ละระดับนั้นอยู่ไม่ไกลเกินเอื้อม สามารถบรรลุเป้าหมายในระยะเวลาอันสั้น มีผลต่อกำลังใจในการทำงานเพื่อไต่ระดับของความสำเร็จต่อไป

สรุปได้ว่า หลักปฏิบัติของการสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน จะต้องกำหนดสิ่งที่เราจะทำพร้อมกับกำหนดเป้าหมายอย่างชัดเจน ต้องคงความสมดุลด้วยการใส่ใจหรือมุ่งเน้นในงานอย่างพอเหมาะและเสริมสร้างให้มีความมุ่งมั่นกับสิ่งที่ทำ

4) จิตสาธารณะ

4.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะในสังคมไทยในปัจจุบันมีความสำคัญเด่นชัดขึ้นมาโดยตลอด ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 7 มีความมุ่งหมายและกระบวนการในการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องด้านต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร คือ ให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและมุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้แก่สังคม (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจิตสาธารณะเป็นหนึ่งใน 8 คุณลักษณะที่สถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จิตสาธารณะในการศึกษาครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่สังคมสนับสนุนเห็นชอบและต้องการให้สมาชิกในสังคมแสดงออก จากการประมวลเอกสาร พบว่า คำว่า จิตสาธารณะเป็นคำใหม่ที่มีใช้เมื่อไม่นานมานี้ เมื่อวิเคราะห์ จากความหมายอย่างง่ายว่า จิตสำนึกที่มีต่อสาธารณะ จึงทำการศึกษาแนวคิดของ คำว่า จิตสำนึกและสาธารณะ เรื่องของจิตสำนึก มีการศึกษา และค้นคว้ากันอย่างกว้างขวางทั้งในเชิงปรัชญา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ และรัฐศาสตร์ ซึ่งให้คำจำกัดความไว้หลากหลาย ดังนี้

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ได้ให้ความหมายของ จิตสาธารณะไว้โดยตรง ฉะนั้น คำว่า จิตสาธารณะ จึงเป็นคำผสม 2 คำ คือ จิต + สาธารณะ จิต แปลว่า “ใจ, สิ่งที่มีหน้าที่รู้คิดและนึก ดวง” และ สาธารณะ แปลว่า “เพื่อประชาชนทั่วไป เช่น สวนสาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะ บ่อน้ำสาธารณะ ทั่วไป” ฉะนั้น เมื่อรวมกัน จิตสาธารณะ แปลว่า คุณลักษณะทางจิตใจของบุคคลที่มองเห็นว่าคนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2542) ได้ให้ความหมายของ “จิตสาธารณะ” ว่าหมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

สื่อพลัง (2542) จากบทความจิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชา กล่าวว่า จิตสาธารณะ (Public Consciousness) คำว่า “สาธารณะ” หมายถึง กิจสมบัติ สิ่งของ สถานที่ที่มิได้เป็นของปัจเจกบุคคลใด ทั้งยังอาจหมายรวมถึงความเป็นส่วนรวมและสังคมได้อีกด้วย จิตสาธารณะมีความหมายในแง่ความเป็นพลเมืองผู้ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วมและต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543) ได้ให้ความหมาย “จิตสาธารณะ” ว่าหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง และคำที่มีความหมายใกล้เคียงในเชิงพฤติกรรม ได้แก่ การทำประโยชน์เพื่อสังคม การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม จิตสำนึกทางสังคม จิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ จิตสำนึกต่อส่วนรวม หรือจิตสำนึกสาธารณะและจิตสาธารณะ

สุชาดา จักรพิสุทธิ์ (2544) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณธรรมหรือข้อเรียกร้องสำหรับส่วนรวม ในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการกระทำเพื่อบ้านเมือง

พระไพศาล วิศาโล (2544) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความสำนึกใส่ใจและพร้อมจะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ รวมถึงความเคารพและหวงแหนในสมบัติส่วนรวมซึ่งมิใช่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร คนรอบข้างหรือชุมชนละแวกบ้านเท่านั้น หากคลุมไปถึงบุคคลอื่นที่ไม่รู้จัก ไม่เคยพบ แต่ก็รู้อยู่ว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ตนสังกัด

หฤทัย อาจปรุ (2544) ให้ความหมายไว้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว ความตระหนักรู้ของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม ต้องการเข้าไปแก้วิกฤตการณ์พยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริงโดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าจะสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกันกับคนในสังคม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่าหมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมพยายามฉวยโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

โกศล มีความดี (2547) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากการที่บุคคลหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนด การดูแล

ความสะอาดเรียบร้อยการรักษาสาธารณะสมบัติ รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไขและติดตามประเมินผล รวมถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดเอาของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

ลัลธริมา เกื้อสกุล (2547) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง สภาวะที่จิตสามารถรู้ตัวและสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือรูป เสียง กลิ่น รส และสิ่งที่สัมผัสได้ด้วยกายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยผ่านทางความคิดและพฤติกรรมการแสดงออก จึงหมายถึง พลเมืองผู้รู้ตื่นและตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญเป็นพลเมืองที่รุกเรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของตนและชุมชนร่วมกัน โดยเริ่มจากศรัทธาในการอุทิศตนและเสียสละแก่ผู้อื่นในสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2547) ให้ความหมายของ “จิตสาธารณะ” หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ไชยรัตน์ ศิรินคร (2548) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะฉวยโอกาสช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้อื่นและสังคมอย่างจริงจัง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

สุนทรี จูงวงศ์สุข (2548) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลกระทำการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือความช่างสังเกต ความไม่เห็นแก่ตัวการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การพัฒนาความเป็นพลเมือง การเป็นผู้มีจิตสาธารณะควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บุญทัน ภูบาล (2549) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

พิริยา นิลมาตร (2550) ให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความปรารถนาที่จะเข้าไปช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไปแก้ไขปัญหาหรือวิกฤตการณ์รวมทั้งความผิดปกติที่เกิดขึ้นในสังคม โดยรับรู้สิทธิและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ปัญหาได้และลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกับคนในสังคมรวมทั้งองค์กรในสังคม

อัญชลี ยิ่งรักษ์พันธ์ (2550) ให้ความหมายไว้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ความเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ ตระหนักในสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญพลเมืองที่เรียกร้องการมีส่วนร่วมและต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน การมีจิตที่คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อเรื่องของส่วนรวม มีการใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบ การถือเป็นหน้าที่ในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม มีการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น และการไม่ยึดสมบัติของส่วนรวมมาเป็นของตนเองหรือของกลุ่ม

มณีรัตน์ ปิ่นวิเศษ (2550) จิตสาธารณะ (Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มิได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแลและบำรุงรักษาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อให้เกิดปัญหาหรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนร่วม จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม 2) มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม

เสาวนีย์ ฉัตรแก้ว (2551) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่าเป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ และต้องมีแรงจูงใจภายในเพื่อผลักดันให้กระทำพฤติกรรมที่ได้ตั้งใจไว้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ เริ่มต้นจากการรับรู้เหตุการณ์หรือบุคคล แล้วแปลความหมายเข้าสูระดับจิตสำนึกใช้แรงผลักดันและแรงจูงใจให้กระทำหลังจากคิดวิเคราะห์จนซาบซึ้งสร้างสรรค์และหาแนวทางในการแก้ปัญหาสาธารณะเหล่านั้น บุคคลที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและแรงจูงใจภายในเปิดกว้างต่อประสบการณ์จึงเป็นคุณลักษณะที่ทำให้เกิดการมีจิตสาธารณะ ซึ่งไม่ได้อยู่เพียงระดับจิตสำนึกเท่านั้นแต่ก่อให้เกิดพฤติกรรม จึงทำให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไข สังคมก็จะมีคุณภาพ

เจษฎา หนูรุ่น (2551) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่รู้จักดูแลเอาใจใส่ เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555) ให้ความหมายของ “จิตสาธารณะ” จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึก และยึดมั่นในระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ฯลฯ

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มที่ไม่ใช่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

4.2 ความสำคัญของจิตสาธารณะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23, 24 และ26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้และคุณธรรมต้องบูรณาการความรู้ต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการ

ประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขโดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัญจร (2543) ได้กล่าวว่า คนที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกันไปซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กร และยังมีผลกระทบต่อชุมชนทำให้เกิดปัญหา ดังนี้

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชนมีสภาพเช่นไรก็ยังคงเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง

2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง

3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสานำการพัฒนา เพราะกลัวเสียทรัพย์ เสียเวลา หรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

ในระดับชาติถ้าบุคคลในชาติขาดจิตสาธารณะแล้วจะทำให้เกิด

1. วิกฤติภายในประเทศบ่อยครั้ง และแก้ปัญหาไม่ได้ เช่น วิกฤติเศรษฐกิจ สังคมขาดเสถียรภาพทางการเมือง เกิดการชุมนุมขับไล่รัฐบาลหรือผู้นำประเทศ

2. ประเทศชาติไร้เกียรติ ไร้ศักดิ์ศรี ทำให้ประชาชนในประเทศอื่นมองด้วยสายตาเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลนว่าเป็นประเทศด้อยพัฒนา

ในระดับโลกจะทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบระหว่างประเทศทำให้เกิดปัญหาในระดับต่างๆ ดังนี้

1. เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศ เพราะขาดความไว้ใจซึ่งกันและกัน กลัวประเทศอื่นจะโจมตี จึงต้องมีอาวุธที่รุนแรง มีอานุภาพในการทำลายสูงไว้ในครอบครองเพื่อข่มขู่ประเทศอื่น และมีปัญหาเกิดขึ้นก็มักมีแนวโน้มในการใช้ความรุนแรงของแสนยานุภาพทางการสงครามในการตัดสินปัญหา

2.เกิดการกลั่นแกล้ง แก่งแย่งการครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศพยายามทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้เปรียบทางการค้า ทำให้ประเทศด้อยกว่าขาดโอกาสการพัฒนาประเทศของตน

3. เกิดการรังเกียจเหยียดหยามต่างเชื้อชาติ ต่างเผ่าพันธุ์ หรือต่างท้องถิ่น มองชนชาติอื่นว่ามีความเจริญหรือมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ของตนเองดูถูกหรือปฏิปักษ์ต่อชาติอื่น

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2560) กล่าวว่าจิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบที่เกิดจากภายในคือความรู้สึกนึกคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอก

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น

1. ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ขาย ไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปกับสังคม

2. ปัญหามลพิษต่าง ๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบ ขาดจิตสำนึก เช่น

- การจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่
- ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย
- ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง
- การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม
- การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง
- การฉีดสารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บในมนุษย์ เช่น โรคมะเร็ง เป็นต้น

จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้

ความรับผิดชอบต่อตนเอง

จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐานต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อตนเองดังนี้

1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
2. รู้จักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
3. มีความประหยัดรู้จักความพอดี
4. ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
5. ทำงานที่รับมอบหมายให้สำเร็จ
6. มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

ความรับผิดชอบต่อสังคม

เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหาย เช่น

1. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

2. มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน

3. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นเช่นให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ไม่เอาเปรียบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

4. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี ให้ความช่วยเหลือ

ทิพมาศ เศวตวรโชติ กล่าวว่าเด็กที่มีจิตสาธารณะจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการเอาใจใส่ดูแลเป็นธุระ และเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยหลีกเลี่ยงการใช้หรือกระทำที่ทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแล การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น มุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวม เช่น การทำตามหน้าที่ที่กำหนดการดูแลความสงบเรียบร้อย การรักษาสาธารณสมบัติ รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันแก้ไข รวมไปถึงการรับอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม เคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ของส่วนรวม ไม่ปิดกั้นในการใช้ของบุคคลอื่น มีการแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง ซึ่งสังเกตได้ ดังนี้

- คิดในทางบวก (Positive thinking) คือ คิดในทางที่ดีต่อคนอื่น
- มีส่วนร่วม (Participation) คือ การมีส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืน เกื้อกูล เป็นธรรมชาติ
- ทำตัวเป็นประโยชน์ (Useful) คือ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ต่อสาธารณะ ต่อสังคม ไม่นิ่งดูดาย อะไรที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแม้เพียงเล็กน้อยก็จะทำ
- ไม่เห็นแก่ตัว (Unselfish) คือ การฝึกเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน แบ่งปันของเล่นของใช้ให้เพื่อน รู้จักให้ทาน
- มีความเข้าใจ (Understand) คือ เข้าใจผู้อื่น (Empathy) ไม่ทับถมผู้อื่น ไม่ซ้ำเติมผู้อื่น
- มีใจกว้าง (Broad Mind) คือ มีจิตที่กว้างใหญ่ เปิดกว้าง ไม่คับแคบ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับฟังข้อมูล แสวงหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ
- มีความรัก (Love) คือ รักเพื่อน รักผู้อื่น เมตตาต่อสัตว์ และพืช
- มีการสื่อสารที่ดี (Communication) คือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เล่น และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

สรุปได้ว่า จิตสาธารณะนั้นจะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ใช้สมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

4.3 หลักปฏิบัติของการสร้างจิตสาธารณะ

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2560) กล่าวว่าการสร้างจิตสาธารณะ เป็นความรับผิดชอบในตนเอง แม้ว่าจะได้รับการอบรมสั่งสอนถ้าใจตนเองไม่ยอมรับ จิตสาธารณะก็ไม่เกิด ฉะนั้นคำว่า "ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน" จึงมีความสำคัญส่วนหนึ่งในการสร้างจิตสาธารณะ ถ้าตนเองไม่เห็นความสำคัญแล้วคงไม่มีใครบังคับได้

นอกจากใจของตนเองแล้ว แนวทางที่สำคัญในการสร้างจิตสาธารณะยังมีอีกหลายประการ ถ้าปฏิบัติได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมดังนี้

1. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเอง คือส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้

3. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่าเป็นปัญหาของตนเองเช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

4. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือสอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เวชพล อ่อนละมัย (2560) กล่าวว่า แนวทางการสร้างจิตสาธารณะเป็นการสร้างความรับผิดชอบในตัวเอง หากเราขาดหรือบกพร่อง ก็จะส่งผลกระทบเกิดปัญหาต่างๆตามมามากมาย การสร้างจิตสาธารณะสามารถทำได้ง่ายๆ โดยเริ่มจากตัวเราก่อน ดังนี้

1. สร้างวินัยในตัวเอง เราต้องรู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในสังคมด้วยความเต็มใจ มองผู้อื่นในแง่ดี

2. ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม เราต้องคิดเสมอว่า เราคือส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นต้องรู้จักรักษาสิ่งแวดล้อมของเราให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

3. คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ทั้งในด้านที่ดีและไม่ดี ให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ ช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ

4. ดำเนินชีวิตตามหลักธรรมะ ทุกศาสนาต่างสอนให้เป็นคนดี ถ้าเราสามารถปฏิบัติตามหลักธรรม คำสั่งสอนได้ นอกจากตัวเราจะมีความสุขแล้ว ยังทำให้สังคมน่าอยู่ขึ้นอีกด้วย

สรุปได้ว่า หลักปฏิบัติของการสร้างจิตสาธารณะ เป็นการสร้างความรับผิดชอบในตัวเอง ควรเริ่มต้นที่สร้างวินัยให้เกิดขึ้นในตัวเอง ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมและยึดหลักธรรมะในการดำเนินชีวิต

การวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อกำหนดองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ตาราง 7 การบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อกำหนดองค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	**คุณธรรมจริยธรรม**	**องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	1. วินัย	**การจัดการเรียนการสอนโดยตรง** 1. จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 3. กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน 5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น **การจัดการเรียนการสอนโดยอ้อม** 6. กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับด้านวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การใช้เพลง การใช้เกม เป็นต้น

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)	2. ความรับผิดชอบ	**การจัดการเรียนการสอนโดยตรง** 1. จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 3. กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4. มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบ 5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น **การจัดการเรียนการสอนโดยอ้อม** 6. กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับด้านความรับผิดชอบโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การใช้เพลง การใช้เกม เป็นต้น

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)	3. มุ่งมั่นในการทำงาน	**การจัดการเรียนการสอนโดยตรง** 1. จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างมุ่งมั่นในการทำงานในแผนการจัดการเรียนรู้ 3. กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4. มีการวัดและประเมินผลนักเรียนเกี่ยวกับมุ่งมั่นในการทำงาน 5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านมุ่งมั่นในการทำงานไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น **การจัดการเรียนการสอนโดยอ้อม** 6. กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับด้านมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การใช้เพลง การใช้เกม เป็นต้น
	4. จิตสาธารณะ	**การจัดการเรียนการสอนโดยตรง** 1. จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2. กำหนดวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน (ต่อ)	4. จิตสาธารณะ	3. กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ 4. มีการวัดและประเมินผลนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะ 5. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น **การจัดการเรียนการสอนโดยอ้อม** 6. กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับด้านจิตสาธารณะไว้ในหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมุติ การสร้างสถานการณ์จำลอง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน การใช้เพลง การใช้เกม เป็นต้น
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1. วินัย	1. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน 2. จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)		4. จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน
	2. ความรับผิดชอบ	1. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน 2. จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน 4. จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น กิจกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ
	3. มุ่งมั่นในการทำงาน	1. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน 2. จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน 4. จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ต่อ)	4. จิตสาธารณะ	1. จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน 2. จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน 3. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน 4. จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนา
3. การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	1. วินัย	1. การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง การรักษาและเสริมสร้างวินัยในตำแหน่งหน้าที่ราชการ การตรงต่อเวลาและการอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการและผู้เรียน และความซื่อสัตย์ สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ การรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ 2. การให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม 3. การให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำ ในด้านความมีวินัยต่อตนเองครอบครัวและสังคม

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่าง	2. ความรับผิดชอบ	1. การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ 2. การให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ 3. การให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
	3. มุ่งมั่นในการทำงาน	1. การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 2. การให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย 3. การให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำในด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	4. จิตสาธารณะ	1. การให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติของส่วนรวม การใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบและการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น 2. การให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติของส่วนรวม การใช้สิ่งของส่วนรวมอย่างรับผิดชอบและการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น 3. การให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านความคิดและการกระทำในด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติของส่วนรวม การใช้สิ่งของส่วนรวม อย่างรับผิดชอบและการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สมบัติของส่วนรวมนั้น
4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	1. วินัย	1. จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด กว้างขวางพอเหมาะ จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้าง ความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน 2. จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเองและวินัยในชั้นเรียนติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน 3. จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยในตนเองและวินัยในชั้นเรียนกับนักเรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	2. ความรับผิดชอบ	1. มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้กับนักเรียน 2. จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน 3. จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมกับนักเรียน
	3. มุ่งมั่นในการทำงาน	1. จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน 2. จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานกับนักเรียน
	4. จิตสาธารณะ	1. จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะติดไว้ตามสถานที่ต่างๆ ในบริเวณโรงเรียน 2. จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนักเรียน
5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	1. วินัย	1. การเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน 2. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	คุณธรรมจริยธรรม	องค์ประกอบของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ได้จากการบูรณาการผลการสังเคราะห์แนวคิด หลักการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	1. วินัย	3. จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการ กำหนดนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน 4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และแก้ปัญหาด้านความประพฤติของนักเรียน
5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (ต่อ)	2. ความรับผิดชอบ	1. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินงาน 2. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของนักเรียน 3. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และแก้ปัญหาด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
	3. มุ่งมั่นในการทำงาน	1. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาการขาดความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน 2. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และแก้ปัญหาการขาดความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน
	4. จิตสาธารณะ	1. โรงเรียนร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน 2. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ เช่น การระดมทุนในการพัฒนาการศึกษา หรือร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน 3. โรงเรียนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติของโรงเรียนและส่วนรวม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

โยธิน แสวงดี (2540 : 66) ได้ให้ความหมายของการสนทนากลุ่ม ว่าการสนทนากลุ่ม คือ การรวบรวมข้อมูลแบบการนั่งสนทนากัน กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในลักษณะการจับเข่าคุยกัน

รัตนะ บัวสนธ์ (2541 : 15) ได้กล่าวถึงความหมายและลักษณะของการสนทนากลุ่ม ไว้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิคของการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้ทำการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด การให้เหตุผล การตัดสินใจและพฤติกรรมของกลุ่มคนที่มีต่อคำถาม ตามประเด็นต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นตลอดจนปฏิกิริยาของบุคคลภายในกลุ่มสนทนาที่มีต่อกัน ซึ่งกลุ่มที่เข้าร่วมสนทนามิได้เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นเองตามปกติ แต่ได้รับการคัดเลือกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยอาศัยหลักความคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันทางภูมิหลัง ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และอายุ เป็นต้น กลุ่มคนเหล่านี้จะสนทนากันตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ล่วงหน้า กล่าวโดยสรุป การสนทนากลุ่มก็คือ การจัดให้มีการสนทนากันระหว่างนักวิจัยและกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง ในชุมชนที่ได้รับการคัดเลือก ตามลักษณะต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล

เพ็ญพักตร์ อุทิศ (2547 : 1) ได้ให้ความหมายของการสนทนากลุ่มไว้ว่า การสนทนากลุ่ม คือ เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้การสนทนากลุ่มสมาชิกที่มีลักษณะเหมือนกัน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้สร้างให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเองในกลุ่ม จุดประเด็นคำถาม และคำตอบกระตุ้นให้สมาชิกพูดคุย ซักถามและโต้ตอบกันอย่างกว้างขวางและเป็นไปอย่างตามปกติ

จากความหมายของการสนทนากลุ่มข้างต้น สรุปได้ว่าการสนทนากลุ่ม หมายถึงการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากันภายในกลุ่มสมาชิกที่มีลักษณะภูมิหลังใกล้เคียงกัน บรรยากาศของการสนทนาแบบเป็นกันเองโดยมีการซักถาม และตอบคำถามที่เป็นไปแบบธรรมชาติ

เพ็ญพักตร์ อุทิศ (2547 : 1-6) ได้กล่าวถึงเทคนิคในการสนทนากลุ่มสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการสนทนากลุ่ม การสนทนากลุ่มแบ่งออกเป็น 2 วิธี

1.1 การสัมภาษณ์กลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Interviews) มีลักษณะคล้ายการสัมภาษณ์เชิงลึกที่จะต้องมีการซักถามเจาะจงเฉพาะเรื่อง

1.2 การสนทนากลุ่มตามธรรมชาติ (Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มที่เกิดขึ้นได้โดยทั่ว ๆ ไปในการทำงาน เป็นการสนทนาที่ไม่มีโครงสร้างในประเด็นการสนทนา

2. องค์ประกอบที่มีความสำคัญในการจัดสนทนากลุ่ม

2.1 บุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ผู้ดำเนินรายการ (Moderator)

2.1.2 ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note – Taker)

2.1.3 ผู้บริการทั่วไป (Provider)

2.2 แนวทางในการสนทนากลุ่ม

2.3 อุปกรณ์สนาม

2.4 แบบฟอร์มคัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมสนทนา

2.5 ส่งเสริมสร้างบรรยากาศ

2.6 สถานที่และระยะเวลา

3. ลักษณะของการสนทนากลุ่ม

3.1 คุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนา

ผู้ดำเนินการสนทนาเป็นบุคคลสำคัญที่ทำการสนทนากลุ่มบรรลุเป้าหมายจะต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

3.1.1 รู้ถึงความต้องการหรือเป้าหมายของโครงการเป็นอย่างดี

3.1.2 มีบุคลิกดี

3.1.3 มีมนุษยสัมพันธ์ สุภาพ อ่อนโยน มีอารมณ์ขัน

3.1.4 สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้

3.1.5 สามารถพูด หรือใช้ภาษาท้องถิ่นเพื่อการสื่อสารได้ดี

3.2 บทบาทหน้าที่ของผู้ดำเนินการสนทนา

3.2.1 สร้างบรรยากาศอย่างเป็นกันเอง

3.2.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม

3.2.3 ขอความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นและยินยอมให้การบันทึกข้อมูล

3.2.4 ควบคุมประเด็นและจังหวะของการสนทนาและเวลา

3.2.5 เป็นผู้นำที่ดีไม่แสดงความคิดเห็นของตน ให้ผู้ฟังได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

3.2.6 ยืดหยุ่น เปิดใจ อดทนต่อการรบกวน/ไม่ร่วมมือ

3.2.7 ระมัดระวังน้ำเสียงและท่าที

3.2.8 สังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมสนทนา

3.3 บทบาทหน้าที่ของผู้จดบันทึกการสนทนา

3.3.1 วางแผนผังการนั่งของผู้ร่วมสนทนาทุกคน พร้อมมีหมายเลขและชื่อกำกับไว้เพื่อประโยชน์ในการจดบันทึกและพฤติกรรม

3.3.2 จดบันทึกการสนทนาโดยการสังเกต และตั้งใจฟังพร้อมบันทึกตามความเป็นจริง (ถ้อยคำ ปฏิกิริยา)

3.3.3 ถอดแบบบันทึกเสียงการสนทนาด้วยตนเอง

3.3.4 ไม่ร่วมสนทนาด้วย

3.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ช่วยทั่วไป

3.4.1 จัดเตรียมอุปกรณ์สนามให้พร้อม

3.4.2 จัดสถานที่แสดงความพร้อมในการสนทนากลุ่ม

3.4.3 คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนแถบบันทึกเสียงขณะที่ทำการสนทนา

3.4.4 อำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก

3.4.5 ดูแล บริการเครื่องดื่ม

3.4.6 อำนวยความสะดวกทั่วๆไป

3.5 แนวทางในการสนทนากลุ่ม

3.5.1 เป็นแนวคำถามที่ใช้ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ซึ่งต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.5.2 จำนวนคำถามควรมีประมาณ 6-10 คำถาม

3.5.3 ลักษณะของคำถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

3.6 การเตรียมตัวจัดประชุม

3.6.1 คัดเลือกกลุ่มผู้ร่วมสนทนา

3.6.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาแก่กลุ่ม

3.6.3 นัดหมาย วัน เวลา สถานที่

3.6.4 แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ภายในคณะทำงานวิจัย

3.6.5 คัดเลือกและจัดเตรียมสถานที่สำหรับการสนทนากลุ่ม

3.7 ขั้นตอนในการสนทนากลุ่ม

3.7.1 การเริ่มดำเนินการสนทนากลุ่ม

1) ผู้ดำเนินรายการแนะนำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์

2) สมาชิกกลุ่มแนะนำตัว

3) อธิบายให้เห็นความจำเป็นของกลุ่ม กฎ กติกา มารยาท

4) เริ่มการสนทนาโดยพูดคุยเรื่องทั่วๆ ไป เพื่อสร้างสัมพันธภาพและบรรยากาศที่ดี

5) ดำเนินการสนทนา

6) สิ้นสุดการสนทนา

3.8 ข้อดีและข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

3.8.1 ข้อดี

1) ลดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องในประเด็นที่พูดคุย

2) สมาชิกกลุ่มมีความเท่าเทียมกัน

3) เกิดการแสดงความคิดเห็น ถกเถียงสาระร่วมกัน

4) บรรยากาศของกลุ่มกระตุ้นให้มีการให้ข้อมูลที่กว้างขวาง

3.8.2 ข้อจำกัด

1) ระวังการผูกขาดการสนทนา

2) ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลบางลักษณะ (เรื่องส่วนตัว)

ขั้นตอนในการออกแบบและการใช้การสนทนากลุ่ม

การวิจัยที่ใช้แบบสนทนากลุ่มมีขั้นตอนและการออกแบบเหมือนการวิจัยทั่วๆไป ตั้งแต่เริ่มการกำหนดประเด็นปัญหาจนถึงการเขียนรายงาน เพียงแต่การสนทนากลุ่มมีหลักการเฉพาะในรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนการวิจัยเท่านั้น ซึ่งสจ๊วด และ แซมดาซานี (Stewart และ Shamdasani 1990. อ้างอิงจาก ราตรี นันทสุคนธ์. 2547 : 70) ได้สรุปขั้นตอนการวิจัยแบบสนทนากลุ่มไว้ดังแสดงในภาพประกอบ 10

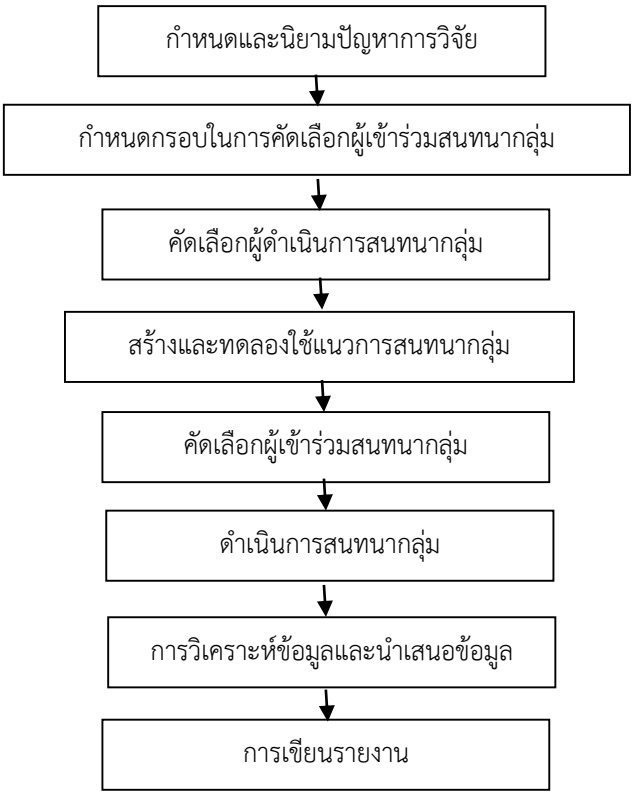

ภาพประกอบ 10 แสดงขั้นตอนในการออกแบบและการจัดสนทนากลุ่ม

1. การกำหนดประเด็นที่ศึกษา

การสนทนากลุ่ม เป็นการศึกษาความคิด และทัศนะของคนจากการจัดสนทนา ดังนั้น สิ่งแรกที่ต้องทำคือ การกำหนดหัวข้อเรื่องที่ศึกษา เพราะการกำหนดประเด็นเป็นตัวบ่งชี้ ในการนำสิ่งที่ศึกษามาสร้างเป็นแนวทางในการสนทนากลุ่ม หรือผูกเรื่องราวเพื่อดำเนินการเป็นขั้นตอนตามหมวดหมู่ที่กำหนด

2. การออกแบบการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มมีการออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การออกแบบดำเนินการ และการจัดเก็บข้อมูล และการออกแบบ การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การคัดเลือกบุคคลหรือสมาชิกเข้ากลุ่มสนทนา

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้นับว่ามีความสำคัญมากสำหรับการสนทนากลุ่ม เพราะการคัดเลือกสมาชิกอย่างไม่รอบคอบดีพอ ก็จะทำให้การดำเนินการสนทนากลุ่มเป็นไปแบบติดขัด ทั้งนี้การคัดเลือกสมาชิกร่วมสนทนามีแนวทางปฏิบัติดังนี้

2.1.1 คัดเลือกสมาชิกที่สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย การคัดเลือกตามแนวทางนี้จะทำให้ได้ผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้ หรือมีความคิดเห็นต่อเรื่องที่จะทำการวิจัยได้อย่างตรงประเด็น เช่น ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนของผู้ปกครองนักเรียน สมาชิกที่คัดเลือกเข้าร่วมสนทนา ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนนั้นๆ

2.1.2 คัดเลือกสมาชิกที่มีลักษณะพื้นภูมิหลังใกล้เคียงกันในด้านต่าง ๆ เช่น อายุ ตำแหน่ง หน้าที่การงาน ฐานะทางครอบครัวและระดับการศึกษา ซึ่งการคัดเลือกตามแนวทางนี้จะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกันและช่วยให้สมาชิกกล้าแสดงความคิดเห็น ซักถาม โต้ตอบ เกิดบรรยากาศการสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติหรือเรียกว่าทำให้เกิดพลวัตรของกลุ่มขึ้น ในทำนองตรงกันข้ามหากเลือกสมาชิกที่มีลักษณะพื้นภูมิหลังต่างกันก็จะทำให้เกิดบรรยากาศการสนทนาไม่เป็นพลวัตรกลุ่ม นั่นคือ อาจมีสมาชิกบางคนในกลุ่มเป็นผู้ผูกขาดหรือควบคุมการสนทนาเพียงคนเดียว ในขณะที่สมาชิกคนอื่นๆ จะไม่กล้าแสดงความคิดเห็น เพราะความเกรงใจหรือความเกรงกลัวบางประสบการณ์ เช่น ในกลุ่มสนทนาประกอบด้วยกำนันที่เป็นเจ้าของเงินกู้ในหมู่บ้านกับลูกบ้านที่เป็นลูกหนี้กำนัน ในกรณีเช่นนี้ลูกบ้านย่อมไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกำนันแต่ประการใด หรือคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนาที่ชอบดื่มสุราเป็นประจำก็อาจทำให้เกิดปัญหาการก่อกวน ขัดจังหวะการสนทนาของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มได้

2.1.3 การกำหนดสมาชิกและขนาดกลุ่ม ในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจะต้องทำการพิจารณาตัดสินใจว่า ควรจะจัดให้มีกลุ่มสนทนาในเรื่องที่ต้องการศึกษาวิจัยจำนวนกี่กลุ่ม จึงจะเหมาะสมพอเพียงและในแต่ละกลุ่มควรมีสมาชิกเท่าใด สำหรับประเด็นแรก การกำหนดจำนวนกลุ่มว่าจะใช้กี่กลุ่มนั้นก็พิจารณาได้จากลักษณะพื้นภูมิหลังของสมาชิกที่ใกล้เคียงกันเป็นเกณฑ์ ตัวอย่างเช่น กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่มสนทนาได้แก่ สตรีในหมู่บ้านโดยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของสตรีในชุมชนเกี่ยวกับการคุมกำเนิดกรณีเช่นนี้ผู้วิจัยอาจจัดกลุ่มสนทนาได้หลายกลุ่ม หากใช้อายุเป็นเกณฑ์เช่น กลุ่มที่ 1 ช่วงอายุ 15–25 ปี กลุ่มที่ 2 ช่วงอายุ 26–35 ปี และกลุ่มที่ 3 อายุ 36 ปีขึ้นไป เป็นต้น หรืออาจแบ่งกลุ่มโดยฐานะของครอบครัวเป็นเกณฑ์ เช่น กลุ่มฐานะดี กลุ่มฐานะปานกลางและกลุ่มฐานะยากจน เป็นต้น นอกจากนั้น ประเด็นต่อไปที่ต้องพิจารณานั้นคือ จำนวนสมาชิกในกลุ่มสนทนาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการสนทนาประกอบด้วยจำนวนสมาชิกจำนวน 7– 8 คน (รัตนะ บัวสนธ์. 2541 : 18) จึงจะช่วยให้การดำเนินการสนทนาทำได้ทั่วถึงกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ขณะเดียวกัน ก็ไม่น้อยเกินสำหรับการแสดงความเป็นตัวแทนของภาพในชุมชนหรือสนามการวิจัยนั้น

2.1.4 การดำเนินการคัดเลือกสมาชิกรวมกลุ่มสนทนาเมื่อผู้วิจัยได้วางแผนการคัดเลือกสมาชิกร่วมกลุ่มสนทนาแล้วขั้นตอนต่อไปก็คือ การลงมือคัดเลือกสมาชิกให้ได้ตามต้องการ

2.1.5 กำหนดผู้ที่จะศึกษา

1) เลือกพื้นที่ หมายถึง เลือกชุมชนหรือสนามการวิจัยที่มีกลุ่มบุคคลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เช่น ถ้าต้องการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการศึกษา ก็ต้องเลือกสนามการวิจัยหรือพื้นที่การวิจัยที่มีโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น

2) สุ่มตัวอย่าง ในกรณีพื้นที่ที่ต้องการเลือกมีอยู่เป็นจำนวนมากและสามารถใช้ดำเนินการวิจัยได้ทุกพื้นที่ ผู้วิจัยอาจใช้วิธีการสุ่มพื้นที่หรือสนามการวิจัยด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายหรือการสุ่มแบบหลายขั้นตอนก็ได้ เช่น สุ่มจากจังหวัด สุ่มจากอำเภอในจังหวัดนั้น สุ่มจากตำบลภายในอำเภอนั้น อีกทั้งจนกระทั่งในท้ายที่สุดก็จะได้สมาชิกในครอบครัวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในหมู่บ้านที่สุ่มได้

3) สุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยการสุ่มจากรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในทะเบียนบ้าน เช่น สุ่มสตรีในช่วงอายุต่างๆ เป็นต้น นอกจากนั้นหากผู้วิจัยเกรงว่าถ้าใช้วิธีการสุ่มบุคคลจะไม่ได้สมาชิกตามที่ต้องการ ก็อาจจะใช้วิธีการให้ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กำนันช่วยในการคัดเลือก

4) ทำแบบคัดเลือกและบัญชีข้อมูลลงในแบบคัดเลือก แบบคัดเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะให้สำหรับการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับบุคคลที่ได้ตามวิธีการในข้อก่อนหน้านี้ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวบุคคลเหล่านี้ไปใช้พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม สำหรับการร่วมสนทนากลุ่มซึ่งโดยทั่วๆ ไปแบบคัดเลือกตัวบุคคล ก็ควรประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ ที่ควรจะให้ข้อมูลเพียงพอต่อการใช้ประกอบการตัดสินใจคัดเลือก โดยอาจทำเป็นแบบฟอร์มดังตัวอย่าง แสดงในภาพประกอบ 11

1. ชื่อ.....สกุล .....
2. ที่อยู่ บ้านเลขที่ .....หมู่ที่ .....ตำบล .....
   อำเภอ .....จังหวัด .....
   โทรศัพท์ .....
3. เพศ .....
4. อายุ .....
5. อาชีพ .....การศึกษา.....
6. สถานภาพ [ ] สมรส [ ] หม้าย [ ] โสด
7. สุขภาพ.....
8. ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่นัดหมายสนทนากลุ่ม ....กิโลเมตร
9. ความเต็มใจเข้าร่วมสนทนา [ ] ยินดี [ ] ไม่ยินดี [ ] อื่นๆ .....
10. เวลาที่สะดวกสำหรับการสนทนา .....น.

ภาพประกอบ 11 แบบฟอร์มการบันทึกการสนทนากลุ่ม

หลังจากที่ได้แบบคัดเลือกแล้วผู้วิจัยก็จะออกไปซักถามบุคคลดังกล่าว เพื่อบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกจนครบทุกคน

5) คัดเลือกและนัดหมายการสนทนา เมื่อได้รับข้อมูลมาครบแล้ว ผู้วิจัยและคณะทำงานก็จะนำข้อมูลเหล่านี้ มาพิจารณาเลือกบุคคลร่วมกลุ่มสนทนาทีละคนว่ามีความเหมาะสมเพียงใดเช่น สุขภาพสมบูรณ์หรือไม่ ระยะทางจากบ้านถึงสถานที่สนทนาใกล้หรือไกล การเดินทางสะดวกหรือไม่ หรือต้องจัดหาพาหนะรับส่ง ตลอดจนมีความยินดี เต็มใจมากน้อยเพียงใดที่จะพูดคุยกับคนอื่นๆ เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้ การนัดหมายนั้น ผู้วิจัยควรจะเป็นผู้นัดหมายด้วยตัวเอง และอาจทำเป็นบัตรหรือหนังสือนัดหมายเพื่อป้องกันการลืมประกอบด้วยก็ได้ ในช่วงนัดหมายนี้ผู้วิจัยและคณะทำงานควรจะสร้างสัมพันธภาพ ความสนิทสนมกับผู้ที่ได้รับการคัดเลือกควบคู่กันไป ความคุ้นเคยจะทำให้การดำเนินการสนทนา ได้ราบรื่นมากขึ้น

2.2 การดำเนินการสนทนากลุ่มและการจัดเก็บข้อมูลการสนทนากลุ่ม

ในการดำเนินการสนทนากลุ่ม ต้องมีการเตรียมการที่จำเป็น 4 ประการณ์คือ การเตรียมกลุ่มผู้จัดการสนทนา คู่มือการสนทนา สถานที่และบรรยากาศในการสนทนาและระยะเวลาในการสนทนากลุ่ม

2.2.1 กลุ่มผู้จัดการสนทนากลุ่มประกอบด้วย

1) ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)
2) ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note-Taker)
3) ผู้บริการทั่วไป (Provider)

1) ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

ปอปแฮม (Popham. 1993) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ดำเนินการสนทนาเอาไว้ว่า ควรเป็นผู้ที่มีความชัดเจนในตัวเอง เป็นผู้นำที่ดี ช่างสังเกตท่าทาง คำพูดของผู้สนทนากลุ่ม จุดประเด็นคำถามได้อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง มีความยืดหยุ่นและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

ส่วน สจ๊วตและแซมดาซาดี (Stewart และ Shamdasani, 1990. อ้างอิงจาก ราตรี นันทสุคนธ์. 2547 : 75) กล่าวว่าผู้ดำเนินการสนทนาเป็นเพียงผู้จุดประเด็นคำถามเพื่อการสนทนา ไม่ใช่เป็นประธานในการสนทนา ดังนั้นจึงควรมีบทบาทในการสนทนาน้อยที่สุด และไม่ควรแสดงท่าทางหรือคำพูดที่แสดงถึงการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย กับผู้ร่วมสนทนาคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมได้สนทนาอย่างกว้างขวาง และให้อยู่ในประเด็นจนได้ข้อสรุปของกลุ่มในประเด็นที่ได้สนทนากัน ซึ่งคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาที่ดีนั้น สามารถสรุปได้ 9 ประการ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาที่ดี

คุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนา	คำอธิบายคุณลักษณะ
1. มีความสนใจอย่างแท้จริงในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น	- ผู้ดำเนินการสนทนาที่ดี คือ คนที่ในชีวิตจริงมีความสนใจในสิ่งแปลกใหม่ ที่ค้นพบจากผู้คน มีข้อสงสัยคำถามและฟังคำตอบด้วยความอยากรู้
2. สามารถแสดงท่าทางที่บ่งบอกถึงความรู้สึกได้	- ในการสนทนาไม่ได้มีเพียงการพูดอย่างเดียว แต่ต้องมีการแสดงออกท่าทางโดยไม่ใช้คำพูดด้วย
3. เป็นคนที่มีลักษณะเป็นธรรมชาติและมีชีวิตชีวา	- ความมีชีวิตชีวาเป็นสิ่งสำคัญ บางคนมีลักษณะท่าทางการพูดจาที่จืดชืด ไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม
4. มีอารมณ์ขัน	- การที่ผู้ดำเนินการสนทนามีอารมณ์ขัน จะช่วยให้บรรยากาศในสนทนาผ่อนคลาย เพราะสิ่งที่งานวิจัยเชิงคุณภาพต้องการคือจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์และความเป็นธรรมชาติ
5. เป็นคนหนักแน่นและมีความคิดเห็นชัดเจน	- คุณสมบัติข้อนี้มีความจำเป็นที่จะรับรู้ถึงความรู้สึกและมองเห็นชีวิตผู้ร่วมสนทนาผ่านทางทัศนะของเขา
6. ยอมรับในความลำเอียงของตน	- การทำสิ่งที่สมบูรณ์ที่สุดไม่มีทางเกิดขึ้นได้ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือความซื่อสัตย์ต่อตัวเองและเปิดกว้างพอที่จะเข้าใจในความลำเอียงนั้นและขจัดออกไป
7. สร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งถ่องแท้ในตัวของผู้เข้าร่วมสนทนา	- ผู้ดำเนินการสนทนาที่ดีต้องรู้จักขบคิดใคร่ครวญและตะล่อมกล่อมเกลาเพื่อเข้าใจในตัวของผู้เข้าร่วมสนทนา
8. มีความคล่องแคล่วและชัดเจน	- ต้องมีความคล่องแคล่วในการพูดจา ตั้งคำถามง่ายๆ ให้การสนทนาราบรื่น ไม่ติดขัดและมีความชัดเจน
9. มีความยืดหยุ่นสูง	- รู้จักปรับทิศทางพลิกแพลงสถานการณ์เฉพาะหน้า ไม่เข้มงวดในคำถามคำตอบจนเกินไป แต่ใช้เทคนิคตะล่อมกล่อมเกลาจนได้ข้อมูล ที่คิดว่าได้ข้อสรุปเพียงพอแล้ว

ที่มา : ประวิต เอราวรรณ์. 2539 : 29

2) ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note-Taker)

ผู้จดบันทึกการสนทนา อาจใช้ 1-2 คนก็ได้ โดยจดบันทึกคำพูดผู้เข้าร่วมสนทนาตลอดจนบรรยากาศในการสนทนาไว้ด้วย โดยทั่วไปจะมีการบันทึกเทป เพื่อให้สะดวกในการจดบันทึกการสนทนาไม่ให้ขาดตกบกพร่อง และใช้ในการประกอบวิเคราะห์ข้อมูลได้สะดวกยิ่งขึ้น ในบางครั้งอาจจะมีการบันทึกเป็นวีดิทัศน์ด้วยก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงบรรยากาศการสนทนาด้วยว่าจะ

เป็นการสร้างความกดดันให้ผู้เข้าร่วมสนทนาไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่หรือไม่ และคำนึงถึงความจำเป็นในการบันทึกการสนทนาในลักษณะดังกล่าวด้วย

3) ผู้บริการทั่วไป (Provider)

ผู้บริการทั่วไป หมายถึงผู้อำนวยความสะดวกในทุกด้านเพื่อให้การสนทนากลุ่มเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่อาจจะทำให้การสนทนาติดขัด ไม่ราบรื่นหรือหยุดชะงักโดยไม่จำเป็น เช่น มีผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในวงสนทนา ผู้บริการทั่วไปก็จะมีหน้าที่ในการกันผู้นั้นออกไป เป็นต้น ซึ่งในสถานการณ์จริงมักมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น ผู้บริการทั่วไปจึงควรมีลักษณะที่คล่องแคล่ว เข้าใจสถานการณ์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

2.2.2 คู่มือในการสนทนากลุ่ม (Group Discussion Guide)

ในคู่มือการสนทนากลุ่มจะมีส่วนประกอบ 2 ส่วนคือ ขั้นตอนในการสนทนาและแนวคำถาม (Guideline) ซึ่งแนวคำถามนั้นจะกำหนดไว้กว้างๆ ไม่เจาะจงเกินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาการวิจัยว่ามีความต้องการคำตอบในเรื่องใด เรื่องที่จะสนทนากลุ่มมีความซับซ้อนหรือละเอียดอ่อนหรือไม่ นักวิจัยต้องการข้อมูลลึกซึ้งเพียงใด ต้องการความชัดเจนในระดับไหน โดยทั่วไปแล้วแนวคำถามที่กำหนดไว้ในคู่มือการสนทนากลุ่มหรือคำถามที่ผู้ดำเนินการสนทนาคิดขึ้นในสถานการณ์เฉพาะหน้าขณะสนทนากลุ่ม จะประกอบไปด้วยปัญหาต่าง ๆ ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงลักษณะคำถามในการสนทนากลุ่ม

ประเภทของคำถาม	จุดประสงค์/สถานการณ์ที่ใช้
1. คำถามหลัก (Main Research Questions)	- เป็นคำถามที่เน้นประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะถามอย่างไร ต้องมีการคิดล่วงหน้า
2. คำถามนำ (Leading Questions)	- ใช้คำถามเพื่อจะนำไปสู่ความหมายที่ลึกซึ้ง หรือช่วงที่ผู้ร่วมสนทนาเกิดความลังเลไม่แน่ใจในเรื่องที่สนทนา ซึ่งเมื่อถามนำแล้ว คำถามต่อว่า “ ทำไม”
3. คำถามตรวจสอบ (Testing Questions)	- คำถามนี้จะใช้เมื่อผู้สนทนาไม่เข้าใจ หรือใช้ตรวจสอบในข้อจำกัดของความคิดรวบยอดบางอย่าง โดยใช้คำพูดหรือความคิดคนในกลุ่มที่แสดงออกมาสร้างเป็นคำถามเพื่อส่งคำพูดหรือแนวความคิดนั้นกลับไปยังกลุ่มคนสนทนาหรือตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
4. คำถามเข้าสู่ประเด็น (Steering Questions)	- ใช้ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมสนทนาออกนอกประเด็นหรือแนวร่วมที่ต้องการก็สามารถใช้คำถามนี้นำเข้าสู่ประเด็น

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเภทของคำถาม	จุดประสงค์/สถานการณ์ที่ใช้
5. คำถามแบบซื่อๆ (Obtues Questions)	- เมื่อกลุ่มสนทนาได้สนทนาในประเด็นที่ยากต่อการแสดงความคิดเห็นหรือในกรณีที่เป็นนามธรรม ควรถามในพฤติกรรมหรือความคิดเห็นของคนอื่น ๆ เช่น “ถ้าคุณเป็นเขา คุณจะรู้สึกอย่างไร ”
6. คำถามให้ข้อเท็จจริง (Factual Questions)	- ใช้คำถามในกรณีที่ต้องการคำตอบที่เป็นข้อเท็จจริงปราศจากอคติของผู้เข้าร่วมสนทนาคนใดคนหนึ่ง ซึ่งต้องถามคำถามที่เป็นกลางภายในกลุ่มเองหรือระหว่างกลุ่ม
7. คำถามความรู้สึก (Feel Questions)	- ใช้ในการถามความคิดเห็นทั่วๆไปอาจจะเป็นเรื่องที่อ่อนไหวหรือเปิดเผยได้ในความรู้สึกของแต่ละคนซึ่งต้องระมัดระวังในความรู้สึกที่ขัดแย้งกันและต้องให้โอกาสทุกคนได้พูด
8. คำถามลับ (Anonymous Questions)	- ใช้ถามในสิ่งที่กลุ่มผู้พูดคุยกัน หรือย้อนกลับไปในประเด็นสำคัญโดยไม่ต้องระบุชื่อผู้ตอบ เช่น คุณคิดว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่สุดในประเด็นที่เราได้สนทนากันมา กรุณาเขียนลงกระดาษส่งกลับคืนมา
9. คำถามโดยใช้ความเงียบ	- ในบางครั้งคำถามที่ดีที่สุดคือ การเงียบเพื่อรอคำตอบที่จะออกมา

ที่มา : ประวิต เอราวรรณ์. 2539 : 31

2.2.3 สถานที่

ในการจัดกลุ่มสนทนา ผู้วิจัยต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีการต้อนรับที่อบอุ่น ให้เกิดความผ่อนคลายไม่ตึงเครียด (Good Rapport) เป็นไปในลักษณะนั่งจับเข่าคุยกันสถานที่ในการจัดสนทนาควรเป็นที่ผู้ร่วมสะดวกสบายใจที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างปลอดภัย (Morgan. 1993 : .85)

2.2.4 เวลาที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 1.30-2.30 ชั่วโมง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตของลักษณะปัญหาที่ต้องการศึกษา ลักษณะของผู้เข้าร่วมสนทนาปฏิสัมพันธ์ ความเคลื่อนไหวภายในกลุ่มและบรรยากาศของการสนทนา (Popham. 1993 : .43)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การบันทึกการสนทนากลุ่ม

เบอร์แทรนด์ (Bertrand. 1992 ; อ้างอิงจาก ราตรี นันทสุคนธ์. 2547 : 79) ได้กล่าวถึงการบันทึกการสนทนากลุ่มสามารถกระทำได้ 3 วิธีดังนี้

3.1.1 การจดบันทึกและการถอดความจากแถบบันทึกเสียงอย่างละเอียดทุกคำพูดและบันทึกบรรยากาศการสนทนาด้วย วิธีนี้เหมาะสมสำหรับข้อมูลสำคัญและจำเป็น มีเวลาเพียงพอไม่เร่งรีบและจุดประสงค์ของการศึกษาต้องมีรายละเอียดเพื่อใช้เปรียบเทียบให้ความเห็นแตกต่างในกลุ่มประชากรที่แตกต่างกัน เช่น แยกกันตามเพศ อายุ สถานะทางสังคม ภูมิลำเนา เป็นต้น

3.1.2 การจดบันทึกการสนทนาและบันทึกเสียงประกอบ วิธีนี้มักจะเน้นการจดบันทึกอย่างละเอียด ไม่มีการถอดเทป เมื่อมีข้อสงสัยก็จะฟังจากเครื่องบันทึกเสียงเท่านั้น วิธีนี้เหมาะสำหรับที่มีการวิจัยที่จำกัดการสนทนา ใช้เวลามากและจุดประสงค์การวิจัยต้องการเพียงข้อมูลย้อนกลับจากกลุ่มประชากรเพื่อการตัดสินใจเท่านั้น

3.1.3 การจดบันทึกเพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องบันทึกเสียง วิธีนี้เหมาะสำหรับการวิจัยที่มีเวลาน้อย ประเด็นในการวิจัยเป็นเรื่องที่ง่ายๆไม่ซับซ้อน หรือจัดกลุ่มสนทนาที่ประกอบเทคนิคอื่นๆ

3.2 การเตรียมข้อมูลเพื่อทำการวิเคราะห์

สามารถทำได้ 2 วิธี ดังนี้

3.2.1 การจัดหมวดหมู่ข้อมูลด้วยมือ วิธีการนี้ผู้วิจัยจะกำหนดเค้าโครง วิเคราะห์ตามรายการของประเด็นในการสนทนากลุ่มหรือกำหนดตามข้อสรุปของผู้ดำเนินการสนทนายืนยันกับข้อมูลที่จดบันทึกและการจัดหมวดหมู่โดยการจัดรหัสลงในแต่ละช่วงของข้อมูล การทำรหัสอาจใช้ดินสอสีขีดเส้นใต้ หรือการใช้เทคนิคการตัดปะ (Cut and Paste Technique) คำพูดหรือข้อความในบันทึกได้

3.2.2 การจัดหมวดหมู่ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

สามารถวิเคราะห์ได้ 2 ระดับคือ การวิเคราะห์เบื้องต้น และวิเคราะห์อย่างละเอียด

3.3.1 การวิเคราะห์เบื้องต้น คือการวิเคราะห์ผลการสนทนาโดยการร่วมสรุปและเสนอความคิดเห็นในกลุ่มของผู้จัดสนทนา ซึ่งจะดำเนินการทันทีเมื่อการสนทนาในกลุ่มเสร็จสิ้นลงเพื่อสรุปเบื้องต้นจากข้อค้นพบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม และเพื่อหาข้อผิดพลาดในการดำเนินการ เพื่อนำไปปรับปรุงในการสนทนากลุ่มครั้งต่อไป และป้องกันการหลงลืมประเด็นของนักวิจัย เนื่องจากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และมีจำนวนมาก

3.2.2 การวิเคราะห์อย่างละเอียด หน่วยของการวิเคราะห์ข้อมูลคือการสนทนาแต่ละกลุ่มโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมีการจัดหมวดหมู่ข้อมูลแล้วผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูล ไปตามหัวข้อที่วางเค้าโครงไว้

2.4 บริบทโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

2.4.1 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

1) ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 3 ถนน ลำดวน – บ้านไทร ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โทรศัพท์ 044-541096 โทรสาร 044-541165 E-Mail : suraphin2549@yahoo.co.th Website : suraphin.ac.th เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีเนื้อที่ 40 ไร่ 2 ตารางวา

2) ประวัติโดยย่อ

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 3 ถนน ลำดวน – บ้านไทร ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2520 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยชาวอำเภอลำดวน ได้ร่วมใจกันสร้างอาคารเรียนชั่วคราว จำนวน 1 หลัง 5 ห้องเรียน และได้เปิดทำการสอนเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2520 การสร้างอาคารเรียนชั่วคราวของโรงเรียนในครั้งแรกนั้น ได้วางศิลาฤกษ์ในวันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2520 จึงถือเอาวันที่ 6 เมษายน เป็นวันคล้ายวันเกิดโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีจำนวนนักเรียน 1531 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 100 คน โดยมีนายสมศักดิ์ บุญโต ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบัน และได้ดำเนินการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ใช้กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีม (Team) ในทุกระบบ (System) และให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (Participation) มีส่วนร่วมในการบริหาร มุ่งหวังความสำเร็จให้เกิดคุณภาพกับผู้เรียน (Achievement) ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในการบริหารจัดการทุกขั้นตอน โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

3) ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มาตรฐานการศึกษาโดยรวม อยู่ใน**ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม** มีการดำเนินการบริหารงานทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานแผนงานและงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย โดยเน้นการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน อยู่ใน**ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม** มุ่งบริหารจัดการให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการ อยู่ใน**ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม** มีการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) และใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการ เน้นการทำงานเป็นทีม มีระบบที่เข้มแข็ง และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความสำเร็จของงาน คือคุณภาพของผู้เรียน

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ใน**ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม** โดยฝ่ายบริหารมีการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีความรักความภาคภูมิใจในสถาบันให้โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ ดูแลเอาใจใส่นักเรียนเสมือนบุตรหลานของตน ให้เกิดกระบวนการครูรักศิษย์และศิษย์รักครู ครูมีความรู้และมีทักษะในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะครูมีความมุ่งหวังตั้งใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเข้ารับการอบรมตามหน่วยต่าง ๆ ที่สนใจ การอบรมออนไลน์ การอบรมตามหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดและผ่านการอบรมจากหน่วยงานอื่น ๆ สามารถนำความรู้ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเอง มาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน และใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ปัญหาผู้เรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความพร้อมทั้งด้านสาธารณูปโภคและอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน มีความพร้อมด้านสัญญาณ Internet สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ทุกห้องเรียน มีเครื่องคอมพิวเตอร์ หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ สื่อวัสดุอุปกรณ์เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดให้มีสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่สะอาด ร่มรื่น ภายในห้องเรียนมีความเป็นระเบียบสะอาด เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ใช้หลักธรรมภิบาลและหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับยอดเยี่ยม ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับยอดเยี่ยม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร มีระเบียบวินัย มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวิถีไทย วิถีชุมชนและท้องถิ่น ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนั้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ยังได้จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการเยี่ยมบ้านนักเรียน ครบร้อยละ 100 นักเรียนมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีน้ำหนัก ส่วนสูงและสมรรถนะตามเกณฑ์ มีสุขภาพจิตที่ดี มีทักษะในการเล่นกีฬา การออกกำลังกายและมีทักษะทางด้านดนตรี ส่งผลให้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับยอดเยี่ยม และ โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ยังได้ดำเนินการจัดให้มีการนำผลการประเมินมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนคิด เพื่อการปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพยิ่งๆ ขึ้นไป อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้งอีกด้วย

2.5 ผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2561

ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้มีการพัฒนาจัดกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และเลือกสรรกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำไปใช้พัฒนานักเรียน ผลจากการพัฒนา ที่มีขั้นตอนการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สามารถเผยแพร่เป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนอื่น ๆ โดยเสนอข้อมูล ดังนี้

2.5.1 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า

2.5.1.1 สภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

2.5.1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทยของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยามีจำนวนนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย จำนวน 1531 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญูและมีความสำนึกในความเป็นไทย ได้แก่ สมุดบันทึกความดี ธนาคารความดี นักเรียนให้ความสนใจ ในกิจกรรมทำสมุดบันทึกความดี มีการบันทึกส่งครูประจำชั้นเพื่อบอกเล่าการทำความดีให้เพื่อนและน้องๆ ฟัง เป็นการยกย่องคนทำความดี กิจกรรมออมทรัพย์นักเรียน นักเรียนให้ความสนใจตั้งใจในการเรียนและร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนสนับสนุนจนได้รับการยกย่อง กิจกรรมให้นักเรียนดูแลทำความสะอาด และรักษาความสะอาดทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน กิจกรรมกีฬาสี นักเรียนแสดงความสามารถของตนเอง ในทุกด้านร่วมกัน ให้นักเรียนรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และมีน้ำใจนักกีฬา และมีการมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้นักเรียน นักเรียนมีน้ำใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน การอยู่ร่วมกัน ดูแลช่วยเหลือกันในทุกๆกิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความกระตือรือร้น แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น กิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวาจาสุภาพ มีมารยาท แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ปลูกฝังให้นักเรียนทุกคนใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งเพื่อเตรียมตัวเป็นเยาวชนที่ดีในอนาคต ให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์

ในสิทธิของตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้มารยาทที่ถูกต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมในสังคม กิจกรรมหน้าเสาธงโดยนักเรียนและครูทุกคนเข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ปฏิญาณตน อาราธนาศีล 5 และมีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย ที่ประสบความสำเร็จที่เป็นแบบอย่างได้

2.5.2 การพัฒนาจัดกิจกรรมหรือโครงการ ที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และความรับผิดชอบ

กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และความรับผิดชอบที่ประสบความสำเร็จ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนานักเรียน มีผลดังนี้

ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียน 1531 คน มีผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1531 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ยืนตรงเคารพธงชาติร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียนและให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียนตามระบอบประชาธิปไตยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1518 คน คิดเป็นร้อยละ 99.15 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงปราศจากความลำเอียง ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนทั้งทางกาย วาจา ใจ

ข้อ 3 มีวินัย นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1409 คน คิดเป็นร้อยละ 92.03 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบของครอบครัว โรงเรียนและสังคมไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1440 คน คิดเป็นร้อยละ 94.06 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ บันทึกความรู้วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1507 คน คิดเป็นร้อยละ 98.43 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของเครื่องใช้ ฯลฯ อย่างประหยัดคุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดีรวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัดคุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี เช่น น้ำและไฟ ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผลไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด

ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1419 คน คิดเป็นร้อยละ 92.68 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติ

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

ข้อ 7 รักความเป็นไทย นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1433 คน คิดเป็นร้อยละ 93.59 ร่วมกิจกรรมประกวดมารยาทไทย มีมารยาทที่งดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ แต่งกายแบบไทย กิจกรรมวันสำคัญ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ชักชวนแนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง เชิญชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย

ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1395 คน คิดเป็นร้อยละ 91.11 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1389 คน คิดเป็นร้อยละ 90.72 สนใจและตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ความเพียรพยายาม ทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ และมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการประเมิน พบว่า

ผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามผลกระเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 8 ประการ และคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้อยู่ในระดับดี ถึงระดับดีเยี่ยม เป็นที่น่าพอใจทุกรายการ

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้อย่างยั่งยืน และพบว่าคุณธรรมของนักเรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับดีต่ำกว่าคุณธรรมข้ออื่น ๆ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาทุกภาคส่วน ได้นำผลการประเมินดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เห็นว่า จะต้องพัฒนาเพื่อให้ได้ผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมเหมือนกับคุณธรรมด้านอื่นๆ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดลพัฒน์ ยศธร (2542) ได้ศึกษาเรื่องการนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการศึกษาการพัฒนาตามแนวพุทธศาสตร์เป็นแนวพัฒนาที่ถูกทาง (สัมมาพัฒนา) และการพัฒนาที่ได้สมดุล (สมพัฒนา) จะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ด้วยการศึกษาแบบไตรสิกขา ที่พัฒนาคนทั้งด้านพฤติกรรม (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา ซึ่งการศึกษาเช่นนี้ต้องศึกษาทั้งเนื้อหา (ปริยัติ) การลงมือปฏิบัติ (ปฏิบัติ) เพื่อให้เข้าใจปฏิจจสมุปบาท คือ กฎแห่งธรรมชาติหรือกฎของชีวิต อันนำไปสู่ผลสำเร็จ (ปฏิเวธ) ขณะเดียวกันก็ศึกษาวิชาการอื่นๆ (วิชาทางโลก) ไปด้วย นอกจากนี้ ในกระบวนการเรียนการสอนต้องประกอบไปด้วยความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้สอนและผู้เรียนด้วย ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำในตอนท้ายไว้ว่าผลการวิจัยนี้ เป็นเพียงการนำเสนอแนวคิดและปรัชญาเท่านั้น จะมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับการนำไปทดลองใช้ โดยอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ตลอดจนความสามารถของผู้สอนประกอบกันด้วย

คมกฤช ใจคำปัน (2544) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน สำหรับนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านกตัญญูกตเวที ด้านการพึ่งตนเอง การรู้จักประมาณตนเอง และด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผลการวิจัยพบว่า แบบวัดคุณธรรม จริยธรรมทั้ง 4 ด้าน มีค่าอำนาจจำแนกด้วยการทดสอบ ค่าทีและเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ขึ้นไป มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่แสดงถึงความเที่ยงตรงเชิงคล้อยตาม มีค่าตั้งแต่ 0.3572 ถึง 0.4796 แสดงให้เห็นว่าแบบวัดดังกล่าวมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณธรรม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟามีค่าตั้งแต่ 0.4295 ถึง 0.7687 และเกณฑ์ปกติของแบบวัดคุณธรรม จริยธรรม ในรูปคะแนนทีปกติมีคะแนนทีปกติ ตั้งแต่ 21 – 79

ธนวัฒน์ สุวรรณจรัส (2548) ได้ทำการศึกษาการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยในระดับปริญญาบัณฑิต ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้คุณธรรมของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ครอบครัว สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชน และเพื่อนในด้านการยึดเป็นแบบอย่างนักเรียนจะยึดถือแบบอย่างของบิดา มารดา และครูผู้สอนจริยศึกษามากที่สุด

กำแหง จิตตะมาก (2548) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้วยการสังเคราะห์แนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ 5 แนวทาง คือการพัฒนาด้วยการจัดการเรียน

การสอน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการใช้ตัวแบบที่ดี ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้วยการนำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ตามแนวทางทั้ง 5 มีความเหมาะสมตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองตามแนวทางทั้ง 5 มีความเป็นไปได้ คือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยการใช้ตัวแบบที่ดี ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และด้วยการนำผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

วิไลวรรณ สาลาสุตา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 2) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอนระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 25 คน และผู้ปกครองนักเรียน 7 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้สอน ระดับช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 25 คน ผู้ปกครองนักเรียน 7 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 179 คน ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม 5 ได้แก่ ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ กลยุทธ์ที่ใช้ในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การดำเนินงาน การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและการนิเทศติดตามผล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสำรวจ แผนการสอน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึก การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เชิงปริมาณ ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด มีนักเรียนจำนวนหนึ่งสมควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในด้านต่างๆ ด้วยการวางแผนดำเนินการการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม

จริยธรรม และการนิเทศติดตามผล ส่งผลให้การดำเนินงาน ผลการพัฒนาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ (2553) ได้ทำการศึกษากระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีผลต่อคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการและบทบาทที่สำคัญของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ 1. สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสภาพแวดล้อม มีลักษณะร่วมของกระบวนการขัดเกลาทางสังคม คือ การมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีเหตุผล 2. สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม 3. เยาวชนต้นแบบต้องมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการเห็นคุณค่าของความดีงามและการมีบุคคลเป็นหลักยึดทางจิตใจ 4. สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนา คุณธรรม 8 ประการ โดยเรียงลำดับจากมาก ไปน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความขยัน ความประหยัด และความมีน้ำใจ

ประพฤทธิ์ สิงหาบุตร (2553) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนยังขาดความมีวินัยและความรับผิดชอบ มีการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ขาดการอดออม แต่งกายไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ให้ความเคารพผู้อาวุโสน้อยลง เลียนแบบที่ไม่สร้างสรรค์จากรุ่นพี่และสื่อ ไม่รักนวลสงวนตัว มีพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ก้าวร้าวและใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา นิยมเที่ยวห้างสรรพสินค้า ความมีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อผู้อื่นมีน้อย ติดเกม ใช้โทรศัพท์เกินความจำเป็นและไม่สร้างสรรค์ ไม่ขยันทำงาน ชอบความสบาย ความอดทนในการทำงานน้อยลง ผลการสำรวจระดับการปฏิบัติคุณธรรม 8 ด้านของนักเรียน พบว่า 1) ความมีวินัยและความรับผิดชอบ มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2) ความซื่อสัตย์สุจริต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3) ความสุภาพอ่อนโยน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 4) ความกตัญญูกตเวที มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 5) ความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 6) การรู้รักสามัคคี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 7) ความประหยัดและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และ 8) การปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่า มีสภาพปัญหามาจากขาดการประสานงาน ขาดวางแผนและการปฏิบัติงานร่วมกัน ระหว่างบ้าน วัดและโรงเรียน ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองยังไม่เห็นความสำคัญขาดความตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ฐานะทางเศรษฐกิจที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด ชุมชนกับโรงเรียนขาดการสื่อสารที่ชัดเจน 3. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน พบว่า 1) รัฐต้องประกาศเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่น แน่วแน่ ในการดำเนินการ 2) มีจุดเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน 3) มีแผนงานโครงการชัดเจนผ่านโดยการพิจารณาร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย 4) มีหน่วยงาน

องค์กรที่รับผิดชอบโดยตรง 5) มีการสนับสนุนการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ บุคลากร และงบประมาณ 6) มีมาตรการในการเสริมพลังในการดำเนินงาน เช่น การยกย่องเชิดชู ให้รางวัลผู้ทำความดี 7) มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน 8) เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9) นำภูมิปัญญาท้องถิ่น 10) สร้างเครือข่ายเพื่อเสริมพลังในการทำงานที่เข้มแข็ง 11) การเสนอข่าวสารของสื่อทุกแขนงต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ 12) ติดตามประเมินผล ศึกษาวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

พันตำรวจตรีหญิงวราภรณ์ เตชะสุวรรณา (2554) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ มี 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การสร้างตำรวจต้นแบบตามความคาดหวังของสังคม 2) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมกิจกรรมประจำวันของนักเรียนนายร้อยตำรวจให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมผลักดันองค์ความรู้ใหม่สู่การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน 4) ยุทธศาสตร์การระดมสรรพกำลังเพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการโรงเรียนนายร้อยตำรวจ 5) ยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรของโรงเรียนนายร้อยตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล และ 6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังคมอย่างเหมาะสม

คำตัน วิชันคำจร (2555) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน และเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยภาพรวม การบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างความมุ่งมั่นทางคุณธรรม ส่วนคุณธรรมของนักเรียน โดยภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความศรัทธาในศาสนา สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเน้นภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงคุณธรรมของนักเรียนโดยภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ความมุ่งมั่นศรัทธาในศาสนา และความซื่อสัตย์สุจริต ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็น ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($PNI_{modified}$ =0.26) ด้านคุณธรรมของนักเรียน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($PNI_{modified}$ =0.28) ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ความพอเพียง มีค่าดัชนี ($PNI_{modified}$ =0.51)

2) กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา มี 3 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการประเมินคุณธรรม 2) กลยุทธ์เชื่อมโยงเครือข่ายคุณธรรม

3) กลยุทธ์ส่งเสริมความมั่นคงทางคุณธรรม 4) กลยุทธ์ส่งเสริมสมรรถนะบุคลากรด้านคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ 2 สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และการประเมินคุณธรรม 2) กลยุทธ์เชื่อมโยงเครือข่ายคุณธรรม

กลยุทธ์ที่ 3 กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยภาพรวม ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์เชื่อมโยงเครือข่ายคุณธรรม 2) กลยุทธ์เสริมสร้างความมั่นคงทางคุณธรรม 3) กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้และการประเมินคุณธรรม

จากการวิจัยฉบับนี้ พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวัฒนธรรม การวัดและประเมินผลของนักเรียนมีค่าสูง หน่วยที่รับผิดชอบควรทำแผนการติดตามประเมินผลโดยจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างเขตการศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถเชิงคุณธรรม และควรส่งเสริมให้วิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านคุณธรรม โดยเป็นการเรียนรู้ร่วมกันและลดการแข่งขันแต่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก พบว่า

1. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครอง 4) รูปแบบการมีส่วนร่วมของศิษย์เก่า 5) รูปแบบการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการนักเรียน 6) รูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ในชุมชน 7) รูปแบบการมีส่วนร่วมของกลุ่มอาชีพและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 8) รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในชุมชน 9) รูปแบบการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ 10) รูปแบบการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและสถานประกอบการ 11) รูปแบบการมีส่วนร่วมของศูนย์อำนวยการเครือข่าย และ 12) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการระดมทุน

2. กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ขั้นที่ 4 ขั้นการดำเนินการ ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินผล ขั้นที่ 6 ขั้นการร่วมรับผลประโยชน์

3. ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 4 ระดับคือ 1) ระดับร่วมวางแผนตัดสินใจ 2) ระดับปฏิบัติการ 3) ระดับการรับประโยชน์ 4) ระดับการประเมินผล

4. ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประกอบด้วย ปัจจัย และเงื่อนไขภายในโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร มี 7 ด้าน ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มี 17 ด้าน และปัจจัยด้านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมี 5 ด้าน ปัจจัยด้านโรงเรียนมี 9 ด้าน ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านชุมชน มีทั้งหมด 19 ด้าน 2) ปัจจัยด้านการเมือง มี 4 ด้าน 3) ปัจจัยด้านงบประมาณ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม 5) ปัจจัยด้านทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในชุมชน 6) ปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยี 7) ปัจจัยที่เกิดจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

5. ยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การศึกษาสภาพแวดล้อมชุมชน 2) ยุทธศาสตร์การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพชุมชน 3) ยุทธศาสตร์การศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา 4) ยุทธศาสตร์การปรับบุคลิกภาพการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา 5) ยุทธศาสตร์การปรับบุคลิกภาพการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และ 6) ยุทธศาสตร์การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

6. ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผลกระทบต่อนักเรียน ผลกระทบต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลกระทบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลกระทบต่อชุมชน และผลกระทบต่อโรงเรียน

7. บทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย บทบาทของผู้บริหาร บทบาทของครูและบุคลากรทางการศึกษา บทบาทของผู้เรียน บทบาทของผู้ปกครอง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล และ บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน

8. การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 4 ลักษณะ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดและตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและร่วมดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการรับบริการและรับความช่วยเหลือจากโรงเรียน

9. วิธีการในการเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 2 วิธี คือ 1) การเข้ามามีส่วนร่วมโดยความสมัครใจหรืออาสาสมัคร 2) การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักจูงหรือชักชวน

10. อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 บริบท คือ บริบทจากโรงเรียนและผู้บริหาร บริบทด้านผู้ปกครอง และบริบทด้านชุมชน

สุระ อ่อนแพง (2556) การศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา 14 ประการ 1) ความรักชาติศาสน์กษัตริย์ 2) ความเมตตากรุณา 3) ความ

ซื่อสัตย์สุจริต 4) ความมีระเบียบวินัย 5) ความขยันหมั่นเพียรและมุ่งมั่นการทำงาน 6) ความกตัญญูกตเวทีและรักความเป็นไทย 7) ความรับผิดชอบ 8) ความอดทนอดกลั้น 9) ความเคารพและอ่อนน้อมถ่อมตน 10) ความพอเพียง 11) ความมีจิตสาธารณะ 12) ความยุติธรรม 13) ความสามัคคี 14) ความใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มี 4 วิธีดังนี้ 1) การบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การจัดกิจกรรมโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม 4) การจัดกิจกรรมพัฒนาตามวิถีชีวิตในชุมชน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การทบทวนพันธกิจ 2) การวางแผน 3) การดำเนินงาน 4) การติดตามประเมินผล 5) การรายงานผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีความเป็นไปได้ในระดับมาก และความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

พิชัย บุญมาหนองคู (2556) การวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) จัดทำร่างยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2) พัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 6 ด้าน คือ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต มี 10 แนวทาง 2) ความมีวินัย มี 11 แนวทาง 3) ประหยัด อดออม อยู่อย่างพอเพียง มี 8 แนวทาง 4) ความขยันหมั่นเพียร มี 8 แนวทาง 5) ความกตัญญู กตเวที มี 8 แนวทาง และ 6) ความรับผิดชอบ มี 7 แนวทาง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการพัฒนายุทธศาสตร์ พบว่ายุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาพัฒนา และส่งเสริมนักเรียน การพัฒนาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีแนวทางปัจจัยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้ง 6 ด้านดังกล่าวข้างต้น ส่วนผลการประชาพิจารณ์ พบว่า ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทุกประเด็น

มุทิตา ชัยเพชร (2556) การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมที่เหมาะกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการศึกษาพบว่า มีตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ มีค่าความเหมาะสมระดับปานกลางถึงมาก (อยู่ระหว่าง 1.75-3.00) และผลจากการวิเคราะห์องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณธรรม จริยธรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ได้ 7 องค์ประกอบ (ความแปรปรวนรวม = 65.08 %) ประกอบด้วย พื้นฐานแห่งการเรียนรู้อรรถประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ ความพอเพียงแห่งการดำรงชีวิต การค้ำจุนทางจิต เกียรติภูมิแห่งตน การมุ่งประกอบอาชีพ และการดำรงแห่งตน ซึ่งองค์ประกอบแรก คือ พื้นฐานแห่งการเรียนรู้ สามารถอธิบายคุณธรรมจริยธรรมได้สูงสุด (ความแปรปรวน

องค์ประกอบแรก =12.73 %) มี 8 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความสามัคคีความเสียสละ ความศรัทธาในวิชาชีพและความสนใจใฝ่รู้

ไพศาล มั่นอก (2557) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม ผลการศึกษาพบว่า 1. สภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม ก่อนดำเนินการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม พบว่า นักเรียนในโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคมมีคุณธรรมจริยธรรม 4 ด้าน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความเพียร 2) การมีความขยันอดทน 3) การมีสติปัญญา และ 4) การมีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. ผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคมในรอบที่ 1 ในการวางแผนคณะผู้วิจัยใช้กลยุทธ์ 5 อย่าง ได้แก่ 1) กลยุทธ์การเข้าค่ายคุณธรรม 2) กลยุทธ์การสอนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม 3) กลยุทธ์วันพุธพบพระละกิเลส 4) กลยุทธ์ส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในชีวิตประจำวัน และ 5) กลยุทธ์ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ 6 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมการปลูกมะนาว กิจกรรมการปลูกผักพื้นบ้าน กิจกรรมการเลี้ยงปลา กิจกรรมการเลี้ยงกบ กิจกรรมการเพาะเห็ดภูฏาน และกิจกรรมการทำนาข้าวหอมนิล ผลการปฏิบัติการในรอบแรกตามกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ในวงรอบที่ 2 ของการปฏิบัติการ ผลการปฏิบัติการพบว่า นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย ระดับมากที่สุด 3. ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม หลังจากการปฏิบัติการทั้ง 2 วงรอบของการปฏิบัติการ พบว่า หลังการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้วยกลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีความซื่อสัตย์สุจริต 2) การมีความขยันอดทน 3) การมีสติปัญญา และ 4) การมีความเพียร

เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร (2557) ได้ทำการศึกษายุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศ 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศของผู้บริหารโรงเรียน ครูปฏิบัติงานกิจการนักเรียน ครูสอนคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายผู้ปกครองในด้านระเบียบวินัยนักเรียน ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ด้านการรักษาความปลอดภัย ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน และด้านสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในยุคสารสนเทศ ทุกข้อมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2) ประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ได้แก่ มีความรู้คอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) มีความรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ (Information Media Literacy) มีความรู้ด้านภาษา (Language Literacy) มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) และมีความรู้สารสนเทศ (Information Literacy)

3) ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองโลกที่มีศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาผู้เรียนให้ใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัยในยุคสารสนเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 4 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการสืบค้นโดยใช้เทคโนโลยีในยุคสารสนเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพในยุคสารสนเทศ

พระครูธรรมธราจารย์ (ไสว สมภาร) (2559) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และ3) เพื่อสร้างกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา (ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ) จำนวน 118 คน ครูผู้สอน จำนวน 300 คน รวมทั้งสิ้น 418 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) อยู่ระหว่าง 0.85 – 1.00 และมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม รองลงมาคือ อธิสีลสิกขา คือ ศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้อง ดีงาม เน้นกายกรรม วจีกรรม และอธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง

2) ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อธิสีลสิกขา คือ ศีล เน้นกายกรรมและวจีกรรม ในภาพรวมเท่ากับ 0.18 จะได้อัตราการเปลี่ยนแปลงใน

เชิงพัฒนาการจากสภาพปัจจุบันไปยังสภาพที่พึงประสงค์มีค่าคิดเป็นร้อยละ 18 อธิจิตตสิกขา คือ ศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม ในภาพรวมเท่ากับ 0.27 จะได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพปัจจุบันไปยังสภาพที่พึงประสงค์มีค่าคิดเป็นร้อยละ 27 อธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง ในภาพรวมเท่ากับ 0.19 จะได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพปัจจุบันไปยังสภาพที่พึงประสงค์มีค่าคิดเป็นร้อยละ 19

3) กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 คือ 1) องค์ประกอบด้านอธิสีลสิกขา คือศีล เน้นกายกรรมและวจีกรรม ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ด้านความซื่อสัตย์สุจริต จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ กลยุทธ์ที่ 2 ด้านความเมตตากรุณา จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ กลยุทธ์ที่ 3 ด้านความสุภาพอ่อนน้อม จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ 2) อธิจิตตสิกขา คือศึกษาเรื่องจิต อบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิ เน้นมโนกรรม ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 ด้านความสามัคคี จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ กลยุทธ์ที่ 2 ด้านการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ กลยุทธ์ที่ 3 ด้านความตระหนักและความรับผิดชอบ จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบด้านอธิปัญญาสิกขา คือศึกษาเรื่องปัญญา อบรมตนให้เกิดปัญญาแจ่มแจ้ง กลยุทธ์ที่ 1 ด้านความประหยัดและอดออม จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ กลยุทธ์ที่ 2 ด้านความกตัญญูกตเวที จำนวน 4 ตัวบ่งชี้

พรนิภา จันทร์น้อย (2559) ได้ทำการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า

1. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นดังนี้

1.1) ด้านการดำเนินชีวิตในสังคม คุณธรรมจริยธรรมที่สำคัญสำหรับนักศึกษาประกอบด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละและความมีระเบียบวินัย

1.2) ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและสอดแทรกหรือบูรณาการหลักคุณธรรมจริยธรรมในการสอนทุกรายวิชา อาจารย์ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ให้กับนักศึกษา

1.3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรม จัดกิจกรรมหรือโครงการที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักศึกษาเป็นประจำ ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจและตามความสามารถของนักศึกษา

1.4) ด้านการประกอบอาชีพตามจรรยาบรรณ คุณธรรมที่ต้องปลูกฝัง คือ ความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพของตน จัดฝึกอบรมเกี่ยวกับจรรยาบรรณในวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณในแต่ละวิชาชีพ

2. นักศึกษามหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับเหมาะสมมากทุกกิจกรรมมีค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.29)

ประภาพร จันทรัศมี (2559) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา 3) พัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

1. กรอบแนวคิดการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) การบริหารโรงเรียน 4 ด้าน (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม 3 ด้าน และ(3) ความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม 7 ด้าน

2. สภาพของการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา รวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (=3.214) ส่วนความเข้มแข็งทางคุณธรรมของนักเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ความเมตตามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (=3.833) สภาพที่พึงประสงค์รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารงานบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สำหรับความเข้มแข็งทางคุณธรรมของนักเรียนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ความพอเพียงมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นในการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($PNI_{modified}$ =0.710) ความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนความพอเพียงมีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นสูงที่สุด โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($PNI_{modified}$ = 0.498)

3. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา มี 4 กลยุทธ์หลัก คือ (1) เร่งสร้าง “ต้นแบบ” ความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม (2) เชื่อมโยงภาคีเครือข่ายและสังคมมี “เอกภาพ” ในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรม (3) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มุ่งสร้างความ “เข้มแข็ง” ทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน (4) บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ “พอเพียง” เข้ากับการบริหารงบประมาณให้โปร่งใสและตรวจสอบได้

อุษณีษ์ ธีระพัชรรังษี (2559) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูที่มีผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากรอบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูและการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูกับการเสริมสร้าง

คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย และ 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า

1. กรอบแนวคิดการพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูและการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย ประกอบด้วย 1) การพัฒนาความเป็นผู้นำ ได้แก่ (1) การฝึกอบรมนอกสภาพแวดล้อมการทำงาน (2) การฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานปกติในสถานที่ทำงาน 2) ความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ ได้แก่ (1) มีวิสัยทัศน์ทางจริยธรรมที่สูงส่ง (2) มีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจด้วยความศรัทธาและความหวัง (3) มีความรักเมตตา และ 3) คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ได้แก่ (1) ความขยัน (2) ศรัทธาในความดี (3) ความร่าเริง

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ สูงกว่าสภาพปัจจุบันในทุกด้าน

3. กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย มี 2 กลยุทธ์หลัก คือ 1) กลยุทธ์การปฏิรูปการฝึกอบรมนอกสภาพแวดล้อมการทำงานเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครู 2) กลยุทธ์การพัฒนาการสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงานปกติภายในองค์กรให้มีความเข้มแข็ง โดยมีกลยุทธ์รอง จำนวน 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การยกระดับการเรียนรู้ด้วยตนเองของครูให้มีวิสัยทัศน์ทางจริยธรรมที่สูงส่งและมีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจด้วยความศรัทธาและความหวังในการเสริมสร้างความขยันและความศรัทธาในความดีของนักเรียน 2) กลยุทธ์การปฏิรูปการเรียนรู้เป็นกลุ่มของครูให้มีวิสัยทัศน์ทางจริยธรรมที่สูงส่งและมีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจด้วยความศรัทธาและความหวังในการเสริมสร้างความขยันและความศรัทธาในความดีของนักเรียน 3) กลยุทธ์การยกระดับการเรียนรู้ตัวต่อตัวของครู ให้มีวิสัยทัศน์ทางจริยธรรมที่สูงส่งและมีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจด้วยความศรัทธาและความหวังให้มีผลต่อการเสริมสร้างความขยันและความศรัทธาในความดีของนักเรียน 4) กลยุทธ์การพัฒนาการเรียนรู้จากประสบการณ์ของครูให้มีวิสัยทัศน์ทางจริยธรรมที่สูงส่งและมีพลังในการสร้างแรงบันดาลใจด้วยความศรัทธาและความหวังในการเสริมสร้างความร่าเริงของนักเรียน

นายิกา จันทร์ยิหวา (2560) ได้ทำการศึกษารูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการณ์ปัจจุบันในการพัฒนาการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูผู้สอนในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนา

จริยธรรมผ่านคำสอนของศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเมตตา ความอ่อนโยน ความอดทน และการให้อภัย องค์ประกอบที่ 3 การใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนในการยึดมั่นและปฏิบัติตนตามคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข องค์ประกอบที่ 4 การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีหรือพิธีทางศาสนา เพื่อสกัดกั้นความคิดและการกระทำที่ไม่ดีงาม และเป็นการฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จักให้อภัยและรู้จักแบ่งปันความรู้ความดีและองค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลครอบคลุมด้านความรู้ทักษะและเจตคติของผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

3. การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ไปใช้ พบว่า รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สุภาพร สะอาดนัก (2560) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1. กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตก นั้นมี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การประสานงาน กลยุทธ์ทั้ง 4 ใช้ในการขับเคลื่อนครู และนักเรียน ในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีวินัย ด้านจิตสาธารณะ 2. กลยุทธ์ที่ครูใช้ในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตก คือ คู่มือ การพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก (PDCA) 3. ผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตก คิดจากร้อยละของความก้าวหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.13 ผ่านเกณฑ์ในระดับดี

บัณฑิต ไชยวงศ์ (2550 : 96) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. ผลการประเมินการประชุมปฏิบัติการเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน คือ ด้านความเหมาะสมของการจัดประชุมปฏิบัติการ และได้ความรู้ที่ได้รับอยู่ในระดับมาก

2. ผลการสร้างและทดลองใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 30 คน ได้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 เรื่อง ทดลองใช้กับนักเรียน 439 คน โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองทุกเรื่อง และพบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของครูที่มีต่อขั้นตอนการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายขั้นตอนการพัฒนา 6 ขั้น และกิจกรรมการพัฒนาในแต่ละขั้นของการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นกิจกรรมการมอบวุฒิบัตรรางวัลแห่งความสำเร็จให้แก่ครูผู้รับการพัฒนา ในขั้นการเผยแพร่และชื่นชมผลงานที่เกิดจากการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอน เรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนรายเรื่องในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ของครูผู้รับการพัฒนา พบว่า ค่าเฉลี่ยหลังการนิเทศสูงกว่าก่อนการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นภัสวรรณ ทัสนาญชลี (2552 : 391) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาให้ครูใช้ไตรสิกขาในการสอน โดยทำการศึกษากับครูในโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) จำนวน 51 คน โดยใช้หลักการพัฒนาตามแนวทางการนิเทศแบบคลินิกที่มีขั้นตอนการนิเทศ 3 ขั้นตอน คือการปรึกษาวางแผนการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้สอน การปฏิบัติการสอนและการประเมินผลการสอนร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการพัฒนาได้แก่ การฝึกเขียนแผนการเรียนรู้ การสังเกตการสอนโดยรองผู้อำนวยการ การดูเทปบันทึกการสอนของตนเอง การฝึกการสังเกตการจับคู่ดูการสอน การสาธิตการสอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาของผู้วิจัย ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีการประเมินด้วย การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู การให้ครูประเมินตนเอง การสังเกตการสอนในชั้นเรียนและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ มีการบันทึกผลการสอนของครูแต่ละกิจกรรมเป็นรายบุคคล

จากการสังเกตการสอนโดยทีมรองผู้อำนวยการ พบว่า ครูร้อยละ 93.46 มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน มีความตั้งมั่น มุ่งมั่นในการสอนและยอมรับจุดด้อยของตน พร้อมที่จะพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ กิจกรรมการประเมินการสอนของตนเองพบว่าครูร้อยละ 91.24 สามารถประเมินการสอนของตนเองได้ ครูทราบถึงสิ่งที่ตนควรพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมฝึกสังเกตการสอนพบว่า ครูทุกคนสังเกตการสอนได้ กิจกรรมการสังเกตการณ์สอนแบบคู่สัญญาพบว่าครูให้ความร่วมมือในการจับคู่ดูการสอน ครูวางแผนการสอนร่วมกันก่อนสังเกตการสอนและมีการประเมินผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้สังเกตกับผู้สอนผลของกิจกรรมนี้ เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครู ความสัมพันธ์ของบุคคลจะพัฒนาขึ้น เกิดการยอมรับ กล้ายอมรับความผิดพลาด กิจกรรมการสาธิตการสอน ทุกคนเตรียมแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมได้ตามแผนที่วางไว้ มีความกล้าและมั่นใจในการสาธิต กิจกรรมออกแบบการเรียนรู้ที่ใช้หลักไตรสิกขาในการสอน พบว่าครูร้อยละ 98 เขียนแผนการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมที่

พัฒนาพฤติกรรม (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และความรู้ (ปัญญา) ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวัยของผู้เรียนเมื่อให้ประเมินความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการพัฒนาของผู้วิจัย พบว่าครูทุกคนมีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของการบริหารจัดการที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น

ยุพิน ยืนยง (2553 : 249 - 250) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู มีชื่อว่า ซีไออีพี (CIPE Model) ประกอบด้วย หลักการมุ่งเน้นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบสัมพันธ์กัน และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการนิเทศและการทำวิจัยในชั้นเรียน กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจัดกลุ่มครูและเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P การดำเนินงานได้แก่ 3.1 การประชุมก่อนสังเกตการสอน (Pre Conference) 3.2 การสังเกตการสอน (Observation) 3.3 การประชุมหลังสังเกตการสอน (Post Conference) ขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลการนิเทศ โดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน และ2) ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ แบบหลากหลายวิธีก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศมีสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับสูงมาก และมีความพึงพอใจรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของครูผู้รับการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

สุทธิ สุวรรณปาล. (2553 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการนิเทศแบบคลินิกที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (อินทก์อุทัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ครูได้รับการนิเทศแบบคลินิกแล้วพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่

1. ครูมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้
2. ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้
3. ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. ครูมีการเสริมแรงและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้

5. ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน บันทึกผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้นิเทศ มีความคิดเห็นตรงกันว่า ครูได้พัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีบรรยากาศการเรียนรู้ ครูผู้รับการนิเทศได้พัฒนาตนเองส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษา

บุญชุบ คงทรัพย์ (2554 : 150-151) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด สรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านพนักงานครูมีความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยด้านที่มีความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านวิธีการนิเทศ รองลงมาคือด้านลักษณะของผู้นิเทศ และด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ตามลำดับ

2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู พบว่า ผลการสังเคราะห์การจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู โดยรวมมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการได้ ซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านเนื้อหาการนิเทศ ด้านลักษณะของผู้นิเทศ ด้านวิธีการนิเทศและด้านระยะเวลาการนิเทศ

3. การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู จากการสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า โดยรวมรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู มีความเหมาะสม ทั้งประเด็นหลักและประเด็นย่อยของแต่ละด้าน และเมื่อสังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ เป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านของประเด็นหลักและประเด็นย่อยคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านเนื้อหาการนิเทศ ด้านคุณลักษณะของผู้นิเทศ ด้านวิธีการนิเทศ และด้านระยะเวลาการนิเทศล้วนมีความเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยทั้งผู้บริหารและครูหัวหน้าสายชั้นเห็นตรงกันว่า สามารถนำไปใช้ในการนิเทศอย่างเป็นระบบโดยมีการวางแผนการนิเทศร่วมกัน สร้างสัมพันธภาพของการเป็นมิตร มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในการ

พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจึงส่งผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนตามที่พนักงานครูต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

4. การประเมินรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสูงสุดคือ ด้านความเหมาะสม รองลงมาคือด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีดังนี้

4.1 ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยสูงสุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านลักษณะของการนิเทศและด้านกระบวนการนิเทศกับด้านวิธีการนิเทศ ตามลำดับ

4.2 ด้านความเหมาะสม พบว่า โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยสูงสุด คือ ด้านลักษณะของการนิเทศ รองลงมาคือ ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศและด้านกระบวนการนิเทศตามลำดับ

4.3 ด้านความถูกต้อง พบว่า โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดและ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดโดยสูงสุดคือ ด้านลักษณะของการนิเทศ รองลงมาคือด้านวิธีการนิเทศ และด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศตามลำดับ

Sockett (1966) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการสอนให้นักเรียนเกิดคุณธรรม ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงคือ (1) ลักษณะของชีวิตที่มีศีลธรรม ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในศีลธรรม สามารถถ่ายทอดศีลธรรมที่เข้าใจยากแก่นักเรียน ให้นำศีลธรรมมาใช้ในชีวิตจริงได้ (2) สภาวะของเด็กและครูต้องสอนให้นักเรียนรู้เท่าทันสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงทั้งในและนอกโรงเรียนได้ (3) หลักสูตรสถานศึกษาต้องเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เนื้อหาเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน และมีการสอดแทรกคุณธรรมในกิจกรรมการเรียนการสอน

Moors (1978) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความไม่สนใจเรียนและระดับชั้นของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ผลการวิจัย พบว่า ในชั้นเรียนที่นักเรียนไม่สนใจเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนให้ความสนใจในเรื่องการแข่งขันการควบคุม และการสนับสนุนจากครูผู้สอนในเกณฑ์ที่ต่ำ และนักเรียนที่มีความสนใจและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูผู้สอนให้อิสระในการทำงานแก่นักเรียน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของการอบรมคุณธรรมจริยธรรม สรุปได้ว่าสภาพของการอบรมจริยธรรม ควรมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความตั้งใจเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

Biskin and Hoskin (1977) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจยากจากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนระดับเกรด 4-5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโคลเบอร์ก จากนั้นทดลองโดยกลุ่มทดลอง มีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ครูใช้คำถาม 3 แบบ คือ คำถามเกี่ยวข้องข้อเท็จจริง ตีความการประเมินเพื่อยั่วยุให้ผู้เรียนสมมติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายไปตามอิสระ จากนั้นวัดระดับจริยธรรมตอนหลังผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างมีระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่องสามารถเปลี่ยนแปลงตัดสินใจได้ดีกว่า

Dunton (1989) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและความอบอุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำของเด็ก นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงจะมีสติปัญญาและความสามารถสูงด้วย

Lanier (1993) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นที่ 11 และชั้นที่ 12 ในโรงเรียนชนบท โดยมีแนวคิดว่า เด็กนักเรียนในชนบทได้รับการอบรมให้คิดและปฏิบัติตามต่อ ๆ กันมา ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ การทดลองได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มควบคุมให้ได้รับการฝึกให้คำแนะนำและจัดประสบการณ์ สำหรับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่ประกอบด้วยนักเรียนในโรงเรียนระดับปานกลางจนถึงระดับสูงสุด ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Leming (2001) ศึกษาผลกระทบของการบูรณาการหลักสูตรการสะท้อนจริยธรรมเชิงโครงสร้างสู่ประสบการณ์การบริการชุมชนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อพัฒนาการคุณธรรมทางสังคมของนักเรียนเพื่อตรวจสอบอิทธิพลของการบูรณาการกระบวนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเข้าไปใช้ในโปรแกรมการบริการชุมชนของมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การบูรณาการวิธีเชิงโครงสร้างในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเข้าไปในประสบการณ์การบริการชุมชนเป็นประโยชน์สำหรับการสร้างเอกลักษณ์โปรแกรมการบริการชุมชนแบบที่สองอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารชุมชนกลุ่ม SLE ต่างจากกลุ่ม SLO คือมิติของการสร้างเอกลักษณ์กลุ่ม SLE มีความสามารถจริยธรรมสูงกว่าสำหรับมิติด้านความตระหนักทางคุณธรรม พบว่า กลุ่ม SLE แสดงความตระหนักด้านคุณธรรมสูงกว่า แต่ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันในด้านการมีส่วนร่วมในการบริการชุมชนในอนาคต และมีความสามารถในการให้เหตุผลอย่างเป็นระบบมากขึ้นเกี่ยวกับประเด็นด้านจริยธรรม

Bonawitz and Mary Feeney (2002) ได้ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบการพัฒนาจริยธรรมของนักศึกษาที่จะต้องเรียนรายวิชาจริยศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษา โดยศึกษาจากสาขาวิชาการบัญชีธุรกิจและสาขาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ธุรกิจ การเรียนรายวิชาจริยศาสตร์และระดับผลการเรียนผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เรียนรายวิชาจริยศาสตร์มีระดับการพัฒนาจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เรียนรายวิชานี้ ซึ่งมีผลการเรียนเท่ากันมีพัฒนาจริยธรรมแตกต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเรียน

รายวิชาจริยศาสตร์กับนักศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่เรียนรายวิชานั้น นักศึกษาพัฒนาด้านจริยธรรมได้ดีกว่ารายวิชาการศึกษา หลังจากวิชาจริยศาสตร์ศึกษามาใช้ในห้องเรียนแล้ว นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมไม่เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน แต่นักศึกษาชายที่เรียนวิชาแตกต่างกันมีพัฒนาจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนนักเรียนหญิงมีระดับการพัฒนาจริยธรรมเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนรายวิชานี้แต่นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเอกต่างกัน มีการพัฒนาจริยธรรมหลังจากเรียนแล้วไม่แตกต่างกัน

Marsden (2006) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในด้านความปลอดภัยทางสิ่งแวดล้อมและความมีระเบียบของเด็กยากจนในโรงเรียนทางทิศใต้ของแคลิฟอร์เนีย โดยทำการเก็บกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 256 คน ใน 10 โรงเรียน ซึ่งพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ความสะดวกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันกับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จของนักเรียน แต่พฤติกรรมของนักเรียนที่ยากจนจะมีบทบาทที่สำคัญในการสนับสนุนในการรักษาระเบียบวินัยอย่างดี

Robinson. (2000 : 80 -A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูและระดับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการปฏิบัติการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของซินเดอร์ พาแวน ในโรงเรียน 15 แห่ง เพื่อแยกความพึงพอใจในงานครูโดยเลือกจากโรงเรียนแต่ละระดับโดยการสุ่ม พบว่า การเพิ่มการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลข้อมูลย้อนกลับสามารถเพิ่มความพึงพอใจในงานของครูระหว่างในโรงเรียนประถมศึกษา

Cruz (2000 : 81) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการทำงานของสังคมในการบริหารการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตครูได้รับความสนใจจากนักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายสาธารณะมาตรฐานทางวิชาชีพการกำหนดโปรแกรมใหม่ รูปแบบใหม่ของการประเมินผลเงินเดือนที่สูงขึ้นการลดบรรยากาศทำงานระบบราชการเป็นการพยายามนั่งเผชิญหน้ากับอาชีพการสอนซึ่งอยู่ในระยะของการปรับเปลี่ยนระบบดั่งเดิมที่เป็นรูปแบบของการตรวจสอบและการควบคุมถูกตั้งคำถามโดยผู้บริหาร และครูผู้สอนเช่นกัน นักวิชาการ นำเสนอวิธีการใหม่ที่เน้นไปที่ความต้องการพัฒนาของครูความซับซ้อนของการสอนและความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตในวิชาชีพ

โครงการดังกล่าว ครูซ เสนอว่า รูปแบบการทำงานของสังคมในการบริหารการศึกษาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานจากสมมติฐานที่ว่าการบริหารจัดการที่ดี ควรดำเนินการเป็นการเฉพาะบุคคลเน้นที่บุคคลที่รับบริการและผสมผสานในกระบวนการนำเสนอ ระหว่างสัปดาห์ของการประชุมปรึกษาหารือผู้รับการพัฒนาพบผู้บริหาร เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนสื่อที่เกี่ยวข้องทางการบริหารมีวิธีที่ดีอย่างไรจะช่วยให้ผู้รับการนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการความคิดใหม่ ๆ และบริบทการช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสนับสนุนให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและช่วยเหลือโดยคำนึงความรู้สึก ซึ่งมีผลต่อการทำงานของผู้รับการพัฒนา ผลของรูปแบบดังกล่าว พบว่า รูปแบบดังกล่าวที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์และเป็นที่พอใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการสอน ซึ่งได้รับการยอมรับในประสบการณ์การทำงานของเขา

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์จากแนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา โดยนำมากำหนดเป็นกรอบความคิดของการวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 12

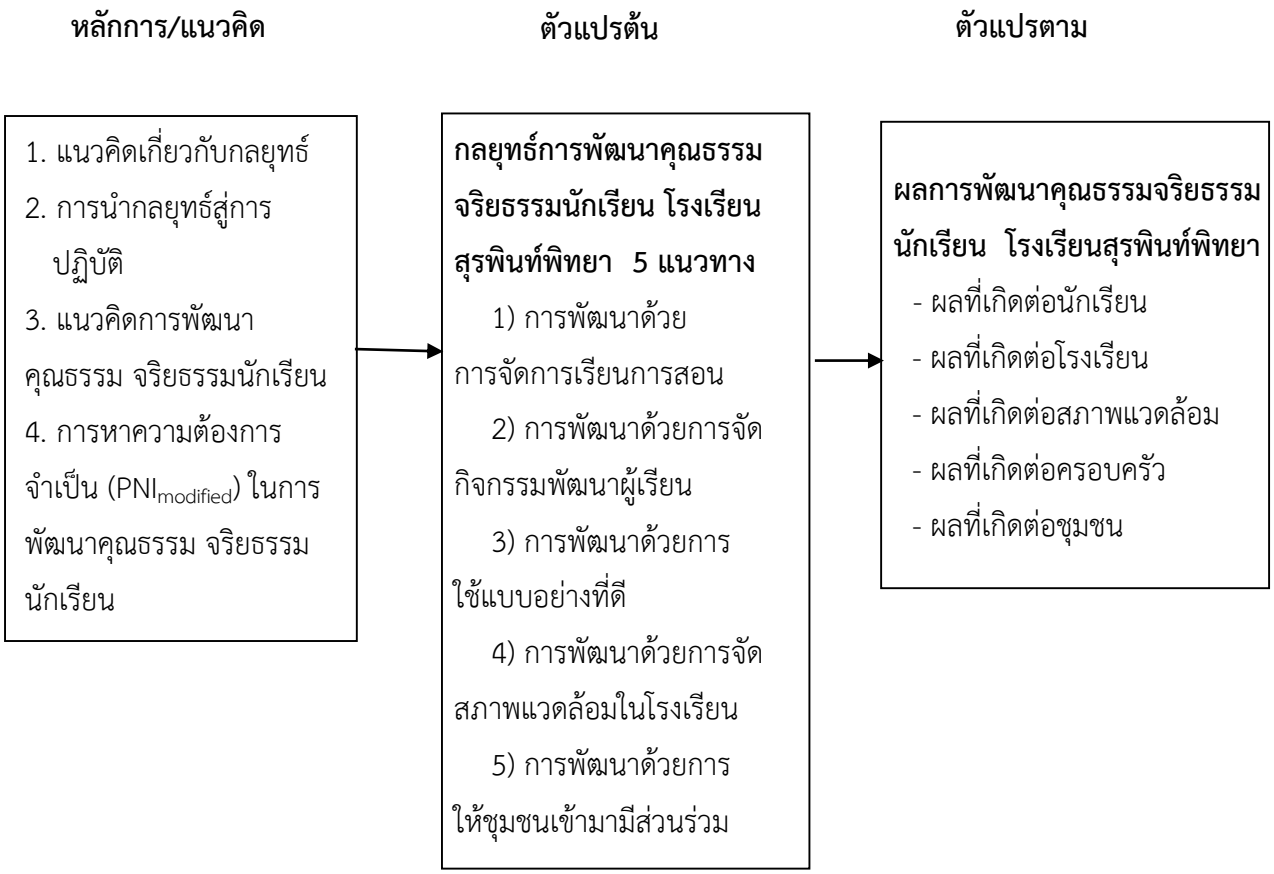

ภาพประกอบ 12 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

2. ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ และวิเคราะห์ข้อมูล (ศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนจากกลุ่มเป้าหมาย)

3. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1. ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
2. รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
3. ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อยืนยันองค์ประกอบ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1. การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียน และในระดับห้องเรียน ในรูปแบบของโครงการ / กิจกรรม

2. การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

3. การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

โดยผู้วิจัยได้แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 9 ขั้นตอน ตามภาพประกอบ 13 และรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอน	วิธีการดำเนินงาน	ผลที่ได้
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น		
ขั้นที่ 1 วิจัยเอกสาร	ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	กรอบแนวคิด
ขั้นที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	โดยการประเมินองค์ประกอบ	องค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
ขั้นที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา	โดยใช้แบบสอบถาม	สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา
ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน		
ขั้นที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์	สรุปข้อมูลจากขั้นที่ 3	ร่างกลยุทธ์ที่ 1
ขั้นที่ 2 วิพากษ์ เสนอแนะร่างกลยุทธ์ฯ	สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ร่างกลยุทธ์ที่ 2
ขั้นที่ 3 ประเมินร่างกลยุทธ์ที่ 2	- ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ - สรุปและนำเสนอกลยุทธ์	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

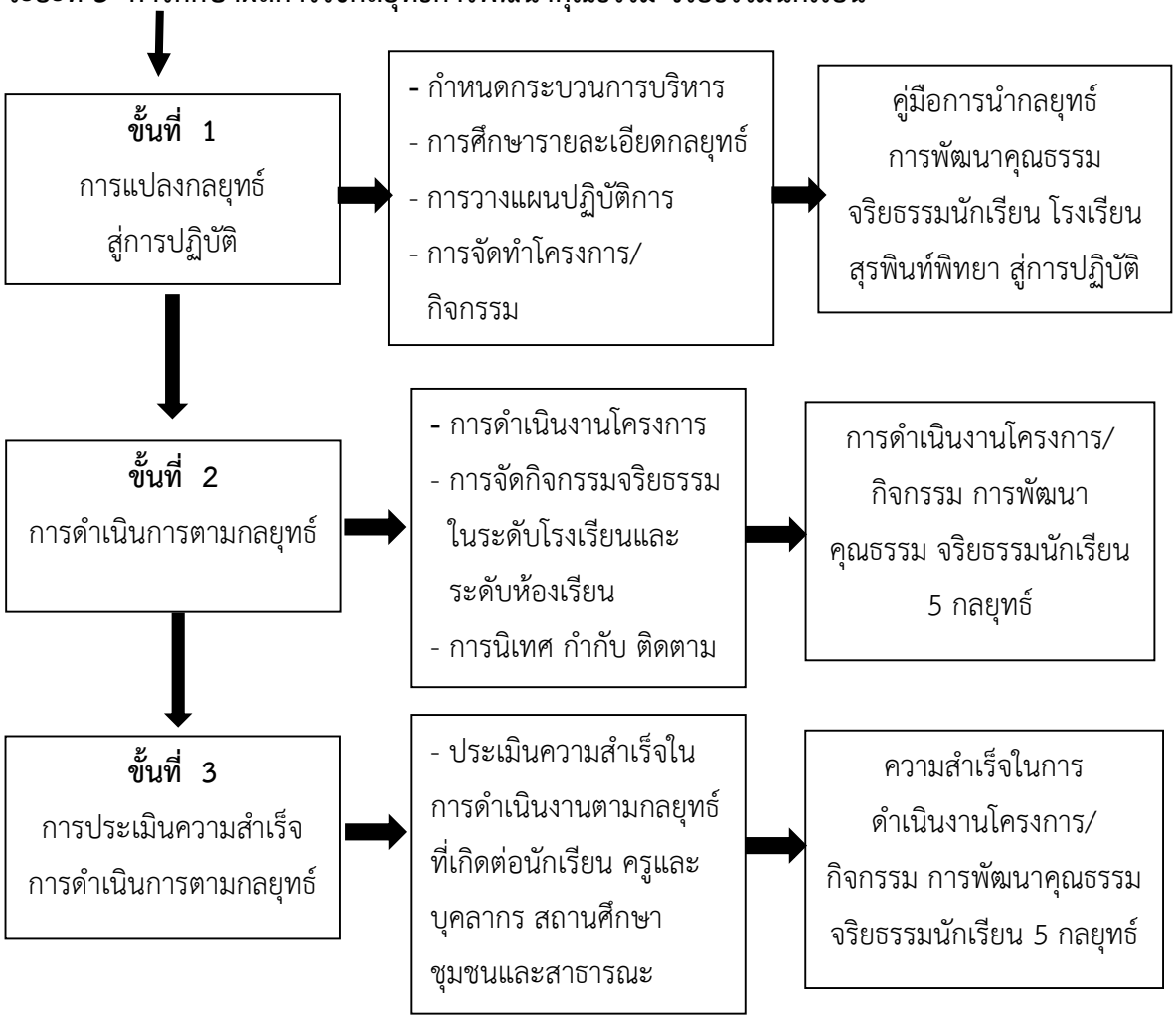

ภาพประกอบ 13 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

รายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียด ดังต่อไปนี้

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านมา โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากรองผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย แนวคิด หลักการเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้งในและต่างประเทศ

1.2.2 ศึกษาผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา 5 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนมีส่วนร่วม

1.2.3 ศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR) ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประจำปีการศึกษา 2559 – 2560 การสัมภาษณ์ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.2.4 นำเสนอข้อมูลต่อกลุ่มเป้าหมาย เพื่อการวิเคราะห์และกำหนดทิศทางในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยใช้เทคนิค SWOT (SWOT Analysis) วิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอก

1.3 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินองค์ประกอบ

1.4 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์ และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) สร้างแบบประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตามแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 5 แนวทาง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้แบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปเก็บข้อมูลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในปีการศึกษา 2561

3) นำแบบประเมินองค์ประกอบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดในภาคผนวก ก) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

4) เก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยแจ้งบันทึกข้อความ เชิญรองผู้อำนวยการ 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 12 คน ร่วมประชุมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

(2) ผู้วิจัยแจ้งเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 5 คน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จากโรงเรียนสุรพินท์พิทยา และเอกสารประกอบการประชุม ต่อผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านด้วยตนเอง

(3) ผู้วิจัยได้จัดประชุมวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในวันศุกร์ที่ 25 มกราคม 2562 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมดอกลำดวน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

(4) ดำเนินการประชุมวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

(5) ระหว่างการประชุมวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงและบันทึกวีดิทัศน์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระต่างๆ จากการประชุมเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและการกำหนดองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

(6) นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล จากการประชุมที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการกำหนดองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อนำเสนอต่อคณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณายืนยันองค์ประกอบและให้ข้อเสนอแนะอีกชั้นหนึ่ง

5) วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อกำหนดองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไของค์ประกอบกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในแต่ละด้านให้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ องค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในปีการศึกษา 2559 - 2560

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ รายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 3086 คน เป็นผู้บริหาร 5 คน ครูและบุคลากร จำนวน 100 คน นักเรียน จำนวน 1483 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1483 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 577 คน จากนั้นใช้การสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการนำประชากรมาแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามระดับชั้น เลือกสุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มและสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 243 คน รายละเอียดดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารสถานศึกษา	5	4
ครูและบุคลากร	100	80
นักเรียน	1,483	243
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	7
ผู้ปกครองนักเรียน	1,483	243
รวม	**3,086**	**577**

1.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

การจัดทำแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

(1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

(2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.3 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย 1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การใช้แบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 2. คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ วินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2) นำประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด โดยใช้นิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ศึกษาเป็นหลักในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา ได้จำนวนแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 80 ข้อ จำแนกตามแนวทางการพัฒนาได้ ดังนี้

(1) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 24 ข้อ

(2) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 16 ข้อ

(3) การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี จำนวน 15 ข้อ

(4) การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 14 ข้อ

(5) การพัฒนาด้วยการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 11 ข้อ

1.4 ตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ร่วมตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมของคำถามและความชัดเจนของการใช้ภาษา การตรวจสอบพิจารณาตามแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ 3 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินว่าประเด็นต่าง ๆ ที่พิจารณามีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ หรือไม่เหมาะสม และใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) ของตามวิธีของ โรวิเนลลี่ และแฮมเบิลตัน (Rovinelli, R. J., &Hambleton, R. K., 1977; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงทางเนื้อหามากกว่า 0.50 ในงานวิจัยนี้มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน การวิจัย การวัดผลและประเมินผล

2) มีประสบการณ์เป็นนักบริหารการศึกษาในระดับนโยบาย

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

(1) นายสำเริง บุญโต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33

(2) ดร.รวิชญุฒน์ ทองแม้น ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

(3) ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

(4) นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

(5) นางทัศนีย์ อุ่นสมัย ผู้ประสานงานครูอาสา ศูนย์อบรมเยาวชน ประจำจังหวัดสุรินทร์

จากนั้นจึงนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 50 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูและบุคลากร 20 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 20 คน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถาม เท่ากับ 0.98

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์และแปลข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยาโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายโดยการกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เป็นประเด็นที่มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เป็นประเด็นที่มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เป็นประเด็นที่มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เป็นประเด็นที่มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เป็นประเด็นที่มีการปฏิบัติจริง/มีสภาพที่พึงประสงค์ในระดับน้อยที่สุด

3. ประเมินความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses) มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลังประเมินความแตกต่างเป็นวิธีที่หาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (I-D) แล้วหารด้วยค่าของสภาพที่พึงประสงค์ (D) ซึ่งควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ระยะที่ 2 การสร้างและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

การวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินกลยุทธ์

แต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (ฉบับที่ 1) โดยผู้วิจัย โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ เป้าประสงค์ มาตรการและตัวชี้วัด

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ร่างที่ 1 เพื่อนำเสนอขอความเห็นชอบและตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียด ดังต่อไปนี้

เป็นการเสนอร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (ฉบับที่ 1) โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิมีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นการนำผลการสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุง แก้ไขให้ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1) ในการสนทนากลุ่มมีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาในระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการกำกับ ดูแลงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในระดับนโยบาย

(2) เป็นผู้บริหารระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

(3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

(4) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูและบุคลากรในโรงเรียนคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 3 คน

2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ที่เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้

(1) นายสำเริง บุญโต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ระดับนโยบาย

(2) นางสุเนตร ขวัญดำ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ระดับนโยบาย

(3) นายบุญชาย โซยรัมย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ระดับนโยบาย

(4) นายพินิจ ดลเสมอ ข้าราชการบำนาญ นิเทศอาสาโรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

(5) นายทองสุข รวยสูงเนิน ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

(6) ดร.วิชัย กันหาชน ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

(7) นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา

(8) ดร.ภูษิต ผาสุก ครูชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา

(9) นายสุกัน เทียนทอง ครูเชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษา

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยนำหนังสือเรียนเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่มจากโรงเรียนสุรพินท์พิทยา และเอกสารประกอบร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านด้วยตนเอง

2) ผู้วิจัยได้จัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมดอกลำดวนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

3) ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มเป็นการกำหนดประเด็นสำหรับการประเมินและตรวจสอบร่างกลยุทธ์ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้มีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ

4) ระหว่างการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงและบันทึกวีดิทัศน์เกี่ยวกับเนื้อหาสาระต่างๆ จากการประชุมเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

5) นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จากการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะอีกชั้นหนึ่ง

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปประเด็นสำคัญเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ผ่านความเห็นชอบและตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์

1. กิจกรรมการวิจัย

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สรุปและนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.1 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาประเด็นสำคัญจากกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2) จัดทำแบบประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อคำถามการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีข้อมัธยฐานไม่ต่ำกว่า 3.5 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.5

(1) การวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range)

(1.1) การคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญรายข้อโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่ามัธยฐาน	ความหมาย
4.51–5.00	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก
2.51–3.50	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย
1.00–1.50	หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

(1.2) การคำนวณค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) จากคำตอบของผู้เชี่ยวชาญรายข้อ เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกันของคำตอบโดยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range)	ความหมาย
0.01-0.99	คำตอบผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันสูงมาก
1.00-1.99	คำตอบผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันสูง
2.00-2.99	คำตอบผู้เชี่ยวชาญ มีความสอดคล้องกันต่ำ
3.00 ขึ้นไป	คำตอบผู้เชี่ยวชาญ ไม่มีความสอดคล้อง

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

การวิจัยในระยะที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

แต่ละขั้นตอน มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติ

1. กิจกรรมการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการกำหนดกระบวนการบริหารจัดการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน การศึกษารายละเอียดของมาตรการและตัวชี้วัดตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อนำสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน และดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1.2 กระตุ้นการสร้างความตระหนักร่วมกันตลอดเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการจนถึงจุดสิ้นสุดของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1.3 ปลูกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชา มาถ่ายทอดให้นักเรียน ครู และบุคลากร เพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”

1.4 สร้างความตระหนักโดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาลรวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

1.5 สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยการเชิญประชุมและประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1.6 จัดประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเหตุผลของการสร้างความตระหนัก

2. จัดทำโครงการ / กิจกรรมที่สอดคล้องกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 46 โครงการ ดังนี้

2.1 โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 โครงการ

2.2 โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 12 โครงการ

2.3 โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี จำนวน 7 โครงการ

2.4 โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 9 โครงการ

2.5 โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 10 โครงการ

3. ผลลัพธ์การวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ คู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่พัฒนาขึ้น

การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการ ดังนี้

1. เครื่องมือในการวิจัย

การใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

1.1 คู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สู่การปฏิบัติ

1.2 แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร นักเรียนที่มีต่อการดำเนินการตามกลยุทธ์คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 การใช้คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูและบุคลากร 100 คน รวม 104 คน

2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูและบุคลากร 100 คน รวม 104 คน

2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความพึงพอใจการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 4 คน ครูและบุคลากร 100 คน และนักเรียน จำนวน 1483 คน รวมทั้งสิ้น 1578 คน

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. คู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการเขียนคู่มือจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 ดำเนินการจัดทำคู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สู่การปฏิบัติ

1.3 นำคู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สู่การปฏิบัติที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมด้านเอกสาร และภาษาที่ใช้

1.4 ผู้วิจัยจัดพิมพ์คู่มือการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 สู่การปฏิบัติตามโครงการ / กิจกรรม ในระดับโรงเรียนและในระดับห้องเรียนต่อไป

2. แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert Scale Type) (Best & Kahn, 1993, p. 246-250) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questions)

จากนั้นจึงนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร และนักเรียน โรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 50 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูและบุคลากร 17 คน และนักเรียน จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert Scale Type) (Best & Kahn, 1993, p. 246-250) ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questions)

4. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคอร์ท (Likert Scale Type) (Best & Kahn, 1993, p. 246-250) ซึ่งมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questions)

จากนั้นจึงนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร โรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ครูและบุคลากร 27 คน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

จุดมุ่งหมายของการดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลสำเร็จหลังจากการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการใช้แบบสอบถาม มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 3.1 การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในเชิงประจักษ์

1. แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการศึกษาเอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เพื่อการสรุปผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสรุปผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยผู้รับผิดชอบโครงการ / กิจกรรม แล้วนำเสนอผลการดำเนินงานแต่ละโครงการ / กิจกรรม ในรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประจำปี (SAR)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3.2 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้แบบสอบถาม

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้แบบสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมนักเรียนเก่าสุรพินท์พิทยา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) คณะละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อการประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ดังนี้

ตอนที่ 1 การประเมินความถูกต้อง (Correct) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) และความพึงพอใจ (be satisfied) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ มาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ น้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม / ความเป็นไปได้ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพัฒนากลยุทธ์ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ต่อเนื่องเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended Form)

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามเพื่อการประเมิน

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความสอดคล้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความพึงพอใจ ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) เพื่อพิจารณาความถูกต้องตามเนื้อหาและความครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา

จากนั้นจึงนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ปกครองนักเรียน สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 จำนวน 30 คน จำแนกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 คน สมาคมผู้ปกครองนักเรียน 10 คน และสมาคมศิษย์เก่า 10 คน เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ออกจากโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อีกครั้งทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ประเมินผลสำเร็จในการดำเนินการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อการประเมินกลยุทธ์ พร้อมแนบเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา ส่งทางไปรษณีย์พร้อมซองเปล่าติดแสตมป์จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย ไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

3.4 ผู้วิจัยติดตาม รวบรวมแบบสอบถามที่ส่งคืนมาทางไปรษณีย์ให้ได้จำนวนตามที่ต้องการและนำมาตรวจสอบความถูกต้องของการตอบเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้านความสอดคล้องเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเป็นประโยชน์ (Utility) และความพึงพอใจ (be satisfied) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ความหมายข้อมูล ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 105)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความเหมาะสม /ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ / ความพึงพอใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความเหมาะสม /ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ / ความพึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความเหมาะสม /ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ / ความพึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความเหมาะสม /ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ / ความพึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความเหมาะสม /ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ / ความพึงพอใจ น้อยที่สุด

โดยกลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ย (μ) $\geq$ 23.50 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) $\leq$ 1.00 แสดงว่ากลยุทธ์นั้นมีความสอดคล้องเหมาะสม / ความเป็นไปได้ /ความเป็นประโยชน์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) มีความพึงพอใจ

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.2.1 ร้อยละ (Percentage) จากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

F แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.2.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ($\overline{X}$) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 105)

$$\mu, \overline{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\mu, \overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

3.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 106)

$$\sigma, S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ,S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของแต่ละคน

N แทน จำนวนคะแนนหรือจำนวนคนทั้งหมด

Σ แทน ผลรวม

3.2.4 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของ Lovett (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k\sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1)\sum (X_i - C)^2}$$

เมื่อ r_{cc} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

K แทน จำนวนข้อสอบ

X_i แทน คะแนนของแต่ละคน

C แทน คะแนนเกณฑ์การผ่านหรือจุดตัดของแบบทดสอบ

3.2.5 จัดลำดับความสำคัญของค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Priority Needs Index; $PNI_{modified}$) และในกรณีที่ค่า $PNI_{modified}$ เท่ากันจะพิจารณาจากค่า $PNI_{modified}$ ประกอบค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

ค่า $PNI_{modified}$ = (I-D)/D

เมื่อ I = สภาพที่พึงประสงค์

D = สภาพปัจจุบัน

3.2.6 การคำนวณค่ามัธยฐาน

$$Mdn = \frac{N+1}{2}$$

เมื่อ *Mdn* คือ ค่ามัธยฐาน

N คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานของการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม และแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และทำการสังเคราะห์เป็นกรอบในการศึกษา จากแนวคิดของกรมวิชาการ, สิริรัตน์ เพ็งบุตร, คะนึงนิจ พุ่มพวง, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สุธิดา บัวคีรี, สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, มณีรัตน์ ปิ่นวิเศษ, กำแหง จิตตะมาก, สุภาพร สุขสวัสดิ์, วิไลวรรณ สาลาสุตา, สุระ อ่อนแพง, ซึ่งสรุปสาระสำคัญจากการศึกษาวิเคราะห์ ได้ดังนี้

1. การสังเคราะห์แนวคิดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ 4 ด้าน ประกอบด้วย

1) วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของหน่วยงาน ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นให้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้เกิดความสงบสุขของตนเองและส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีงามของบุคคล

2) ความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

3) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

4) จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติ ด้วยการเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ที่ไม่ใช่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

2. การสังเคราะห์แนวคิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 5 แนวทาง ประกอบด้วย

1) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถจัดทำได้ 2 แนวทาง คือ จัดการเรียนการสอนโดยตรงและการสอนจริยธรรมโดยอ้อม โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

2) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3) การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยาวาจา และจริยธรรมที่เหมาะสม โดยให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนรุ่นพี่และพ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

4) การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจติดไว้ตามสถานที่ต่างๆในโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน มีการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีการจัดห้องจริยศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

5) การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หรือจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนดีมีคุณธรรม

จริยธรรมที่สังคมและประเทศชาติต้องการ โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ และวิเคราะห์ข้อมูล

ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผลการประเมินองค์ประกอบคุณธรรมที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วย วินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ และผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านวินัย ควรปลูกฝังวินัยตั้งแต่วัยเด็กเพื่อให้เกิดเป็นนิสัยติดตัวไปเป็นผู้ใหญ่และเป็นแบบอย่างที่ดีให้คนรุ่นต่อ ๆ ไป

2) ด้านความรับผิดชอบ ควรประสานกับผู้ปกครองร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน

3) ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ควรมีแรงจูงใจโดยการยกย่อง ชมเชยหรือให้รางวัลนักเรียนที่ทำงานเสร็จตามกำหนดหรือก่อนกำหนด

4) ด้านจิตสาธารณะ ควรรายงานผลและชื่นชมจากผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนหน้าเสาธง เพื่อกระตุ้นนักเรียนคนอื่นให้อยากทำความดี

ผลการประเมินองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย

ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ฝึกการเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง

2) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมที่ช่วยเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ช่วยเสริมสร้าง วินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ควรยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียนในระดับชั้นเรียนและในที่ประชุมทุกครั้งที่มีโอกาส จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการทำงานให้สำเร็จมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นักเรียนทำ

3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนรุ่นพี่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ ยกย่องและเชิดชูครูนักเรียนและผู้ปกครองที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมุมความรู้ ป้ายนิเทศ รวมถึงทำแผ่นป้ายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ ควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุง ดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรอำนวยความสะดวกในด้านอุปกรณ์ วัสดุต่าง ๆ เมื่อมีการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

5) การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรเชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักเรียน ติดต่อประสานกับชุมชนในการให้ความร่วมมือกวดขันดูแลบุตรหลาน ควรให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ควรจัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบของโรงเรียน และดูแลเรื่องวินัยนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา และวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน ปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
- ผู้บริหารสถานศึกษา	4	0.69
- ครูและบุคลากร	80	13.86
- นักเรียน	243	42.12
- กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	7	1.21
- ผู้ปกครองนักเรียน	243	42.12
รวม	**577**	**100.00**

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.69 ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 13.86 นักเรียน จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 42.12 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.21 และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 42.12

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 577 ชุด มาวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (n = 577)

	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	3.04	0.70	ปานกลาง	(4)
2	การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.05	0.72	ปานกลาง	(3)
3	การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	3.06	0.75	ปานกลาง	(2)
4	การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.07	0.72	ปานกลาง	(1)
5	การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	3.00	0.77	ปานกลาง	(5)
	รวม	**3.04**	**0.73**	**ปานกลาง**	**-**

จากตาราง 12 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.04,S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($\overline{X}$ =3.07,S.D.= 0.72) รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ($\overline{X}$ =3.06, S.D.= 0.75) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.05, S.D.= 0.72) และการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =3.04, S.D.= 0.70) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ($\overline{X}$ =3.00,S.D.= 0.77)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน (n = 557)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	**สภาพปัจจุบัน**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.27	0.80	ปานกลาง	1
2)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.00	0.88	ปานกลาง	15
3)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.03	0.93	ปานกลาง	14
4)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	3.04	0.84	ปานกลาง	13
5)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.94	0.92	ปานกลาง	19
6)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน	3.14	1.01	ปานกลาง	5

ตาราง 13 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
7)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.06	0.93	ปานกลาง	11
8)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.05	0.75	ปานกลาง	12
9)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.25	0.72	ปานกลาง	2
10)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	2.84	0.91	ปานกลาง	24
11)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.99	0.95	ปานกลาง	16
12)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน	2.89	0.93	ปานกลาง	21
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
13)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.14	0.78	ปานกลาง	5
14)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.07	0.87	ปานกลาง	10
15)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.09	0.79	ปานกลาง	8

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
16) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	3.16	0.93	ปานกลาง	4
17) กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	3.21	0.66	ปานกลาง	3
18) มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน	2.85	1.01	ปานกลาง	23
4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
19) จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	2.87	1.02	ปานกลาง	22
20) กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	2.93	0.90	ปานกลาง	20
21) กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.08	0.79	ปานกลาง	9
22) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น	3.12	0.69	ปานกลาง	7
23) กำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.95	0.86	ปานกลาง	18
24) มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ	2.99	0.81	ปานกลาง	16
รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	**3.04**	**0.86**	**ปานกลาง**	-

จากตาราง 13 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.04,S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($\overline{X}$ =3.27, S.D.= 0.80) รองลงมาคือ กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.25, S.D.= 0.72) และกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น ($\overline{X}$ =3.21, S.D.= 0.66) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น ($\overline{X}$ =2.84, S.D.= 0.91)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**สภาพปัจจุบัน**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.00	1.03	ปานกลาง	11
2)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	2.97	0.84	ปานกลาง	13
3)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.04	0.84	ปานกลาง	8
4)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.11	0.83	ปานกลาง	4

ตาราง 14 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.02	0.84	ปานกลาง	10
6)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	2.88	0.87	ปานกลาง	16
7)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.09	0.80	ปานกลาง	6
8)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.05	0.88	ปานกลาง	7
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	3.13	0.78	ปานกลาง	3
10)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	3.16	0.81	ปานกลาง	2
11)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	2.96	0.84	ปานกลาง	14
12)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	2.95	0.87	ปานกลาง	15
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
13)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.10	0.77	ปานกลาง	5
14)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.28	0.80	ปานกลาง	1

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
15)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.00	0.88	ปานกลาง	11
16)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.03	0.94	ปานกลาง	9
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**3.05**	**0.85**	**ปานกลาง**	**-**

จากตาราง 14 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.05,S.D.= 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.28,S.D.= 0.80) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.16,S.D.= 0.81) และจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.13,S.D.= 0.78) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =2.88,S.D.= 0.87)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี (n = 577)

ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี		สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง	2.93	0.88	ปานกลาง	15
2)	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม	3.06	0.81	ปานกลาง	8

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	สภาพปัจจุบัน			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
3) ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.33	0.72	ปานกลาง	1
4) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.16	0.83	ปานกลาง	2
2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	3.08	0.88	ปานกลาง	7
6) ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	2.96	0.91	ปานกลาง	13
7) ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.09	0.83	ปานกลาง	6
8) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.13	0.78	ปานกลาง	4
3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.00	0.87	ปานกลาง	11
10) ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.03	0.99	ปานกลาง	10

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	สภาพปัจจุบัน			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
11) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.12	0.86	ปานกลาง	5
4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ	3.04	0.84	ปานกลาง	9
13) ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	2.94	0.92	ปานกลาง	14
14) ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	3.15	1.01	ปานกลาง	3
15) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ	3.00	1.03	ปานกลาง	11
รวมด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	**3.07**	**0.88**	**ปานกลาง**	**-**

จากตาราง 15 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดีโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.07,S.D.= 0.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ($\overline{X}$ =3.33,S.D.= 0.72) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ($\overline{X}$ =3.16,S.D.= 0.83) และส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ ($\overline{X}$ =3.15,S.D.= 1.01) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ($\overline{X}$ =2.93,S.D.= 0.88)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	**สภาพปัจจุบัน**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. ด้านการพัฒนาวินัย				
1)	จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	3.14	0.83	ปานกลาง	5
2)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง	3.16	0.78	ปานกลาง	4
3)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง	3.10	0.88	ปานกลาง	8
4)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง โดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.13	0.87	ปานกลาง	6
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	3.07	0.84	ปานกลาง	9
6)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.64	0.75	มาก	1
7)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.34	0.88	ปานกลาง	2
8)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.20	0.87	ปานกลาง	3

ตาราง 16 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน	2.78	0.92	ปานกลาง	13
10)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน	2.66	0.91	ปานกลาง	14
11)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.00	0.81	ปานกลาง	11
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	2.97	0.84	ปานกลาง	12
13)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ	3.04	0.84	ปานกลาง	10
14)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.11	0.83	ปานกลาง	7
รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		**3.10**	**0.85**	**ปานกลาง**	**-**

จากตาราง 16 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.10,S.D.= 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ($\overline{X}$ =3.64,S.D.= 0.75) รองลงมาคือ จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ($\overline{X}$ =3.34,S.D.= 0.88) และจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ ($\overline{X}$ =3.20,S.D.= 0.87) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน ($\overline{X}$ =2.66,S.D.= 0.91)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**สภาพปัจจุบัน**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน	2.89	0.87	ปานกลาง	10
2)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	2.81	0.92	ปานกลาง	11
3)	จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน	3.04	0.85	ปานกลาง	5
4)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.00	0.89	ปานกลาง	7
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	3.07	0.89	ปานกลาง	3
6)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ	3.17	0.84	ปานกลาง	1
7)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	3.14	0.75	ปานกลาง	2

ตาราง 17 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
8) เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่	2.92	0.84	ปานกลาง	8
9) จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.02	0.88	ปานกลาง	6
4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
10) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	2.92	0.89	ปานกลาง	8
11) เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ เช่น การระดมทุนในการพัฒนาการศึกษา ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน	3.06	0.82	ปานกลาง	4
รวมด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**3.00**	**0.86**	**ปานกลาง**	

จากตาราง 17 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.00,S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาการประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ ($\overline{X}$ =3.17,S.D.= 0.84) รองลงมาคือจัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.14,S.D.= 0.75) และเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.07,S.D.= 0.89) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ($\overline{X}$ =2.81,S.D.= 0.92)

3. ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 334 ชุด มาวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผลปรากฏ ดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (n = 577)

	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	**สภาพที่พึงประสงค์**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1	การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.58	มาก	(1)
2	การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.01	0.62	มาก	(2)
3	การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	4.01	0.61	มาก	(2)
4	การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.98	0.63	มาก	(5)
5	การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.01	0.66	มาก	(2)
	รวม	**4.02**	**0.62**	**มาก**	**-**

จากตาราง 18 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.02,S.D.= 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.08, S.D.= 0.58) รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.01, S.D.= 0.62) การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ($\overline{X}$ =4.01, S.D.= 0.61) และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ($\overline{X}$ =4.01, S.D.= 0.66) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($\overline{X}$ =3.98, S.D.= 0.63)

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพที่พึงประสงค์			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.16	0.75	มาก	6
2)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.19	0.67	มาก	2
3)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.18	0.66	มาก	4
4)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น	4.12	0.72	มาก	8
5)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	4.04	0.73	มาก	15
6)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน	4.04	0.76	มาก	15
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
7)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.01	0.82	มาก	20
8)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.95	0.85	มาก	24
9)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.05	0.80	มาก	13

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพที่พึงประสงค์			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
10) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น	4.07	0.79	มาก	10
11) กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	4.02	0.76	มาก	18
12) มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน	3.99	0.79	มาก	23
3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
13) จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.07	0.73	มาก	10
14) กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.01	0.72	มาก	20
15) กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.00	0.75	มาก	22
16) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	4.02	0.76	มาก	18
17) กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	4.05	0.67	มาก	13

ตาราง 19 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน		สภาพที่พึงประสงค์			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
18)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.72	มาก	10
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
19)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.11	0.74	มาก	9
20)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.04	0.69	มาก	15
21)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.21	0.74	มาก	1
22)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	4.19	0.69	มาก	2
23)	กำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธีเช่น กรณีตัวอย่างการใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	4.18	0.68	มาก	4
24)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ	4.14	0.69	มาก	7
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	**4.08**	**0.74**	**มาก**	**-**

จากตาราง 19 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.08,S.D.= 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.21,S.D.= 0.74) รองลงมาคือ กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.19,S.D.= 0.67) และจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น ($\overline{X}$ =4.19,S.D.= 0.69) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.95,S.D.= 0.85)

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**สภาพที่พึงประสงค์**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	4.01	0.74	มาก	11
2)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	4.02	0.74	มาก	9
3)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	4.08	0.76	มาก	4
4)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	4.12	0.74	มาก	1
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.93	0.80	มาก	15
6)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.61	0.84	มาก	16
7)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	4.04	0.74	มาก	7
8)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม	4.02	0.72	มาก	9

และประเทศชาติให้กับผู้เรียน

ตาราง 20 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพที่พึงประสงค์			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	4.04	0.70	มาก	7
10)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	4.00	0.74	มาก	13
11)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	4.01	0.73	มาก	11
12)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	3.97	0.82	มาก	14
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
13)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.10	0.74	มาก	2
14)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.09	0.76	มาก	3
15)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.07	0.73	มาก	5
16)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.06	0.73	มาก	6
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	**4.01**	**0.75**	**มาก**	**-**

จากตาราง 20 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.01,S.D.= 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.12,S.D.= 0.74) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

($\overline{X}$ =4.10,S.D.= 0.74) และจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.09,S.D.= 0.76) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.61,S.D.= 0.84)

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	**สภาพที่พึงประสงค์**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง	4.03	0.72	มาก	6
2)	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม	4.04	0.72	มาก	5
3)	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.96	0.72	มาก	11
4)	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	4.09	0.70	มาก	2
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	4.03	0.72	มาก	6
6)	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	4.00	0.73	มาก	9

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	สภาพที่พึงประสงค์			
	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
7) ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.88	0.74	มาก	15
8) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.94	0.79	มาก	14
3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.98	0.80	มาก	10
10) ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.95	0.80	มาก	12
11) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.95	0.76	มาก	12
4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ	4.09	0.74	มาก	2
13) ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	4.11	0.70	มาก	1
14) ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	4.02	0.70	มาก	8
15) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ	4.07	0.70	มาก	4
รวมด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	**4.01**	**0.74**	**มาก**	**-**

จากตาราง 21 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี โดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.01,S.D.= 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ ($\overline{X}$=4.11,S.D.= 0.70) รองลงมาคือ จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม ($\overline{X}$=4.09,S.D.= 0.70) และผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ ($\overline{X}$=4.09,S.D.= 0.74) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและสังคม ($\overline{X}$=3.88,S.D.= 0.74)

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	**สภาพที่พึงประสงค์**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	4.07	0.76	มาก	1
2)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง	3.92	0.79	มาก	11
3)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง	3.83	0.79	มาก	14
4)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเองโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.87	0.85	มาก	13
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	4.02	0.75	มาก	4
6)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้าง ให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.89	0.73	มาก	12

ตาราง 22 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	สภาพที่พึงประสงค์			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
7)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.99	0.75	มาก	7
8)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	4.00	0.73	มาก	6
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน	3.96	0.74	มาก	10
10)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน	3.98	0.82	มาก	9
11)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	4.02	0.79	มาก	4
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	3.99	0.71	มาก	7
13)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	4.03	0.71	มาก	3
14)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	4.04	0.77	มาก	2
รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		**3.97**	**0.76**	**มาก**	**-**

จากตาราง 22 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=3.97,S.D.= 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน ($\overline{X}$=4.07,S.D.= 0.76) รองลงมาคือ จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียน

มีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ ($\overline{X}$ =4.04,S.D.= 0.77) และจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ ($\overline{X}$ =4.03,S.D.= 0.71) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง ($\overline{X}$ =3.83,S.D.= 0.79)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (n = 577)

	ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**สภาพที่พึงประสงค์**			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน	3.99	0.77	มาก	7
2)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	4.00	0.75	มาก	5
3)	จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน	3.84	0.75	มาก	11
4)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	4.07	0.76	มาก	2
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	4.00	0.73	มาก	5

ตาราง 23 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	สภาพที่พึงประสงค์			
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
6)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ	4.06	0.74	มาก	3
7)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	4.12	0.75	มาก	1
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
8)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่	3.99	0.74	มาก	7
9)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.05	0.78	มาก	4
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
10)	ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.99	0.78	มาก	7
11)	เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ เช่น การระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือดูแลสาธารณสมบัติของโรงเรียน	3.94	0.78	มาก	10
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**4.00**	**0.76**	**มาก**	**-**

จากตาราง 23 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.00,S.D.= 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมให้ครู

ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน ($\overline{X}$=4.12,S.D.= 0.75) รองลงมาคือจัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ($\overline{X}$=4.07,S.D.= 0.76) และเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ ($\overline{X}$=4.06,S.D.= 0.74) ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน ($\overline{X}$=3.84,S.D.= 0.75)

4. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 577 ชุด มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา การระบุค่าเป้าหมาย ความเป็นไปได้หรือเป้าหมายแบบปกติ (โอกาสความสำเร็จร้อยละ 50) หรือระบุค่าเป้าหมายแบบท้าทาย (โอกาสความสำเร็จน้อยกว่าร้อยละ 50) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยระบุค่าเป้าหมายแบบท้าทาย (โอกาสความสำเร็จน้อยกว่าร้อยละ 50) ผลปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ประเมินความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวม

	การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	**สภาพปัจจุบัน**	**สภาพที่พึงประสงค์**	$PNI_{modified}$	**ลำดับ**
1	การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	3.04	4.08	0.35	(1)
2	การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.05	4.01	0.32	(3)
3	การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	3.06	4.01	0.31	(4)
4	การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	3.07	3.98	0.30	(5)
5	การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	3.00	4.01	0.34	(1)
	รวม	**3.04**	**4.02**	**0.32**	**-**

จากตาราง 24 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI_{modified}$= 0.34 รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified}$= 0.32 และการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI_{modified}$= 0.31 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มี PNI ต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $PNI_{modified}$= 0.30

ตาราง 25 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	**สภาพปัจจุบัน**	**สภาพที่พึงประสงค์**	$PNI_{modified}$	**ลำดับ**
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.27	4.16	0.27	21
2)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.00	4.19	0.39	6
3)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.03	4.18	0.40	5
4)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	3.04	4.12	0.35	12
5)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.94	4.04	0.37	9
6)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน	3.14	4.04	0.29	17

ตาราง 25 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
7)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.06	4.01	0.31	15
8)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.05	3.95	0.29	17
9)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.25	4.05	0.24	24
10)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ ไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	2.84	4.07	0.43	2
11)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.99	4.02	0.34	13
12)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน	2.89	3.99	0.38	7
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
13)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.14	4.07	0.29	17
14)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.07	4.01	0.30	16

ตาราง 25 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
15)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.09	4.00	0.29	17
16)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	3.16	4.02	0.27	21
17)	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธีเช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	3.21	4.05	0.26	23
18)	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน	2.85	4.07	0.49	1
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
19)	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	2.87	4.11	0.43	2
20)	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	2.93	4.04	0.37	9
21)	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.08	4.21	0.36	11
22)	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	3.12	4.19	0.34	13

ตาราง 25 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
23) กำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	2.95	4.18	0.42	4
24) มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ	2.99	4.14	0.38	7
รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน	**3.04**	**4.08**	**0.34**	**-**

จากตาราง 25 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนโดยรวม $PNI_{modified}$= 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.49 รองลงมาคือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น และจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีค่า $PNI_{modified}$= 0.43 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือ กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มีค่า $PNI_{modified}$= 0.24

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกข้อที่มีค่ามีความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.34) มาจัดลำดับเพื่อเป็นมาตรการในการกำหนดเป็นกลยุทธ์เรียงลำดับ ดังนี้

มาตรการที่ 1 ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.49)

มาตรการที่ 2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น ($PNI_{modified}$ = 0.43)

มาตรการที่ 3 สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ($PNI_{modified}$ = 0.43)

มาตรการที่ 4 ครูมีรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น ($PNI_{modified}$ = 0.42)

มาตรการที่ 5 ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.40)

มาตรการที่ 6 ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.39)

มาตรการที่ 7 ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.38)

มาตรการที่ 8 ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$ = 0.38)

มาตรการที่ 9 ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น ($PNI_{modified}$ = 0.37)

มาตรการที่ 10 ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.37)

มาตรการที่ 11 ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.36)

มาตรการที่ 12 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น ($PNI_{modified}$ = 0.35)

มาตรการที่ 13 ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น ($PNI_{modified}$ = 0.35)

มาตรการที่ 14 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น ($PNI_{modified}$ = 0.34)

ตาราง 26 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.00	4.01	0.33	7
2)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	2.97	4.02	0.35	3
3)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารียุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.04	4.08	0.34	5
4)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.11	4.12	0.32	8
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.02	3.93	0.30	11
6)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	2.88	3.61	0.25	15
7)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.09	4.04	0.30	11

ตาราง 26 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
8)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3.05	4.02	0.31	10
	2. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	3.13	4.04	0.29	13
10)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	3.16	4.00	0.27	14
11)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	2.96	4.01	0.35	3
12)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	2.95	3.97	0.36	1
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
13)	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.10	4.10	0.32	8
14)	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.28	4.09	0.25	15
15)	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.00	4.07	0.36	1
16)	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3.03	4.06	0.34	5
รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		**3.05**	**4.01**	**0.32**	**-**

จากตาราง 26 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.36 รองลงมาคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.35 ตามลำดับส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือ จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียนและจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.25

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกข้อที่มีค่ามีความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ย ของด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.32) มาจัดลำดับเพื่อเป็นมาตรการในการกำหนดเป็นกลยุทธ์เรียงลำดับ ดังนี้

มาตรการที่ 1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.36)

มาตรการที่ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.36)

มาตรการที่ 3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.35)

มาตรการที่ 4 สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.35)

มาตรการที่ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.34)

มาตรการที่ 6 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.34)

มาตรการที่ 7 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.33)

มาตรการที่ 8 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.32)

มาตรการที่ 9 สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.32)

ตาราง 27 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

	ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	1.การพัฒนาวินัย				
1)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง	2.93	4.03	0.37	2
2)	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม	3.06	4.04	0.32	7
3)	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.33	3.96	0.18	15
4)	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.16	4.09	0.29	10
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	3.08	4.03	0.30	8
6)	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	2.96	4.00	0.35	4
7)	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.09	3.88	0.25	14

ตาราง 27 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
8)	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม	3.13	3.94	0.26	13
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.00	3.98	0.33	6
10)	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.03	3.95	0.30	8
11)	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	3.12	3.95	0.27	12
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12)	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ	3.04	4.09	0.35	4
13)	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	2.94	4.11	0.39	1
14)	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	3.15	4.02	0.28	11
15)	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ	3.00	4.07	0.36	3
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	**3.07**	**4.01**	**0.31**	**-**

จากตาราง 27 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดีโดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะมีค่า $PNI_{modified}$= 0.39 รองลงมาคือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเองมีค่า $PNI_{modified}$= 0.37 และจัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะมีค่า $PNI_{modified}$ = 0.36 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือ ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมมีค่า $PNI_{modified}$= 0.18

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกข้อที่มีค่ามีความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ($PNI_{modified}$=0.31) มาจัดลำดับเพื่อเป็นมาตรการในการกำหนดเป็นกลยุทธ์เรียงลำดับ ดังนี้

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$=0.39)

มาตรการที่ 2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ($PNI_{modified}$=0.37)

มาตรการที่ 3 จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$=0.36)

มาตรการที่ 4 ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ ($PNI_{modified}$=0.35)

มาตรการที่ 5 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$=0.35)

มาตรการที่ 6 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ ($PNI_{modified}$=0.33)

มาตรการที่ 7 ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม ($PNI_{modified}$=0.32)

ตาราง 28 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	3.14	4.07	0.29	8
2)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง	3.16	3.92	0.24	10
3)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง	3.10	3.83	0.23	11
4)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเองโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.13	3.87	0.23	11
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	3.07	4.02	0.31	6
6)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.64	3.89	0.07	14
7)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม	3.34	3.99	0.19	13
8)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.20	4.00	0.25	9

ตาราง 28 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	3. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
9)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน	2.78	3.96	0.42	2
10)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน	2.66	3.98	0.50	1
11)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.00	4.02	0.34	3
	4. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
12)	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	2.97	3.99	0.34	3
13)	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ	3.04	4.03	0.33	5
14)	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3.11	4.04	0.30	7
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน	**3.10**	**3.97**	**0.29**	**-**

จากตาราง 28 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยรวม $PNI_{modified}$= 0.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานมีค่า $PNI_{modified}$= 0.50 รองลงมาคือ จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานมีค่า $PNI_{modified}$= 0.42 และจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ และจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ

เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะมีค่า $PNI_{modified}$= 0.34 ตามลำดับส่วนข้อที่มี PNI ต่ำที่สุดคือ จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมมีค่า $PN_{modified}$I= 0.07

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกข้อที่มีค่ามีความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ย ของด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ($PNI_{modified}$=0.29) มาจัดลำดับเพื่อเป็นมาตรการในการกำหนดเป็นกลยุทธ์เรียงลำดับ ดังนี้

มาตรการที่ 1 สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน ($PNI_{modified}$=0.50)

มาตรการที่ 2 สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน ($PNI_{modified}$=0.42)

มาตรการที่ 3 สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ ($PNI_{modified}$=0.34)

มาตรการที่ 4 สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$=0.34)

มาตรการที่ 5 สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ ($PNI_{modified}$=0.33)

มาตรการที่ 6 สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.31)

มาตรการที่ 7 สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ ($PNI_{modified}$=0.30)

มาตรการที่ 8 สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.29)

ตาราง 29 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

	ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
	1. การพัฒนาวินัย				
1)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน	2.89	3.99	0.38	2
2)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	2.81	4.00	0.42	1
3)	จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน	3.04	3.84	0.26	11
4)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.00	4.07	0.36	5
	2. การพัฒนาความรับผิดชอบ				
5)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	3.07	4.00	0.30	8
6)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกันและร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ	3.17	4.06	0.28	10

ตาราง 29 (ต่อ)

	ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{modified}$	ลำดับ
7)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน	3.14	4.12	0.31	7
	5. การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน				
8)	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่	2.92	3.99	0.37	3
9)	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.02	4.05	0.34	6
	5. การพัฒนาจิตสาธารณะ				
10)	ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	2.92	3.99	0.37	3
11)	เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ เช่น การระดมทุนในการพัฒนาการศึกษา ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือดูแลสาธารณะสมบัติของโรงเรียน	3.06	3.94	0.29	9
	รวมด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**3.00**	**4.00**	**0.33**	**-**

จากตาราง 29 พบว่า ความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.42 รองลงมาคือ เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจง

นโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.38 และเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่และร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.37 ตามลำดับส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือ จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.26

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกข้อที่มีค่ามีความต้องการจำเป็นที่สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ เฉลี่ยของด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ($PNI_{modified}$=0.33) มาจัดลำดับเพื่อเป็นมาตรการในการกำหนดเป็นกลยุทธ์เรียงลำดับ ดังนี้

มาตรการที่ 1 เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ($PNI_{modified}$=0.42)

มาตรการที่ 2 เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน ($PNI_{modified}$=0.38)

มาตรการที่ 3 เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่ ($PNI_{modified}$=0.37)

มาตรการที่ 4 ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ($PNI_{modified}$=0.37)

มาตรการที่ 5 จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ($PNI_{modified}$=0.36)

มาตรการที่ 6 จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{modified}$=0.34)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ระยะที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผู้วิจัยได้ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (ฉบับที่ 1) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์ เป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัด ผลปรากฏดังตาราง 30

ตาราง 30 ร่างกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน	1. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน
	2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับ การเสริมสร้างความรับผิดชอบ ไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	2. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น
	3. สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3. โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับนักเรียน

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	4. ครูกำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี	4. ร้อยละของครูที่กำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี
	5. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	5. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
	6. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	6. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านวินัย
	7. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน	7. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านความรับผิดชอบ
	8. ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน	8. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ
	9. ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี	9. ร้อยละของครูที่กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ
	10. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	10. ร้อยละของครูที่กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	11. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	11. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
	12. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	12. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น
	13. ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี	13. ร้อยละของครูที่กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี
	14. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	14. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	1. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	2. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านจิตสาธารณะในกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
	3. สถานศึกษาสถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเองครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	3. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม
	4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	4. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมุ่งมั่นในการทำงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
	5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	5. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
	6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	6. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	7. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	7. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
	8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	8. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
	7. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	7. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว
	8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	8. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
	9. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	9. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
การใช้แบบอย่างที่ดีเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	1. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะให้กับรุ่นน้อง
	2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง	2. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง
	3. มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ	3. จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูให้เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ
	4. ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	4. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่
	5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ	5. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ
	6. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	6. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	7. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม	7. จำนวนนักเรียนนักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน	1. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน
	2. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิด ความมุ่งมั่นในการทำงาน	2. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน
	3. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน และนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ
	4. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	4. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ
	5. สถานศึกษาสถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้ กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ	5. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	6. สถานศึกษาสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	6. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน
	7. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้าง ให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	7. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ
	8. สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	8. จำนวนห้องเรียนที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	1. ร้อยละของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน
	2. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	2. ร้อยละของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ตาราง 30 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	3. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่	3. ร้อยละของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่
	4. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4. ร้อยละของครูที่ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน
	5. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	5. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน และแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน
	6. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง และแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน	6. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน และแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผู้วิจัยได้นำเสนอร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา (ฉบับที่ 1) ต่อผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 ท่าน เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิมีโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอแนะต่าง ๆ ระหว่างกัน เพื่อเป็นการนำผลการสนทนากลุ่มและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิไปปรับปรุง แก้ไขให้ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเหมาะสมยิ่งขึ้น ผลปรากฏดังตาราง 31

ตาราง 31 ผลการสนทนากลุ่มนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนการสอน		
1. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน	เห็นด้วย	-
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	เห็นด้วย	-
3. สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	เห็นด้วย	-
4. ครูกำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น	ไม่เห็นด้วย	ปรับเป็นการใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
5. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	เห็นด้วย	-
6. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	เห็นด้วย	-
7. ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

ตาราง 31 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
8. ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
9. ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี	ไม่เห็นด้วย	ปรับเป็นการใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและนำไปรวมกับ ข้อที่ 4 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
10. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 6 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
11. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 5 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
12. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
13. ครูกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ หลายวิธี	ไม่เห็นด้วย	ปรับเป็นการใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและนำไปรวมกับข้อที่ 4 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
14. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

ตาราง 31 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
6. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
7. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
8. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

ตาราง 31 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
9. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 7 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
3. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี		
1. ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ	เห็นด้วย	-
2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง	เห็นด้วย	-
3. จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ	เห็นด้วย	-
4. ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
5. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
6. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
7. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

ตาราง 31 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
4. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		
1. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน	เห็นด้วย	-
2. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน	เห็นด้วย	-
3. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	เห็นด้วย	-
4. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
5. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 2 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
6. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
7. สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-

ตาราง 31 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนก่อนสนทนากลุ่ม	ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ	ข้อเสนอแนะหลังสนทนากลุ่ม
8. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 3 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
9. จัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
5. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม		
1. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	เห็นด้วย	-
2. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
3. เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 1 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน
4. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	เห็นด้วย	-
5. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	เห็นด้วย	-
6. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน	ไม่เห็นด้วย	<u>ย้ายไป</u> นำไปรวมกับข้อที่ 5 เนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ในแต่ละมาตรการควรให้ครอบคลุมคุณธรรมจริยธรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ วินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จในแต่ละมาตรการ ควรให้วัดและประเมินผลที่ตัวผู้เรียนด้วย

3. มาตรการใดที่เหมือนกันในแต่ละกลยุทธ์ให้นำมารวมกัน

4. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมควรปรับเพิ่มโดยให้นำภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย

ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ได้ให้ข้อเสนอแนะนำไปปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลปรากฏดังตาราง 32

ตาราง 32 กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน	1. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ
	2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	2. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบมุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

ตาราง 32 (ต่อ)

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
	3. สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3. โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ
	4. ครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ	4. ร้อยละของครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ
	5. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	5. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
	6. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	6. ร้อยละของครูที่กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	1. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
	2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	2. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด
	3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	3. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม
	4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

ตาราง 32 (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
การใช้แบบอย่างที่ดีเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ 2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ 3. มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ 2. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ 3. จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตาราง 32 (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ
	2. สถานศึกษาสถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	2. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ
	3. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	3. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะและนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ
	4. สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	4. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน
	5. สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	5. จำนวนห้องเรียนที่สะอาดและ เป็นระเบียบเรียบร้อย

ตาราง 32 (ต่อ)

กลยุทธ์ที่ 5 ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์	มาตรการ	ตัวชี้วัด
การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. เชิญผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน 2. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบมุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	1. ร้อยละของผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน 2. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียนและเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบมุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลยุทธ์

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ผลปรากฏดังตาราง 33

ตาราง 33 ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) ของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (N=9)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	**ความเหมาะสม**			**ความเป็นไปได้**		
	Mdn	IQR	ผล	Mdn	IQR	ผล
1. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน	**4.14**	**0.69**	**ผ่านเกณฑ์**	**4.41**	**0.61**	**ผ่านเกณฑ์**
1 ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน	3.96	0.76	ผ่านเกณฑ์	4.18	0.71	ผ่านเกณฑ์
2 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น	4.31	0.59	ผ่านเกณฑ์	4.69	0.55	ผ่านเกณฑ์
3 สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	4.24	0.60	ผ่านเกณฑ์	4.42	0.58	ผ่านเกณฑ์
4 ครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ	4.24	0.77	ผ่านเกณฑ์	4.47	0.58	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 33 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		Mdn	IQR	ผล	Mdn	IQR	ผล
5	ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.93	0.68	ผ่านเกณฑ์	4.44	0.62	ผ่านเกณฑ์
6	ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.18	0.77	ผ่านเกณฑ์	4.27	0.65	ผ่านเกณฑ์
2. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		**4.29**	**0.67**	**ผ่านเกณฑ์**	**4.22**	**0.67**	**ผ่านเกณฑ์**
1	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.18	0.65	ผ่านเกณฑ์	4.16	0.63	ผ่านเกณฑ์
2	สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.18	0.68	ผ่านเกณฑ์	4.33	0.70	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 33 (ต่อ)

	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		Mdn	IQR	ผล	Mdn	IQR	ผล
3	สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.42	0.69	ผ่านเกณฑ์	4.24	0.67	ผ่านเกณฑ์
4	สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน	4.38	0.68	ผ่านเกณฑ์	4.18	0.71	ผ่านเกณฑ์
	3. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี	**4.13**	**0.65**	**ผ่านเกณฑ์**	**4.45**	**0.63**	**ผ่านเกณฑ์**
1	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ	4.31	0.55	ผ่านเกณฑ์	4.53	0.62	ผ่านเกณฑ์
2	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ	4.09	0.66	ผ่านเกณฑ์	4.42	0.69	ผ่านเกณฑ์
3	มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชู ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	4.00	0.76	ผ่านเกณฑ์	4.42	0.58	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 33 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		Mdn	IQR	ผล	Mdn	IQR	ผล
4. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน		**4.06**	**0.76**	**ผ่านเกณฑ์**	**4.23**	**0.71**	**ผ่านเกณฑ์**
1	สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ	4.31	0.73	ผ่านเกณฑ์	4.16	0.70	ผ่านเกณฑ์
2	สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ	4.40	0.65	ผ่านเกณฑ์	4.13	0.78	ผ่านเกณฑ์
3	สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ	4.04	0.79	ผ่านเกณฑ์	4.22	0.76	ผ่านเกณฑ์
4	สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน	3.69	0.87	ผ่านเกณฑ์	4.49	0.62	ผ่านเกณฑ์
5	สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน	3.89	0.80	ผ่านเกณฑ์	4.18	0.71	ผ่านเกณฑ์

ตาราง 33 (ต่อ)

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	Mdn	IQR	ผล	Mdn	IQR	ผล
5. ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	**4.51**	**0.64**	**ผ่านเกณฑ์**	**3.93**	**0.84**	**ผ่านเกณฑ์**
1 เชิญผู้ปกครองและภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน	4.62	0.61	ผ่านเกณฑ์	3.84	0.87	ผ่านเกณฑ์
2 จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ	4.40	0.68	ผ่านเกณฑ์	4.02	0.81	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 33 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปรากฏดังต่อไปนี้

1) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน พบว่า จากการประเมินความเหมาะสมมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.14 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.69 และความเป็นไปได้มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.41 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.61 ดังนั้นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์

2) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า จากการประเมินความเหมาะสมมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.29 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.67 และความเป็นไปได้ มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.22 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.67 ดังนั้น ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์

3) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี พบว่า จากการประเมินความเหมาะสมมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.13 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.65 และความเป็นไปได้

มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.45 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.63 ดังนั้น ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์

4) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พบว่า จากการประเมินความเหมาะสมมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.06 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.76 และความเป็นไปได้ มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.23 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.71 ดังนั้นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์

5) ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพบว่า จากการประเมินความเหมาะสมมีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 4.51 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.64 และความเป็นไปได้มีค่ามัธยฐาน เท่ากับ 3.93 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เท่ากับ 0.84 ดังนั้นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ผ่านเกณฑ์

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังประเมินกลยุทธ์ มีดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์

จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน

2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

4. ครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน

4. ร้อยละของครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. ร้อยละของครูที่กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

3. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม

4. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

เป้าประสงค์

การใช้แบบอย่างที่ดีเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป้าประสงค์

จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน

5. สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ ที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะและนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน

5. จำนวนห้องเรียนที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. เชิญผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียนและเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ระยะที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาสู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้ โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ ในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำเป็นคู่มือกานำกลยุทธ์ไปใช้ตามกระบวนการบริหารจัดการ 6 ขั้น แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 5 แนวทาง และโครงการ/กิจกรรม ในแต่ละแนวทาง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม
ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน
ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ
ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย
ขั้นที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ

แต่ละขั้นตอน มีแนวคิด จุดเน้นและกิจกรรมดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม

แนวคิด “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของทุกคน” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **สร้างความตระหนักร่วม** โดยมีความเชื่อว่า ถ้าทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการปรับปรุงหรือสร้างเสริมพฤติกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ประการสำคัญคือทุกคนในโรงเรียนต้องเห็นความจำเป็นและผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามที่โรงเรียนต้องการ

จุดเน้น ครูและบุคลากร รู้และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างรอบด้าน ผู้บริหารรู้และมีข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากร ครูมีความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล รายห้อง รายชั้นและรายโรง ที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทันท่วงที

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
2. กระตุ้นการสร้างความตระหนักร่วมกันตลอดเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการจนถึงจุดสิ้นสุดของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. ปลูกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชา มาถ่ายทอดให้นักเรียน ครูและบุคลากร เพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”
4. สร้างความตระหนักโดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

5. สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยการเชิญประชุมและประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

6. จัดประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเหตุผลของการสร้างความตระหนัก

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เข้าร่วมประชุมสร้างความตระหนัก

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการประชุม
- แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % มีความร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

แนวคิด "รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน" หมายถึง การดำเนินการที่เกิดจากผลการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 โดยใช้แนวคิด "ความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องทำทั้งโรงเรียน" การบริหารจัดการ ความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ให้เป็นคุณธรรมเป้าหมาย และเป็นพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของนักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน หลักการสำคัญคือการแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรม พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมรวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมระดมความคิดเฉพาะกลุ่ม กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้บริหาร เพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่ม

2. วิเคราะห์ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

3. พัฒนาหลักสูตร แผนการเรียนรู้ กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

4. ดำเนินการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ แบบมีส่วนร่วมทั้งระบบโรงเรียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เข้าร่วมประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2. จำนวนแผนการเรียนรู้ โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียน และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการประชุม
- แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % มีความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา

ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

แนวคิด “นักเรียนคือต้นกล้า ไร่นาคือห้องเรียน คุณครูผู้พากเพียร เสมือนหนึ่งเจ้าของนา” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **ครูพากเพียรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม** โดยมีหลักการสำคัญว่า หากครูและบุคลากร ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการนิเทศติดตามช่วยเหลือการพัฒนางานที่ดี ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

กิจกรรมดำเนินการ

1. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการเรียนการสอน
2. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. จัดให้มีระบบการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

2. จำนวนครูที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างครอบคลุม

3. จำนวนครูที่จำนวนครูที่เลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

4. จำนวนครูที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเต็มตามศักยภาพ

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- แบบรายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ

แนวคิด : ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โรงเรียนต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งชาติ ประกอบกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เรื่องการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาด้วย Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพThailand 4.0 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เกิดจากการรวมตัว ร่วมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดเน้น : ในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 4 นำสู่การยกระดับคุณภาพ โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินการตามแนวคิดและหลักการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้น รักษาภูมิสังคม ระเบิดจาก

ข้างใน แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ทำตามลำดับขั้นตอน ไม่ติดตำรา การมีส่วนร่วม ประโยชน์ส่วนรวม องค์รวม เน้นการพึ่งตนเองประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติและรู้รักสามัคคี

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ตามระดับชั้นที่สอนและระดับชั้นซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา โดยในแต่ระดับชั้นจะมีครูแกนนำ ระดับชั้นละ 1- 2 คน

2. ครูและบุคลากรทุกคน วิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPs ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบร่วมมือรวมพลัง

3. ครูและบุคลากรทุกคน แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. การสอนงานแบบพี่เลี้ยง (Coaching-Mentoring) โดยการนิเทศภายในและการประกันคุณภาพระดับชั้นเรียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูที่มีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ตามระดับชั้นที่สอนและระดับชั้นซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา

2. จำนวนครูและบุคลากร ที่วิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPs และเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบร่วมมือรวมพลัง

3. จำนวนครูและบุคลากร ที่แก้ปัญหาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. จำนวนครูที่ได้รับการนิเทศชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- แบบบันทึกการวิเคราะห์หลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย

แนวคิด การรู้จักกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลในหลายมิติ แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำหน่วยงานในยุคปัจจุบัน เป้าหมายที่มองเห็นผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม จึงจะทำให้การไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนเป็นไปได้และสะดวกราบรื่น ได้ผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายอย่างแท้จริง ขั้นตอน **ทุกคนทราบเป้าหมาย** จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากในการขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษาฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กำหนดเป้าหมาย วิธีการ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
2. แจ้งเป้าหมายที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ
3. ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม ให้ครูและบุคลากรดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย
4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานให้เขตพื้นที่ทราบ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม
2. จำนวนครูและบุคลากร ที่สร้างกลไกการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ

แนวคิด “คนทำดีย่อมได้รับการยกย่อง” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ (มอบเกียรติบัตร) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียนที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียน ที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สรุปผลการประเมินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
2. สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานและประกาศเกียรติคุณ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูและบุคลากรที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)
2. จำนวนผลงาน / รางวัลที่ ครูและบุคลากร นักเรียน ได้รับการยกย่องและประกาศเกียรติคุณในระดับต่าง ๆ
3. จำนวนผลงานการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังคมและชุมชน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนมีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน อย่างน้อย 10 รายการ

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้จัดทำโครงการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี
4. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
5. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง

1.3 การบูรณาการการสอนจริยธรรมไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

1.4 การสอนจริยธรรมโดยใช้ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนกีฬา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.6 โครงการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

1.7 โครงการค่ายวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

1.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

2. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ รักษาดินแดน

2.2 การจัดกิจกรรมวันสำคัญ

2.3 การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม

2.4 การจัดกิจกรรมประจำวันหน้าเสาธง

2.5 การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2.6 การจัดกิจกรรมชมรมทางวิชาการ

2.7 การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2.8 การจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

2.9 การจัดกิจกรรมโครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

2.10 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.11 กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งสุรพินท์

2.12 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

3. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

3.1 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

3.2 โครงการธนาคารขยะ

3.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

3.4 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

3.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

3.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

3.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.1 โครงการธนาคารขยะ

4.2 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

4.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

4.4 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

4.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

4.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

4.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5.1 โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน

5.2 โครงการสานสัมพันธ์ บ้าน วัด โรงเรียน

5.3 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.4 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

5.5 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

5.6 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

5.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

5.8 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

5.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5.10 โครงการเครือข่ายผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่พัฒนาขึ้น

2.1 ผลการวิเคราะห์ความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ที่มีต่อคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 รายละเอียดแสดงในตาราง 34

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (N=104)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลความ
	μ	σ	
ความมีวินัย			
1. นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกติกาต่าง ๆ ของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ	3.98	0.60	มาก
2. นักเรียนรักษาร่างกายเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมให้สะอาดสวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ	4.11	0.64	มาก
รวมด้านวินัย	4.05	0.58	**มาก**
ความรับผิดชอบ			
3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งหน้าที่เกี่ยวกับตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม ทำงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ	3.83	0.75	มาก
4. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น	3.81	0.80	มาก
รวมด้านความรับผิดชอบ	**3.82**	**0.65**	**มาก**

ตาราง 34 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลความ
	μ	σ	
ความมุ่งมั่นในการทำงาน			
5. นักเรียนมีความมุ่งมั่นเพียรพยายามทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานทำงานจนสำเร็จ	3.81	0.82	มาก
6. นักเรียนมีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการงาน ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย	3.92	0.80	มาก
รวมด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน	**3.87**	**0.68**	**มาก**
ความซื่อสัตย์			
7. นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาต่อหน้าที่ รักษาคำพูด มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองไม่พูดปด ไม่โลภไม่ลักขโมย	4.04	0.82	มาก
8. นักเรียนเป็นผู้ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่หลอกลวงผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน	3.81	0.82	มาก
รวมด้านความซื่อสัตย์	3.93	0.68	**มาก**
ความมีสติและละเอียดรอบคอบ			
9. นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำจิตใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส	3.97ซ	0.82	มาก
10. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจ และการทำกิจการงานต่าง ๆ	4.21	0.72	มาก
รวมด้านความมีสติและละเอียดรอบคอบ	4.09	0.80	**มาก**
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ			
11. นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว	4.05	0.60	มาก
12. นักเรียนเป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นรูจักแบ่งปันสิ่งของ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจอย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.64	มาก
รวมด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	4.13	0.58	**มาก**

ตาราง 34 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลความ
	μ	σ	
ความสุภาพ			
13. นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อยอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย	3.90	0.75	มาก
14. นักเรียนแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ	4.19	0.80	มาก
รวมด้านความสุภาพ	4.05	0.65	**มาก**
ความยุติธรรม			
15. นักเรียนมีความยุติธรรมเที่ยงตรง ตัดสินปัญหาด้วยใจเป็นกลาง รักความถูกต้องไม่ลำเอียง	3.80	0.82	มาก
16. นักเรียนรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อความถูกต้องและความสงบสุขของส่วนรวม ไม่เอาเปรียบหรือถืออภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น	4.09	0.80	มาก
รวมด้านยุติธรรม	3.93	0.68	**มาก**
ความมีจิตสาธารณะ			
17. นักเรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักษาและปกป้องสาธารณสมบัติ ไม่นำของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัว	4.09	0.82	มาก
18. นักเรียนอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม	3.81	0.82	มาก
รวมด้านความมีจิตสาธารณะ	3.95	0.68	**มาก**
ความสามัคคี			
19. มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะไม่ทะเลาะวิวาท	4.04	0.82	มาก
20. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์	4.03	0.72	มาก
รวมด้านความสามัคคี	4.04	0.80	**มาก**
รวมทุกด้าน	3.99	0.62	**มาก**

จากตาราง 34 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.99 , σ =0.62)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ (μ = 4.13 , σ =0.58) ความมีสติและละเอียดรอบคอบ (μ = 4.09 , σ =0.80) ความมีวินัย (μ = 4.05 , σ =0.58) ความสุภาพ (μ = 4.05 , σ =0.65) ความสามัคคี (μ = 4.04 , σ =0.80) ความมีจิตสาธารณะ (μ = 3.95 , σ =0.68) ความซื่อสัตย์ (μ = 3.93 , σ =0.68) ความยุติธรรม (μ = 3.93 , σ =0.68) ความขยัน (μ = 3.92 , σ =0.68) และความรับผิดชอบ (μ = 3.84 , σ =0.65) ตามลำดับ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร และนักเรียนที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 รายละเอียดแสดงในตาราง 35

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร และนักเรียน ที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (N=1587)

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
1	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรและส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี	4.40	0.55	มาก
2	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร และนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีส่วนช่วยให้ครูและบุคลากร มีทิศทางในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.40	0.55	มาก

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล
		μ	σ	
4	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความหลากหลายสนองความต้องการของครูและบุคลากรและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
5	กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	**4.64**	**0.09**	**มากที่สุด**

จากตาราง 35 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน, กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความหลากหลายสนองความต้องการของครูและบุคลากรและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน และ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรและนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (μ = 4. 80) รองลงมา คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรและส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีส่วนช่วยให้ครูและบุคลากร มีทิศทางในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (μ = 4.40) ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 3.1 การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้ง 5 แนวทาง ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม ตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้ง 5 แนวทาง สรุปผลการพัฒนาได้ ดังนี้

3.1.1 ผลที่เกิดต่อผู้เรียน

นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีสุขภาพดี มีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระตือรือร้น ให้ความสนใจในการเรียนใฝ่เรียนรู้ ได้รับรางวัลเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

3.1.1.1 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติทีมเยาวชนดีเด่น ผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก

3.1.1.2 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลชนะเลิศระดับชาติ โครงการมาร์ชชิ่งความดี

3.1.1.3 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลเหรียญทองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดโครงงานสะเต็มศึกษา

3.1.1.4 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง

3.1.1.5 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลเหรียญเงิน การประกวดวงโยธวาทิต ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1.1.6 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขันฟุตบอลประเภททีมหญิง จังหวัดนครราชสีมา

3.1.1.7 นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีผลงานดีเด่นในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) กิจกรรมห้องเรียนกีฬา ส่งเสริมผู้เรียนมีสุขภาพดี

2) กิจกรรมธนาคารขยะ

3) กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

4) กิจกรรมค่ายสะเต็มศึกษา

5) กิจกรรมกฐินสัมฤทธิ์ เด็กดี V - Star

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ณ หน้า 420 – 426)

3.1.2 ผลที่เกิดต่อสถานศึกษา

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จนประผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

3.1.2.1 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองระดับชาติ สถานศึกษายอดเยี่ยม การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ระดับมัธยมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

3.1.2.2 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับโล่โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล รับโล่โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

3.1.2.3 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับถ้วยพระราชทาน โครงการมาร์ชชิ่งความดีจากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ปีที่ 4

3.1.2.4 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับถ้วยรางวัลโรงเรียนคุณภาพฟื้นฟูศีลธรรมโลก (V-star Quality Award)

3.1.2.5 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รางวัลชนะเลิศ ระดับชาติ รางวัลคุณภาพฟื้นฟูศีลธรรมโลก(V-star Quality Award)

3.1.2.6 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับป้ายพระราชทานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ณ หน้า 427 – 431)

3.1.3 ผลที่เกิดต่อสภาพแวดล้อม

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จนประผลสำเร็จต่อสภาพแวดล้อมเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

3.1.3.1 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้รับการประเมินให้เป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดบุหรี่ของกรมอนามัยที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา

3.1.3.2 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ดำเนินงานโครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน

3.1.3.3 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบ เพื่อถ่ายโยงความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

3.1.3.4 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ดำเนินงานโครงการสวนพฤกษศาสตร์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ และรู้รักษาพรรณไม้

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ณ หน้า 432 - 434)

3.1.4 ผลที่เกิดต่อครอบครัว

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จนประผลสำเร็จต่อสภาพแวดล้อมเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

3.1.4.1 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ผลการดำเนินการทำให้โรงเรียนสามารถวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน มีการสานสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของผู้เรียน

3.1.4.2 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีการประสานความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักเรียนเป็นประจำและต่อเนื่อง คุณครูได้ดูแลนักเรียนและร่วมแก้ปัญหากับผู้ปกครองเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาทำให้ครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเปรียบเสมือนเครือญาติ

3.1.4.3 ผู้ปกครองนักเรียนได้ให้การสนับสนุนในการร่วมกิจกรรม และทุนทรัพย์ในการจัดการศึกษาของผู้เรียน ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนได้จัดทำผ้าป่าการศึกษาเพื่อจัดสร้างโดม และซื้อรถหกล้อได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ผลการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทำให้สถานศึกษา

ดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพ โดยได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร (โดม) อนุสรณ์ 41 ปี ศรีสุรพินท์ จำนวนเงินทั้งสิน 3,800,000 และรถยนต์ 6 ล้อ มูลค่า 1,500,000 จากคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ณ หน้า 434 - 435)

3.1.5 ผลที่เกิดต่อชุมชน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล และองค์กรในชุมชน โดยโรงเรียนได้ดำเนินโครงการสานสัมพันธ์บ้านวัดโรงเรียน โครงการสวนพฤกษาศาสตร์ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงงานคุณธรรม โดยให้ความร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เสริมสร้างสุขภาวะ ให้การสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงการให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินโครงการความร่วมมือประสานประโยชน์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมครู ผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน เพื่อที่ทุกฝ่ายได้มีโอกาสระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอความคิด หาแนวทางพัฒนา ระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นการทำงานแบบประสานประโยชน์ มีความตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรมและวันสำคัญทางศาสนา เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมภาคภูมิใจในผลของความสำเร็จที่เกิดจากการร่วมมือ ร่วมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

นอกจากนี้ โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน เสริมสร้างผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้คำแนะนำ มาสาธิตวิธีการ และโรงเรียนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชน

(รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ณ หน้า 436 - 439)

ขั้นตอนที่ 3.2 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้แบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้แบบสอบถาม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมนักเรียนเก่าสุรพินท์พิทยา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) คณะละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน ปรากฏรายละเอียดดังแสดงในตาราง 36-37

3.2.1 ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องและความเหมาะสม เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 รายละเอียดแสดงในตาราง 36

ตาราง 36 แสดงผลการวิเคราะห์ความถูกต้องและความเหมาะสม เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) (N = 20)

รายการประเมิน	**ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)**					
	ความถูกต้อง			**ความเหมาะสม**		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม						
1.การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมของโรงเรียน	4.75	0.50	มากที่สุด	4.51	0.65	มากที่สุด
2. การศึกษาสภาพการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน	4.58	0.51	มากที่สุด	4.37	0.45	มาก
3. การศึกษาความต้องการในการแก้ปัญหาหรือ การพัฒนาของโรงเรียน	4.42	0.69	มาก	4.50	0.67	มาก

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)					
	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน						
4. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “3 ประสาน” ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.65	0.50	มากที่สุด
5. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “4 ร่วม” ระหว่างโรงเรียน นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่าสุรพินท์พิทยา	4.62	0.60	มากที่สุด	4.57	0.51	มากที่สุด
6. การใช้หลักการบริหารจัดการแบบร่วมมือระหว่างผู้วิจัย ทีมผู้บริหาร ครูและบุคลากร	4.54	0.58	มากที่สุด	4.54	0.65	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม						
7. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน	4.56	0.48	มากที่สุด	4.55	0.58	มากที่สุด
8. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมผู้ประสานการดำเนินงานและทีมทำ	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ						
9. ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในการดำเนินโครงการ / กิจกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.75	0.50	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
10. ประชุมชี้แจงเพื่อแจ้งหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน	4.58	0.51	มากที่สุด	4.62	0.60	มากที่สุด

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)					
	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย						
11. การให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.54	0.58	มากที่สุด	4.75	0.50	มากที่สุด
12. การจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมคุณธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ	4.65	0.50	มากที่สุด	4.58	0.51	มากที่สุด
13. การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เสริมแรง ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ	4.58	0.67	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
14. การจัดประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากร	4.55	0.58	มากที่สุด	4.52	0.54	มากที่สุด
ขั้นที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ						
15. การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน ระดับชั้นเรียน	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
16. จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับโรงเรียน	4.56	0.48	มากที่สุด	4.55	0.58	มากที่สุด
17.จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางไกล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
18. ประเมินผลงานตามสภาพจริง เน้นการประเมินเชิงบวก	4.75	0.50	มากที่สุด	4.51	0.65	มากที่สุด
19. เสริมแรงใจให้รางวัลแก่บุคคลหรือโครงการ / กิจกรรม ที่ประสบความสำเร็จ	4.58	0.51	มากที่สุด	4.37	0.45	มาก
รวมเฉลี่ย	**4.59**	**0.54**	**มากที่สุด**	**4.55**	**0.57**	**มากที่สุด**

จากตาราง 36 พบว่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความถูกต้อง (**μ** = 4.59 , **σ**= 0.54) และด้านความเหมาะสม (**μ** = 4.55 , **σ**= 0.57)

ตาราง 37 แสดงผลการวิเคราะห์ความมีประโยชน์และความเป็นไปได้ เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) (N = 20)

รายการประเมิน	**ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)**					
	ความเป็นประโยชน์			**ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้**		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม						
1.การศึกษาสภาพการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรม ของโรงเรียน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.65	0.50	มากที่สุด
2. การศึกษาสภาพการณ์ของผู้บริหาร โรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน	4.62	0.60	มากที่สุด	4.57	0.51	มากที่สุด
3. การศึกษาความต้องการในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาของโรงเรียน	4.54	0.58	มากที่สุด	4.54	0.65	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน						
4. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “3 ประสาน” ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
5. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “4 ร่วม” ระหว่างโรงเรียน นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่าสุรพินท์พิทยา	4.75	0.50	มากที่สุด	4.51	0.65	มากที่สุด
6. การใช้หลักการบริหารจัดการแบบร่วมมือระหว่างผู้วิจัย ทีมผู้บริหาร ครูและบุคลากร	4.58	0.51	มากที่สุด	4.37	0.45	มาก

ตาราง 37 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)					
	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม						
7. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน	4.56	0.48	มากที่สุด	4.55	0.58	มากที่สุด
8. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจ ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมผู้ประสานการดำเนินงานและทีมทำ	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ						
9. ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในการดำเนินโครงการ / กิจกรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	4.62	0.60	มากที่สุด	4.57	0.51	มากที่สุด
10. ประชุมชี้แจงเพื่อแจ้งหลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน	4.54	0.58	มากที่สุด	4.54	0.58	มากที่สุด
ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย						
11. การให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.56	0.48	มากที่สุด	4.55	0.58	มากที่สุด
12. การจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมคุณธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
13. การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เสริมแรง ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.51	0.65	มากที่สุด
14. การจัดประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูบุคลากร	4.58	0.51	มากที่สุด	4.37	0.45	มาก

ตาราง 37 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)					
	ความเป็นประโยชน์			ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้		
	μ	σ	แปลความ	μ	σ	แปลความ
ขั้นที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ						
15. การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน ระดับชั้นเรียน	4.60	0.54	มากที่สุด	4.65	0.50	มากที่สุด
16. จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับโรงเรียน	4.62	0.60	มากที่สุด	4.57	0.51	มากที่สุด
17.จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางไกล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์	4.54	0.58	มากที่สุด	4.54	0.65	มากที่สุด
18. ประเมินผลงานตามสภาพจริง เน้นการประเมินเชิงบวก	4.52	0.54	มากที่สุด	4.58	0.60	มากที่สุด
19. เสริมแรงใจให้รางวัลแก่บุคคลหรือโครงการ / กิจกรรม ที่ประสบความสำเร็จ	4.75	0.50	มากที่สุด	4.51	0.65	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	**4.58**	**0.52**	**มากที่สุด**	**4.54**	**0.56**	**มากที่สุด**

จากตาราง 37 พบว่า ความเป็นประโยชน์และ ความเป็นไปได้ ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านความเป็นประโยชน์ (**μ** = 4.58 , **σ**= 0.52) และด้านความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ (**μ** = 4.54 , **σ**= 0.56)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ ดังต่อไปนี้

5.1.1.1 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รองลงมาคือกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น

5.1.1.2 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน รองลงมาคือจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน

5.1.1.3 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม รองลงมาคือจัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม และส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง

5.1.1.4 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนา ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม รองลงมาคือจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม และจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน

5.1.1.5 สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ รองลงมาคือจัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียนและเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

5.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

5.1.2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน รองลงมาคือจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน

5.1.2.3 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ รองลงมาคือจัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม และผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและสังคม

5.1.2.4 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน รองลงมาคือจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการและจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง

5.1.2.5 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน รองลงมาคือจัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียนและเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกัน และร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการตามลำดับ ส่วนข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือจัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน

5.1.2 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI_{modified}$= 0.34 รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified}$= 0.32 และการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI_{modified}$= 0.31 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $PNI_{modified}$= 0.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏ ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.49 รองลงมาคือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่นและจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่า $PNI_{modified}$= 0.43 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้มีค่า $PNI_{modified}$= 0.24

5.1.2.2 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.36 รองลงมาคือจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.35 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบ

ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน และจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.25

5.1.2.3 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ มีค่า $PNI_{modified}$= 0.39 รองลงมาคือผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง มีค่า $PNI_{modified}$= 0.37 และจัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ มีค่า $PNI_{modified}$= 0.36 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม มีค่า $PNI_{modified}$= 0.18

5.1.2.4 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี PNI สูงสุดคือจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน มีค่า PNI= 0.50 รองลงมาคือจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.42 และจัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ และจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ มีค่า $PNI_{modified}$= 0.34 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วน รวมมีค่า $PNI_{modified}$= 0.07

5.1.2.5 ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ด้านการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยข้อที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.42 รองลงมาคือเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียนเพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.38 และเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่ และร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$= 0.37 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำที่สุดคือจัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายกฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียนมีค่า $PNI_{modified}$= 0.26

5.1.3 สรุปกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นปรากฏ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์

จัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน

2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. สถานศึกษาจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4. ครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5. ครูกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. ครูกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

4. ร้อยละของครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. ร้อยละของครูที่กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

2. สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

3. สถานศึกษาจัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

3. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม

4. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

เป้าประสงค์

การใช้แบบอย่างที่ดี เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป้าประสงค์

จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. สถานศึกษาจัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. สถานศึกษาจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่น ในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. สถานศึกษาจัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. สถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน

5. สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ ที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะและนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน

5. จำนวนห้องเรียนที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. เชิญผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียนและเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

5.1.4 ผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

5.1.4.1 การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาสู่การปฏิบัติ

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดทำเป็นคู่มือการนำกลยุทธ์ไปใช้ตามกระบวนการบริหารจัดการ 6 ขั้น แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 5 แนวทาง และโครงการ/กิจกรรม ในแต่ละแนวทาง ดังนี้

1) กระบวนการบริหารจัดการ 6 ขั้น ประกอบด้วย

(1) สร้างความตระหนักร่วม

(2) รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

(3) ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

(4) นำสู่การพัฒนาคุณภาพ

(5) ทุกคนทราบเป้าหมาย

(6) ขยายผลความสำเร็จ

2) โครงการ / กิจกรรมการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 โครงการ / กิจกรรม

2) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 12 โครงการ / กิจกรรม

3) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี จำนวน 7 โครงการ / กิจกรรม

4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 9 โครงการ / กิจกรรม

5) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 10 โครงการ / กิจกรรม

5.1.4.2 การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่พัฒนาขึ้น

1) ผลการวิเคราะห์ความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ที่มีต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสามัคคี ความมีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรับผิดชอบ ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ความความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร และนักเรียน ที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน, กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความหลากหลายสนองความต้องการของครูและบุคลากรและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน และ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรและนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรและส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีส่วนช่วยให้ครูและบุคลากร มีทิศทางในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามลำดับ

5.1.4.3 การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1) การประเมินผลสำเร็จในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์เอกสารรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และผลการดำเนินงานเชิงประจักษ์จากการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ทั้ง 5 แนวทาง สรุปผลการพัฒนาได้ ดังนี้

(1) ผลที่เกิดต่อนักเรียน

ผู้เรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีสุขภาพดี มีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระตือรือร้น ให้ความสนใจในการเรียนใฝ่เรียนรู้ ได้รับรางวัลเป็นที่ประจักษ์

(2) ผลที่เกิดต่อโรงเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองระดับชาติ สถานศึกษายอดเยี่ยม การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ระดับมัธยมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ได้รับโล่โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล รับโล่รางวัลโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

(3) ผลที่เกิดต่อสภาพแวดล้อม

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานศึกษาปลอดบุหรี่ของกรมอนามัยที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการจัดทำโครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อม ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการบริหารจัดการขยะและโครงการสวนพฤกษศาสตร์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ และรู้รักษาพรรณไม้

(4) ผลที่เกิดต่อครอบครัว

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้ดำเนินการตามโครงการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนผลการดำเนินการทำให้โรงเรียนสามารถวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน มีการสานสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของผู้เรียน นอกจากนี้ โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักเรียนมากขึ้น คุณครูได้ดูแลนักเรียนและร่วมแก้ปัญหากับผู้ปกครองเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาทำให้ครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเปรียบเสมือนเครือญาติ และทางด้านผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนในการร่วมกิจกรรม และทุนทรัพย์ในการจัดการศึกษาของผู้เรียน ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนได้จัดทำผ้าป่าการศึกษาเพื่อจัดสร้างโดมและซื้อรถหกล้อได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ผลการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพ โดยได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร (โดม) อนุสรณ์ 41 ปี ศรีสุรพินท์ จำนวนเงินทั้งสิน 3,800,000 และรถยนต์ 6 ล้อ มูลค่า 1,500,000 จากคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

(5) ผลที่เกิดต่อชุมชน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล และองค์กรในชุมชน โดยโรงเรียนได้ดำเนินโครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียน โครงการสวนพฤกษาศาสตร์ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงงานคุณธรรม โดยให้ความร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เสริมสร้างสุขภาวะ ให้การสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงการให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน และดำเนินโครงการความร่วมมือประสานประโยชน์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมครูผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน เพื่อที่ทุกฝ่ายได้มีโอกาสระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอความคิด หาแนวทางพัฒนา ระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นการทำงานแบบประสานประโยชน์ มีความตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรมและวันสำคัญทางศาสนา เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมภาคภูมิใจในผลของความสำเร็จที่เกิดจากการร่วมมือ ร่วมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรงเรียนเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงจัดทำโครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียน รวมถึงดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน เสริมสร้างผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้คำแนะนำสาธิตวิธีการ และโรงเรียนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชน

2) การประเมินผลสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยใช้แบบสอบถาม

(1) ผลการวิเคราะห์ความถูกต้องและความเหมาะสม เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความคิดเห็นต่อความถูกต้อง ความเหมาะสม ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 ด้าน

(2) ผลการวิเคราะห์ความมีประโยชน์และความเป็นไปได้ เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความคิดเห็นต่อความมีประโยชน์และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเพื่อคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 ด้าน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและน่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน ช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัยสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบและประพฤติชอบ ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจะต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก ต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรู้กับคุณธรรมควบคู่กันไป การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด นั่นคือมีการปฏิบัติสูง ซึ่งมีการพัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนาจิตสาธารณะ การพัฒนาวินัย และการพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน มีการจัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดี ด้วยการกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่นรวมทั้งการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ หลักสูตรใหม่ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม สถานศึกษาต้องเน้นให้เด็ก

ได้เรียนวิชาที่ว่าด้วยศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาเท่านั้น แต่การสร้างคุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนนั้น กระบวนการเรียนรู้สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้โดยการสอดแทรกในกระบวนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสามารถสร้างให้เกิดได้โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้งงานส่วนบุคคลและการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้น ครูผู้สอนคงมิได้มีหน้าที่เพียงแต่สอนเนื้อหาในหนังสือให้จบเท่านั้น แต่ยังต้องช่วยกันคำนึงถึงการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนด้วย เพื่อสรรค์สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชีวิตไปสู่ความสุข “จะสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้อย่างไร” คาดว่าจะเป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจของครูผู้สอนจำนวนไม่น้อย คงต้องเริ่มต้นจากการที่ ครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ว่าสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องใดบ้าง แม้จะเป็นสาระการเรียนรู้เดียวกันยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันให้เหมาะสมตามวัยและชั้นปี แล้วจึงกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน สอดคล้องกับแนวทางของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (2557) คุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนเสาต้นใหญ่ที่แข็งแรงคอยค้ำจุนสังคมให้อยู่รอดปลอดภัยได้อย่างยั่งยืนถาวร แต่เสาต้นนี้ได้ถูกกัดกร่อน กำลังจะหายไปจากสังคมไทย เนื่องจากการขาดคุณธรรม จริยธรรมของบุคคลที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม และจะกลายไปเป็นปัญหาเรื้อรังของชาติบ้านเมืองที่ยากจะเยียวยาแก้ไข หากมีการหยิบยกปัญหาคุณธรรมจริยธรรมมาถกกันในเวทีใดก็ตาม เสียงสะท้อนจากทุกภาคส่วนต่างมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่าเกิดจากความล้มเหลวด้านการจัดการศึกษา เพราะมองว่าการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตนั้นเป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา และแม้แต่ในสถานศึกษายังเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งนั่นคือความเข้าใจที่ไม่ค่อยจะถูกต้องนัก จริงๆแล้วการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมจะต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานที่มั่นคง จากนั้นสถานศึกษาทุกระดับต้องมีความเข้มแข็งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม รู้เท่าทันกับความซับซ้อนของสังคม รู้จักเลือกรับแต่สิ่งดีๆ ไม่ใช่รับทุกอย่างโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และที่สำคัญต้องเข้าใจบริบทและข้อจำกัดของตนเอง โดยมีผู้ใหญ่จากทุกภาคส่วนในสังคมเป็นแบบอย่างที่ดี ถ้าดูจากหลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ล้วนมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ และสอดรับกับงานวิจัยของ พิชัย บุญมาหนองคู (2556) การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ

นักเรียน มี 6 ด้าน คือ 1) ความซื่อสัตย์สุจริต มี 10 แนวทาง 2) ความมีวินัย มี 11 แนวทาง 3) ความประหยัดอดออม อยู่อย่างพอเพียง มี 8 แนวทาง 4) ความขยันหมั่นเพียร มี 8 แนวทาง 5) ความกตัญญู กตเวที มี 8 แนวทาง และ 6) ความรับผิดชอบ มี 7 แนวทาง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการพัฒนายุทธศาสตร์ พบว่า ยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการนำคุณธรรมจริยธรรมมาพัฒนา และส่งเสริมนักเรียนการพัฒนาจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีแนวทาง ปัจจัยในการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ส่วนผลการประชาพิจารณ์พบว่า ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์เห็นด้วยกับกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทุกประเด็น

5.2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการในด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยการพัฒนาจิตสาธารณะ พัฒนาวินัย พัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน ด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่างการใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของรัชนี สังข์สุวรรณ (2547) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของความเป็นพลเมืองที่สำคัญและการที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุข บุคคลต้องมีความรับผิดชอบมีความสม่ำเสมอความเชื่อมั่นในตนเองความซื่อสัตย์และความพยายามที่จะพึ่งตนเองรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก็ย่อมทำให้เกิดสันติตลอดจนประสบความสำเร็จในสังคมนั้น และสอดรับกับงานวิจัยของประพฤทธิ์ สิงหาบุตร (2553) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนควรแสดงเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่น แน่วแน่ ในการดำเนินการ มีจุดเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน มีแผนงานโครงการชัดเจนผ่านโดยการพิจารณาร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสีย มีหน่วยงาน องค์กร ที่รับผิดชอบโดยตรง การสนับสนุนการดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ บุคลากร และงบประมาณ ส่งเสริมให้มีมาตรการในการเสริมพลังในการ

ดำเนินงาน เช่น การยกย่องเชิดชู ให้รางวัลผู้ทำความดี สนับสนุนระบบข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะบ้าน วัด โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างเครือข่ายเพื่อเสริมพลังในการทำงานที่เข้มแข็ง เสนอข่าวสารของสื่อทุกแขนงต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ติดตามประเมินผล ศึกษาวิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5.2.3 กลยุทธ์ที่ได้คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งในแต่ละกลยุทธ์มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในหลักความประพฤติปฏิบัติ หลักในการดำเนินชีวิตหรือความประพฤติอันประเสริฐ ที่ให้เกิดคุณงามความดี ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย งดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานพระพุทธศาสนา (2559) ได้ให้แนวทางไว้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติไทย ด้วยคนไทยส่วนใหญ่ได้เคารพนับถือพระพุทธศาสนาเป็นสรณะแห่งชีวิต สืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน นับแต่โบราณกาลจวบจนปัจจุบันที่ชาติไทยเรามีความมั่นคง ดำรงเอกราช มีอธิปไตยเป็นอิสระเสรีอยู่ได้ตราบเท่าทุกวันนี้ก็ด้วยคนในชาติยึดมั่นอยู่ในสามัคคีตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีอันดีงาม ซึ่งเป็นปัจจัยเสริมสร้างสามัคคีธรรมระหว่างคนในชาติ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากพระพุทธศาสนา ดังนั้น หลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศชาติ สอดรับกับงานวิจัยของสุภาพร สะอาดนัก (2560) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตกนั้นมี 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การประสานงาน กลยุทธ์ทั้ง 4 ใช้ในการขับเคลื่อนครูและนักเรียนในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน 3 ด้าน คือด้านความรับผิดชอบ ด้านมีวินัย ด้านจิตสาธารณะ 2. กลยุทธ์ที่ครูใช้ในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตก คือคู่มือการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก (PDCA) 3. ผลการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก คิดจากร้อยละของความก้าวหน้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.13 ผ่านเกณฑ์ในระดับดีและสอดรับกับงานวิจัยของพระครูธรรมธราจารย์ (ไสว สมภาร) (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการ จำเป็น $PNI_{modified}$ ของกลยุทธ์ในการพัฒนา

คุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อธิสีลสิกขา คือ ศีล เน้นกายกรรมและวจีกรรม ในภาพรวมเท่ากับ 0.18 จะได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาการจากสภาพปัจจุบันไปยังสภาพที่พึงประสงค์มีค่าคิดเป็นร้อยละ 18

5.2.4 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร มีความคิดเห็นต่อคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ความมีสติและละเอียดรอบคอบ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสามัคคี ความมีจิตสาธารณะ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความรับผิดชอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ทดลองใช้มาแล้วจนประสบผลดี กระบวนการบริหารจัดการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนช่วยพัฒนาครูและผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติภาระงานได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของนภัสวรรณ ทัสนาญชลี (2552 : 391) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูโดยใช้ไตรสิกขาในการสอน โดยทำการศึกษากับครูในโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) ที่พบว่า ครูร้อยละ 93.46 มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน มีความตั้งมั่น มุ่งมั่นในการสอนและยอมรับจุดด้อยของตนพร้อมที่จะพัฒนาการสอนให้มีคุณภาพ กิจกรรมการประเมินการสอนของตนเอง พบว่า ครูร้อยละ 91.24 สามารถประเมินการสอนของตนเองได้ ครูทราบถึงสิ่งที่ตนควรพัฒนาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมฝึกสังเกตการสอน พบว่า ครูทุกคนสังเกตการสอนแบบคลินิกได้ กิจกรรมการสังเกตการสอนแบบคู่สัญญา พบว่า ครูให้ความร่วมมือในการจับคู่ดูการสอน ครูวางแผนการสอนร่วมกัน ก่อนสังเกตการสอนและมีการประเมินผลการสอนร่วมกันระหว่างผู้สังเกตกับผู้สอน ผลของกิจกรรมนี้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครู ความสัมพันธ์ของบุคคลจะพัฒนาขึ้น เกิดการยอมรับ กล้ายอมรับความผิดพลาดกิจกรรมการสาธิตการสอน ทุกคนเตรียมแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมได้ตามแผนที่วางไว้ มีความกล้าและมั่นใจในการสาธิต กิจกรรมออกแบบการเรียนรู้ที่ใช้หลักไตรสิกขาในการสอน พบว่าครูร้อยละ 98 เขียนแผนการเรียนรู้โดยมีกิจกรรมที่พัฒนาพฤติกรรม (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และความรู้ (ปัญญา) ได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวัยของผู้เรียน เมื่อให้ประเมินความพึงพอใจในการใช้กระบวนการบริหารของผู้วิจัย พบว่าครูทุกคนมีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของการบริหารที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชุบ คงทรัพย์ (2554 : 150) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตร และระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู พบว่า ผลการสังเคราะห์การจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู โดยรวมมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการได้ ซึ่งรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านเนื้อหาการนิเทศ ด้านลักษณะของผู้นิเทศ ด้านวิธีการนิเทศและด้านระยะเวลาการนิเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ครูซ (Cruz. 2000 : 81) ได้ศึกษาผลของรูปแบบการทำงานของสังคมในการบริหารการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตครูได้รับความสนใจจากนักวิชาการและผู้กำหนดนโยบายสาธารณะมาตรฐานทางวิชาชีพการกำหนดโปรแกรมใหม่ รูปแบบใหม่ของการประเมินผลเงินเดือนที่สูงขึ้นการลดบรรยากาศทำงานระบบราชการเป็นการพยายามนั่งเผชิญหน้ากับอาชีพการสอน ซึ่งอยู่ในระยะของการปรับเปลี่ยนระบบดั้งเดิมที่เป็นรูปแบบของการตรวจสอบและการควบคุมถูกตั้งคำถามโดยผู้บริหารและครูผู้สอนเช่นกัน นักวิชาการ นำเสนอวิธีการใหม่ที่เน้นไปที่ความต้องการพัฒนาของครูความซับซ้อนของการสอนและความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตในวิชาชีพ โครงการดังกล่าว ครูซ เสนอว่ารูปแบบการทำงานของสังคมในการบริหารการศึกษาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาซึ่งมีพื้นฐานจากสมมติฐานที่ว่าการบริหารที่ดีควรดำเนินการเป็นการเฉพาะบุคคลเน้นที่บุคคลที่รับบริการและผสมผสานในกระบวนการนำเสนอ ระหว่างสัปดาห์ของการประชุมปรึกษาหารือ เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนสื่อที่เกี่ยวข้องทาง การบริหารมีวิธีที่ดีอย่างไรจะช่วยให้ผู้รับการนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการความคิดใหม่ ๆ และบริบทการช่วยเหลือต่าง ๆ ที่ผู้บริหารสนับสนุน ให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและช่วยเหลือโดยคำนึงความรู้สึก ซึ่งมีผลต่อการทำงานของผู้รับการนิเทศ ในการศึกษาผลของรูปแบบดังกล่าว พบว่า รูปแบบดังกล่าวที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์และเป็นที่พอใจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการสอน ซึ่งได้รับการยอมรับในประสบการณ์การทำงานของเขา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิ สุวรรณปาล (2553 : 89) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการนิเทศแบบคลินิกที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการประเมิน ผลการเรียนรู้ ของครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (อินทก์อุทัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากที่ครูได้รับการนิเทศแบบคลินิกแล้วพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ของครูเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ได้แก่ 1) ครูมีการจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการ จัดการเรียนรู้ 3) ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) ครูมีการเสริมแรงและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ 5) ครูมีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน บันทึกผลและนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอน ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้นิเทศ มีความคิดเห็นตรงกันว่า ครูได้พัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551 นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีบรรยากาศการเรียนรู้ ครูได้พัฒนาตนเองส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูมีทัศนคติที่ดีต่อการบริหารการศึกษา

5.2.5 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยามีความพึงพอใจต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน, กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความหลากหลายสนองความต้องการของครูและบุคลากรและส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน และกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรและนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากรและส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี และกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีส่วนช่วยให้ครูและบุคลากร มีทิศทางในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กลยุทธ์เทคนิควิธีตลอดจนขั้นตอนการดำเนิน บริหารจัดการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ช่วยส่งเสริมพัฒนาให้กระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ซึ่งส่งผลต่อไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต ไชยวงศ์ (2550 : 96) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนรายเรื่องในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสวรรณ ทัสนาญชลี (2552 : 391) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาให้ครูใช้ไตรสิกขาในการสอน โดยทำการศึกษากับครูในโรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2) พบว่า ความพึงพอใจในการใช้รูปแบบการบริหารของผู้วิจัย พบว่าครูทุกคนมีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของการบริหารที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ โรบินสัน (Robinson. 2000 : 80-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานของครูและระดับการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามการปฏิบัติการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของซินเดอร์ พาแวน ในโรงเรียน 15 แห่ง เพื่อแยกความพึงพอใจในงานครู โดยเลือกจากโรงเรียนแต่ละระดับโดยการสุ่ม พบว่า การเพิ่มการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลข้อมูลย้อนกลับสามารถเพิ่มความพึงพอใจในงานของครูระหว่างในโรงเรียนประถมศึกษา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพิน ยืนยง (2553 : 249-250) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑล

กรุงเทพฯ ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีก่อน และหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ มีสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับสูงมาก และมีความพึงพอใจรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการของครูผู้รับการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศ นักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศ

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมี 3 สาระสำคัญ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในการนำผลไปปฏิบัติและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและควรเสริมสร้างให้เกิดความตระหนักร่วมกันเป็นเบื้องต้น และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบความสำเร็จได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลไปปฏิบัติ

1) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน ต้องจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีการบูรณาการในกลุ่มสาระอื่นๆ และต้องกำหนดไว้ในแผนจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในแผน และนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการนำคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปบูรณาการในแต่ละกิจกรรม ควรกำหนดเกณฑ์การประเมิน และมีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละกิจกรรมด้วย

3) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน ควรส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และควรมีการยกย่องเชิดชูผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านต่างๆ

4) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย

จะช่วยในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาด้านต่างๆ ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง และบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการวางแผน ดำเนินการ และดูแลรักษาร่วมกัน

5) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้มากขึ้นในทุกๆด้าน

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด จึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนเพื่ออบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิเพื่อการพัฒนาโรงเรียนซึ่งผลของการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ทั้งภาพรวมระดับสถานศึกษา

2) จากการจัดสนทนากลุ่มและการดำเนินการในภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้ พบว่า อาจมีปัจจัยภายนอกอื่นที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เช่น นโยบายของรัฐบาล สมรรถนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรนำตัวแปรนอกดังกล่าวมาพิจารณาด้วย

3) กลยุทธ์ที่ได้สร้างขึ้นสามารถนำไปศึกษาวิจัยเป็นกลยุทธ์เทียบเคียงใช้กับสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีคุณภาพต่อไป

4) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในลำดับต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกวรรณ วิวัฒนศิษฎ์. **“การศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร”**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545.

กมลวัทน์ วันวิชัย. **“ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์กรุงเทพมหานคร”.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545.

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. . **คู่มือครูจริยศึกษาฉบับกรมศาสนา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. 2521.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเองได้และความรับผิดชอบ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว. 2542.

_____. **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยในด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2542.

_____. **วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้**. กรุงเทพมหานคร: กองวิจัยทางการศึกษา. 2542.

_____. **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2545.

_____. **คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2545.

_____. **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2545.

_____. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการพัฒนาคุณภาพวิชาการ กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. 2546.

_____. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 2551.

_____. **โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนจริยธรรม.** กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ. 2553.

บรรณานุกรม (ต่อ)

กระทรวงศึกษาธิการ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545)**. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค. 2545.

_____. **กลยุทธ์ของ สพฐ.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสนาธรรม. 2547.

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา. **"การปฐมนิเทศโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ 29 กันยายน 2557 ณ โรงแรมตรัง"**. ม.ป.ท. 2557.

กองศรี เชิญชม. **ผลการใช้โปรแกรมการเตือนตนเองและโปรแกรมการชี้แนะด้วยวาจาที่มีต่อการปรับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2547.

กำแหง จิตตะมาก. **การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. 2548.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. **จอมปราชญ์นักการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ซัคเซสมีเดีย. 2543.

_____. **การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2544.

_____. **คุณลักษณะและภาพอนาคตคนไทยที่พึงประสงค์**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. 2545.

_____. **การคิดเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ซัคเซส มีเดีย. 2549.

เกษม วัฒนชัย. **กองทุนการศึกษา โครงการพระราชดำริสุดท้าย ด้วยความห่วงใยอนาคตชาติ**. ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561, จาก https://www.matichon.co.th/court-news/news_335590. 2559.

_____. **ร.10 รับสั่งสานต่อโรงเรียนคุณธรรม ขอให้ถือเป็นหน้าที่สร้างคนดี,** ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561,จาก https://www.thairath.co.th/content/1098319. 2560.

โกศล มีความดี. **ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะของข้าราชการตำรวจ**. ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2547.

ขวัญฟ้า รังสิยานนท์. **สอนหนูให้เป็นคนดีต้องเริ่มที่หัวใจ.** คู่มือการจัดการเรียนรู้คุณธรรมในชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัทแปลน พริ้นท์ดิ้ง จำกัด. 2555.

คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ. **คู่มือการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2559 - 2564).** กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. 2559.

คนึงนิจ พุ่มพวง. **"การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี".** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2546.

บรรณานุกรม (ต่อ)

คมกฤช ใจคำปัน. **การสร้างแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2544.

คำตัน วิชัยคำจร. **กลยุทธ์การบริหารการเปลี่ยนแปลงเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555.

จารุณี ไกรแก้ว. **การจัดทำแผนกลยุทธ์.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.oaep.go.th/images/news/20120214113850.pdf [9 ธันวาคม 2561]. 2557.

จันทรา พวงยอด. **การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยใช้กิจกรรมและเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง**. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัญฑิต, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2543.

จันทิรา ธนสงวนวงศ์. **จิตสาธารณะ.** ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://e-learning.e-tech.ac.th/learninghtml/s1301/index.html. 2560.

จิตรกร โพธิ์งาม,ผศ.ดร. (ออนไลน์). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://202.29.20.186/jittrakorn/images/data/Present/2.ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน/ 2560.

จุมพล พูลภัทรชีวิน. **การพัฒนากระบวนการสร้างความดีมีคุณธรรม**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2549.

จุไรรัตน์ แสนวัง. **สาเหตุการประพฤติผิดระเบียบวินัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน สังกัดกรมอาชีวศึกษาจังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2543.

เจษฎา หนูรุ่น. **ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสาธิตในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2551.

ใจจริง บุญเรืองรอด. **รูปแบบการพัฒนาระเบียบวินัยด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ฉันทนา รัตนพลแสน. **ความรับผิดชอบสำคัญอย่างไร.** ค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2561, จาก https://www.gotoknow.org/posts/286032. 2551.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ 5 . กรุงเทพมหานคร : วี พริ้นท์. 2555.

ชัยโรจน์ มีแดง. **หลักการวางแผนและการวางแผนกลยุทธ์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. 2543.

ชาตรี เทียนทอง. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.** ค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561, จาก https://www.gotoknow.org/posts/520121. 2556.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. บรรยากาศในชั้นเรียนและการจูงใจนักเรียน. **วารสารวิชาการ**, 2(4). 2544.

ชำเลือง วุฒิจันทร์. **หลักการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา. 2542.

ไชยา ประพันธ์ศิริ. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย. 2560.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์. **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2548.

_____. **การจัดการทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2549.

ดลใจ ถาวรวงศ์ ตันเจริญ. **กระบวนการขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนต้นแบบจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการศึกษาและการพัฒนาสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2552.

ดลพัฒน์ ยศธร. **การนำเสนอรูปแบบการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. **ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม : การวิจัยและพัฒนาบุคคล.** พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.

_____. **การใช้ผลิตผลวิจัยระบบพฤติกรรมศาสตร์ไทย สร้างเครือข่ายพัฒนาเยาวชน บทความประกอบการสัมมนา เรื่องผลิตผลวิจัยระบบพฤติกรรมไทย เร่งไขปัญหา ร่วมพัฒนาเยาวชน**. ครั้งที่ 2 ณ โรงแรมจอมเทียน ปาล์มบีช พัทยา จ.ชลบุรี จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2548.

ดวงพร อุทัยสุริ. **ศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพในจังหวัดสงขลา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ. 2548.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ทัศนีย์ ผลเนืองมาและคณะ. **รายงานการวิจัยรูปแบบของการจัดประสบการณ์ เพื่อปลูกฝังจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนด้วยการสอนเป็นคณะ**. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. 2547.

ทิพมาศ เศวตวรโชติ. **จิตสาธารณะมีความสำคัญอย่างไร ?** ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://taamkru.com/th/จิตสาธารณะ/#article102.

ทิศนา แขมมณี. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์. 2554.

ธงชัย สันติวงษ์. **การบริหารทรัพยากรมนุษย์.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ. ประชุมช่าง. 2549.

ธนวัฒน์ สุวรรณจรัส. **การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณธรรมในนิสิตนักศึกษาไทยในระดับปริญญาบัณฑิต.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

ธเนศ ขำเกิด. **รวมบทความทางวิชาการ.** นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์. 2544.

ธิติมา จักรเพชร. **ผลของชุดการแนะแนวที่มีต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุเหร่าแสนแสบ กรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2544.

ธีรยุส วัฒนาศุภโชค. **การบริหารเชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน.** กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

นภัสวรรณ ทัศนาญชลี. **รูปแบบการพัฒนาให้ครูใช้ไตรสิกขาในการสอน**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนซอยแอนเนกซ์ (กาญจนาภิเษก 2), 2552.

นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ. **การวิจัยนำร่องการใช้ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา.** ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). 2551.

นลินี ทวีสิน. **รูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (ไอเอฟดี). 2549.

นัยนา จันทมิตร. **ผลของการสอนแบบกิจกรรมโครงงานในวิชาภาษาไทย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมะขามสรรเสริญจังหวัดจันทบุรี**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สำนักบรรณสารสนเทศ. 2547.

นายิกา จันทร์ยิหวา. **รูปแบบการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1.**วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2560.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นิพัฒน์ ชัยวรมุขกุล. **นิยามของการพัฒนา(Development).** ค้นเมื่อ 21 สิงหาคม 2561, จาก http://www.dominobg.com/blog/16/, 2560.

นิรมิต เทียมทัน. **ยุทธศิลป์การบริการจัดการ : ศาสตรและศิลป์สำหรับผู้สร้างอนาคตใหม่ .** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ส.เอเชียเพลส. 2548.

นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. **คิดกลยุทธ์ด้วย SWOT**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2551.

เนตรพัณณา ยาวิราช. **การจัดการสมัยใหม่ (Modern Management).** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล กรุ๊ป. 2556.

บุญชุบ คงทรัพย์. **การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยใช้ระบบกัลยาณมิตรและระบบพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของพนักงานครู โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด.** ตราด : เทศบาลเมืองตราด จังหวัดตราด, 2554.

บุญทัน ภูบาล. **การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2**, ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. 2549.

บัณฑิต ไชยวงศ์. **การศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาครูผู้สอนเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน.** อุดรธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1, 2550.

ประพฤทธิ์ สิงหาบุตร. **ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2553.

ประภาพร จันทรัศมี. **กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2559.

ประภาศรี สีหอำไพ. **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนา และจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.

_____. **พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ประวิต เอราวรรณ์. **การเสริมพลังอำนาจครู:การวิจัยแบบสนทนากลุ่ม.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ปรีชา ริโยธา. **การปฏิบัติงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้โครงการพัฒนาจิตในโรงเรียนบ้านแฝกโนนสำราญ จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2546.

ป๋วย อึ๊งภากรณ์. **ทัศนะว่าด้วยการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคิมทอง. 2545.

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก**, วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. 2555.

พนิจดา วีระชาติ. **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.** กรุงเทพ ฯ :สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 2542.

พรนิภา จันทร์น้อย. **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 2559.

พระครูธรรมธราจารย์ (ไสว สมภาร). **กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2559.

พระบำรุง ปญฺญาพโล (โพธิ์ศรี). **ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์การศึกษาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2554.

พระเทวินทร์ เทวินโน. **พุทธจริยศาสตร์**. นนทบุรี : สหมิตรพริ้นติ้ง. 2544.

พระธรรมปิฎก (ประยุตธ์ ปยุตฺโต). **เพื่ออนาคตการศึกษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา. 2536.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **รู้หลักก่อนแล้วศึกษาและสอนให้ได้ผล**. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์สวย จำกัด. 2553.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระวัชระ สำโร (กสิวัฒน์). **การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดรังสิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2558.

พระไพศาล วิศาโล. **วิถีสังคมไทย ชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน**. กรุงเทพมหานคร:เรือนแถวการพิมพ์. 2544.

พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. **องค์การและการบริหารจัดการ.** นนทบุรี : ธิงค์ บียอนด์ บุ๊คส์. 2552.

พิชัย บุญมาหนองคู. **การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2556.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. “เทคนิคการปกครองนักเรียน” **สารพัฒนาหลักสูตร.** 2(2). 2543.

พิริยา นิลมาตร. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2550.

แพง ชินพงศ์. **9 วิธี...ก้าวสู่ความเป็นพ่อแม่ที่ดีและเจ๋ง.** ค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2561. จาก http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9540000075175. 2554.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. **สัตตศิลา หลักการเจ็ดประการสำหรับการเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัญจร. **สำนึกไทยที่พึงปรารถนา.**กรุงเทพมหานคร :มูลนิธิบูรณชนบทแห่งประเทศไทยฯ. 2543.

ไพศาล มั่นอก. **การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก : กรณีศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนวิเศษชัยชาญวิทยาคม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 2557.

มณีรัตน์ ปิ่นวิเศษ. **ชีวิตและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพ: สำนักพิมพ์เอมพันธ์ จำกัด. 2550.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. **โครงการศึกษาบทบาทพระสงฆ์กับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.** ค้นเมื่อ 1 มิถุนายน2561, จาก http://sys.dra.go.th/emedia/bookdetail.php?bookid=100. 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

มุทิตา ชัยเพชร. **การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาตามแนวคิดการประเมินอิงการขับเคลื่อนทางทฤษฎี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 2556.

ยุพิน ยืนยง. **การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ.** ปริญญาดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

โยธิน แสวงดี. **การสนทนากลุ่ม.** กรุงเทพฯ : เสมาธรรม. 2540.

ราตรี นันทสุคนธ์. **การวิจัยในชั้นเรียนและการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ : จุดทอง.2547.

รังสรรค์ มณีเล็ก. **การวางแผนกลยุทธ์และการจัดทำงบประมาณในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : เกรทเอ็ดดูเคชั่น. 2549.

รัชนี สังข์สุวรรณ. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการ สำนักบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547.

รัตนะ บัวสนธิ์. **วิธีวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา.** วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย นเรศวร.2541.

รัตนาภรณ์ พลชา. **ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบและความมีระเบียบวินัยในการเรียนโดยใช้ตัวแบบบุคคลจริงให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนภูกระดึงวิทยาคม อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2544.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน**. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์ บลิเคชันส์. 2542.

_____. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.**กรุงเทพฯ:อักษรเจริญพัฒน์. 2545.

_____. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุคส์ บลิเคชั่นส์. 2546.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฎ์ และคณะ. การจัดการเชิงกลยุทธ์ : Strategic Management. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ถังทรัพย์ การพิมพ์. 2553.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. **“รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะการศึกษาระยะยาว”.**เอกสารประกอบการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2547.

ลัลธริมา เกื้อสกุล. **กลยุทธ์การสื่อสารของกองทัพบกเพื่อก่อสร้างจิตสาธารณะเรื่องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2547.

วรนารถ แสงมณี. **องค์กรและการจัดการองค์กร.** กรุงเทพฯ : แอนด์เจอร์นัล พับลิเคชั่น. 2553.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วราภรณ์ เตชะสุวรรณา, พันตำรวจตรีหญิง. **การพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณธรรมสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ.** ปริญญานิพนธ์ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2554.

วัฒนธรรม, กระทรวง. **พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จรพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่ประชาชนปี 2543-2548**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ารับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2548.

วิจิตร สินสิริ. **"เราจะสอนจริยธรรมกันอย่างไร ".** เอกสารประกอบการสัมมนาอาจารย์เพื่อการพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู. 2553.

วิชิต อู่อ้น. **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส. 2548

วิเชียร วิทยอุดม. **การบริหารเชิงกลุยุทธ์.** กรุงเทพฯ : ธนธัชการพิมพ์. 2553.

วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์และคณะ. **การบริหารแผนงานเชิงกลยุทธ์ในหน่วยงานภาครัฐบาล.** กรุงเทพฯ : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2548.

_____. **หลักการและแนวทางในการวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มีสเตอร์ก็อปปี้. 2551.

วิไลวรรณ ลาสาสุตา. **การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2552.

วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี. . **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะอาด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์.** ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 2550.

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวปฏิรูป. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.** (มกราคม-มิถุนายน 2549). 2549.

เวชพล อ่อนละมัย. **จิตสาธารณะ.** ค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2561, จาก http://61.7.221.149/km1/data/bestpactice/literature_review_active_aging/jitpublic.pdf.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. **รายงานการประชุมเสวนา เรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย**. วันพฤหัสบดีที่ 3 กุมภาพันธ์ 2548 ณ โรงแรมสวนดุสิต พาเลซ กรุงเทพมหานคร. 2548.

บรรณานุกรม (ต่อ)

_____. **สังคมมีคุณค่าจากต้นกล้าคุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์คุณธรรม. 2551.

สกาวรัตน์ เยนทร์ธีระ. **ผลของความรับผิดชอบต่อหน้าที่การปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในบริษัททรานซิชั่นส์ อ็อพทิคัล (ประเทศไทย) จำกัด.** สาขาบริหารธุรกิจ (บธ.ม.) วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 2553.

สนธยา พลศรี. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. 2547.

สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ : อมรินทร์. 2553.

สมคิด บางโม. **องค์การและการจัดการ.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์. 2557.

สวนีย์ รักษาวงษ์. **การส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม**. ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2561, จาก http://click.senate.go.th/wp-content/uploads/2016/01/การส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม.pdf

สุทธิ สุวรรณปาล. **ผลการนิเทศแบบคลินิกที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการประเมินผลการเรียนรู้ของครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (อินทก์อุทัย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1.** จันทบุรี : เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. **การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2553.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ. 2549.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2**. วารสาร สร.สาร. 10(3), 23. 2553.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. **แผนพัฒนาปฏิบัติการพัฒนาเด็กและเยาวชน ประจำปี 2553 และ 2554 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540- 2544**. สำนักนายกรัฐมนตรี. 2541.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **ประวัติสำนักงานพระพุทธศาสนา.** ค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2561, จาก http://dpadipa.org/สำนักงานพระพุทธศาสนา. 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์**. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพัน 2561, จาก http://www.onec.go.th. 2550.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. **คู่มือประมวลจริยธรรมพนักงาน สสว.** ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2561, จาก http://www.sme.go.th/upload/mod_download/คู่มือประมวลจริยธรรมพนักงาน-สสว.PDF. 2553.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. 2554.

สื่อพลัง. "จิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาสังคม". **วารสารสื่อพลัง.** 7(3) สิงหาคม 3-19. 2542.

สุขพัชรา ซิ้มเจริญ. **การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ประสานมิตร. 2545.

สุชาดา จักรพิสุทธิ์. จิตสำนึกสาธารณะ. **ศิลปวัฒนธรรม**. 22(9) : 22-23. 2544.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. **"การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น**". วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2541.

สุธิดา บัวคีรี. **คุณลักษณะอันพึงประสงค์.** ค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2561, จาก https://sites.google.com/site/31200sutidaaa/home/6-mung-man-ni-kar-thangan. 2557.

สุนทรี จูงวงศ์สุข. **การใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2548.

สุนันท์ พรหมประกอบ. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของนักศึกษาอาชีวศึกษา.** วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาครอบครัวและสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2546.

สุพานี สฤษฎ์วานิช. **การบริหารเชิงกลยุทธ์ แนวคิดและทฤษฎี.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น. 2549.

สุภาพร สุขสวัสดิ์. **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนนทบุรี.** ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2552.

สุภาพร สะอาดนัก. **กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 2560.

สุรจิต คำมะสอน. **การส่งเสริมวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. 2548.

สุรพินท์พิทยา, โรงเรียน **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา.** โรงเรียนสุรพินท์พิทยา: จังหวัดสุรินทร์. 2561.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุระ อ่อนแพง. **รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2556.

สุวัฒน์ ศิรินิรันดร์. **บทสรุปการวางแผนกลยุทธ์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ซี แอนด์ เอ็น. 2550.

สุวิมล ว่องวานิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. **รายงานผลการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย : การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ".** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาวิจัยศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.

เสาวนีย์ ฉัตรแก้ว. **คู่มือจัดรายการวิทยุเพื่อเด็ก**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปิ่นโตพับลิชชิ่ง. 2551.

เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร. **ยุทธศาสตร์การบริหารกิจการนักเรียนเพื่อประสิทธิผลการพัฒนาผู้เรียนในยุคสารสนเทศ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. 2557.

เสนาะ ติเยาว์. **การบริหารกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2549) : ฉบับสรุป.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด. 2545.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564).** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2560.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด. 2542.

หฤทัย อาจปรุ. **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544.

อดุลย์ศักดิ์ ทองดี. **การพัฒนาวินัยในด้านการแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน.** วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2546.

อนุวัติ คูณแก้ว. **การวัดและการพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการทดสอบและวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2538.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อภิญญา เวชชยชัย. **รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544.

อมรวิชช์ นาครทรรพ. **หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับบริบททางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2548.

อมรา เล็กเริงสินธุ์. **คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร.** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เสมาธรรม. 2542.

อัญชลี ยิ่งรักพันธ์. **ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต, การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2550.

อารมณ์ ฉนวนจิตรและวัชรี บูรณสิงห์. **จริยธรรมและภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2542.

เอกชัย บุญยาทิษฐาน. **คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ.** กรุงเทพฯ : ปัญญาชน. 2553.

อุทิศ ขาวเธียร. **การวางแผนกลยุทธ์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธาการพิมพ์. 2549.

อุษณีษ์ ธีระพัชรรังสี. **กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของครูที่มีผลต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนในครอบครัวซาเลเซียนในประเทศไทย.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2559.

Biskin, Donald S. & Keneth Hokins. “An Experimental Test of The Effect of Structuse Disanssinons of Moral Dilemmax Found in Children’s Literatures on Moral Reasoning,” **The Elementary School Journal**. 77(S), 407-418. 1977.

Bonawitz, Mary Feeney. “Analysis and Comparison of the Moral Development of Student Required To Graduate with an Ethics Course,” **Dissertation Abstracts International.** 63(04) : 1433-A. 2002.

Boseman, G., Phatak, A. & Schellenberger, R.E.. **Strategic : Management : Text and Cases.** New York : John Wiley & Son. 1986.

Certo Samuel C. and Peter J. Paul. **Strategic Management : Concept and Applications**. New York : Mcgraw-Hill. 1991.

Coulter Mary. **Strategic Management in Action**. New Jersey : Pearson. 2005.

Cruz, O.J. **The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Eaucation.** Dissertation University of Illinois at Urbana –Champian**,** 2000.

David, R.F. **Strategic management.** New Jersey : Prentice-Hall International. 1995.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Dunton, K. J. Parental practices associated with their children's Moral lessoning Development. **Dissertation abstracts International**, 5, 3306-A. 1989.

Flippo, E. **Principle of Personnel Management**. Education New York . McGraw-Hill Book co. 1971.

Fred R.David. **Strategic Management**. 11th ed. New Jersey : Prentice-Hall. 2007.

Gopinath C. and Siciliano Julie. **Strategize Experiential Exercises in Strategic Management**. 2nd ed. Ohio : Thomson South-Western. 2005.

Kohlberg,L. **Moral stage and moralization : The cognitive development and behavior : Theory research and social issues**. New York : Holt, Reinhart and Winston. 1976.

Kotler, Philip, and Murphy, E. Strategic Planning for Higher Education. **Journal of Higher Education**, 52(1981), 470-489. 1981.

Lanier, S. P. **Promotion moral and conceptual development in rural adolescents**, London: Routledge and Kegan Paul. 1993.

Leming, J.S. Integrating a structured ethical reflection curriculum into high school community service experiences : impact on student's sociomoral development. **Jornal of Adolescence**, 36(141), 33-45. 2001.

Marsden, D. B. Relations between teacher perceptions of safe and orderly environment and student achievement among ten better-performings : Height- poverty school in one southern California elementary school district. **Dissertation Abstracts International**, 67(1), 116-A. 2006.

Moors, R.H. Classroom Social Climate and Student Absence and Grade. **Journal of Education Psychology.**70(4):263-269. 1978.

Popham, R., & Baker, F. **A first course in factor analysis**. (2nd ed.). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates. 1993.

Robinson, S.G. "Teacher job Satisfaction and Levels of Clinical Supervision in Elementary School." **Dissertation Abstracts International** 61(06) : 80-A, 2000.

Sallis, E. **Total Quality Management in Education.** London : Kogan Page. 1993.

Sockett. Can Virtue Be Taught? **The Educational Forum**. 60: 124-129. 1966.

Wright et.al, **Strategy Management**. Boston : Allyn and Bacon. 1992.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม

1	นายสำเริง บุญโต	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2	นางสุเนตร ขวัญดำ	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ระดับนโยบาย
3	นายบุญชาย โชยรัมย์	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ระดับนโยบาย
4	นายพินิจ ดลเสมอ	ข้าราชการบำนาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียน นิเทศอาสา โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
5	นายทองสุข รวยสูงเนิน	ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
6	ดร.วิชัย กันหาชน	ข้าราชการบำนาญ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษา
7	นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียน
8	ดร.ภูษิต ผาสุก	ครูชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียน
9	นายสุกัน เทียนทอง	ครูเชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียน

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายสำเริง บุญโต	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
2. ดร.รวิชญุฒน์ ทองแม้น	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
3. ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
4. นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
5. นางทัศนีย์ อุ่นสมัย	ผู้ประสานงานครูอาสา ศูนย์อบรมเยาวชนประจำจังหวัดสุรินทร์

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 04263.34/ว 468

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางทัศนีย์ อุ่นสมัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือวิจัย จำนวน 8 ชุด
2. โครงร่างงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัย ดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 468

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือวิจัย จำนวน 8 ชุด
2. โครงร่างงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัย ดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 468

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือวิจัย จำนวน 8 ชุด
2. โครงร่างงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัย ดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 468

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.รวิชญุฒน์ ทองแม้น

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือวิจัย จำนวน 8 ชุด
2. โครงร่างงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัย ดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 468

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

20 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายสำเริง บุญโต

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. เครื่องมือวิจัย จำนวน 8 ชุด
2. โครงร่างงานวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัย ดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

หนังสือตอบรับ
การเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ ศธ 04263.34/ว 468 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ซึ่งนายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ ดร. สำเริง บุญโต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเลื่อนวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

...√.... ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

..... ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยได้

ลงชื่อ

(นายสำเริง บุญโต)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ ศธ 04263.34/ว 468 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ซึ่งนายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ ดร.รวิชญุฒน์ ทองแม้น ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเลื่อนวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

...√.... ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

..... ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยได้

ลงชื่อ

(ดร.รวิชญุฒน์ ทองแม้น)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ ศธ 04263.34/ว 468 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ซึ่งนายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเลื่อนวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

...√.... ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

..... ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยได้

ลงชื่อ

(ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ ศธ 04263.34/ว 468 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ซึ่งนายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบึงนครประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเลื่อนวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

...√.... ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

..... ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยได้

ลงชื่อ

(นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

แบบตอบรับการเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ตามหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่ ศธ 04263.34/ว 468 ลงวันที่ 20 มิถุนายน 2562 ซึ่งนายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ได้ขอความอนุเคราะห์ นางทัศนีย์ อุ่นสมัย ผู้ประสานงานครูอาสา ศูนย์อบรมเยาวชนประจำจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย เรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา” เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการประเมินตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเลื่อนวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

ข้าพเจ้าพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

...√.... ยินดีเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

..... ไม่สามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยได้

ลงชื่อ

(นางทัศนีย์ อุ่นสมัย)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ภาคผนวก ง

หนังสือขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิร่วมสนทนากลุ่ม

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นายบุญชาย โชยรัมย์

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นางสุเนตร ขวัญคำ

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ดร.วิชัย กันหาชน

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นายสุกัน เทียนทอง

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ดร.ภูษิต ผาสุก

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นางสาวสุมณี บูรณ์เจริญ

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นายทองสุข รวยสูงเนิน

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นายพินิจ ดลเสมอ

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ที่ ศธ 04263.34/ว 95

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
32220

1 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอเชิญร่วมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน นายสำเริง บุญโต

ด้วย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ได้ดำเนินการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา และได้กำหนดให้มีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion) ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2562 ณ ห้องประชุมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อรับฟังความคิดเห็นและยืนยันกลยุทธ์ ในการดำเนินการต่อไป

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว สำเร็จด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จึงขอเรียนเชิญท่านได้กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในครั้งนี้ ตามวัน เวลา ดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ บุญโต)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

งานบริหารทั่วไป
โทร. 044-541165

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ระยะที่	กิจกรรมการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล
1	การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	**ชุดที่ 1** แบบประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	รองผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 12 คน ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 9 คน และตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน โดย**การเลือกแบบเจาะจง** (Purposive Sampling)
		ชุดที่ 2 แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา	ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน
2	การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	**ชุดที่ 3** แบบบันทึกการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion)	ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 9 คน
		ชุดที่ 4 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ระยะที่	กิจกรรมการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ผู้ให้ข้อมูล
3	การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	**ชุดที่ 5** คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 104 คน
		ชุดที่ 6 แบบประเมินคุณธรรมจริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา	ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 104 คน
		ชุดที่ 7 แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรและนักเรียน ที่มีต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา	ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 100 คน และนักเรียน จำนวน 1483 คน รวมทั้งสิ้น 1587 คน
		ชุดที่ 8 แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความมีประโยชน์ และความเป็นไปได้เกี่ยวกับการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยาตามความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมนักเรียนเก่าสุรพินท์พิทยา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) คณะละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน

ภาคผนวก จ
เครื่องมือวิจัย ระยะที่ 1

เครื่องมือชุดที่ 1
แบบประเมินองค์ประกอบ

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ผู้วิจัย นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์
ผู้ประเมินองค์ประกอบ .....
สถานที่ประเมินองค์ประกอบ.....
วันเดือนปีที่ประเมินองค์ประกอบ.....
เริ่มการประเมินองค์ประกอบเวลา.....น. จบการประเมินองค์ประกอบเวลา.....น.

คำชี้แจง

1. แบบประเมินฉบับนี้ ใช้ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. ผู้ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.2 ครูผู้รับผิดชอบงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. ให้ผู้ประเมินพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องค่าคะแนน ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

+ 1	หมายถึง	มั่นใจ ว่าองค์ประกอบการพัฒนา มีความเหมาะสม
0	หมายถึง	ไม่มั่นใจ
- 1	หมายถึง	มั่นใจ ว่าองค์ประกอบการพัฒนา ไม่มีความเหมาะสม

1. คุณธรรมจริยธรรมด้านที่เป็นปัญหาและควรได้รับการแก้ไขดังนี้

คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์	ค่าคะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติของหน่วยงาน ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นให้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน เป็นความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง เพื่อให้เกิดความสงบสุขของตนเองและส่วนรวม ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีงามของบุคคล				
2. ความรับผิดชอบ หมายถึง การตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น				
3. มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย				
4. จิตสาธารณะ หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ที่ไม่ใช่เฉพาะครอบครัว ญาติมิตร และมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง				

2. แนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ดังนี้

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	ค่าคะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรมมาสอดแทรกเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถจัดทำได้ 2 แนวทาง คือ จัดการเรียนการสอนโดยตรงและการสอนจริยธรรมโดยอ้อม โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ				
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิดช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ				
3. การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสม โดยให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนรุ่นพี่ และพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ				

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	ค่าคะแนน			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการให้มีความสะอาด ร่มรื่น สวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย มีป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจติดไว้ตามสถานที่ต่างๆในโรงเรียน จะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและสังคมของนักเรียน มีการจัดนิทรรศการเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางศาสนาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ และมีการจัดห้องจริยศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ				
5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง เช่น จัดให้มีการปฐมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครู ไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน หรือจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้นเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดีตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมที่สังคมและประเทศชาติต้องการ โดยมีเป้าหมายพัฒนาวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ				

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

นายสมศักดิ์ บุญโต

เครื่องมือชุดที่ 2
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง

1. การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน

3. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประกอบด้วย

(1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

(2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

4. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับนี้ ใช้เพื่อการศึกษา วิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด การได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วนตามสภาพความเป็นจริงของท่าน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลให้งานวิจัยมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้อ้างอิงและเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามและส่งคืนทางไปรษณีย์โดยใช้ซองที่แนบมาพร้อมแบบสอบถามนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ จักเป็นพระคุณยิ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสมศักดิ์ บุญโต
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา
ผู้วิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ลงใน ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่านมากที่สุด

1. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

☐ ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน

☐ ครูผู้ปฏิบัติการสอน

☐ กรรมการสถานศึกษา

☐ ผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามในประเด็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ว่าในแต่ละข้อคำถามนั้นโรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของท่านอยู่ระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปฏิบัติจริงและสภาพที่พึงประสงค์ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์	ระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์	ระดับมาก
3	หมายถึง	สภาพปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์	ระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์	ระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์	ระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน											
1.1 การพัฒนาวินัย											
1	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม										
2	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
3	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
4	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น										
5	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น										
6	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน										
1.2 การพัฒนาความรับผิดชอบ											
7	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม										
8	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
9	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความรับผิดชอบไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
10	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น										
11	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น										
12	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน										
1.3 การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน											
13	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม										
14	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
15	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
16	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17	กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น										
18	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านความมุ่งมั่นในการทำงานในการจัดการเรียนการสอน										
1.4 การพัฒนาจิตสาธารณะ											
19	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม										
20	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
21	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนด้านจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
22	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการด้านจิตสาธารณะไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่น										
23	กำหนดรูปแบบการสอนด้านจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น										
24	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านจิตสาธารณะ										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน											
2.1 การพัฒนาวินัย											
25	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
26	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
27	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
28	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
2.2 การพัฒนาความรับผิดชอบ											
29	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
30	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
31	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										
32	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติให้กับผู้เรียน										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
2.3	**การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน**										
33	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน										
34	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน										
35	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน										
36	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงานให้กับผู้เรียน										
2.4	**การพัฒนาจิตสาธารณะ**										
37	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
38	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
39	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
40	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
3.	**การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี**										
3.1	**การพัฒนาวินัย**										
41	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง										
42	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียนและสังคม										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม										
44	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม										
3.2 การพัฒนาความรับผิดชอบ											
45	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่										
46	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่										
47	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความรับผิดชอบตนเอง ครอบครัวและสังคม										
48	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม										
3.3 การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน											
49	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ										
50	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
51	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีความมุ่งมั่นในการทำงานสู่ความสำเร็จ										
3.4 การพัฒนาจิตสาธารณะ											
52	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอในด้านจิตสาธารณะ										
53	ส่งเสริมให้รุ่นพี่เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ										
54	ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจิตสาธารณะ										
55	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านมีจิตสาธารณะ										
4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน											
4.1 การพัฒนาวินัย											
56	จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน										
57	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง										
58	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัยในตนเอง										
59	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเองโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.2	**การพัฒนาความรับผิดชอบ**										
60	มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน										
61	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม										
62	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง และส่วนรวม										
63	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม โดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ										
4.3	**การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน**										
64	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการทำงาน										
65	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน										
66	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงานโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ										
4.4	**การพัฒนาจิตสาธารณะ**										
67	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ										
68	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างจิตสาธารณะ										
69	จัดป้ายนิเทศเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม											
5.1 การพัฒนาวินัย											
70	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เช่น จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงนโยบายโรงเรียนและกฎระเบียบของโรงเรียน										
71	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน										
72	จัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการดูแลวินัยนักเรียน										
73	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน										
5.2 การพัฒนาความรับผิดชอบ											
74	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน										
75	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การประเมินร่วมกันและร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินการ										
76	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาการขาดความรับผิดชอบของผู้เรียน										

ข้อ	รายการ	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
5.3 การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน											
77	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำหน้าที่										
78	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองให้ความสำคัญกับนักเรียนเป็นรายบุคคล										
5.4 การพัฒนาจิตสาธารณะ											
79	ร่วมมือกับผู้ปกครองในการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
80	เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมด้านจิตสาธารณะ เช่น การระดมทุนในการพัฒนาการศึกษา ร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือดูแลสาธารณะสมบัติของโรงเรียน										

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายสมศักดิ์ บุญโต
ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ฉ
เครื่องมือวิจัย ระยะที่ 2

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 3

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เพื่อกำหนดองค์ประกอบการสร้างและพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ประเด็นสนทนา	บันทึกละเอียด
ประเด็นที่ 1 สาเหตุที่การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังของโรงเรียน เป็นเพราะสาเหตุใด	....
ประเด็นที่ 2 แนวทางการดำเนินงานในการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จากสาเหตุในประเด็นที่ 1	....
ประเด็นที่ 3 การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่ผ่านมาเป็นอย่างไร	....

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 4

แบบสอบถามความเหมาะสม ความเป็นไปได้

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย

1.1 การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน

1.2 การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

1.4 การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1.5 การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายสมศักดิ์ บุญโต

ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผู้วิจัย

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่แสดงความคิดเห็นของท่านต่อแบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้ตรงกับข้อเท็จจริงมี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับมาก
3 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับปานกลาง
2 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับน้อย
1 หมายถึง ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับน้อยที่สุด

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		**สภาพความเหมาะสม**					**สภาพความเป็นไปได้**				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน											
1	มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน										
2	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น										
3	จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม										
4	ใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ										
5	กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		สภาพความเหมาะสม					สภาพความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้										
2. การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน											
7	จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
8	จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
9	จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
10	จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน										
3. การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี											
11	ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ										
12	ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ										

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		สภาพความเหมาะสม					สภาพความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13	จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ										
4. การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน											
14	จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ										
15	จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ										
16	จัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ										
17	มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน										
18	จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างวินัยให้กับผู้เรียน										
5. การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม											
19	เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน										

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน		สภาพความเหมาะสม					สภาพความเป็นไปได้				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
20	จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ										

ขอขอบคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายสมศักดิ์ บุญโต

ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ช

เครื่องมือวิจัย ระยะที่ 3

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 5

คู่มือ

การขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

คู่มือการขับเคลื่อน
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

คำแนะนำการใช้คู่มือ

ในการใช้คู่มือครั้งนี้ เป็นการใช้เพื่อการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ที่ใช้คู่มือ ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูและบุคลากร โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

2. การนำคู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปใช้ เบื้องต้นต้องสร้างความเข้าใจและมีความตระหนักร่วมกันในการทำงานให้สำเร็จ ศึกษารายละเอียดในส่วนต่างๆ ของคู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีดำเนินการ เป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัดในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในแต่ละแนวทางการพัฒนาอย่างชัดเจน

2.2 ศึกษากระบวนการในการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา รายละเอียดของ แนวคิด จุดเน้น กิจกรรมดำเนินการ ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือที่ใช้ และเกณฑ์กรประเมินในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ

2.3 ร่วมรับผิดชอบโรงการ / กิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามที่ได้รับผิดชอบมอบหมาย

3. ระยะเวลาในการใช้คู่มือ 1 ปีการศึกษา ในปีการศึกษา 2562

วิธีการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
ตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้มีการพัฒนาจัดกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการบูรณาการจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และเลือกสรรกิจกรรมหรือโครงการที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำไปใช้พัฒนานักเรียน ผลจากการพัฒนา ที่มีขั้นตอนการพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย มีความรับผิดชอบและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สามารถเผยแพร่เป็นแบบอย่างให้แก่โรงเรียนอื่น ๆ ข้อมูลโดยสรุป ดังนี้

1 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม กตัญญูและมีความสำนึกในความเป็นไทย โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

1.2 ด้านคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทยของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีจำนวนนักเรียนที่มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย จำนวน 1531 คน คิดเป็นร้อยละ 100 กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินงานเพื่อฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม กตัญญูและมีความสำนึกในความเป็นไทย ได้แก่ สมุดบันทึกความดี ธนาคารความดี นักเรียนให้ความสนใจ ในกิจกรรมทำสมุดบันทึกความดี มีการบันทึกส่งครูประจำชั้นเพื่อบอกเล่าการทำความดีให้เพื่อนและน้อง ๆ ฟัง เป็นการยกย่องคนทำความดี กิจกรรมออมทรัพย์ นักเรียนให้ความสนใจตั้งใจในการเรียนและร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนสนับสนุนจนได้รับการยกย่อง กิจกรรมให้นักเรียนดูแลทำความสะอาด และรักษาความสะอาดทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน กิจกรรมกีฬาสี นักเรียนแสดงความสามารถของตนเอง ในทุกด้านร่วมกัน ให้นักเรียนรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และมีน้ำใจนักกีฬา และมีการมอบรางวัลเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้นักเรียน นักเรียนมีน้ำใจในการทำกิจกรรมร่วมกัน การอยู่ร่วมกัน ดูแลช่วยเหลือกันในทุก ๆ กิจกรรม บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม นักเรียนทุกคนทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ กิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความกระตือรือร้น แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และ

ช่วยแก้ปัญหา หรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น กิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวาจาสุภาพ มีมารยาท แต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย ปลูกฝังให้นักเรียนทุกคนใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้งเพื่อเตรียมตัวเป็นเยาวชนที่ดีในอนาคต ให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ในสิทธิของตนเอง นักเรียนได้เรียนรู้มารยาทที่ถูกต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการอยู่ร่วมในสังคม กิจกรรมหน้าเสาธงโดยนักเรียนและครูทุกคนเข้าแถวเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ แผ่เมตตา ปฏิญาณตน อาราธนาศีล 5 และมีกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กตัญญู และมีความสำนึกในความเป็นไทย ที่ประสบความสำเร็จที่เป็นแบบอย่างได้

2. การพัฒนาจัดกิจกรรมหรือโครงการ ที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ประสบความสำเร็จ และเป็นแบบอย่างในการพัฒนานักเรียน มีผลดังนี้

ข้อ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักเรียน 1531 คน มีผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1531 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ และอธิบายความหมายของเพลงชาติได้ถูกต้อง ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของนักเรียนและให้ความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงานกับสมาชิกในชั้นเรียนตามระบอบประชาธิปไตยเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ตนนับถือ และปฏิบัติตนตามหลักของศาสนาที่ตนนับถือ

ข้อ 2 ซื่อสัตย์สุจริต นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1518 คน คิดเป็นร้อยละ 99.15 ปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความซื่อตรงปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความถูกต้องละอายและเกรงกลัวต่อการกระทำผิดให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงปราศจากความลำเอียง ไม่นำสิ่งของหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนทั้งทางกาย วาจา ใจ

ข้อ 3 มีวินัย นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1409 คน คิดเป็นร้อยละ 92.03 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ระเบียบของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

ข้อ 4 ใฝ่เรียนรู้ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1440 คน คิดเป็นร้อยละ 94.06 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและเลือกใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ บันทึกความรู้วิเคราะห์ข้อมูลจากสิ่งที่เรียนรู้สรุปเป็นองค์ความรู้แลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความเพียรพยายามในการเรียนรู้

ข้อ 5 อยู่อย่างพอเพียง นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1507 คน คิดเป็นร้อยละ 98.43 รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม ยอมรับและปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใช้ทรัพย์สินของตนเอง เช่น เงิน สิ่งของเครื่องใช้ ฯลฯ

อย่างประหยัด คุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดีรวมทั้งการใช้เวลาอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรของส่วนรวมอย่างประหยัด คุ้มค่าและเก็บรักษาดูแลอย่างดี เช่น น้ำและไฟ ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความรอบคอบมีเหตุผล ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้อภัยเมื่อผู้อื่นกระทำผิดพลาด

ข้อ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1419 คน คิดเป็นร้อยละ 92.68 ตั้งใจและรับผิดชอบในการทำงานจนสำเร็จ เอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พยายามแก้ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานให้สำเร็จ ชื่นชมผลงานด้วยความภาคภูมิใจ ทุ่มเททำงาน อดทน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

ข้อ 7 รักความเป็นไทย นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1433 คน คิดเป็นร้อยละ 93.59 ร่วมกิจกรรมประกวดมารยาทไทย มีมารยาทที่งดงามแบบไทย มีสัมมาคารวะ กตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณ แต่งกายแบบไทย กิจกรรมวันสำคัญ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย ใช้ภาษาไทยและเลขไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ชักชวน แนะนำให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง เชิญชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมไทย

ข้อ 8 มีจิตสาธารณะ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1395 คน คิดเป็นร้อยละ 91.11 ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนร่วมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

ข้อ 9 มีความรับผิดชอบ นักเรียน 1531 คน ผลการประเมินในระดับดี ถึง ระดับดีเยี่ยม จำนวน 1389 คน คิดเป็นร้อยละ 90.72 สนใจและตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ความเพียรพยายาม ทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ และมีความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย รวมทั้งยอมรับผลทั้งที่ดีและไม่ดีในกิจการที่ตนได้ทำลงไปหรืออยู่ในความดูแลของตน รวมทั้งพยายามปรับปรุงในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการประเมิน พบว่า

ผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร 8 ประการ และคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนด้านความรับผิดชอบ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญในการพัฒนา สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้อยู่ในระดับดี ถึงระดับดีเยี่ยม เป็นที่น่าพอใจทุกรายการ

จากสภาพที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิบัติให้ได้อย่างยั่งยืน และพบว่าคุณธรรมของนักเรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ

มุ่งมั่นในการทำงาน และมีจิตสาธารณะ อยู่ในระดับดีต่ำกว่าคุณธรรมข้ออื่น ๆ ซึ่งผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาทุกภาคส่วน ได้นำผลการประเมินดังกล่าวมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ของครูมืออาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เห็นว่า จะต้องพัฒนาเพื่อให้ได้ผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยมเหมือนกับคุณธรรมด้านอื่น ๆ

กระบวนการบริหารจัดการ ในการขับเคลื่อน
การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ตามกระบวนการบริหารจัดการ 6 ขั้นตอน รายละเอียดแสดงในภาพประกอบ

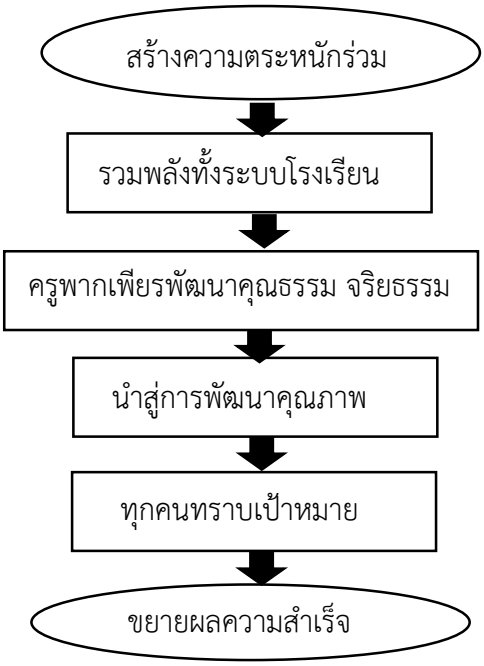

ภาพประกอบ แสดงขั้นตอนการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขั้นตอนที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม

แนวคิด “การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของทุกคน” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **สร้างความตระหนักร่วม** โดยมีความเชื่อว่า ถ้าทุกคนเข้าใจกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เข้าใจให้กระจ่างในวิธีการปรับปรุงหรือสร้างเสริมพฤติกรรมนักเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนเป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ประการสำคัญคือทุกคนในโรงเรียนต้องเห็นความจำเป็นและผลดีที่จะเกิดจากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามที่โรงเรียนต้องการ

จุดเน้น ครูและบุคลากร รู้และมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างรอบด้าน ผู้บริหารรู้และมีข้อมูลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและบุคลากร ครูมีความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล รายห้อง รายชั้น และรายโรง ที่เป็นปัจจุบันสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทันท่วงที

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
2. กระตุ้นการสร้างความตระหนักร่วมกันตลอดเวลา ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการจนถึงจุดสิ้นสุดของกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. ปลูกฝังจิตสำนึก โดยการน้อมนำศาสตร์พระราชา มาถ่ายทอดให้นักเรียน ครูและบุคลากร เพื่อให้ตระหนักถึงพระราชประสงค์ในการ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”
4. สร้างความตระหนักโดยชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่โรงเรียนที่ต้องดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ให้เยาวชนไทยตามรัฐธรรมนูญ นโยบายรัฐบาล รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร
5. สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยการเชิญประชุมและประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
6. จัดประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นตัวอย่างเหตุผลของการสร้างความตระหนัก

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เข้าร่วมประชุมสร้างความตระหนัก

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการประชุม
- แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % มีความร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

ขั้นตอนที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

แนวคิด "รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน" หมายถึง การดำเนินการที่เกิดจากผลการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 โดยใช้แนวคิด "ความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องทำทั้งโรงเรียน" การบริหารจัดการ ความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการดำเนินการตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ให้เป็นคุณธรรมเป้าหมาย และเป็นพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของนักเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน หลักการสำคัญคือการแปลงคุณธรรมเป้าหมายให้เป็นจริยธรรม พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เน้นการมีส่วนร่วมรวมพลังทั้งระบบโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. จัดประชุมระดมความคิดเฉพาะกลุ่ม กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้บริหาร เพื่อค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่ม
2. วิเคราะห์ปัจจัยหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. พัฒนาหลักสูตร แผนการเรียนรู้ กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน เกี่ยวกับการพัฒนา เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน
4. ดำเนินการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ แบบมีส่วนร่วมทั้งระบบโรงเรียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เข้าร่วมประชุมระดมความคิด เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
2. จำนวนแผนการเรียนรู้ โครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียน และเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการประชุม
- แบบบันทึกการวิเคราะห์เอกสาร
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % มีความตั้งใจจริงและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา

ขั้นตอนที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

แนวคิด “นักเรียนคือต้นกล้า ไร่นาคือห้องเรียน คุณครูผู้พากเพียร เสมือนหนึ่งเจ้าของนา” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้กำหนดเป็นขั้นตอน **ครูพากเพียรจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม** โดยมีหลักการสำคัญว่า หากครูและบุคลากร ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา มีกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการนิเทศติดตามช่วยเหลือการพัฒนางานที่ดี ครูมีกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริม รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

กิจกรรมดำเนินการ

1. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ระบบการเรียนการสอน
2. พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดให้มีระบบการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูที่มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการจัดกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความน่าเชื่อถือ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
2. จำนวนครูที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างครอบคลุม
3. จำนวนครูที่เลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีให้กับผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม
4. จำนวนครูที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเต็มตามศักยภาพ

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- แบบรายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขั้นตอนที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ

แนวคิด : ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โรงเรียนต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติแห่งชาติ ประกอบกับนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เรื่องการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามศาสตร์พระราชาด้วย Active Learning และ Professional Learning Community (PLC) สู่คุณภาพThailand 4.0 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เกิดจากการรวมตัว ร่วมใจ รวมพลัง ร่วมมือกันของครู ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดเน้น : ในการดำเนินการตามขั้นตอนที่ 4 นำสู่การยกระดับคุณภาพ โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินการตามแนวคิดและหลักการสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน โดยเน้น รักษาภูมิสังคม ระเบิดจากข้างใน แก้ปัญหาที่จุดเล็ก ทำตามลำดับขั้นตอน ไม่ติดตำรา การมีส่วนร่วม ประโยชน์ส่วนรวม องค์รวม เน้นการพึ่งตนเองประหยัดเรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติและรู้รักสามัคคี

กิจกรรมที่ดำเนินการ

1. การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ตามระดับชั้นที่สอนและระดับชั้นซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา โดยในแต่ระดับชั้นจะมีครูแกนนำ ระดับชั้นละ 1- 2 คน
2. ครูและบุคลากรทุกคน วิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPs ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบร่วมมือรวมพลัง
3. ครูและบุคลากรทุกคน แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน
4. การสอนงานแบบพี่เลี้ยง (Coaching-Mentoring) โดยการนิเทศภายในและการประกันคุณภาพระดับชั้นเรียน

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูที่มีการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ตามระดับชั้นที่สอนและระดับชั้นซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา

2. จำนวนครูและบุคลากร ที่วิเคราะห์หลักสูตรในรายวิชาที่สอน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบ 5 STEPs และเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) แบบร่วมมือรวมพลัง

3. จำนวนครูและบุคลากร ที่แก้ปัญหาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

4. จำนวนครูที่ได้รับการนิเทศชั้นเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- แบบบันทึกการวิเคราะห์หลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- แบบบันทึกผลการดำเนินงานการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมมือกันในการกำหนดวิธีปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก และเลือกใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานในการเสริมสร้างความดีได้อย่างเหมาะสม โดยทุกคนมีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ขั้นตอนที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย

แนวคิด การรู้จักกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลในหลายมิติ แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำหน่วยงานในยุคปัจจุบัน เป้าหมายที่มองเห็นผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วม จึงจะทำให้การไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจนเป็นไปได้และสะดวกราบรื่น ได้ผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายอย่างแท้จริง ขั้นตอน **ทุกคนทราบเป้าหมาย** จึงมีความจำเป็นและสำคัญมากในการขับเคลื่อนองค์การให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยผู้บริหาร ครูและบุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมคณะครู กรรมการสถานศึกษาฯ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) กำหนดเป้าหมาย วิธีการ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
2. แจ้งเป้าหมายที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบ
3. ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม ให้ครูและบุคลากรดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย
4. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานให้เขตพื้นที่ทราบ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูและบุคลากรที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

2. จำนวนครูและบุคลากร ที่สร้างกลไกการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 100 % ร่วมกันกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนและสร้างกลไกการขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ

แนวคิด “คนทำดีย่อมได้รับการยกย่อง” จากแนวคิดดังกล่าว โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ (มอบเกียรติบัตร) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียนที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

จุดเน้น โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากร รวมถึงนักเรียน ที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

กิจกรรมดำเนินการ

1. ประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) สรุปผลการประเมินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินการการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

3. สรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานและประกาศเกียรติคุณ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จำนวนครูและบุคลากรที่มีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

2. จำนวนผลงาน / รางวัลที่ ครูและบุคลากร นักเรียน ได้รับการยกย่องและประกาศเกียรติคุณในระดับต่าง ๆ

3. จำนวนผลงานการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สังคมและชุมชน

เครื่องมือที่ใช้

- แบบบันทึกรายงานผลการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรม

เกณฑ์การประเมิน

ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนมีผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน อย่างน้อย 10 รายการ

แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

จากผลการประเมินองค์ประกอบแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า มีองค์ประกอบด้านแนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1) ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน การสอดแทรกการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้รูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่าง ๆ ฝึกการเรียนรู้เป็นกลุ่มเพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง

2) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารีเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรมที่ช่วยเสริมสร้างวินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ที่ช่วยเสริมสร้าง วินัยต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ควรยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียนในระดับชั้นเรียนและในที่ประชุมทุกครั้งที่มีโอกาส จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการทำงานให้สำเร็จมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นักเรียนทำ

3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนรุ่นพี่ พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัยต่อตนเอง ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ ยกย่องและเชิดชูครูนักเรียนและผู้ปกครองที่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

4) การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ควรมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมุมความรู้ป้ายนิเทศ รวมถึงทำแผ่นป้ายที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ ควรมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุง ดูแลสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ควรอำนวยความสะดวกในด้านอุปกรณ์ วัสดุต่างๆ เมื่อมีการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ

5) การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรเชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ควรเชิญปราชญ์ท้องถิ่นมาถ่ายทอดประสบการณ์ให้นักเรียน ติดต่อประสานกับชุมชนในการให้ความร่วมมือกวดขันดูแลบุตรหลาน ควรให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและแก้ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ควรจัดตั้งเครือข่ายครูและผู้ปกครองในการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบของโรงเรียน และดูแลเรื่องวินัยนักเรียน

โครงการ / กิจกรรม การดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ได้จัดทำโครงการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง ดังนี้

1) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

4) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

5) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

1) โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1 การสอดแทรกจริยธรรมในการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติจริง

1.3 การบูรณาการการสอนจริยธรรมไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

1.4 การสอนจริยธรรมโดยใช้ข่าว เหตุการณ์ประจำวัน

1.5 การพัฒนาหลักสูตรห้องเรียนกีฬา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

1.6 โครงการการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

1.7 โครงการค่ายวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน

1.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

2. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.1 การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ รักษาดินแดน

2.2 การจัดกิจกรรมวันสำคัญ

2.3 การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม

2.4 การจัดกิจกรรมประจำวันหน้าเสาธง

2.5 การจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2.6 การจัดกิจกรรมชมรมทางวิชาการ

2.7 การจัดกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

2.8 การจัดกิจกรรมแนะแนวและให้คำปรึกษา

2.9 การจัดกิจกรรมโครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

2.10 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.11 กิจกรรมวงดนตรีลูกทุ่งสุรพินท์

2.12 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

3. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

3.1 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

3.2 โครงการธนาคารขยะ

3.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

3.4 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

3.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

3.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

3.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.1 โครงการธนาคารขยะ

4.2 โครงการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

4.3 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

4.4 โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

4.5 โครงการโรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

4.6 โครงการสถานศึกษาต้นแบบคุณธรรม จริยธรรม

4.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

4.8 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

4.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5. โครงการ / กิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

5.1 โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน

5.2 โครงการสานสัมพันธ์ บ้าน วัด โรงเรียน

5.3 โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.4 โครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้

5.5 โครงการฟื้นฟูศีลธรรมโลก

5.6 โครงการมาร์ชชิ่งความดี

5.7 โครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่

5.8 โครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

5.9 โครงการเศรษฐกิจพอเพียง

5.10 โครงการเครือข่ายผู้ปกครอง

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา รายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน

เป้าประสงค์

จัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. การวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

4.ใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5.กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6.กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3. โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับนักเรียน

4. ร้อยละของครูใช้รูปแบบการสอนอย่างหลากหลายในการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

5. ร้อยละของครูที่กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6. ร้อยละของครูที่กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป้าประสงค์

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

2. จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาดเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

3. จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

4. จัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

2. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด

3. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุม/ชมรม

4. ร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะจากการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

เป้าประสงค์

การใช้แบบอย่างที่ดีเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. มอบเกียรติบัตรยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนักเรียนรุ่นพี่ที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2. ร้อยละของผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3. จำนวนครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับรางวัลบุคคลต้นแบบด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

เป้าประสงค์

จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. จัดทำป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. จัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และ จิตสาธารณะโดยนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้เรียน

5. จัดห้องเรียนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน

ตัวชี้วัด

1. โรงเรียนมีห้องจริยศึกษาที่ให้ความรู้กับผู้เรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2. จำนวนป้ายข้อคิด ข้อเตือนใจ ที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

3. จำนวนป้ายนิเทศที่มีเนื้อหาสาระที่ช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัยความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะและนำศาสตร์พระราชามาบูรณาการ

4. ร้อยละของนักเรียนที่มีส่วนร่วมในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียน

5. จำนวนห้องเรียนที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

มาตรการ

1. เชิญผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. จัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัด

1. ร้อยละของผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน

2. ร้อยละของครูที่ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียนและเสริมสร้างให้นักเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการใช้คู่มือ

การนำคู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปใช้ มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ไปใช้อย่างมีคุณภาพ

2. เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างรอบด้านและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. เพื่อพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร ผู้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนไปใช้

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ไปใช้ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีความตระหนักในการทำงานให้เกิดความสำเร็จ บุคลากรทุกฝ่ายก็มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทดังนี้

1.1 เป็นผู้ออกแบบการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ไปใช้

1.2 เป็นผู้ประชุมชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักร่วมกันในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้เกิดความสำเร็จ

1.3 เป็นผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมและอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.4 เป็นผู้นิเทศติดตามการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1.5 เป็นผู้สนับสนุนครูและบุคลากร ให้มีส่วนร่วมประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. ครูและบุคลากร มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 ร่วมประชุมรับฟังชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักร่วมกัน ในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้สำเร็จ

2.2 เป็นผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตามกระบวนการที่ได้รับมอบหมายและเกี่ยวข้องเต็มความสามารถ

2.3 รับการนิเทศติดตามการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2.4 เป็นคณะกรรมการประเมินผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2.5 ร่วมสรุปรายงานผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

การวัดและประเมินผล

1. การตรวจสอบประเมินความถูกต้อง และ ความเหมาะสม ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. การตรวจสอบประเมินความเป็นประโยชน์ และ ความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปใช้

3. การประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียนในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

4. การประเมินความพึงพอใจของครูและบุคลากร นักเรียน ที่มีต่อการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 6

แบบสอบถาม

เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้

ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

(สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากร)

.....

คำชี้แจง

1. เครื่องมือฉบับนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านในฐานะผู้นำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนไปใช้

2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สมาคมนักเรียนเก่าสุรพินท์พิทยา และเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) คณะละ 5 คน รวมจำนวน 20 คน

3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หมายถึง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ตามความต้องการจำเป็นในการพัฒนา 5 แนวทาง ซึ่งในการนำสู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียนและในระดับห้องเรียน โดยนำมาบูรณาการเป็นกระบวนการบริหารจัดการซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น มีขั้นตอนการปฏิบัติ 6 ขั้นตอน คือ 1) สร้างความตระหนักร่วม 2) รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน 3) ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 4) นำสู่การพัฒนาคุณภาพ 5) ทุกคนทราบเป้าหมาย และ 6) ขยายผลความสำเร็จ

4. ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือฉบับนี้ จะนำไปใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์และการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน

5. ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของท่านจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

6. เครื่องมือฉบับนี้ มีเนื้อหา 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบความถูกต้อง และ ความเหมาะสม ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเป็นประโยชน์ และ ความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ไปใช้

ตอนที่ 1 การตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความถูกต้อง และ มีความเหมาะสม ในการบริหารจัดการตามกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน หรือไม่ โดยให้ท่าน แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องนั้น ๆ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นว่ามีความถูกต้องและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นว่ามีความถูกต้องและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นว่ามีความถูกต้องและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นว่ามีความถูกต้องและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นว่ามีความถูกต้องและมีความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	**ระดับความคิดเห็น**									
	ความถูกต้อง					**ความเหมาะสม**				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม										
1.การศึกษาสภาพการดำเนินส่งเสริมคุณธรรมของโรงเรียน										
2. การศึกษาสภาพการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน										
3. การศึกษาความต้องการในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาของโรงเรียน										
ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน										
4. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “3 ประสาน” ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน										
5. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “4 ร่วม” ระหว่างโรงเรียน นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่าสุรพินท์พิทยา										
6. การใช้หลักการบริหารจัดการแบบร่วมมือ ระหว่างผู้วิจัย ทีมผู้บริหาร ครูและบุคลากร										

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น									
	ความถูกต้อง					ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม										
7. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน										
8. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมผู้ประสานการดำเนินงานและทีมทำ										
ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ										
9. ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในการดำเนินโครงการ / กิจกรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน										
10. ประชุมชี้แจงเพื่อแจ้งหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน										
ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย										
11. การให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง										
12. การจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมคุณธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ										
13. การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เสริมแรง ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ										
14. การจัดประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูบุคลากร										
ขั้นที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ										
15. การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน ระดับชั้นเรียน										
16. จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับโรงเรียน										

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น									
	ความถูกต้อง					ความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
17.จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางไกล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์										
18. ประเมินผลงานตามสภาพจริง เน้นการประเมินเชิงบวก										
19. เสริมแรงใจให้รางวัลแก่บุคคลหรือโครงการ / กิจกรรม ที่ประสบความสำเร็จ										

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเป็นประโยชน์ และ ความเป็นไปได้ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หรือไม่ โดยให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องนั้น ๆ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น									
	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นที่ 1 สร้างความตระหนักร่วม										
1.การศึกษาสภาพการดำเนินส่งเสริมคุณธรรมของโรงเรียน										
2. การศึกษาสภาพการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน										
3. การศึกษาความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาของโรงเรียน										
ขั้นที่ 2 รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน										
4. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “3 ประสาน” ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน										
5. การใช้หลักการมีส่วนร่วมแบบ “4 ร่วม” ระหว่างโรงเรียน นักเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่าสุรพินท์พิทยา										
6. การใช้หลักการบริหารจัดการแบบร่วมมือระหว่างผู้วิจัย ทีมผู้บริหาร ครูและบุคลากร										
ขั้นที่ 3 ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม										
7. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน										
8. จัดประชุมสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นทีมผู้ประสานการดำเนินงานและทีมทำ										

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น									
	ความเป็นประโยชน์					ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นที่ 4 นำสู่การพัฒนาคุณภาพ										
9. ประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักในการดำเนินโครงการ / กิจกรรม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน										
10. ประชุมชี้แจงเพื่อแจ้งหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการและแนวทางการพัฒนาร่วมกัน										
ขั้นที่ 5 ทุกคนทราบเป้าหมาย										
11. การให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง										
12. การจัดทำเอกสารแนวทางการดำเนินงานที่ส่งเสริมคุณธรรมให้โรงเรียนดำเนินการ										
13. การเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ เสริมแรง ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แนะ										
14. การจัดประชุมสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูบุคลากร										
องค์ประกอบที่ 6 ขยายผลความสำเร็จ										
15. การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายใน ระดับชั้นเรียน										
16. จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับโรงเรียน										
17.จัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางไกล โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์										
18. ประเมินผลงานตามสภาพจริง เน้นการประเมินเชิงบวก										
19. เสริมแรงใจให้รางวัลแก่บุคคลหรือโครงการ / กิจกรรม ที่ประสบความสำเร็จ										

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 7
แบบสอบถามความพึงพอใจของครู บุคลากร และนักเรียน
ที่มีต่อการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
(สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากร นักเรียน)

คำชี้แจง

1. เครื่องมือฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 100 คน และนักเรียน จำนวน 1483 คน รวมทั้งสิ้น 1587 คน

3. ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือฉบับนี้ จะนำไปใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์และการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน

4. ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของท่านจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

5. ให้ท่านพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าท่านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด โดยให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องนั้น ๆ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูและบุคลากร และส่งเสริมการเรียนรู้และการทำกิจกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี					
2. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากร และนักเรียน มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน					
3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีส่วนช่วยให้ครูและบุคลากร มีทิศทางในการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน					
4. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีความหลากหลายสนองความต้องการของครูและบุคลากร และส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมที่คาดหวังของนักเรียน					
5. กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน					

ขอขอบคุณทุกท่าน

เครื่องมือวิจัย ชุดที่ 8
แบบประเมินคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียน
ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา (สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากร)

คำชี้แจง

1. เครื่องมือฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังจากการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุลากร โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 104 คน

3. ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือฉบับนี้ จะนำไปใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์และการดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน

4. ข้อมูลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นของท่านจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้แสดงความคิดเห็นในแต่ละประเด็นให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

5. ให้ท่านพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อว่าคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน อยู่ในระดับใด โดยให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องนั้น ๆ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความมีวินัย 1. นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือกติกาต่าง ๆ ของครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและประเทศชาติ					
2. นักเรียนรักษาร่างกาย เสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมให้สะอาดสวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ					
ความรับผิดชอบ 3. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทั้งหน้าที่เกี่ยวกับตนเองและหน้าที่ต่อส่วนรวม ทำงาน หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
4. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายจนเป็นผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามปรับปรุงให้ดีขึ้น					
ความมุ่งมั่นในการทำงาน 5. นักเรียนมีความมุ่งมั่นเพียรพยายามทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานทำงานจนสำเร็จ					
6. นักเรียนมีความอดทนต่ออุปสรรคและความยากลำบากทั้งในด้านการเรียนและด้านการงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ท้อถอย					
ความซื่อสัตย์ 7. นักเรียนเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลาต่อหน้าที่ รักษาคำพูด มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่พูดปด ไม่โลภ ไม่ลักขโมย					
8. นักเรียนเป็นผู้ไม่ใช้เล่ห์กล คดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่หลอกลวงผู้อื่น ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่ลอกการบ้านเพื่อน					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ความมีสติและละเอียดรอบคอบ 9. นักเรียนเป็นผู้รู้จักทำจิตใจให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส					
10. นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบในการตัดสินใจ และการทำกิจการงานต่าง ๆ					
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ 11. นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละไม่เห็นแก่ตัว					
12. นักเรียนเป็นผู้ที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นรู้จักแบ่งปันสิ่งของ เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วยความเต็มใจอย่างสม่ำเสมอ					
ความสุภาพ 13. นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อยอ่อนโยนมีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตน วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย					
14. นักเรียนแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะ					
ความยุติธรรม 15. นักเรียนมีความยุติธรรมเที่ยงตรง ตัดสินปัญหาด้วยใจเป็นกลาง รักความถูกต้องไม่ลำเอียง					
16. นักเรียนรักษากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อความถูกต้อง และความสงบสุขของส่วนรวม ไม่เอาเปรียบหรือถืออภิสิทธิ์เหนือผู้อื่น					
ความมีจิตสาธารณะ 17. นักเรียนมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม รักษาและปกป้องสาธารณสมบัติ ไม่นำของส่วนรวมมาใช้ส่วนตัว					
18. นักเรียนอาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในครอบครัว ชุมชนและสังคม					
ความสามัคคี 19. มีความรักความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ทะเลาะวิวาท					
20. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธีและสมานฉันท์					

ภาคผนวก ซ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
เครื่องมือชุดที่ 2

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือชุดที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
6	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
20	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
21	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
24	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
28	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
32	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
34	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
45	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
48	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
59	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
61	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
62	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
63	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
64	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
65	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
66	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
67	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
68	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
69	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
70	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
71	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
72	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
73	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
74	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
75	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
76	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
77	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
78	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
79	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
80	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

Reliability Coefficients

N of Cases = 577 N of Items = 80

Alpha = .983

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
เครื่องมือชุดที่ 4

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือชุดที่ 4 แบบสอบถามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้ สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

Reliability Coefficients

N of Cases = 9 N of Items = 20

Alpha = .972

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
เครื่องมือชุดที่ 6

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือชุดที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมที่คาดหวังของนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา หลังจากการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

Reliability Coefficients

N of Cases = 104 N of Items = 20

Alpha = .961

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

เครื่องมือชุดที่ 7

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือชุดที่ 7 แบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

Reliability Coefficients

N of Cases = 1587 N of Items = 5

Alpha = .983

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
เครื่องมือชุดที่ 8

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) ของเครื่องมือชุดที่ 8 แบบสอบถามเกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ และความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ไปใช้ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ตอนที่ 1 การตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

ตอนที่ 2 การตรวจสอบความเป็นประโยชน์ และ ความเป็นไปได้ในการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่						
	1	2	3	4	5	$\sum R$	IOC
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
3	+1	+1	+1	+1	0	5	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
8	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
12	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
18	+1	+1	+1	+1	0	5	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

สูตร $IOC = \frac{\sum R}{N}$

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ : ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 – 1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

สรุปค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

Reliability Coefficients

N of Cases = 20 N of Items = 19

Alpha = .983

ภาคผนวก ฌ

ผลที่เกิดจากการวิจัย
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ผลต่อผู้เรียน

นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยามีสุขภาพดี มีทักษะการปฏิเสธให้ตนเองพ้นจากอันตราย ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีวินัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม กระตือรือร้น ให้ความสนใจในการเรียนใฝ่เรียนรู้ ได้รับรางวัลเป็นที่ประจักษ์ ดังนี้

นักเรียนในหลักสูตรห้องเรียนกีฬาส่งเสริมผู้เรียนมีสุขภาพดี

รางวัลชนะเลิศการแข่งขันกีฬาฟุตซอล ประเภททีมหญิง จังหวัดนครราชสีมา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

รางวัลชนะเลิศการประกวดวงดนตรีลูกทุ่ง

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รางวัลเหรียญเงิน ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การประกวดวงโยธวาทิต

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ขอมอบเกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า
นายอภิสิทธิ์ สุภิษะ
โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จังหวัดสุรินทร์
ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ ระดับเหรียญทอง
การประกวดโครงงานตีเส้นสะเต็มศึกษารอบคัดเลือก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ให้ไว้ ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๒
(ศาสตราจารย์ ดร.ชูใจ สิมปิจำนงค์)
ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รางวัลเหรียญทองชนะเลิศอันดับ 1 การประกวดโครงงานสะเต็มศึกษา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

กิจกรรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

กิจกรรรมค่ายสะเต็มศึกษา

กิจกรรรมธนาคารขยะ

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รับโล่รางวัลชนะเลิศ ระดับชาติ โครงการมาร์ชิ่งความดี

กิจกรรมกฐินสัมฤทธิ์ เด็กดี V-Star

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รางวัลชนะเลิศ ระดับชาติ ทีมเยาวชนดีเด่น ผู้นำฟื้นฟูศีลธรรมโลก

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ผลต่อสถานศึกษา

โรงเรียนที่มีระบบการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ระดับชาติ สถานศึกษายอดเยี่ยม การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ระดับมัธยมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ได้รับโล่โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล รับโล่โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มอบเป็นรางวัลระดับชาติ

รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS)

เพื่อแสดงว่า

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ชนะเลิศระดับเหรียญทอง

สถานศึกษายอดเยี่ยม การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ระดับมัธยมศึกษา ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

โครงการประกวดหน่วยงานและผู้มีผลงานดีเด่นที่ประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ ครั้งที่ ๘ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑

ขอให้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ศรัทธาสืบต่อไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง ระดับชาติ สถานศึกษายอดเยี่ยม การจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ

การรับโล่รางวัล โรงเรียนความดีมาตรฐานสากล

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รับถ้วยพระราชทาน โครงการมาร์ชชิ่งความดี จากพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ปีที่ 4

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รับถ้วยรางวัลโรงเรียนคุณภาพฟื้นฟูศีลธรรมโลก (V-star Quality Award)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รางวัลชนะเลิศ ระดับชาติ รางวัลคุณภาพฟื้นฟูศีลธรรมโลก(V-star Quality Award)

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

รับป้ายพระราชทานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลต่อสภาพแวดล้อม

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปลอดอบายมุขเอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะผู้เรียน ดังนี้

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาเป็นโรงเรียนต้นแบบ สถานศึกษาปลอดบุหรี่ของกรมอนามัยที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการจัดทำโครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน ดำเนินกิจกรรมธนาคารขยะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการบริหารจัดการขยะ และโครงการสวนพฤกษศาสตร์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับพรรณไม้ และรู้รักษาพรรณไม้ โดยมีเอกสารหลักฐานดังนี้

โรงเรียนต้นแบบ สถานศึกษาปลอดบุหรี่

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

การดำเนินงานโครงการรีสอร์ทแห่งการเรียนรู้ กิจกรรมธนาคารขยะ และสวนพฤกษศาสตร์

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

นักเรียนรักและดูแลบริบทโรงเรียน

ผลต่อครอบครัว

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาดำเนินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนผลการดำเนินการทำให้โรงเรียนสามารถวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียน มีการสานสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองของผู้เรียน โดยมีเอกสารหลักฐานดังภาพต่อไปนี้

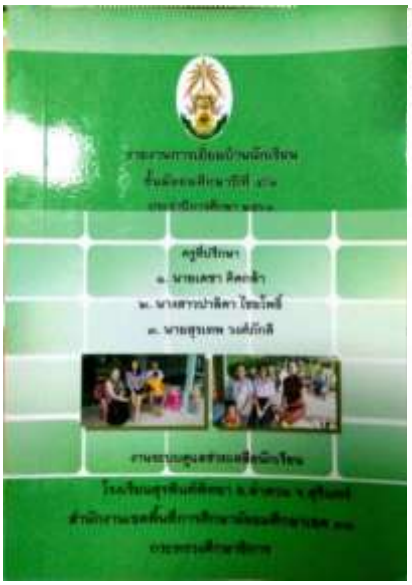

รายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

บรรยากาศการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ผลต่อชุมชน

โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคล และองค์กรในชุมชน โดยโรงเรียนได้ดำเนินโครงการสานสัมพันธ์บ้านวัดโรงเรียน โครงการสวนพฤกษาศาสตร์ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงงานคุณธรรม โดยให้ความร่วมมือกับชุมชนในการทำกิจกรรม และเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน เสริมสร้างสุขภาวะ ให้การสนับสนุนทรัพยากรในการทำกิจกรรม ระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อวัสดุ ครุภัณฑ์และอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมถึงการให้ความร่วมมือในการให้ความรู้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินโครงการความร่วมมือประสานประโยชน์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมครูผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน เพื่อที่ทุกฝ่ายได้มีโอกาสระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอความคิด หาแนวทางพัฒนา ระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นการทำงานแบบประสานประโยชน์ มีความตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมภาคภูมิใจในผลของความสำเร็จที่เกิดจากการร่วมมือ ร่วมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรงเรียนเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงจัดทำโครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียนขึ้น โดยมีเอกสารหลักฐานดังภาพต่อไปนี้

ชื่อโครงการ	โครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียน
สนองเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่	1 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักความสำคัญพื้นฐานทาง
สนองมาตรฐานการศึกษาที่	มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน
ลักษณะโครงการ	ต่อเนื่อง
รหัสกิจกรรมย่อย ตาม OUC	191,195
งานบริหารที่รับผิดชอบ	กลุ่มบริหารวิชาการ,กลุ่มบริหารทั่วไป
ผู้รับผิดชอบ	กลุ่มบริหารวิชาการ,กลุ่มบริหารทั่วไป
ระยะเวลาดำเนินงาน	1 พ.ค. 60 - 30 ก.ย. 61

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจัยที่ทำให้การศึกษาในสถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพประการสำคัญ คือ ความร่วมมือประสานประโยชน์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชมรมครูผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน เพื่อที่ทุกฝ่ายได้มีโอกาสระดมความคิด แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เสนอความคิด หาแนวทางพัฒนา ระดมทรัพยากรเพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นการทำงานแบบประสานประโยชน์ มีความตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา เกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมภาคภูมิใจในผลของความสำเร็จที่เกิดจากการร่วมมือ ร่วมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โรงเรียนเห็นความสำคัญดังกล่าวจึงจัดทำโครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียนขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน
2. เพื่อให้บ้าน วัด และโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา
3. เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา

เป้าหมาย

เป้าหมายเชิงปริมาณ

ผู้ปกครองนักเรียน เครือข่ายศิษย์เก่า ชมรมผู้ปกครอง นักเรียน และครูร่วมประชุมภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. บ้าน วัด และโรงเรียนมีความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
2. บ้าน วัด และโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา
3. เพื่อให้คนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในประเพณี วัฒนธรรม และวันสำคัญทางศาสนา

โครงการสานสัมพันธ์บ้าน วัด โรงเรียน

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

โรงเรียนสุรพินท์พิทยาได้ดำเนินโครงการเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน เสริมสร้างผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี โดยมีการเชิญวิทยากรภายนอกเข้ามาให้คำแนะนำ มาสาธิตวิธีการ และโรงเรียนยังเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ชุมชนมีเอกสารหลักฐานดังภาพต่อไปนี้

ภาพกิจกรรมโครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ

การเพาะเลี้ยงกบในบ่อปูนซีเมนต์

การเลี้ยงไก่ไข่

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

การปลูกเห็ด

คณะศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรม

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ประโยชน์ต่อครอบครัว

โรงเรียนสุรพินท์พิทยามีความสัมพันธ์กับครอบครัวของนักเรียนมากขึ้น คุณครูได้ดูแลนักเรียนและร่วมแก้ปัญหากับผู้ปกครองเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาทำให้ครูและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเปรียบเสมือนเครือญาติ และทางด้านผู้ปกครองได้ให้ความสนับสนุนในการร่วมกิจกรรมและทุนทรัพย์ในการจัดการศึกษาของผู้เรียน ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนได้จัดทำผ้าป่าการศึกษาเพื่อจัดสร้างโดม และซื้อรถหกล้อได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ผลการดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา และเป็นการช่วยส่งเสริมให้มีคุณภาพ โดยได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคาร (โดม) อนุสรณ์ 41 ปี ศรีสุรพินท์ จำนวนเงินทั้งสิน 3,800,000 และรถยนต์ 6 ล้อ มูลค่า 1,500,000 จากคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่าโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

โดม และรถหกล้อที่ได้รับการระดมทุนผ้าป่าเพื่อการศึกษา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ภาคผนวก ญ
ภาพกิจกรรมประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ
(Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (Focus Group Discussion)
กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ภาคผนวก ฎ

หลักฐานการเผยแพร่เอกสาร

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ได้ดำเนินการ 4 ช่องทาง ดังนี้

1 เผยแพร่โดยการตีพิมพ์บทความ

- วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์(TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

- วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

- วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ที่ ฮว.๔๐๑๙/๒๕๖๔

วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี

แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

กองบรรณาธิการวารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ได้พิจารณาบทความ

เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา
Strategy for Development of Student's Ethics under Suraphinphittaya

ผู้นิพนธ์ สมศักดิ์ บุญโต

ฉบับที่ตีพิมพ์ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

กำหนดเผยแพร่ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔)

และได้ส่งบทความของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพแล้ว ปรากฏว่าบทความของท่านมีคุณภาพในระดับ "ดี" และมีประโยชน์ในเชิงวิชาการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(พระครูพิทักษ์ปัญญาพิศิษฐ์,รศ.ดร.)
บรรณาธิการวารสาร มจร อุบลปริทรรศน์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ (TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอุบลราชธานี ตำบลกรเขิน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
โทร.๐๔๕-๒๔๐๐๔๖๔ ผู้ประสานงาน ๐๔๐-๗๖๔๗๖๔
E-mail. mcuubon99.journal@gmail.com, เว็บไซต์ www.ubon.mcu.ac.th

แบบตอบรับการตีพิมพ์บทความ วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์(TCI) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี กำหนดเผยแพร่ ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

2 เผยแพร่ทางเว็บไซต์

- https://www.suraphinphittaya.ac.th เว็บไซต์โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

- http://www.secondary33.go.th เว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33

- https://www.facebook.com/PRSPM33SURIN เพจประชาสัมพันธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33

- http://www.mattayom31.go.th เว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31

- https://www.youtube.com/watch?v=ojla9lLaKM4&t=87s วิดีโอในเว็บไซต์ยูทูป “บทฝึกคุณธรรมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จ.สุรินทร์”

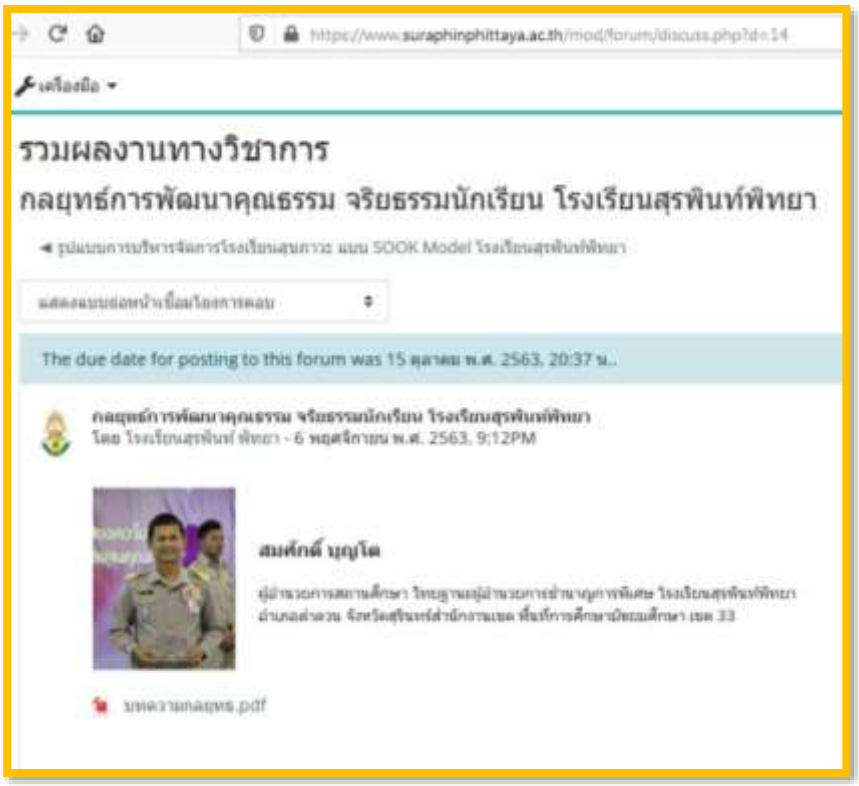

https://www.suraphinphittaya.ac.th เว็บไซต์โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

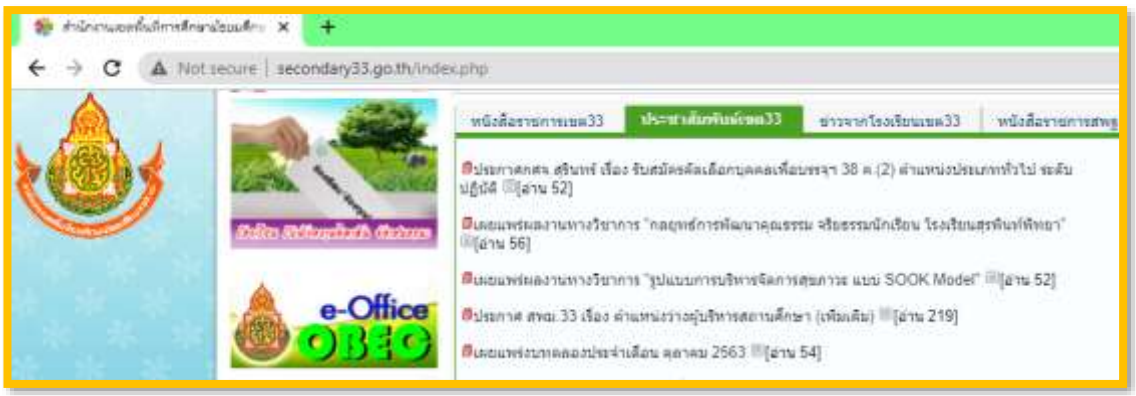

http://www.secondary๓๓.go.th เว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๓

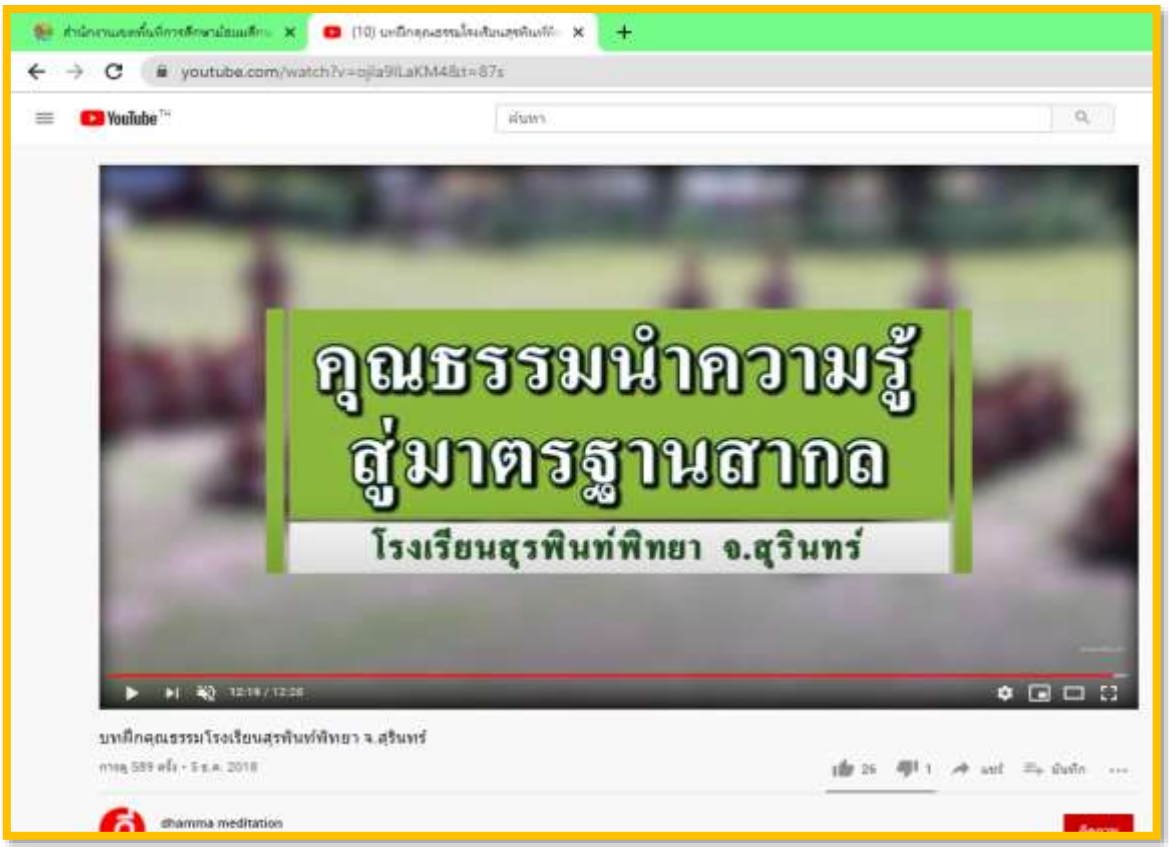

https://www.youtube.com/watch?v=ojla๙lLaKM๔&t=๘๗s วิดีโอในเว็บไซต์ยูทูป “บทฝึกคุณธรรมโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จ.สุรินทร์”

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

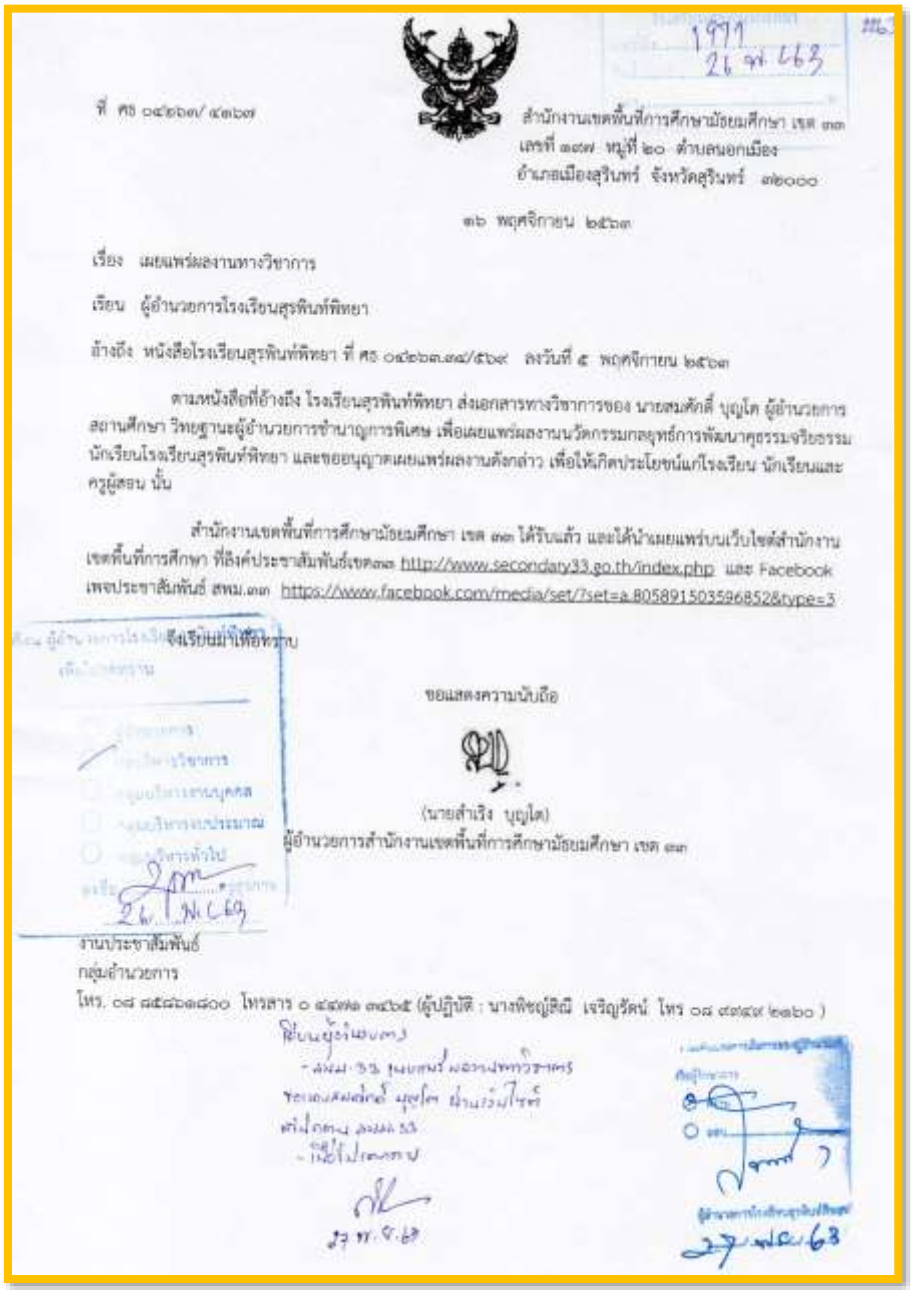

ที่ ศธ ๐๔๒๖๓/ ๔๓๖๗

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓
เลขที่ ๓๗๗ หมู่ที่ ๒๐ ตำบลนอกเมือง
อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ๓๒๐๐๐

๓๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

เรื่อง เผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

อ้างถึง หนังสือโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ ศธ ๐๔๒๖๓.๓๔/๕๖๙ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ส่งเอกสารทางวิชาการของ นายสมศักดิ์ บุญโต ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ เพื่อเผยแพร่ผลงานนวัตกรรมกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา และขออนุญาตเผยแพร่ผลงานดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่โรงเรียน นักเรียนและครูผู้สอน นั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓ ได้รับแล้ว และได้นำเผยแพร่บนเว็บไซต์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่องค์ประชาสัมพันธ์เขต๓๓ http://www.secondary33.go.th/index.php และ Facebook เพจประชาสัมพันธ์ สพม.๓๓ https://www.facebook.com/media/set/?set=a.805891503596852&type=3

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสำเริง บุญโต)
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๓

งานประชาสัมพันธ์
กลุ่มอำนวยการ
โทร. ๐๘ ๘๕๘๖๑๘๐๐ โทรสาร ๐ ๔๔๓๑ ๓๔๖๕ (ผู้ปฏิบัติ : นางพิชญ์สิณี เจริญวัฒน์ โทร ๐๘ ๗๗๔๙ ๒๑๒๐)

หนังสือตอบรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

3. เผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้กับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 และต่างพื้นที่ ทั้งในจังหวัดสุรินทร์และต่างจังหวัด

ตารางสรุปการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

การวิจัย : กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ลำดับ	โรงเรียน	ระดับชั้นที่เปิดสอน	จังหวัด	วันที่เผยแพร่
1	โรงเรียนวัดบึงทองหลาง		กรุงเทพมหานคร	4 พฤศจิกายน 2563
2	โรงเรียนขามทะเสสอวิทยา		นครราชสีมา	5 พฤศจิกายน 2563
3	โรงเรียนบ้านบุกระโทก		นครราชสีมา	6 พฤศจิกายน 2563
4	โรงเรียนบ้านม่วงน้อย		สุรินทร์	6 พฤศจิกายน 2563
5	โรงเรียนบ้านหนองไทร		นครราชสีมา	6 พฤศจิกายน 2563
6	โรงเรียนบ้านหนองยาง		สุรินทร์	6 พฤศจิกายน 2563
7	โรงเรียนวัดทักษิณวารี		สุรินทร์	6 พฤศจิกายน 2563
8	โรงเรียนบ้านระไซร้		สุรินทร์	6 พฤศจิกายน 2563
9	โรงเรียนบัวเชดวิทยา		สุรินทร์	6 พฤศจิกายน 2563
10	โรงเรียนบ้านประคอง		บุรีรัมย์	6 พฤศจิกายน 2563
11	โรงเรียนบ้านหลุ่งประดู่		นครราชสีมา	7 พฤศจิกายน 2563
12	โรงเรียนบ้านสระมะค่า		นคราชสีมา	7 พฤศจิกายน 2563
13	โรงเรียนดรุณวิทยากร		สุรินทร์	9 พฤศจิกายน 2563
14	โรงเรียนบ้านม่วงน้อย		สุรินทร์	9 พฤศจิกายน 2563
15	โรงเรียนสุรวิทยาคาร		สุรินทร์	10 พฤศจิกายน 2563
16	โรงเรียนบ้านจรวย		สุรินทร์	10 พฤศจิกายน 2563
17	โรงเรียนบ้านอู่โลก		สุรินทร์	24 พฤศจิกายน 2563

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

Scanned with CamScanner

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
โรงเรียนสระมะค่า จังหวัดนครราชสีมา

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

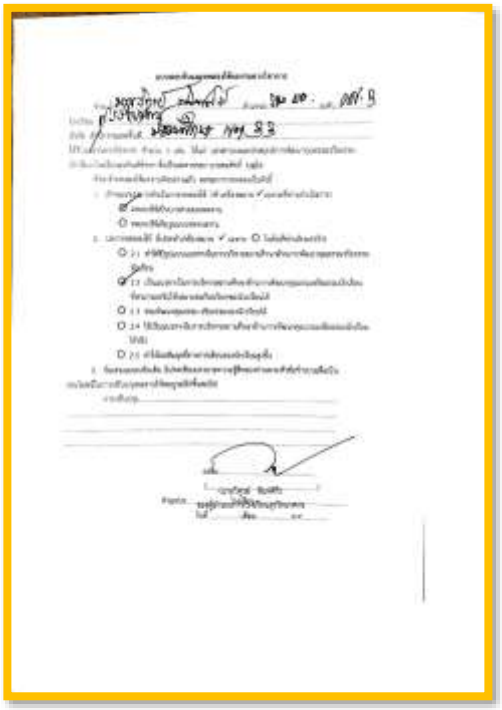

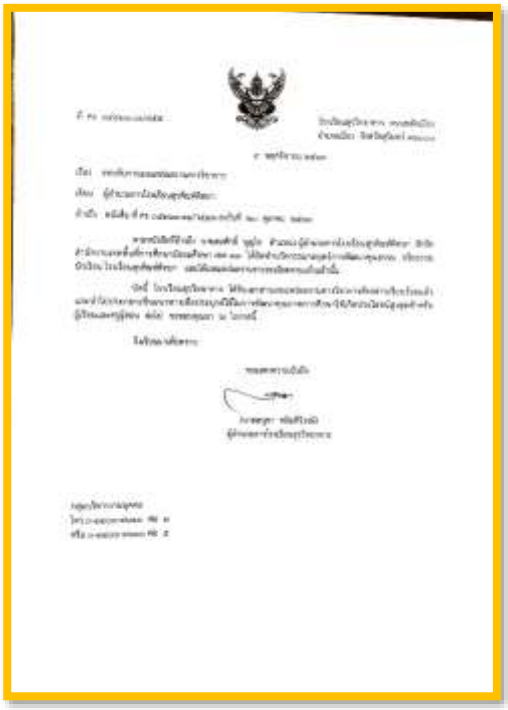

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
โรงเรียนสุรวิทยาคาร จังหวัดสุรินทร์

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

เผยแพร่ผลงานทางวิชาการให้กับโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งในจังหวัดสุรินทร์และต่างจังหวัด

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
โรงเรียนมัธยมบ้านประคอง จังหวัดบุรีรัมย์

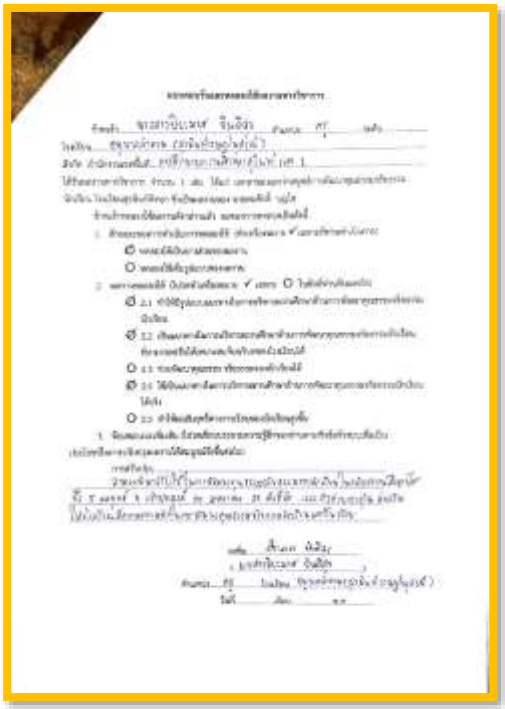

แบบตอบรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการ
โรงเรียนอนุบาลลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

4. นำเสนอผลงานทางวิชาการเผยแพร่ต่อคณะครู ผู้บริหารและผู้สนใจ ในการประชุมทางวิชาการและงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

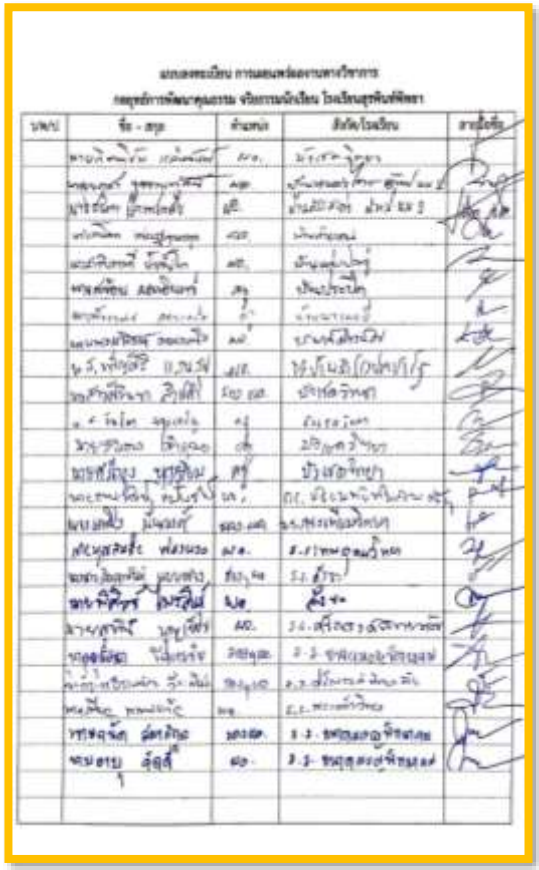

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ภาคผนวก ฏ

บทความตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ

กุลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

Strategy for Development of Student's Ethics under Suraphinpittaya school.

สมศักดิ์ บุญโต

Somsak Boonto

ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนสุรพินท์พิทยา อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

School director of Suraphinpittaya School

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 80 คน นักเรียน จำนวน 243 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คนและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 577 คน เครื่องมือเป็นแบบประเมินองค์ประกอบ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเชื่อมั่นและค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่วนความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม $PNI_{modified}$ โดยรวม $PNI_{modified}$ = 0.32 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI_{modified}$= 0.34 รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified}$= 0.32 และการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI_{modified}$= 0.31 ส่วนด้านที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $PNI_{modified}$= 0.30

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 20 มาตรการ 20 ตัวชี้วัด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 4 มาตรการ

4 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 3 มาตรการ 3 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 5 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 เป้าประสงค์ 2 มาตรการ 2 ตัวชี้วัด

3. การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สู่การปฏิบัติ ใช้กระบวนการดำเนินงาน 6 ขั้น คือ สร้างความตระหนักร่วม รวมพลังทั้งระบบโรงเรียน ครูพากเพียรพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม นำสู่การพัฒนาคุณภาพ ทุกคนทราบเป้าหมาย และขยายผลความสำเร็จ ดำเนินการพัฒนาผ่านโครงการ/กิจกรรม ดังนี้ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน จำนวน 8 โครงการ / กิจกรรม, การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 12 โครงการ / กิจกรรม การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี จำนวน 7 โครงการ / กิจกรรม การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 9 โครงการ / กิจกรรม และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 10 โครงการ / กิจกรรม

คำสำคัญ: กลยุทธ์การพัฒนา, คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study current conditions, desirable conditions,needs and requirements strategy for development of student's ethics under Suraphinpittaya School. The samples used in this study were 4 administrators, 80 teachers and 7 Chairmen of the basic education institutions and 243 Student parentes, a total of 334. The instrument for data collection was 5-level rating scale questionnaire with IOC value between 0.80 and 1.00. and overall validity value of 0.98. The data were analyzed by computer using Percent, Mean, Standard Deviation, Reliability and PNI.

The research findings were as follows :

1. Current conditions, desirable conditions, needs and the strategy required for development of student's ethics under Suraphinpittaya School. The overall level, were moderate The highest average was development by setting up a school environment. For the second priority were being good examples, student development activities, teaching and learning and the lowest was community involvement. As for desirable conditions, in all, were at high level. The highest was development of teaching and learning, The second high were student development activities, being good examples, and community involvement and the lowest was setting up a school environment. Regarding the need for moral development ($PNI_{modified}$= 0.32), The highest $PNI_{modifie}$ was development through teaching and learning, development through community involvement ($PNI_{modified}$= 0.34), developed by student development activities ($PNI_{modified}$= 0.32), Developed by using good examples ($PNI_{modified}$= 0.31), development by setting up a school environment $PNI_{modified}$= 0.30.

2. The strategy for Development of Students Ethics under Suraphinpittaya School. was composed of 5 strategies, 4 goals, 20 measures and 20 indicators. Strategy 1 – Development through teaching and learning with 1 goal, 6 measures, 6 indicators. Strategy 2 – Development through student activity process with 1 goal, 4 measures and 4 indicators. Strategy 3-Development through being good example with 1 goal, 3 measures, 3 indicators Strategy 4- Development through setting up school environment with 1 goal, 5 measures and 5 indicators, Strategy 5-Development through community involvement with 1 goal, 2 measures and indicators

Keywords: Strategy for Development, Student's Ethics

บทนำ

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัยและด้านจิตพิสัย โดยเฉพาะในด้านจิตพิสัยถือว่ามีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง และนอกจากนี้จำเป็นจะต้องเน้นการให้การศึกษาควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรม เพราะถ้าคนมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมสังคมก็จะขาดความสงบร่มเย็นเป็นสุข และมีปัญหาที่สับสนวุ่นวาย ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงถือว่ามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการในการดำเนินการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายนี้ได้ เพราะสถาบันการศึกษามีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้ อบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษามีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และวิชาการต่างๆให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ซึ่งมีอายุระหว่าง 12-18 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ พร้อมที่จะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันก็เป็นวัยที่กระทำความผิดได้ง่ายที่สุดเนื่องจากมีความมั่นใจ ในตัวเองสูง จึงเป็นวัยที่ควรได้รับการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึกที่ดี เพื่อก่อให้ เกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงามและการยอมรับของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนถือเป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกด้านคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและนำไปสู่สังคมที่ดีในอนาคต ซึ่งจะเห็นผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ครูและบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ตลอดจนทุกภาคส่วนต้องเห็นความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง (สวนีย์ รักษาวงษ์, 2559) ภารกิจหลักของการพัฒนาประเทศก็คือการจัดการศึกษาให้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทั้งคุณภาพและคุณธรรมควบคู่ไปด้วยกัน และต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และต้องเน้นเป็นพิเศษในช่วง 10 ปีแรกของชีวิตด้วยการสร้างและพัฒนา บุคลิกภาพที่สมดุลและสมบูรณ์ให้แก่เด็กโดยใช้กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีวินัย เสียสละ กตัญญูกตเวที สามัคคี ซื่อสัตย์ ฯลฯ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมไว้ในสาระที่1ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

นอกจากนั้นผลการประเมินคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 พบว่า นักเรียนมีคุณธรรมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 85 และอยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 15 ด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดมา 4 ด้านเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ วินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้ทัดเทียมกับคุณธรรมด้านอื่นๆ (รายงานโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ปีการศึกษา 2561) ซึ่งไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเท่าที่ควร จึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อให้การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายที่โรงเรียนสุรพินท์พิทยา กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สามารถพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้อยู่ในระดับดีมาก จึงได้ทำการศึกษา กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อคุณภาพผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นสุข โรงเรียนเป็นสุข สภาพแวดล้อมเป็นสุข ครอบครัวเป็นสุข และชุมชนเป็นสุข รวมถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร สถานศึกษาให้นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
4. เพื่อศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed Methods) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)
2. ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ และวิเคราะห์ข้อมูล (ศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนจากกลุ่มเป้าหมาย)
3. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1. ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
2. รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
3. ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เพื่อยืนยันองค์ประกอบ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

1. การแปลงกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา สู่การปฏิบัติในระดับโรงเรียน และในระดับห้องเรียน ในรูปแบบของโครงการ / กิจกรรม
2. การดำเนินการตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา
3. การประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร(Documentary Research) และการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

1. กิจกรรมการวิจัย

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเอกสาร(Documentary Research) โดยผู้วิจัย ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ขอบเขตการวิจัยและกรอบแนวคิดการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1. กิจกรรมการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่ผ่านมา โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

2. ผลลัพธ์การวิจัย

ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ องค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ในปีการศึกษา 2559 - 2560

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล

1. กิจกรรมการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ รายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 1603 คน เป็นผู้บริหาร 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 100 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา จำนวน 15 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 1483 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ผู้รายงานใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 334 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 80 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 243 คน รวมทั้งสิ้น 334 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม

(1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

(2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.3 การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ประกอบด้วย 1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 แนวทาง 2.คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ วินัย ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

2) นำประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด โดยใช้นิยามศัพท์เฉพาะตามตัวแปรที่ศึกษาเป็นหลักในการสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา

3) นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในเบื้องต้น

4) นำเครื่องมือไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

5) เก็บรวบรวมข้อมูล

6) วิเคราะห์ข้อมูล

1.4 ตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการโดย ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านร่วมตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาตลอดจนความครอบคลุมของคำถามและความชัดเจนของการใช้ภาษา การตรวจสอบพิจารณาแบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญมีมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตัดสินว่าประเด็นต่าง ๆที่พิจารณา มีความเหมาะสม ไม่แน่ใจ หรือไม่เหมาะสมและใช้สูตรการคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) ของตามวิธีของ โรวิเนลลี่ และแฮมเบิลตัน (Rovinelli, R. J., &Hambleton, R. K, 1977; ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงทางเนื้อหามากกว่า 0.50 ในงานวิจัยนี้มีค่า IOC ระหว่าง 0.80 – 1.00

จากนั้นจึงนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปหาดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item Objective Congruence: IOC) และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญไปแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามและ ก่อนนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 40 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความเที่ยง (Reliability)โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) แบบสอบถาม เท่ากับ 0.98

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1.ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ

2.ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายข้อมูล

3. ประเมินความต้องการจำเป็นของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียน สุรพินท์พิทยา ใช้คำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual Responses) มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : $PNI_{modified}$) ซึ่งเป็นดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักประเมินความแตกต่างเป็นวิธีที่หาค่าผลต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (I-D) แล้วหารด้วยค่าของสภาพที่พึงประสงค์ (D) ซึ่งควบคุมขนาดความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบ เมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพ แวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. สภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3. ความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา พบว่า โดยรวม $PNI_{modified} = 0.32$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี $PNI_{modified}$ สูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI_{modified} = 0.34$ รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI_{modified} = 0.32$ และการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI_{modified} = 0.31$ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มี $PNI_{modified}$ ต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $NI_{modified} = 0.30$

4. สรุปกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นปรากฏ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน
กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน
กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ซึ่งแต่ละกลยุทธ์ มีรายละเอียดประกอบด้วย เป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัดในการดำเนินงานที่ชัดเจน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยาครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบและน่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน ช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีการพัฒนาโดย การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไว้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การเป็นแบบอย่างที่ดี การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน ในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมๆกับเนื้อหาวิชาอื่นรวมทั้งการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการในด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดย

การพัฒนาจิตสาธารณะ พัฒนาวินัย พัฒนาความรับผิดชอบ การพัฒนามุ่งมั่นในการทำงาน สอดคล้องกับแนวคิดของรัชนี สังข์สุวรรณ (2547) ที่กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญของความเป็นพลเมืองที่สำคัญและการที่จะช่วยให้สังคมมีระเบียบและสงบสุขบุคคลต้องมีความรับผิดชอบมีความสม่ำเสมอความเชื่อมั่นในตนเองความซื่อสัตย์และความพยายามที่จะพึ่งตนเองรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองก็ย่อมทำให้เกิดสันติตลอดจนประสบความสำเร็จในสังคมนั้น และสอดรับกับงานวิจัยของประพฤทธิ์ สิงหาบุตร (2553) ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนควรแสดงเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่น แน่วแน่ ในการดำเนินการ มีจุดเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน

3. กลยุทธ์ที่ได้คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และกลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งในแต่กลยุทธ์มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการที่จะพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในหลักความประพฤติปฏิบัติหลักในการดำเนินชีวิตหรือความประพฤติอันประเสริฐที่ให้เกิดคุณงามความดี ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัยในการดำเนินชีวิต ดังนั้น หลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความมั่นคงของประเทศชาติ สอดรับกับงานวิจัยของสุภาพร สะอาดนัก (2560) กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองปืนแตกนั้นมี 4 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์การมีส่วนร่วม กลยุทธ์การทำงานเป็นทีม กลยุทธ์การสื่อสาร กลยุทธ์การประสานงาน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและควรเสริมสร้างให้เกิดความตระหนักร่วมกันเป็นเบื้องต้น และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบความสำเร็จได้

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลไปปฏิบัติ

1) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน ต้องจัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีการบูรณาการในกลุ่มสาระอื่นๆ และต้องกำหนดไว้ในแผนจัดการเรียนรู้ทุกขั้นตอน มีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในแผน และนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการนำคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปบูรณาการในแต่ละกิจกรรม ควรกำหนดเกณฑ์การประเมิน และมีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละกิจกรรมด้วย

3) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน ควรส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และควรมีการยกย่องเชิดชูผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านต่างๆ

4) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดสภาพ แวดล้อมในห้องเรียนและภายในโรงเรียนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย จะช่วยในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการพัฒนาด้านต่างๆ ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง และบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการวางแผน ดำเนินการ และดูแลรักษาร่วมกัน

5) การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้มากขึ้นในทุกๆด้าน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด จึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนเพื่ออบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิเพื่อการพัฒนาโรงเรียนซึ่งผลของการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ ทั้งภาพรวมระดับสถานศึกษา

2) จากการจัดสนทนากลุ่มและลงภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้ พบว่า อาจมีปัจจัยภายนอกอื่นที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เช่น นโยบายของรัฐบาล สมรรถนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรนำตัวแปรนอกดังกล่าวมาพิจารณาด้วย

3) กลยุทธ์ที่ได้สร้างขึ้นสามารถนำไปศึกษาวิจัยเป็นกลยุทธ์เทียบเคียงใช้กับสถาบัน การศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีคุณภาพต่อไป

4) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในลำดับต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก นายสำเริง บุญโต ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนงานวิจัยนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย นายสำเริง บุญโต ดร. รวิชญุฒน์ ทองแม้น, ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ นางสุมณี บูรณ์เจริญ และนางทัศนีย์ อุ่นสมัย ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้คำแนะนำ เสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ทำให้งานวิจัยสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายสำเริง บุญโต นายพินิจ ดลเสมอ นายทองสุข รวยสูงเนิน นางสุมณี บูรณ์เจริญ ดร.วิชัย กันหาชน ดร.ภูษิต ผาสุก นายสุกัน เทียนทอง นางสุเนตร ขวัญดำ และ นายบุญชาย โชยรัมย์ ที่ได้กรุณารับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสุรพินท์พิทยา ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

[1] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2542) *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านการควบคุมตนเองได้และความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

[2] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.(2551) *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.* กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.

[3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545).* กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

[4] คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ.(2559) *คู่มือการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2559 - 2564)***.** กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.

[5] ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552) *สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย.* กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[6] สุวิมล ว่องวาณิช. (2550) *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[7] Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977) *On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity.* Dutch Journal of Educational Research, 2, 49-60.

2. วิทยานิพนธ์

[1] ประพฤทธิ์ สิงหาบุตร. (2553) *ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4***.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

[2] รัชนี สังข์สุวรรณ. (2547) *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการทำงานของข้าราชการ สำนักบริหารส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

[3] สุภาพร สะอาดนัก. (2560) *กลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองปืนแตก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2***.** วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

3. รายงานการวิจัย

[1] โรงเรียนสุรพินท์พิทยา. (2561) *รายงานโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2561.*กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสุรพินท์พิทยา. (เอกสารอัดสำเนา).

4. Website

[1] สวนีย์ รักษาวงษ์.(2560) *การส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม.* ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2560,จาก http://click.senate.go.th/wp-content/uploads/2016/01/การส่งเสริมโรงเรียนคุณธรรม.pdf

ขอรับรองว่ามีเอกสารต้นฉบับตามที่สำเนา

(นายสมศักดิ์ บุญโต)

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นายสมศักดิ์ บุญโต

วัน เดือน ปี เกิด 10 พฤศจิกายน 2508

สถานที่เกิด อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

ที่อยู่ปัจจุบัน 179 หมู่ 7 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

ที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนสุรพินท์พิทยา ตำบลลำดวน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 จบการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
วิชาเอก พลศึกษา
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. 2545 จบการศึกษาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์